929.522(=512.122)
Ж27
АРХИТЕКТУРА
КЫР КДР

ЖАҢЫС-БАЙЫС

шежіресі

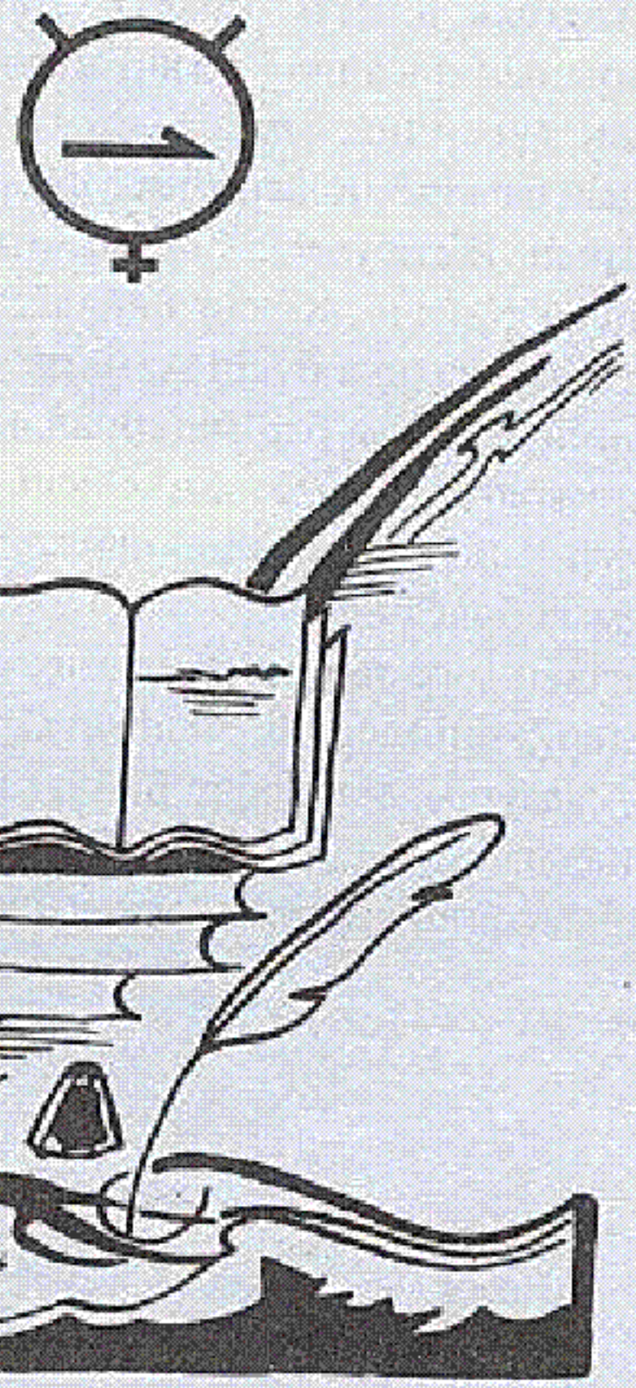
929.522(=512.122)
Ж27
К

М. ЫСҚАҚБАЙ
С. ЕРКІНБЕКОВ

АРХИВТІК ҚОР

ЖАНЫС-БАЙЫС

Шежіресі

Алматы-2009

УДК 929.5
ББК 63. 2
Ж 26

Ж 26 ЖАНЫС-БАЙЫС шежіресі: /*Құраст. М. Ысқақбай, С.Еркінбеков.* – *Алматы: "Нұрлы Әлем"*, *2009.* – *240 б.* + *16 б. жапсырма.*

ISBN 978-601-205-083-7

2004 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Сайрам ауданының Қарамұрт ауылында Жаныс баба кесенесінің салынуына байланысты Жаныс шежіресі де жарияланған еді. Қолыңыздағы бұл кітап соның заңды жалғасы іспетті. Мақсат – Жаныстың Жанту тармағынан тарайтын Байыс бабамыз ұрпақтарының алғашқы кітаптағы жаңылыс жазылған тұстарын түзетіп, жазылмай қалғандарын түгендеп, мейлінше толықтырып қайта шығару. Шымкент атырабындағы Байыстардың шежіресін Жеңісбек Мәуленқұлов, Әбілқасым Шығынбаев, Бейсен Есімбеков дайындап ұсынса, Жетісудағы бауырларымыздың ата-бабасы мен бүгінгі үрім-бұтағын түгендеуге Дүйсен Қанаев, Кемал Байалбаев, Дәлібай Әбдіғұлов атсалысты. Ал кітапты баспаға дайындау барысында бүкіл Алматы мен Тараз маңындағы ауылдарды түгел аралап, Шымкенттен келген қолдағы бар материалды саралап, кестесін түзіп, әр аумақтағы ағайындарға арнайы барып жолығып, көзбе-көз келісіп, көп еңбектенген, шежіре түзудің "белгілі маманына" айналған бауырымыз Серікбек Еркінбековтің еңбегі ерекше зор екенін баса атаған жөн. Оған айтар алғысымыз бөлекше.

Кітапта шежіре тізбегінен өзге тарихи тұлғалар, елдің қадірлі азаматтары, Байыс ұрпақтары мекендейтін өңірлер жөнінде, т.б. мәліметтер бар. Шымкент жақтан түскен ондай материялдарды қараған жазушы Мархабат Байғұт. Жетісулықтар жөніндегі мәліметтерді Серікбек Еркінбеков жинады.

Жалпы редакциясын басқарған белгілі жазушы, шежіреші Марал Ысқақбай.

УДК 929.5
ББК 63. 2

Ж 0502000000
00 (05) - 09

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ КІТАПХАНАСЫ
№ 196510

ISBN 978-601-205-083-7 Жаныс-Байыс шежіресі. 2009.

МАЗМҰНЫ

Бірінші бөлім

Бәйтеректің бір бұтағы.....4

Байыс баба шежіресі

1. Қарымсақ 6
2. Назар.....69
3. Байсейіт.....151
4. Жолсейіт.....180

Екінші бөлім

Тарихи мағлұматтар

Бәйдібек баба туралы.....194
Ақиқат тарих тереңіне жетелейді.....195
Тарих ақиқатын айтады. *Саймасай болыс*.....198
Тауқұдірет атанған ақын.....201
Дүйсебай қажыдан қалған мұра.....203
Ұлы Отан соғысынан оралмағандар.....209
Жетісу Байыстары жөніндегі мәліметтер.....212

Үшінші бөлім

Атақоныс

Жаныс Байыстардың ежелден құт-мекені болған Түлкібас ауданының халқына, жеріне табиғатына, тарихына қысқаша сипаттама 214
Әулеттік жазу 225

Кейбір қысқаша деректер

Балықты ауылы туралы.....228
Пістелі ауылының тарихынан 231
Байыстар туралы картаға түсініктеме 234

Төртінші бөлім

Белгілі есімдер.....236

БӘЙТЕРЕКТІҢ БІР БҰТАҒЫ

(Алғы сөз)

Шежіре қажет пе, қажет емеспе деген пікірлер ұдайы айтылып та, жазылып та келеді. Әрине, әр кімнің пікірі, түсінігі, қабылдауы әр түрлі. Шежіренің шынайы мәні туралы пікірі, түсінігі, қабылдауы әр түрлі. Шежіренің пайдалы, тәрбиелік жақтары аз емес. Сонымен қатар шарттылық жағдайлары, анықталмаған болжамдары, бұрмаланып кететін кездері, түрлі варианттары көбірек болғандықтан, кей реттерде басқаша әсер ететіндігін де ескерген жөн. Тіпті өздерін шежірші деп атайтын базбір "білгіштер" мен "зерттеушілер" көбінесе шежіре тарихын өздерінің немесе белгілі бір топтардың мүдделеріне көпе-көрнеу бұрмалап жіберіп, қалың-қалың кітаптар да шығарады.

Әрине, ақиқатты Алла ғана біледі.

Ұлы бабамыз Ахмет Ясауи: "Өз дініндегіні дос тұт, өзге діндегіні де дұшпан тұтпа", - деген.

Дүние жүзіндегі, жер бетіндегі ұлттар мен халықтардың да, сол сияқты сол ұлттар мен халықтарды құрайтын тайпалардың, немесе жүздер мен рулардың, өзге де "құрылымдардың" "жақсы" мен жаманы болмайды. Жақсы мен жаман әр халықтың да, әр тайпаның да, әр рудың да ішінде бар ал, тұтастай алғанда, бәрі тең, бәрі бірдей.

Қазақстан тәуелсіздік алғалы бері тарихи тамырларымызды, тегімізді тануға, өшкенімізді жандырып, өлгенімізді тірілтуге ұмтыла бастадық. Бұл үшін тәуелсіздікке тәубе, егемендігімізге шүкір деуіміз керек.

"Ата-тегін білу – ұлттық әдет-ғұрыпты, ұлттық бауырмалдықты сақтау, – дейді 1994 жылы шығарылған "Шегір (Өтей) ұрпағы" атты кітап. – Бұл бүкіл халқымыздың, әсіресе жастарымыздың өткенімізді білуіне, тарихи тұлғаларды мақтаныш етуіне, олардың өшіп бара жатқан ұлттық мақтанышын оятуға әсер ететіні сөсіз". "Қазірге дейін баспахана тәсілімен көбейтіліп, жұрттың қолына тиген шежірелердің бәрі бірдей шындыққа сәйкес келеді деуге болмас. Жекелеген шығарушылар өз руын дәріптеуді ғана мақсат еткен сыңайлы: би де, батыр да тек сол рудан шыққандай әсер қалдырады",– делінген "Қапал батыр өрені" деп аталатын шежіре кітапта. Ал, "Қазақ халқының төбе биі Әз-Төленің Қожабек-Жолан ұрпақтары" (шежіре) деген кітапта: "Қазақ шежіресіне ден қойылды. Оны саралап-сараптап оқуға ықылас артты. Шежіре туралы түсінік кеңестік түсініктен толық, таза арылды. Шежірені ұлттық ой-сана сауығуының бірден-бір емі, сара жолы ретінде қарау көзқарасы қалыптасты. Әр рудың атының өзіне тән тектік қасиетін білдіріп, үйрететін шежіре өнегелі ұрпақ тәрбиесінің сарқылмас қайнарына айналды. Қазақ шежіресі атаның, рудың, ұлттың басынан өткен өнегелі оқиғаларын ұрпаққа өнеге тұтуға үйретуші үгітшісі, тәлімді тәлімгері деңгейіне көтерілуде. Белгілі ғалым М.Құдайқұловтың "ру-тайпа шежірелерін шешпейінше толыққанды қазақ тарихын жасау мүмкін емес" деген сөзі жоғарыда айтқанымызды дәйектей түседі",– деп жазады педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент Есенәлі Омар мырза.

Кезінде "Ана тілі" ұлттық басылымы "Қазақтың төр шежіресі" атты үйдің төріне ілініп қойылатын, көркем безендірілген көрнекті дүние шығарғаны мәлім. Онда қазақ атты алып бәйтерек бейнеленген. Сол бәйтеректің бастау алар тамырлары да, ірі-ірі жүздеген және олардан тарайтын мыңдаған бұтақтары да, атап-атап жазылып көрсетілген. Сол байтақ Бәйтеректің Бәйдібек тармағынан тарайтын Дулаттың Жанысы туралы шежіре 2004 жылы шықты, Жаныс баба жатқан жер анықталып, "Жаныс баба кесенесі" орнатылды. Жаныс бабадан өрбіген көптеген рулардың шежірелері, жоғарыда

атағанымыздай, жеке-жеке кітап болып шығыпты. Тек бірді-екілісінің ғана шежірелері түгел жиналмапты. Соның бірі – Байыс бұтағы. Иә, Байыс та – Қазақ атты байтақ бәйтеректің бір бұтағы. Байыс бабаның тазалығы, тектілігі, әзілкештігі, байлығы, жомарттығы, т.б. қадірменді қасиеттері, мөлдір бастау-бұлақтардың, қайнарлар мен көлдердің бойларын қоныс еткендігі, т.т. туралы ел аузында айтылатын аңыз-әңгімелер аз емес. Байыс баба Үрбұлақты, Дегелекұяны, Балықтының бойын, Үлкен Көкбұлақ пен Кіші Көкбұлақты, Қостұра мен Қанай, Бозторғай, Боралдай-Шілікті өңірлерін мекен еткен екен. Байыс баба олай деген екен, бұлай деген екен деген әңгімелер баршылық. Байыс жайлауы, Байыс биігі, т.б. бар. Бірақ, біз Байыс баба туралы пәлендей пәлсапа құрастырудан, кейбіреулер сияқты "қолдан батыр немесе би жасаудан" аулақ болмақты мақсат тұтып отырмыз. Тек осы арада бір ғана жәйтті айта кетуді жөн көріп отырмыз: оның әуелгісі Аллаһтың бір есімі "Әл-Байыс" деп аталатыны, онын мағынасы "қайта бірігуші" дегенді білдіретіні болса, екіншісі-XII-XIII ғасырларға жататын тарихи деректерде "Байси" деп аталатын үлкен ру аты ұшырасып тұратыны.

Сөйтіп, "Жаныс баба кесенесі" қоры құрылып, "Жаныс шежіресі" шығарылды. Сол шежіреге Байыс бұтағы да кірді. Қысқа уақыттың ішінде шежіре жинақтау оңай болған жоқ. Біраз жылдан бері Көкбұлақ ауылының тұрғыны (Түлкібас ауданы) Әбдіқасым Шығанбаев ақсақалдың тірнектеп жинап жүрген шежіре мәліметтері Байыс бұтағын түгендеуге септесті.

Байыстар туралы бұл кітапқа сол кісінің еңбегі де негіз болды. Сондай-ақ Бейсембек Есімбеков ағамыз ерекше еңбек етті. Жұртшылықтың, ұйымдастыру алқасының көмегімен шежіре қолжазбасы қайтадан қаралып, қаншама қосымшалар жасалды, көптеген тізімдер қайта жиналды. Ел аузындағы базбір аңыз-әңгімелер, соғыстан оралмаған боздақтар тізімі, Қазақ атты алып бәйтеректің бір бұтағынан өсіп-өнген ілгерілі-кейінгі белгілі азаматтар туралы қысқаша деректер берілді. Әрине, әлі де кемшіліктер мен олқылықтар жетіп-артылады, шежіре тізіміне қосылмай қалып кеткен ата-бабалар есімдерінің, әулеттердің, отбасылардың, қамтылмай қалған аймақтар мен ауылдардың айтулы азаматтардың, ерекше бағалы аңыз-әңгімелер мен деректердің көп екені аян. Қажет деп табылса, олқылықтардың орнын толтыру, толықтыру - келешектің ісі. Біздің көзіміз жеткені сол, түп-тамырды танып, текті біліп, ата-бабаны айтқаннның артығы да, айыбы да жоқ сияқты. Себебі, бүгінде жасы жетпістен, тіпті сексеннен асқан кісілердің өздері де көп жағдайда жеті атасын білмейді екен. Ал, алпыстың, елудің төңерегіндегілер екі-үш атасын әзер айтады. Одан төменгілерін айтпай-ақ қоялық....

Қорыта келгенде, шежіре жұртшылығымызды, әр буындағы ұрпақтарды бөлінуге емес, бірігуге, бауырластыққа қызмет етуі тиіс. Сондай-ақ құдандалы-жекжат болмақ мезгілдерде, екі жастың танысып-біліспегі кездерінде де керек екендігі айтпаса да түсінікті.

"Бір үйдің баласы болма, көп үйдің панасы бол.

Бір елдің атасы болма, бар елдің данасы бол. Бір тонның жағасы болма, көп қолдың ағасы бол", -деген екен Әз Төле би. Данышпан Абай: "Адамзаттың бәрін сүй бауырым деп!" -деген. Бірде Бауыржан Момышұлынан: "Осы сізді жерге, жүзге, руға бөлмейді,бөлінбейді; жершілдікке, жүзшілдікке, рушылдыққа жаны қас дейді, сол рас па?" -деп сұраған екен. Сөйтсе, батырымыз, жауынгер жазушымыз, қазақтың қаһарман ұлы, терең ойшыл перзенті Баукең: "Шырағым, мен сол жершілдік, жүзшілдік, рушылдық сияқты шеңберлері мен шұңқырларына сиямын ба, өзі" -деген екен. Сол ұлтымыздың бір туар перзенті Ьауыржан да шежірені бір кісідей білген. Қандай құбылысқа да, нендей

нәрсеге де Баукендер биігінен қараганға, тар шенберлермен шектеліп, тайыз шұңқырларға қамалып қалудан аулағырақ болғанға не жетсін.

ЖЕТЕЙ

Жаңжігіт, Жанкісі ← Рахманқұл, Ақтан, *(9-бетте)* Сойыркас, *(11-бетте)* Иман, *(12-бетте)* Абыз *(13-бетте)*

Қараш, Қожаш → Ақберді, Бекберді, Оңбай.

Сүттібай — Тілеу, Тәткей, Шәпжияр.

Байзақ — Қожамұрат → Ноғайбай, Мұса, Күдері, Шуақ.

Халық — Орынбасар — Жұмәділ

Тұрар — Азамат ← Болат, Талғат, Самат, Асхат, Қуаныш.

Омар, Қайыржан, Берікжан, Серікжан. Сүйінбай, Көбей, Бейшетай.

Бақыт — Мадияр, Данияр, Дәмір. — Даниял — 1.Данияр, 2.Мәдияр — Аскар, Айдар, Жандар, Жәнібек. — Қанат, Айбат

Бегалы, Кешубай, Түленбай, Мырзалы.

Мәлікбай, Шайкөз, Сәтінбек, Шегір.

Өсербай, → Үсіп, Сыдық → Жұмабай, Ілесбек, Бауыржан, Ілияс.

Нұртай → Елубай, Пернебай. Мейіржан

Шалданбай, Бажабай, Атантай, Олжанқұл, Атабай → Ердәулет, Байдәулет.

Айдарбек, Бидайбек, Есім ← Иса — Әмірбек, Жадыра

Алматы обл. Боралдайда

Ерболат, Жамболат, Ержігіт ← Сағымбай, Бекасыл, Шалбосын

Нұржігіт, Нұржан, Ерлан — Еркебұлан. — Марат, Жанат, Бақыт, Бекен.

Қарқынбай, Жарқынбай, Екейбай, Келиман, Асан.

8-і бетте

Хамза ← Әділбек — Шома → Мейрамбай → Қуаныш.

1.Ерлан → Асылхан

2.Ердос

Дулат ← Құрал — Мұхит, Шалхар.

Сәуірбай, Мақатай, Егізбай → Қожан, Төрен → 3.Жандос

4.Досымхан

5.Айдос

Қалдыбай, Қалыбек. Нұрбол, Сұлтан, Ержан, Ербол.

Қайсар, Абзал, Жомарт. — Олжас — Елдар, Елжан.

Нұржан — Мақсат, Досжан, Жандос, Жанат.

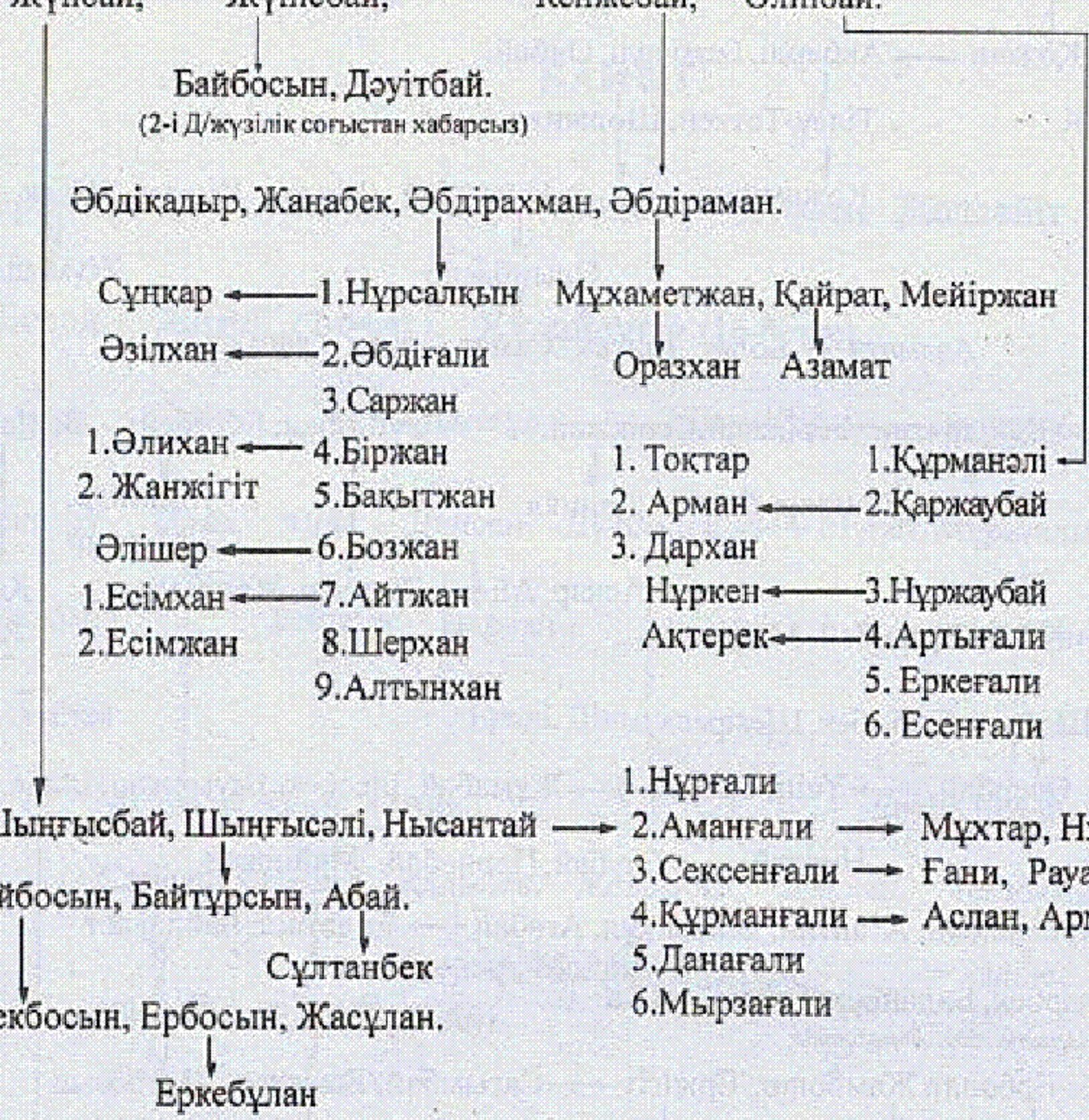
Емісбек, Төребек → Ғани

Ғалым, Дауыл, Жалын, Жәнібек, Нүркен.

Дулат — Бибарыс

ҚАРҚЫНБАЙ

ЖҮНІСБАЙҰЛЫ БАЙБОСЫН – 2-і дүние жүзілік соғысқа колхоздың төрағасы болып тұрғанда кетіп, оралмаған.

ЖҮНІСБАЙҰЛЫ ДӘУІТБАЙ – Свердлов аудандық МТС-та бас мал дәрігері болып қызмет атқарған. Соғысқа кетіп оралмаған.

КЕНЖЕБАЕВ ӘБДІРАХМАН – 1937ж. Жамбыл облысы Байзақ (Свердлов) ауданы, Кеңес ауылында туған. Механизатор, малшаруашылығында бөлім меңгерушісі, Зейнеткер, ауданға, ауылға беделді қария.

АҚТАН

Қаңлыбай, Абыл *(10-бетте)* — Қасаболат, Байболат — Қарымсақ, Кенебай.

Тұрымбек, Тұрабай. Қарабай Кенебай, Сикымбай.

Күсеміс, Әлтай Қапар Назарбек. Торланбай, Ысқақ..

Әмірбек Жұмабай. Тұрар Мұстафа

Дүйсембек, Тілеубек, Дулат, Манап. Әбубәкір

Сәкен, Қуат, Арман Көктембай.

Манарбек — Бұршақбай, Жаңбырбай, Қарсақбай, Олжас, Жалғас, Дәмір.

Ерғалым, Ербол, Еркебұлан.

Парымбек, Әбзелбек, Райымбек — *1)* Ерлан — *1)* Нұрсұлтан

Олжас — *2)* Нұрлан *2)* Алтынбек

3) Ержан *3)* Мұхаметжан

4) Зәуір *4)* Мұхит

5) Олжас

6) Нұрдәулет

Ербол — Өралбек, Айнабек, Ақылбек, Жақсыбек, Ғалымжан, Бақытжан.

Женіс, Жандос.

Исабек, Болат, Марат, Қайрат, Қанат, Бауыржан, Самат — Азамат, Арман.

Доскен, Ермек. Ернұр Шерхан

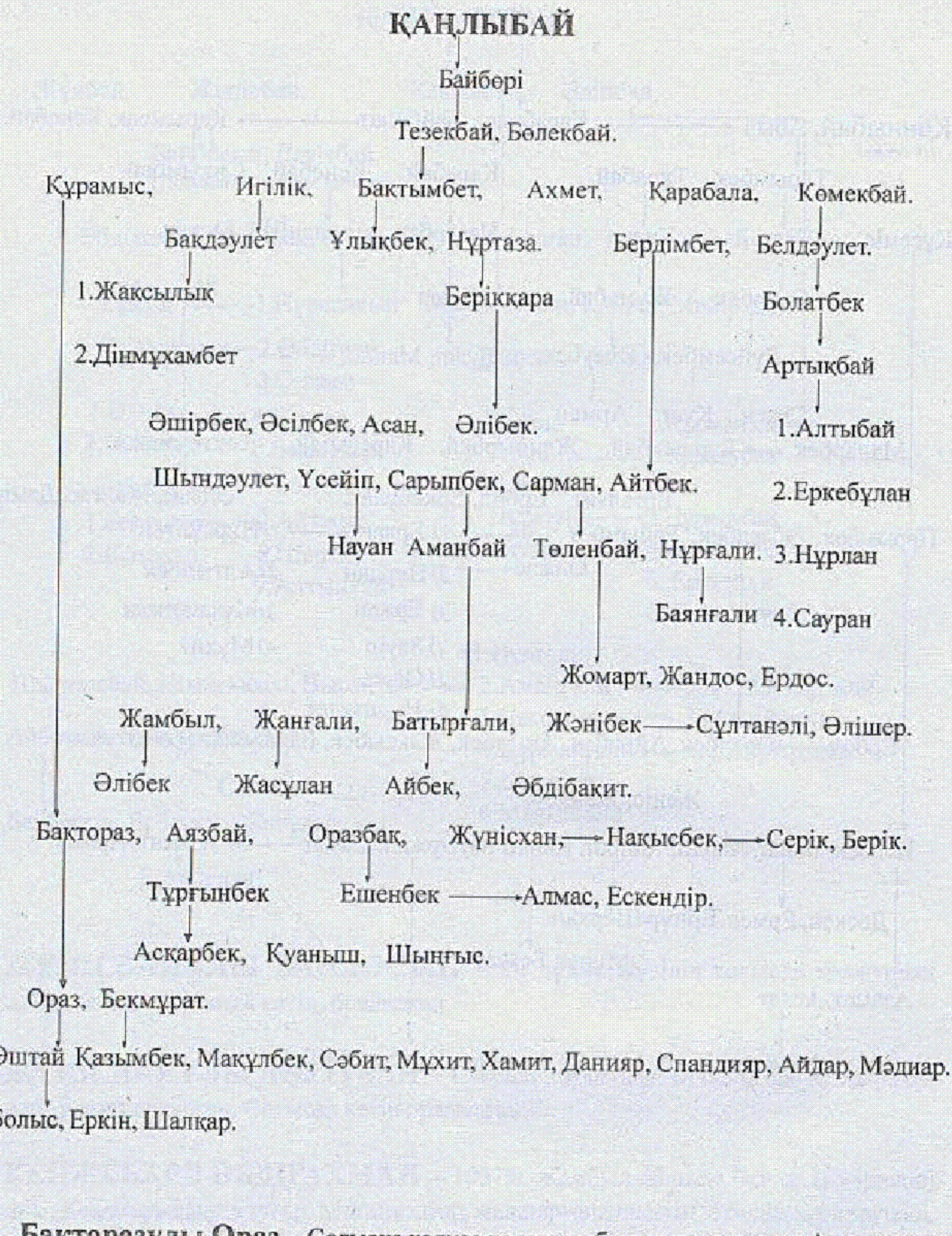
Мұрат, Бекзат

Азамат, Асхат

Мақсат Ардақ, Азат, Нұрсұлтан,Ернар.

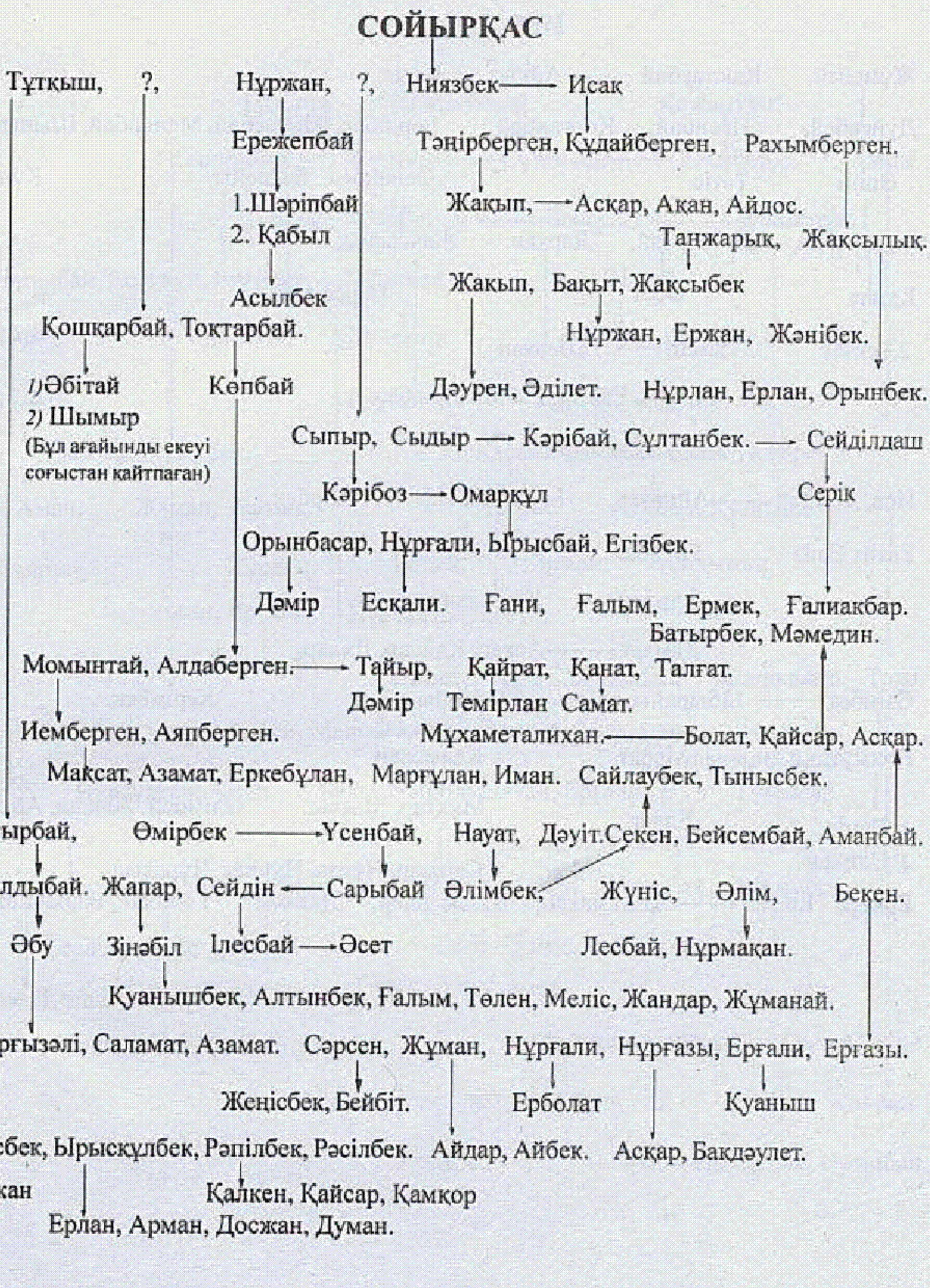
ҚАҢЛЫБАЙ

Бақторазұлы Ораз – Соғысқа колхоз төрағасы болып тұрғанда кетіп, соғыстан қайтпаған.

СОЙЫРҚАС

Науатов Жүніс Әлімбекұлы – 1936 ж. Жамбыл облыстық Атқару Комитетінің төрағa орынбасары, Свердлов ауд. Атқару комитетінің төрағасы қызметінде 1937ж. халық жауы атанып, атылған.

ИМАН

Жұмабай, Қыстаубай — Айқыз, Қалы.

Дүйсебай, Игенбай, Қорғанбай. Бердібек, Шыныбай, Манапбай, Шыныбек.

Әшім Тәтіс Оспанбек Байсейіт Күлес

Қасымбай, Досымбай, Дархан. Жақсылық

Қанат Әсет Сәрсенбай

2.Бекзат 3.Азамат, 1.Шерхан

Ғалым, Ғаини, Ғабиден, Ғабен.

Бекмырза

Иса, Абылай — Айназар, Ыдырысбек, Айдарбек.

Ғазиз Әзиз Ботабай. Мұсабай

Әлихан, Қалижан

Қамзат — Аскар, Қайсар, Дидар.

Әзімбек — Ыбырайымқұл, Әбдірайымқұл, Керімбек.

Нахмутдин, (Нұрмаш) Марат Қалмақан

1) Дәмір Елдар Мұхтар, Мақсат. Әлімбай, Жақаш, Айтбай.

2) Әлихан

Санжар, Нұрза, Нұрхат, Нұрасыл.

Ернар, Ержан — Шаймахан, Шәймерден, Шаяхмет, Уәлихан, Бақытжан.

Сағадат, Әділет.

Еділе, Ермахан.

АБЫЗ

Посша, (14-бетте) Қожамберді, Қожамқұл.

Көшкінбай, Сүрткел — Сүтемген — Егемберді, Сары

Шайбек, Шойбек — Байсейіт — Әбдікерім

Шеңгелбай, Есенқұл, Есенбай, Жанқойлық, Шағай.

Пірәлі, Қуандық, 1) Дүйсенбі, 1) Смайыл, Қален

Серікбай, 2) Сәрсенбі, 2) Орынбай

Оразбай, Ырысбек.

Қасымбай, Қасымбек, Қайрат.

Аман, Жамал, Байзақ.

Талғат. Әділет, Қуаныш.

Өмірзақ, Нұрлан, Ерлан, Біржан, Нұрлыжан.

Бауыржан, Ержан.

Нұрсұлтан, Бекзат.

Нұрдәулет, Ердәулет.

Таш, Тұяқ, Боранбай, Құлшымаш, Тәжі.

Үсібай, Үсіп — Құнанбай, Мырзағали, Көркемжан, Бақытжан. Бегімбет

Нұрсұлтан, Аман. Бексұлтан, Ерсұлтан, Ерғали. Түзелбай

Есенаман, Ералы — Алпыс

Рахымберді, Иса, Рахметіллә, Дөненбай, Дәуірбай, Дауылбай, Дәуренбай.

Берік, Ербұлан. Есен, Ермек. Азамат, Ернар.

Нұрғали, Ерғали. Еламан, Нұрдәулет.

Садық, Сыдық, Самат.

Мейрам — Омар, Құдас, Машке.

Есен, Ералхан, Әуелхан. Көлбай

Еламан

Орманәлі, Орман, Орынбай.

ПОСША

Әбді ← Жылқыбай ← Байтезек, Байгөбек → Күнбас → Өтеген

15-бетте

Әбдібай, Әбдібек, Әбдікүл, Әбдікерім → Телғазы → Кемел, Әділ.

Едіге, Кебе → Қуатбай → Жұматай → Ермек → Асан

Орман, Наурызбай, Әсет, Әпсамат, Жамбыл. 1)Мұхтар

Әлімбет, Шәлімбет → Байымбет → Ордабек 2)Ақтөре

Ордабай, Мырзахмет. Үшкемпір

Нұрлан, Нұрбай, Болат. Асхат, Азамат.

Ерлан, Ернар, Еркебұлан, Ерназ.

Бесбай, Мыңбай, Сүлеймен → Орынбай

Есаха, Зәуірбек. Қалмақамбет, Әшірбай, Әшімхан, Әкім.

Ыбырай Баймахамбет Расул

Нұрмаханбет, Махамбет. Асылхан, Бақтияр.

Сейілбек, Сейілхан, Мейірхан → Дәурен, Ерлан.

Мейіржан, Қалижан.

Уалихан, Самат, Қасиет.

Ошақбай, Оралбай.

Жандос. Нұрмұқасан.

Әмір, Рахымжан

Ібіжан, Бауыржан, Алтынқанат, Жасұлан, Еркебұлан.

Бекназар, Ерназар. Нұрлан Серік, Ермахан.

Батырхан, Жантас, Бектас. Бекзат, Бекболат, Ерқанат

Қасым, Сеңкібай ← Кәдіржан, Ғалым, Аян.

Асылжан, Дәулет.

ӨТЕГЕН

Долданай, Қожатай, Бегімбет — Орақбай, Жанабай — Әкімбай.

Төлеген, Әлтекей, Парманқұл, Шапанбай.

Саттарқұл, Саттарбек. Көшербай. Тұңғышбай, Пернебай.

Бақыт, Жақан, Мұхит. Болат, Қайрат.

Думан, Нұрбек, Жексембай

Еламан, Нариман.

Асқар, Арыстанбай, Ақан, Меліс, Мақсат, Асылхан.

Сабыр, Дәурен, Мәркен, Еркін.

Тұрбек

Ордақұл — Қапалбай, Байшуақ

Анарбек, Өнербек, Аралбек, Маралбек, Үсен, Әлімхан.

Әлішер, Айтөре. Әзімхан, Дархан, Әбен.

Құралбек — Омарбек, Омаралы — Сықымбай, Сейдахмет, Іңкәрбай.

Бақтияр. Оспан — Сәрсембек, Мырзабек, Мәмбеткұл.

Сағынтай — Аман, Серік. Төленді, Исақ.

Әзиз, Айдос. Берік, Еркебұлан.

Ырысбек — Шырынқұл, Шырынбек, Бақтыбек, Батырбек.

Жомарт. Болатбек. Ержігіт.

Әбдірахман, Пайзрахман, Шәкір

ҚҰДАЙСҮГІР

Шүрен, Ізбасар. *28-бетте*

Сегіз ұл, Мәмбетқазы.

Тоқбай, Мұрат, *23- бетте* Сарықыз, Держе, *23-бетте* Төленді, *24-бетте* Төлеміс, *25-бетте* Мәлібек. *26-бетте*

Байдәулет, ← Үкі, Қалтай → Сейдуалы → Алпыс, Жетпіс.

Мамырбек, Мақұлбек, Зәуірбек. Нұрғалым, Азамат, Еркебұлан.

Бейбарыс Зұлпыхар, Байділдә, Ғалымжан, Әділжан.

Сәкен, Мырзабек, Арнұр.

Бақыт, Ержан.

Мұздыбай, Тілес. *20-бетте*

Тышқанбай (Пұшық), Сәлімбай, *17-бетте* Солтабай, *18-бетте* Шаншабай, *19-бетте* Жалтыр.

Ақбай, → Қаракұл → Аяш, Әбдіғаппар, Бектұр, Қоқыр.

Жандар, Марат, ← Пернебай Әмір, Жүніс, Қалдыбай, Қоныс. Ілес, Әлім.

Жанбосын, Жанкелді, Нұрмағамбет. Қалықұл

Мұхит, Ғабит. Нұржігіт, Ермахан, Әділет. Рашид

Есмұхан ← Дәнебек, Төленбек, Толымбек, Бастарбек.

Женісбек, Мәрлен.

Арыстанбек, Арсыланбек ← Асанбек, Ахатбек, Асқарбек.

Ақылбек, Алматбек

ҚОҚЫРОВ ІЛЕС – 1909ж. Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының "Пістелі" ауылында туды. 1927ж. "Пістелі" артелінің белсенді ұйымдастырушысы, кейіннен төрағасы. "Пістелі" біраз жылдай "Смағұл Садуақасов" атындағы артель атанып, кейіннен бұрынғы атауына ие болды. Қабілетті ұйымдастырушы Ілес "Бозжотаға" жүзім, тұт бауларын ектіріп, "Құлбайшоқыға" кетпен, күрекпен қия жол салдырды. 1941 - 1943 жылдары Ұлы Отан соғысына қатысып, II-і және III-і дәрежелі даңқ ордендерінің және көптеген медальдардың иегері болды. Жарақаттанып елге оралған соң да еңбек жолын жалғастырып, үлкен беделге ие болған атпал азамат.

СӘЛІМБАЙ

Елеуіс (Шотай), Нұртай — Қолдас, Жолдас.

Баратбай, Тоғысбай — Тұңғышбай, Бейсембай, Құрманбай.

Аманқұл, Есенқұл, Мырзақұл, Әлімқұл, Қалымхан, Қалмырза, — Өзбек

Қанат — Темірхан

1.Бейімбет
2.Әдихан
3.Наурызбай

Серікбай, Берікбай.

Шалданбай — Өмірбек, Керімбай, Мамырбек.

Тұрар

Нұркен, Кенен, Мәди

Дулат Абылай

Асан Қуанышбек, Амангелді.

Дәулет, Дәурен.

Есенгелді, Ербол, Еркін, Мұса, Әзірет.

Ұлан, Бақмұрат, Нұрмахамбет.

Тәңірберген, Алдаберген, Егемберді, Құдайберген.

Талғат — Нұрымбек, Сембек. Сәкен, Бұлан

Нұржан — Нұрғазы, Райымбек

Жұмабек, Марат. Сапарғали, Ерғали, Нұрғали.

Иемберді, Бердібек, Қалдыбек, Оразбек, Кенжебек — *1)* Қасымхан *2)* Әділхан

Мұхаметжан, Бауыржан.

Әліби, Әнуар, Ғабиден.

Рахым, Әкім, Ғалым. Ербол, Ерлан, Нұрбол.

Жасұлан, Төлеби. Наурызбай, Қазыбек, Әжібек, Орынбасар, Андасбек.

Нұрсейіт, Еламан. Дәурен Аманбек, Ақынбек, Жамалбек.

Нұржан, Ержан, Бақытжан, Рахымжан.

Мұхит Құрманғазы, Серғазы, Болат.

Марат, Жомарт, — Ілиясбек, Мадиярбек, Әділбек, Мырзабек.

Қолғанат, Естөре

Ерқанат, Нұрғиса, Қазыбек, Әжібек.

ҚҰРМАНБАЕВ АНДАСБЕК – 1933 ж. Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы Пістелі ауылында туған. Медучилище бітірген мамандығымен өмір бойы Пістелі, Жазықкешу ауылдарына қызмет етті. Зейнеткер. Еліне беделді. Ауыл ардагерлері кеңесінің төрағасы.

СОЛТАБАЙ

Жайлау — Байғазы, Тұрсынбай, Жанқозы.

Байдалы, Қоштан (Иманалы), Үсіпәлі — Орал — *1)* Бақдәулет
2) Таңатар

Қабыл, Батырхан, Батыр.

Жанболат, Ернат. Қуаныш, Нартай, Нұртай.

Ырысдәулет, Нұрдәулет, Ердәулет, Ерболат, Нұрлан, Бекболат, Нұралы.

Ерлан, Руслан. Мархабат

Айбол, Мейірхан, Әділхан.

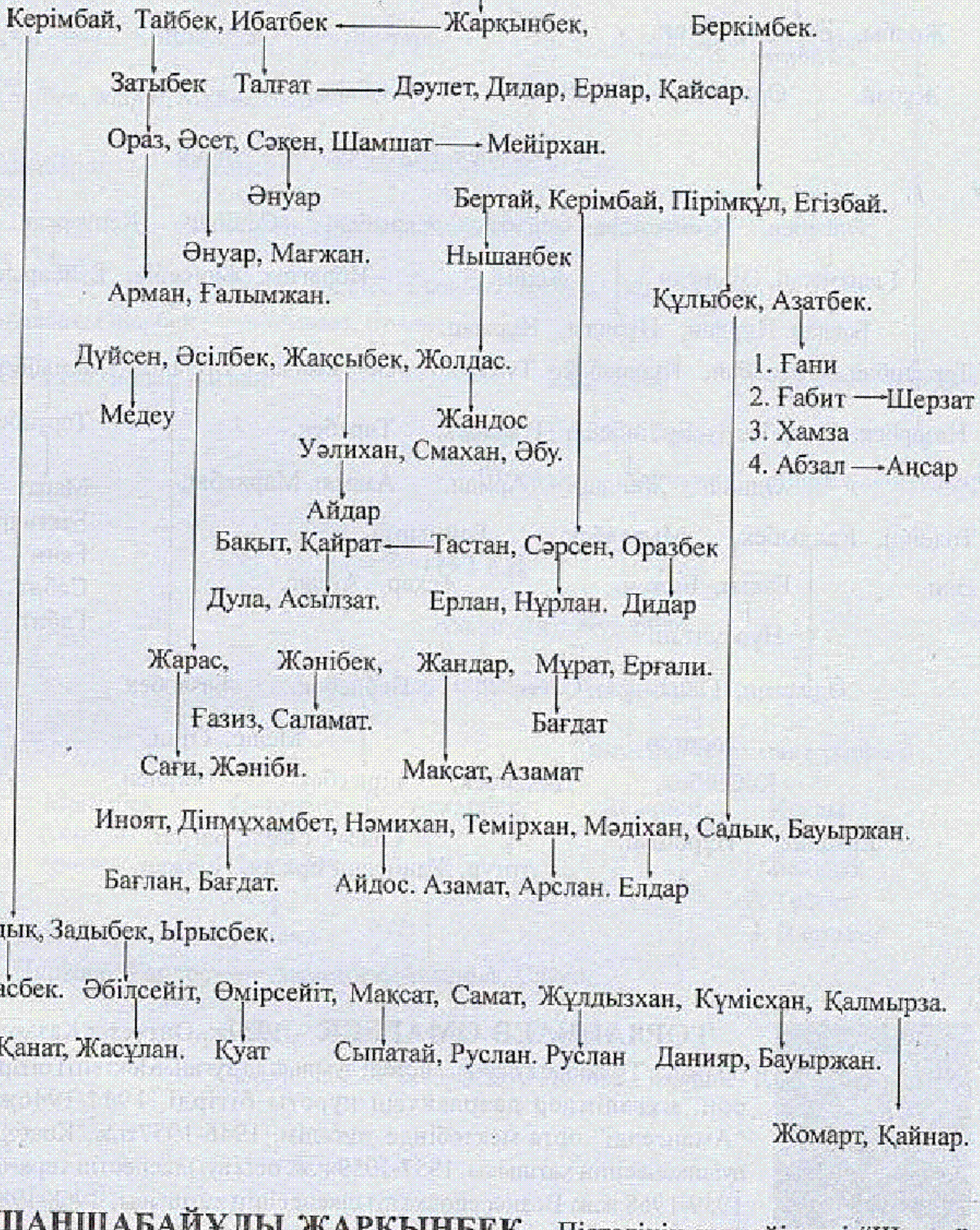
Нұрлыхан, Серікхан, Орынбек.

Базарбек, Қасым, Қасқыр, Нұрмахан, Әбзехан, Рахманқұл.

Керімжан, Бауыржан, Жалғасбек. Рахымберді, Кәрімжан, Рахымжан.

ШАНШАБАЙ

ШАНШАБАЙҰЛЫ ЖАРҚЫНБЕК – Пістелінің күнгейіндегі "Шүрен" арығын қаздырған атақты дикан. Осы арық бүгінгі күнге дейін қолданыста.

ТІЛЕС

ТОРЛАНБАЕВ ОМАРБЕК – 1929ж. Оңтүстік Қазақстан облысы, Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында туған. Мектепті бітірген соң, мұғалімдер даярлайтын курсты бітірді. 1944-1946ж.ж. "Амангелді" орта мектебінде мұғалім. 1946-1957ж.ж. Көкбұлақ ауылкеңесінің хатшысы. 1957-1959ж.ж. осы ауылкеңестің төрағасы. 1959-1968 ж.ж. Вознесеновка ауылкеңесінің хатшысы, 1968-1989 – ж.ж. төрағасы. Қарапайым, кішіпейіл, парасаттылығының арқасында ел құрметіне бөленген. "Еңбектегі ерлігі үшін" медалімен және т.б. Құрмет грамоталардың иегері. 2001 ж. Елбасының алғыс хаты табыс етілген. Түлкібас ауданының құрметті азаматы.

БАРҚЫ

Орал ← Ырысалы ← Ташқара, Туат, Қойшыбай → Смәт.

Жәнібек, Марат, Мұрат, Бақыт.

Жаңаберді, Әуелберді, ← Игенбай, Сүйгенбай.

Жұмағали, Нұрғали, Дүйсенғали, Аманғали.

Жандос, Айдос. Ержан, Сержан. Берік, Серік.

Олжабек, Ордабек → Алмас, Ерлан.

Базарғали, Болат, Бағлан.

Қасымбек, Батырбек, Жетібай.

Тұрар, Ермек, Ержігіт.

Шыңғыс, Батихан, Қайрат, Шалкар.

ӨТЕН

Ақыш (би), Жүндібай.

Қозы, Нарымбай, Жанғараш.

Көмекбай (Соғыстан оралмаған)

Ырымбек, (Соғыстан қайтпаған) Онғарбек, Аскарбек, Асанбек, Исалы.

Мелдебек

1. Байұзақ
2. Талғат
3. Нариман

Бақытжан, Шалқар, Саят.

Нұржан, Жандос ← Ахметбек, Асылбек, Сәкен.

Сәбит, Дәулет, Әділ. Дәурен.

Бердібек, Мұхтарбек, Нұрлан, Ерлан, Қайранбек, Қайрат.

БЕКЖІГІТОВ АСҚАРБЕК КӨМЕКБАЙҰЛЫ – 1928 ж. Оңтүстік Қазақстан облысы, Түлкібас ауданы, Көкбұлақ ауыл кеңесі Пістелі ауылында дүниеге келді. 1933 жылғы ашаршылықта, 5-тен 6-ға қараған шағында анасы Айша қайтыс болды. 1936 жылы 9 жасында, қаңтар айының қақаған суығында Пістеліден Шымкенттің қасындағы Қайтпас (казіргі Қайтпас-1) ауылында тұратын Саяқов Көкбай деген кісі (нағашысы Бекжігіттің туысқаны) өзіне бала бол деп алып келеді. Сөйтіп, анасы Айшаның әкесі Бекжігіттің атымен фамилиясын Бекжігітов деп алды. Соғыс басталысымен оқымай, колхоз жұмысына араласты. 1947 жылға дейін Қайтпас колхозында соғыс кезіндегі бар ауырмалықты көтере қиындықпен өсті. 1951жылы Арыс қаласындағы Киров орта мектебін бітірді. Сол жылы ІІМ-не қарасты Шымкенттегі №3 түрмеге қатардағы милиционер болып орналасты. 1952ж Оңтүстік Қазақтан облыстық ІІБ-ның жолдамасымен Ресейдегі Свердловск қаласындағы 3 жылдық Өрт сөндіру техникалық училиещесіне (Свердловское пожарное училище МВД СССР) оқуға түсіп, 1955 жылы аяқтады. Ішкі қызмет лейтенанты дәрежесіндегі офицер деген атақпен Шымкентке келді. Содан бастап, 34 жыл Оңтүстік Қазақстан облысы атқару комитетінің ішкі істер басқармасының Өрттен қорғау бөлімінде инспектор, мемлекеттік өрт бақылау бөлімшесінің бастығы қызметтерін атқарды. 1975-1984 жылдары Оңтүсті Қазақстан облысы атқару комитеті ішкі істер басқармасының Өрттен қорғау бөлімі бастығының орынбасары қызметін атқарып, Подполковник шенімен зейнеткерлікке шықты. 1967 ж. Алматы Ауылшаруашылық институтының Экономиканы жоспарлау факултетіне сырттай оқуға түсіп, аталмыш мамандықты меңгерді. Осы өмір жолындағы атқарған қызметтері үшін көптеген отандық медаль-грамоталармен марапатталды.

АСЫЛБЕК АСҚАРБЕКҰЛЫ, БЕКЖІГІТОВ – 1961 жылғы қаңтар айының 2-ші жұлдызында Шымкент облысының Сайрам ауданындағы Ақсу елді мекнінде дүниеге келді. 1968-1978 жылдары Шымкент қаласындағы №26 Жамбыл атындағы қазақ орта мектебінде білім алды. Әскери киімге қызығып, әке жолын қуып, 1978 жылы Алматы өрт техникалық училещесіне оқуға түсіп, 1981 жылы аталған училещені үздік бітіріп, лейтенант шеніне ие болды. Училищені бітірген соң, бір жыл Шымкент қаласындағы шина зауытында өрттің алдын алу жұмыстарын жүргізудегі аға инспектор болып қызмет атқарды. 1982 жылы білімін жетілдіру үшін Ташкент қаласындағы жоғарғы өрт-техникалық институтына оқуға түсіп, 1986 жылы бітіріп шықты. 1986 жылдан бері осы Оңтүстік Қазақстан облыстық Мемлекеттік өртке қарсы қызметінде әр түрлі салаларда қызмет атқарды. Осы аталған Бас басқарманы ішкі қызмет полковнигі шенінде көп жыл басқарды. 2007-2008 жылдары Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министірлігінің өртке қарсы қызмет комитеті төрағасының орынбасары болды. Қазір осы министірліктің Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша департаменті директорының орынбасары.

МҰРАТ

Соқыр, Қарамырза, Зәуірбек, Дедек — Намазбай — 1) Бәйдібек

Жанұзақ — Оралбай, Қошқар — Төлеген.

2) Мәдібек

Нұрғали, Оңғар.

Серік

Құлмырза, Бижан, Мамай, Манай. Серпер, Орынбасар, Мұхтар, Талғат.

Жанай — Тоғай (Тұрсын). Болат, Нұрболат. Бақдәулет

Кеңес, Ілесхан, Батыр. Бақытжан. Әли, Асхат.

Болат Нұрсұлтан, Бағлан, Жасулан.

Әбдіманап, Әбділдә, Ділдәтай (Рахматулла).

Бауыржан Нұрманқұл

ДЕРЖЕ

Досбол — Сүйірбай, Ақпан, Тойтаяқ — Әйтімбет — Бұралқы, Айнабек.

Естемес, Есімбек. Манас, Бағдат, Бақыт — Тұрар Оспан.

Несіпбек, Ырысбек, Тұрысбек, Ғани — Нұрлыбек.

Нұрхан

Мұхан, Сейілхан, Әбілхан.

Қаркабат, Әбсемет, Ахмет — Нұрдәулет

Ғабит Махмұт, Мақсұт.

Бақдәулет, Жандәулет. Құрал, Оңал, Жарас, Дәулет, Дінмұхамет, Рамазан.

Төлеген, Ардақ, Дәрен. Айнабек Нұрдәулет Ернұр

Қайрат, Әділет, Тайлан.

ТӨЛЕНДІ

Бекен — Сасық, Кәдір, Қарабай, Сарыбай — Батыр, Үсен.

Шалабай, Мұса. Жұматай, Бөрібай, Шүкел. Жорабай, Мархабай.

Сағымбек, Қабылбек. Асылбек Мәтей, Дәулетияр.

Ауғанбай Көкбосын

Төленбай Рашид

1) Мақсат Мергенбай, Төребай, Мықтыбай, Бақтыбай.

2) Ерназар 1) Нұрлан Нұрлыбек. Нұрдәулет, Нұркен.

3) Асхат 2) Дархан Нұрлыхан, Серікхан, Шерхан.

Рүстем, Дастан.

Амангелді, Ертай, Орынтай, Әлтай, Бозтай, Қалдыбай, Қаныбек.

Руслан Арман Тұңғыш, Марат. Ерқанат, Ерболат.

Алмас, Думан, Дидар. Самат, Дулат. Әлдеке, Дастан.

Арман, Төрехан — Темірхан, Төрехан, Бекболат. Ермек, Зайыр.

Жандос, Мұхамбетәлі. 1) Сәкен

Рауан, Мейірхан. 2) Сейілхан

3) Нұржан

Еркебай — Нұрғали, Нұрболат, Нұрманғали.

Есболат, Жанболат. Қақыбай, Борықбай, Өтеміс.

Әлімбек, Қалыбек, Көлбай — Жаңабай, Манас — Болат Оспан

Ержан, Ербосын, Ерғали, Нұрғали, Ермахан, Баймахан.

Еркін, Нұрлан. Әділхан

Дулат, Ерболат. Рулат, Арман, Еркеғали.

Дәулет, Бауыржан, Нұржан, Мейіржан.

ҚАЛЫБЕК МАНАСОВ – 1924 жылғы19 желтоқсанда Оңтүстік қазақстан облысы Сайрам ауданындағы Қаратөбе ауылында дүниеге келді. 1942 жылы Кеңес армиясының қатарына шақырылып, Ленинград және Солтүстік-Батыс майдандарындағы ұрыстарға қатысты. 1949 жылы әскер қатарынан оралып, еңбек жолын ДОСААФ-тың Шымкент аудандық комитетінің төрағасы болудан бастады, 1952 жылы еңбекшілер депутаттары Шымкент аудандық Кеңесі атқару комитетінің хатшысы болып сайланды. Қазақстан Компартиясы Орталық Комитеті жанындағы республикалық партия мектебін және СОКП Орталық комитетінің жанындағы Мәскеу жоғары мектебін бітірді. 1954-1974 жылдары еңбекшілер депутаттары Киров және Түлкібас аудандық Кеңестері атқару комитеттері төрағасының орынбасары, еңбекшілер депуттатары Шаян және Қызылқұм аудандық Кеңестерінің төрағасы, Қазақстан Компартиясы Шаян, Ленин аудандық комитеттерінің бірінші хатшы қызметтерін атқарды. 1975 жылы облыстық атқару комитеті ауыл шаруашылығын сумен қамтамасыз ету басқармасының бастығы болды, 1978 жылы облыстық атқару комитеті баға бөлімінің меңгерушілігіне бекітіліп, бұл жұмысты зейнеткерлікке шыққан 1987 жылға дейін атқарды. Қалыбек Манасов СОКП-ның XXIY съезіне, Қазақстан Компартиясының IX, X, XI, XII, XIII съездеріне делегат болып сайланды. Республика Жоғарғы Кеңесінің, Сондай-ақ еңбекшілер депутаттары өлкелік, облыстық және аудандық Кеңесінің депутаты болды. Қалыбек Манасов Отан алдындағы сіңірген еңбегі үшін екі рет Ленин, Октябрь революциясы, II дәрежелі Ұлы Отан соғысы, Құрмет белгісі орденерімен, көптеген медальдармен және белгілермен марапатталды. 1993 жылы қайтыс болды.

ТӨЛЕМІС → Оразгелді

Оразгелді → Андабай, Торланбай, Торғауыт, Жасау, Қалдыбай → Орынбай

Андабай → Ыстанбек → 1.Тұраш Тәтентай, 2.Әйтай, 3.Аралбек

Торланбай → Бегімбет → Бегалы, Бекбаш (Бекберді), Жұмаш, Бақберді → Сатыбалды

Бегалы → Парымбет → Мейірбек

Бекбаш (Бекберді) → Шәдір, Кәдір. Ғани, Ғабит.

Шәдір → Нұрғали, Ерғали (26-бетте), Дүйсенғали.

Жұмаш → 1) Рахымбек → 2) Кемелбек (26-бетте)

Торғауыт → Елікбай, Құттымбет.

Елікбай → Әлпейіс, Өмірәлі, Амантай, Аманқұл.

Өмірәлі → Мешітбай → Ерлан, Нұрболат, Жанболат, Нұрлан → Асылхан

Құттымбет → Нұржан

Жасау → Құралбай → Пернебай → Мықтан (26-бетте)

Орынбай → Өтебай → Тәтентай (26-бетте)

Сатыбалды → 1) Бауыржан, 2) Бақытжан, 3) Мейіржан

Ерғали
Досымғали, Аманғали

Кемелбек
Бердібек, Қали, Сіргелі, Өмірбек.
Ринат, Серік, Берік.
Асхат, Дәурен.
Ербол, Мақсат.
Ринат

Мықтан
Әлібек, Анарбек, Алтынбек, Қаныбек, Қасымбек, Қалдарбек, Кенжебек.
Алмат, Әсет
Әнуарбек
Дулат
Дәулет

Тәтентай — Қалмахан, Әлімхан, Абзал, Айту, Жанту
Жандос
Ақбала

МӘЛІБЕК

ШАҢ (Ғалемес)

Сапар — Сәйбек. Мырзабек, Ақсай, Қарасай.
(27-бетте)

Байдуан, Аман, Әшірбек, Әбдірахман — Ерғали, Байғали, Ермахан.
Сауыт, Аскар, Әкім.

Әбдуәлі, Жұмахан, Баймахан, Ерлан.
Бақытжан
Мақсат, Жұмабай, Нұрлан.

Меліс, Жандар, Ернар. Мәди, Әлібек, Бақдәулет, Нұрсұлтан.

Рүстем, Құлмахан, Айдархан, Шаншархан, Үсіпхан.
Мұстафа, Серік. Нұрбек
Азамат
Дінмұхамбет, Нұрсұлтан, Жасұлан.

Досымхан, Рахымжан.
Рахат

Құрал, Жамал, Кенес, Жолбарыс, Арыстанбек — Әлішер
Бақыт
Барыс, Жұмабай, Ерхан, Ержан, Ерлан, Бауыржан.
Саят
Дархан, Нұржан, Нұрлан.
Сайан, Рауан, Руслан.

Амал, Айдарбек, Оңғар, Асылбек, Ақынбек, Болатбек, Ғалымжан.
Бақыт
Ерлан, Алдияр.
Ахметжан
Жасұлан, Азамат.
Заманбек, Ербөбек.
Дулат, Дәулет, Әілет.

Мырзабек

Сыздық, Бақтай, Үсіпбек — Бексейіт, Токсейіт.

Байдос, Байбақ. Төлеміс

Қайшыбек Қойшыбек, Жетпіс, Елубек.

1. Нұрлан Нұркен Нұрбек, Жәнібек.

2. Ержан Тұрған, Ынтымақ.

Ынтықбек, Айтбек, Мұқтарбек, Мейрамбек, Мейірбек, Мейірхан, Әбілхан.

1. Ерлан Женіс, Жомарт. Рамазан Нұржігіт

2. Нұрлыбек Нұрдәулет, Нұрлан.

Бауыржан, Ғалымжан, Ержан, Нұрсейіт. Нұрғали, Ерғали, Ғани, Нариман.

Еркебұлан Нұртілеу Ердәулет

БЕКСЕЙІТОВ МҰҚТАРБЕК ТҰРҒАНҰЛЫ – 1958 жылы Оңтүсік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы Пістелі ауылында дүниеге келді. Орта мектепті бітіріп, екі жылдық әскери қызметін атқарған соң, еңбек жолын 1980 ж. № 43 әскерилендірілген өрт сөндіру бөлімінің аға өрт сөндірушісі болып бастады. Көкшетау қаласындағы арнайы курсты бітірген соң, ішкі қызмет лейтенанты шенін алды. Шымкент қаласындағы ИЧ 167/2 мекемесіндегі әскерилендірілген өрт сөндіру күзетінің бастығы. 1982 ж. аға инспектор. Оңтүстік Қазақстан облысы МӨҚҚ Түлкібас аудандық өрт сөндіру бөлімінің бастығы. Алматы өрт сөндіру училищесін сырттай оқып бітірген, осы салада 14 жыл қызмет атқарды. 1995 жылы М.Әуезов атындағы ОҚМУ-ды бітіріп, экономист-менеджер мамандығын алды. 2002 ж. Өрт сөндіруші РМК Оңтүстік Қазақстан облысы филиалының бастығы. Ішкі қызмет полковнигі. Оңтүстік Қазақстан облысы өрт сөндіру және апаттан құткару басқармасының бастығы (2005-2007). 2007-2009 жылдары Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі Оңтүстік Қазақстан облысы өртке қарсы қызмет Департаментінің бастығы болды. Республика Президентінің Құрмет грамотасымен, I, II, III дәрежелі Қалтықсыз (қызметі үшін) медалімен марапатталды.

ІЗБАСАР (Әйелі Қаскатіс. Төлебидің әйелі Бөктіктің сіңлісі. Төлебімен бажа)

Арғынбай, Қожағұл (37-бетте), Найманбай (45-бетте), Дүйсенбі (56-бетте). Кесікбай

Бокбасар, Бапыш, Андақұл, Артық (29 -бетте), Бейбіт (30-бетте), Бұхар, Дайра. Қонысбек

Қойбағар, Жұмабай, Қаңлыбай, Тұқтібай, Маймақ, Мырзатай.

Тезекбай, Шәуілдір, Керімқұл, Отыншы, Керімқұл.

Үсіп, Қапал, Сапал, Шәлтік, Бейсен. Өмірбек, Өмірзақ.

Құлмахан, Аймахан, Пернехан. Қонақбай

Тұрсынбек, Жүрсінбек, Жүнісбек, Ырысбек, Мырзахан.

Исақ, Сапыш (Сыпабек). Асылхан, Нуридин

Батыр, Жамал, Амал, Жақсыбек. Төрехан, Ермахан.

Медет, Аргынбек, Жандарбек, Ақылбек.

Алтынбек, Жәнібек → Нұрлыхан, Мейірхан.

Әкіміш, Берікбай → Ералы, Сералы, Асылбек, Кәрібай, Баймұрат, Бегалы.

Дербіш, Қойлыбай → Сатылбек, Тұрғынбек, Орынбек.

Төленді, Мұратбай, Айтбай.

Шаңлақбай, Тоғатай, Толымбет → Жолтай, Әбен, Аскар.

Ахмет, Тәліпжан. Көмек, Медет.

Жәнібек ← Азат, Арман, Нұрлан → Уәлихан.

Төлепберген, Есенбай, Жиынбай → Әбілхан

Досалы, Есей → Жапархан, Мәдихан, Зәріпхан.

Дархан, Дихан, Базархан, Оралхан.

АРТЫҚ

Ілебай, Жабай, Айдарбек, Бодақ, Қалдыбай → Тәжі, Ырысқал.

Нұрман
Оңалбай
Серік
Арман, Роман

1) Құралбек
2) Құралалы
3) Есім
Өмірбай → Молдабай.

1) Мелдебай
2) Мендібай
3) Анарбек
1) Ғалымжан

Марқабай, Кенжеғұл → Жақыпбек
1) Жазықбай → 2) Есімжан
Сембек, Сембай.
2) Мұхтияр → Әлімжан
Мамыр, Сабыр.
3) Марат
4) Мұхтар → Бақытжан
5) Мақсат
Бақыт, Серік.
6) Жамбыл → Қазыбек
Наурызбек, Мұқағали.
7) Бауыржан

Сембай, Бердіқұл, Қисық (Ердіқұл) → Күзембай
Амалбек, Аятбек, Баянбек, Нұрбек, Нұрпейіс → Кеңесбек, Кемел.
Өмірсұт, Сәугімбай, Тұрғынбай, Тұсынбек. Нұркен, Нариман.
Өміртай → Қалияр, Байұзақ.
Хамит, Сәбит, Мұхит. Мәлік, Рашид, Әмір, Темір, Тайыр.
Сәкен. Қуаныш, Қыдырәлі. Ғани → Жалғас
Менлібай, Қасқабай, Сапаралы.
Әділбек, Рәшбек.
Жамаш, Сәрсембек.
Жанұзақ → Бақтияр, Мұхтар, Талғат.
Тұрлыбек
Мәдияр, Данияр.
Таңжарық
Әлімжан. Әбдіқадыр, Әбжақыл, Әбубәкір. Төрехан, Әкежан.
Арман, Бауыржан. Ғалымжан, Досжан.

ЫРЫСҚАЛ

Жорабек — Қарақбай, Бителі, Битуар, Қарабай, Орақбай.
Силыбай
Серікбай
Айтубай, Тасқынбай, Жанысбай, Байысбай, Жарасбай.
Нұргелді, Нұргазы, Нұрбек, Нұралы. Досан, Досымхан.
Мейірхан, Уәлихан, Мұхаметжан. Сұлтан. Асан, Мейіржан.

БЕЙБІТ

Қыстаубай, Тауасар, (32-бетте) Жайлау, Майасар.
Төле — Тоқа, Тоқбай, Тәпіш, Қуандық.
Әсіл, Әйтімбет — Жақы, Боранбай. Әбдіхалық
Айбек Жолдас, Пайыз, Кенже. Төрехан, Беделхан.
Ержан, Нұржан, Қадыржан. Азамат Ербол Қуаныш
Жасұлан, Дәулен, Бауыржан, Әлімжан, Ғалымжан.
Ербол, Бақдәулет, Нұрбол. Мақсат. Нұрислам, Ернұр. Бекзат
Тілеу, (31-бетте) Әділбек, Айтқұл, (31-бетте) Сикымбай. Нұртас, Жандос, Нұрдәулет, Ерасыл.
Бижан, Сатыбалды, Молдабек, Мендібай.
Қуаныш, Сәбден, — Сембай, Құдайберген, Тоқжан.
Әлібек, Әсілбек, Нұрбек — Бекмұрат. 1. Болатжан
Абзал, Жанболат, Бекболат. 2.Дәулет — 1.Сәкен
Самат, Марат, Мұрат. Бақытбек — 3. Бекжігіт, 2. Ғани
Ақылбек, Ерлан, Нұрлан. Бақыт, Досжан — 4. Әлжан 3. Айдар
Сержан, Бауыржан, Бақытжан. 5. Есжан
Әбдеш, Тәпетай, Байбосын, Жилдебай. 6. Марат
Сыдық Оспан. Айтуар, Байбала. Сары Қалдыбек, Палуан.
Мақұлбек

ТІЛЕУ

Көбей, Жүзжасар (Қисық), Намазбай, Ниязбай, Көпжасар, Тұрсынбай, Жүрсінбай, Тұрсынқұл

Омар, Аманжол, Тасбау, Сәтбай. Сағымбай, Серік. Өтебай, Қайранбек. Әбді

Жақсылық, Әзім. Мейірбек. Қамбарбек, Әбдібек, Аман. Балтабек, Қайрат.

Қойбек, Пернебек, Оразбек, Оралбек, Қаныбек, Оразалы. Алмас

Төребек, Қуанышбек. Әлімхан. Ердәулет, Жандос, Айдос.

Шәймерден, Ғалымжан, Мәлік, Нұрман. Батыр, Талғат, Тұрсынбек.

Нұралы, Нұржігіт, Нұрлан

Бақдәулет. Ержігіт.

АЙТҚҰЛ

Қара, Досбол, Далыбай, Сәрсембай, Бейсембай — 0

1) Жарылқасын
2) Тұрдалы

Медетбек (Шәлен), Жаңабай, Бақытжан.

Қазыбек

Мұрат, Мұхтар.

Ермекбай, Медет.

Бауыржан

1) Тәжіхан
2) Ғаби
3) Тұрар
4) Ғалымбек

Жандарбек, Жасұлан

Мақсат — Еркін, Сабыр, Қалдарбек.

Нариман Иса

1) Нұрболат
2) Бауыржан
3) Азамат

Жексен — Дүйсембай, Жұмағұл, Мырзақұл, Жұмәділ.

Сейітбек, Жамалбек. Ілесер Кеңесбай

Бигелді

Пернебек, Сейітхан, Кенжебек.

Жомарт, Самат, Мақсат. Мұрат, Бақыт.

Рахметулла, Рахымжан, Ғалымжан.

Сағит, Біржан. Нұркен, Сәкен, Дәурен, Жалғасбек, Әріпхан.

Бақыт — Қайрат, Марат, Алмат, Қанат.

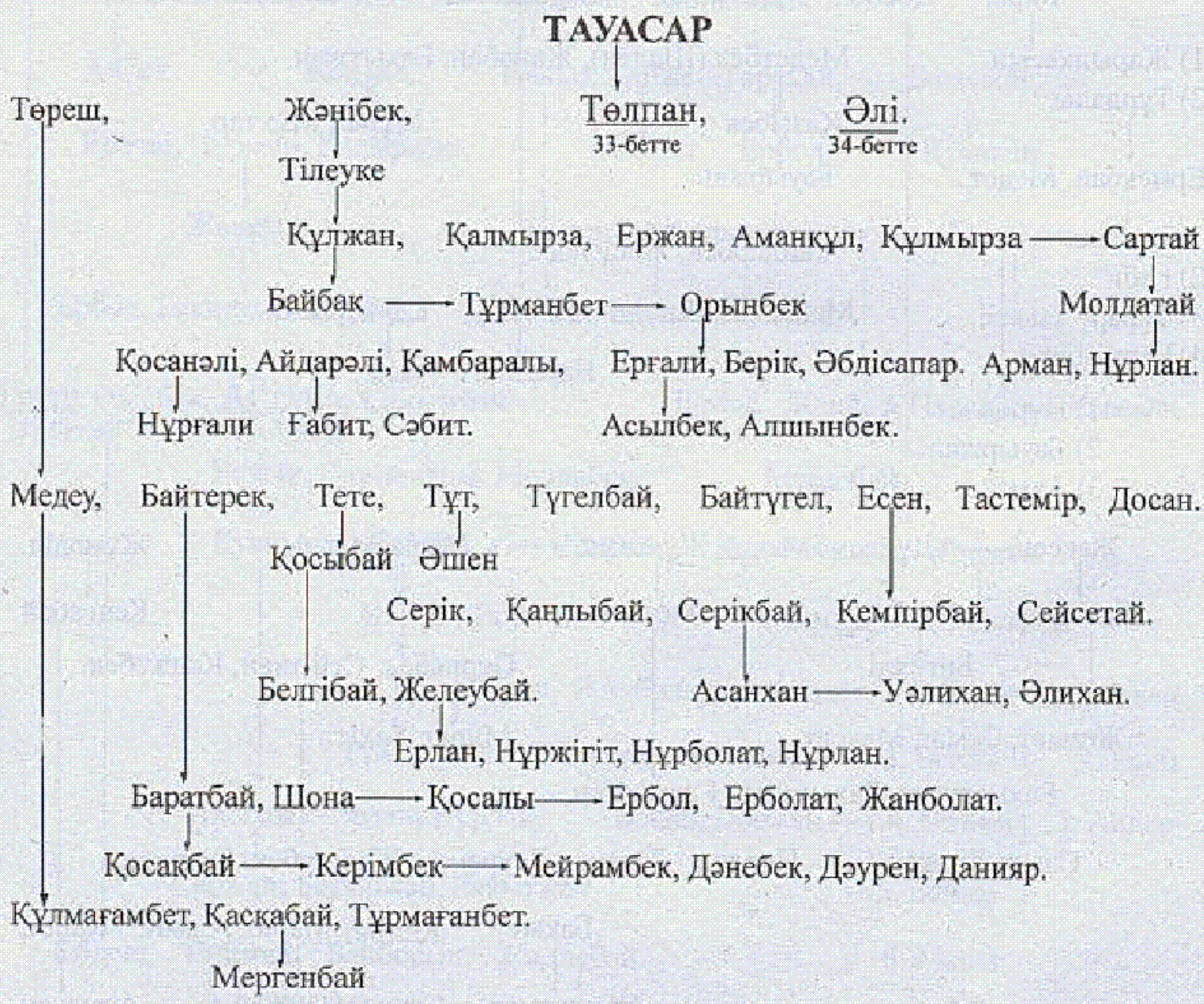
Ермұхамед Сәкен, Санжар. Асылхан

Дінмұхамед

Нұрсұлтан, Ерсұлтан.

МЫРЗАҚҰЛОВ ПЕРНЕБЕК – 1933 жылы 30 желтоқсанда Көкбұлақ ауылында туған. Балықшы орта мектебін күміс медальмен бітіріп, Қазақ мемлекеттік университетінің биология факултетіне түскен. Оны тәмәмдағасын, 1956-1958 жылдары Балықшы мектебінде мұғалім болады. 1958 ж. оны ҚазМУ - дің ботаника кафедрасы ассистенттік қызметке шақырады. 1965 ж. Академияның аспирантурасын бітіріп, Ботаника институтына орналасып, ғылыми қызметкер, бөлім меңгерушісі болып істейді. 1970 ж. диссертатция қорғап, ғылым кандидаты дәрежесін алады. 1976 ж. ҚазМУ-дің биология факултеті ұстаздық қызметке шақырады да, ондағы ботаника кафедрасының доценті, меңгерушісі болады. Ол Қазақстан флорасының құрамын, систематикасын, ресурстары мен географиясын зертеуге, белгісіз өсімдіктердің жаңа түрлерін ашып сипаттауға, биология ғылымын насхаттауға арналған жүзден астам еңбектер (кейбірін өзге ғалымдармен бірлесіп) жазып жариялаған. Сонымен қатар "Иллюстрированный определитель растений Казахстана", "Красная книга Қазахстана", "Флора Алма-Атинского заповедника", "Жоғары сатыдағы өсімдіктер систематикасы", "Қазақ совет энциклопедиясы" сияқты құнды кітаптарды құрастыруға қатысқан.

ТӨЛПАН

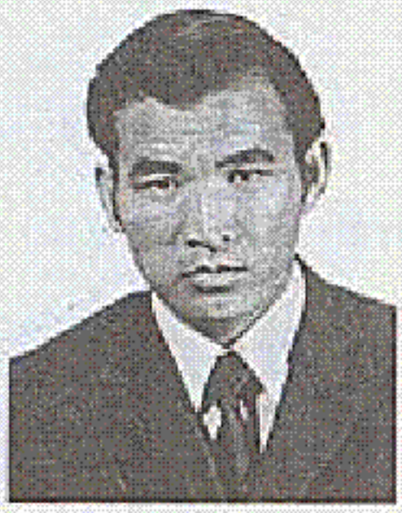
Жиренбай, Қонысбай ← Жауғали (Жауғаш), Төлеген, Жалмырза.
Қалмағамбет, Қалымбет, Жолымбет Жолдасбек. Қаратай (Қайранбек)
Баймахан, Нұрхан. Рахымжан Бауыржан, Бақытжан.
Асан → Ержан Дәулет
Бердібек, Келдібек, Келгенбек, Батырбек, Еркінбек.
Ғалымжан, Әлімжан. 0
Ердан, Ержан, Ерлан, Нұрлан. Айбек, Айболат.
Рахымбек, Рәтбек, Райымбек, Қасымбек → Еркін
Нұркен, Нұрым. Саян
Нұрбек, Жандос.

ҚОНЫСБАЕВ ЖОЛДАСБЕК – 1933 ж. Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Көкбұлақ ауылында дүниеге келді. ҚазМУ-ды бітірген. 1955 жылдан Қазығұрт ауданында мектептте ұстаздық етті. Көп жылдай Шымкенттегі Қазақ Химия-Технология институтында, кейіннен М. Әуезов атындағы ОҚМУ-де оқытушы, деканның орынбасары, кафедра меңгерушісі, декан болды. Химия ғылымдарының кандидаты, доцент. 1998 жылдан бастап ректордың кеңесшісі. Химия саласынан оншақты оқу құралының авторы. Алты түрлі жаңалық ашқаны жөнінде патенті бар. КСРО және ҚР -ның үздік оқытушысы. Оңтүстік Қазақстан Облысы мәслихат мақтау қағазымен марапатталған. Елуден аса ғылыми еңбектері бар.

Химия құдіретінің бірсыпыра сырын ашқан ғалым, әрі ұстаз. Өзіне шәкірт болған С.Қырықбаев, И.Тұрсынқұлов, Ә.Бектаев, Т.Тілеубаев, К.Бикенин, А.Байсапаров, А.Байтасов сынды шәкірттерін мақтан тұтады.

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ КІТАПХАНАСЫ
№ 196510

КЕЛДІБЕК ҚАРАТАЕВ 1949 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Тұлкібас ауданы Көкбұлақ ауылында туған. Орта мектепті бітірген соң Қазақ химия-технология институтын тамамдады. Химия – мұнай академиялық институтында ғылыми қызметте жүріп, техника ғылымдарының кандидаттығына диссертация қорғады. Ақтөбе медицина институтында химия кафедрасының доценті, деканның орынбасары болды. 1998 жылы Ақтөбе университетінің химия кафедрасына меңгеруші болып ауысады. 2001 жылы туған жеріне оралып, Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінде мұнай-газ өңдеу кафедрасына доцент болып орналасты. Шымкент мұнай өңдеу зауыты жанынан жаңадан өндірістік зерттеу орнын жасақтауға кіріскен еді. 2002 жылы кенеттен қайтыс болды.

ҚҰЛЖАН БӨРТЕНБАЕВ 1912 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы Көкбұлақ ауылында туған. 1930-35 жылдары Калинин атындағы колхозда бас бухгалтер, 1937 жылға дейін Сергеевка МТС-ында бақылаушы-бухгалтер қызметгерін атқарды. 1942 жылға дейін Калинин атындағы колхоз басқармасының төрағасы болды. Көкбұлақ ауылының жобасын жасап, көркейтуге мол еңбек сіңірген азамат.

ЖҰМАҒҰЛ СӘРСЕНОВ 1930 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Балықты ауылында туған. Ванновка селосындағы Абай атындағы орта мектепті тәмәмдаған. Одан кейін Қазақ Мемлекеттік университетінің тарих-филология факультетін бітіріп, жолдама бойынша Өзбекстанның Бостандық ауданына жұмысқа жіберілді. Онда алғаш Табақсай орта мектебі оқу ісінің меңгерушісі, кейіннен, 1953-57 жылдары Абай атындағы орта мектептің директоры болып қызмет атқарды. 1957 жылы Шымкентке оралып, 1957-1960 жылдары Сыпатаев атындағы орта мектеп оқу ісінің меңгерушісі, 1960-62 жылдары №30 орта мектеп директоры, 1962-83 жылдары №1 орта мектеп директоры болып істеген. Ал 1983-2000 жылдары №12 мектеп-интернаттың директоры болды. Үш мәрте Шымкент қалалық кеңесіне депутат болып сайланды. Жарты ғасырға жуық уақыт ұстаздық еткен Жұмағұл Сәрсенов қазір зейнеткер, ел ағасы. Ол КСРО Өзбекстан және Қазақстан білім беру ісінің үздігі белгілерімен, медальдармен және көптеген грамоталармен марапатталды.

ӘБДІҚҰЛ СӘРСЕНОВ 1924 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Көкбұлақ ауылында туған. Әкесі Әлиев Сәрсен ауылда старшын, би болған, арабша, орысша мектеп ашқан. Сол еңбегі үшін кейін қудаланып, Өзбекстан мен Қырғыстанға кеткен. 1937 ұсталып. «халық жауы» ретінде атылған. Ә. Сәрсенов 1942 жылы соғысқа аттанды. Белоруссия, Польша, Чехославакия жерлеріндегі шайқас-тарға қатысып, 1945 жылы елге оралды. Майдандағы ерліктері үшін 12 орден, медаль иегері болды. Соғыстан соң трактор бригадасында есепші, аудандық сотта жауапты хатшы, бухгалтер болып қызмет істеді. Кейіннен колхозда прораб, бригадир болды. Ауылды көркейтуге үлкен үлес қосқан ардагерлердің бірі, ел ағасы ретінде сый-құрметке ие болды.

НҰРДӘУЛЕТ ЖҰМАҒҰЛҰЛЫ СӘРСЕНОВ – 1954 жылы Ташкент облысының Бостандық ауданында дүниеге келген. 1976 жылы Қазақ химия-технология институтын, 1988 жылы СОКП Орталық Комитеті жанындағы Қоғамдық ғылымдар академиясын бітірген. Еңбек жолын машинист болудан бастаған. 1977 жылы комсомол органдарына ауысады. 1982 жылы Шымкент облыстық комсомол комитетінің бірінші хатшысы болып сайланады. Академия бітірген соң жауапты партия жұмысына ауыстырылады. 1992 жылғы ақпанда Оңтүстік Қазақстан облысы әкімінің орынбасары, әкім аппаратының басшысы қызметіне шақырылады. 1997 жылғы желтоқсаннан шаруашылық саласында басшылық қызметтер атқарған. Қаржы-өнеркәсіптік топ директоры кеңесінің төрағасы болды. Қазір Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты.

РУСЛАН ЖҰМАҒҰЛҰЛЫ СӘРСЕНОВ – 1957 жылы 6 қазанда Ташкент облысы Бостандық ауданының Газалкент қаласында туған. Қазақ химия-технология институтын инженер-технолог мамандығы бойынша 1980 жылы бітірген. 1980-1983 жылдары Торғай облысындағы әскери мекемеде тоңазытқыш жабдықтары жөніндегі инженер, 1983-86 жылдары Торғай обкомының нұсқаушысы, Державин аудандық комсомол комитетінің бірінші хатшысы, 1986-89 жылдары Державин, Жаңадала аудандық партия комитетінің нұсқаушысы, 1989-94 жылдары Шымкент облыстық табиғат қорғау мекемесінің аға маманы, Шымкент қалалық экология инспекциясының бастығы, «Экопром» орталығының бастығы болды. 1994-98 жылдары «Тұранинвестің» басқарушысы, одан кейін «Тұран» қаржы-өнеркәсіптік тобының бас директоры болып қызмет атқарған. 1999 жылдан бері «Шымкент-Октан» АҚ бас директоры, облыстық мәслихаттың депутаты.

ҚОЖАҒҰЛ

1-і әйелі Балтадан, 2-і әйелінен, 3-әйелі Қарабастан.

Байқожа, Шынқожа. (41-бетте) Бикожа. (42-бетте) Боқанай, (42-бетте) Бәйіт, (42-бетте) Қалыбек. (43-бетте)

Құдайберді, Ақберді. (38-бетте)

Байсал, Бапан (би) — Амалбек, Жамалбек, Байжұман, Тұран, Тұрамыс.

Шырынбек, Базарбек. Итек, Жәнтен

Бейсен, Сәтекбай. Мамыр, Сұлтанбек, Нұрлыбай, Ережеп.

Талғарбай, Сағындық. Ермек, Мейірбек, Еркінбек, Есімбек, Тынысбек,Мұратбек.

1) Сиязбай. Оралбай
2) Арызбай. Мейрамбек Әлібек, Ескендір. Нұрдәулет

Аманжол, Бекдәулет, Ақжол.

Орынбек — Күзембай, Нұрмахан, Шыршықбай, Өзенбай.

Орынтай

Сансызбай, Төлеген, Қабылан, Нұрлан.

Қанат, Ержан, Нұржан. Арман Ерлан

Нұрбосын. Асылбек. Бақыт, Талғат, Бекқұл.

Жұмабек — Жарылқасын, Әбілқасым, Жақсылық, Әбдіхалық.

Ғали, Әбді, Нұрғали. Рауан, Руслан. Жандос, Ердос.

Шалқар, Қалдыбек, Талғат, Қалыбек, Жұмабек, Қаныбек, Досымбек, Ерғали.

Дауыл Сержан Ержан Самат

Санжар, Дидар. Сауран, Дәурен, Дархан.

Білібай, Қондыбай, Қуанышбек, Абзал. Сабыржан, Жаппар.

Ғазиз Сансызбай Ерболат

Бәйкен, Өркен, Нұркен.

АҚБЕРДІ

Ордабай,

Жангелді, 39-бетте

Сыпатай — Тәшпенбай,

Досмағамбет.

Ербосын — Созахан, Жарасбек, Тұрлыбай, Ілесбек — 0.

Қуат, Қайрат. Әбутәліп Елеусіз, Жұмабек.

Мақсат, Бақдәулет. Шәмкен Мұрат Бақтияр, Данияр.

Жомарт, Мұхтар, Болат, Артур Мухтияр.

Есенбек, Құласбек, Босынбек, Шопа, Серікбай.

Бекбау, Көшкінбай, Берікбай, Орынбасар. Мыңжасар, Көпжасар.

Рамазан — 1) Бауыржан
2) Рахымжан
3) Бақтияр

Шерхан — 4) Серік
5) Берік
6) Ұлықбек
7) Женіс
8) Ғалымжан

1) Талғат

1) Талғат — 2) Фархат
2) Қуаныш 3) Бағдат
3) Қанат 4) Қажымұрат

Нұржан — Нұрлан, Ерғали, Нұрғали, Руслан, Мұхаметжан, Нұрсұлтан.

Үмбет, Ерімбет, Бердібек — Есбота, Досан, Сармантай.

Аманбай — Ерменбай, Жусанбай, Жүндібай, Оразбай, Зұлпыхар.

Алтынхан, Асылхан. Асхат Максат

Тәпс, Төлепберген — Бибосын, Зиябек, Құлыбек — Марат

Сәкен, Ілияс, Жандос. Алмас, Қайсар, Қанат.

Данияр

ЖАНГЕЛДІ

Бәзіл, Бәйімбет——— 1)-әйелі Алтыннан, 2) -әйелі Жұмакүлден.

Игенбай, Жұмәділ, Төлебек ———Есенгелді, Еспенбет.

Ырысбай, Өсербай — Сарыбек

Рашид, Аскар, Қуаныш, Кенжеғали. — Қыздар

Сейдалы, Мұраталы, Бегалы.

Бақыт, Бақытжан. Қайрат

Бекбота, Тоғайбек, Қаработа.

Тұрысбек Желеу, Мекембай ———→ Болат, Марат, Мұрат.

Тұран Руслан Мейірхан

Асан, Үсен, Баубек, Толқынбай, Шығанбай.
(40-бетте)

1)-і әйелі Зыликадан, 2)-і әйелі Зеріптен, ———→ Садыр, Қошкар.

Уәш, Сембек, Құсанбек, Сапар, Рәпіш, Бегман.

Мұслім, Мүсірепбек. Ақыл Кеңес

Мақұлбек, Әбу.

Әбдіәзіз ←——1)-і әйелі Әсемнен, 2)-і әйелі Қалжаннан.

Еділ←— Марат, Мұрат, Қайрат.

Сейдазым, Бегаз, Әбдірәсіл, Әбдіразақ, Әбдірамбай, Кенжебай.

Алмас Ахатбек, Айбек. Руслан

Сыпатай өлген соң әйелі Жұмагүлді тоқалдыққа Жангелді алып, Есенгелді мен Еспенбетті туғызады.

ШЫҒАНБАЙ (1886-1958)

1-і әйелі Шыныкүлден, 2-і әйелі Арзымалыдан, 3-і Аманкүлден, 4-іәйелі Нақыптан.

Смет, Қазанғап, Дорбақап. Ізбайда Әбілқасым Әбдіхалық

Қазыбек, Абай, Төлеби, Жәнібек, Абылай.

Асхат, Әлихан. Абылайхан, Ахмет, Асан, Қасымхан.

Жақсылық, Әбдіғали, Нұрғали, Ерғали, Аманғали, Есенғали.

ШЫҒАНБАЙҰЛЫ ӘБІЛҚАСЫМ 1936жылы 5мамырда Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Көкбұлақ ауылында туды.

1954ж Балықты орта мектебін жақсы бағамен бітірді. 1959- жылы Шымкент педагогикалық институтының физика-математика факултетін үздік бағамен аяқтады. Институтта қоғамдық, саяси және мәдени жұмыстарға белсене араласты, факултет газетін шығарды. 1959-1962ж. Саларық 8жылдық мектебінде мұғалім болды. 1962-1991ж. Балықты орта мектебінде жоғары сыныптарда математика мен физикадан дәріс берді. Математиканы тереңдетіп оқытуды 1-ші болып бастады. Үлкенді-кішілі 21 рет аудандық және облыстық Құрмет грамотасымен марапатталды. 1991-1996ж. Көкбұлақ ауылындағы Төле би атындағы орта мектепте директордың тәрбие жөніндегі орынбасары болып істеді. 1996-1998ж. аралығында 1-категориялы мұғалім болды. Қазір зейнеткер, туған ауылында тұрады. Соңғы кезде Байыс руының шежіресін жаңартумен айналысады.

ШЫНҚОЖА

Жанту, Байту, Масат → Жарқынбай, Бектурсын, Құлбай → Әжі

Шолпанбай, Ауғанбай. Қырғызбай, Құрманбай, Тоғызбай

Сырықбай. Әбдіқұл, Жаманқұл, Әмірәлі, Кеңес.

Жақсылық. Келісбек, Кемел, Нұрлан, Ерлан.

Ералы, Ғани, Ғабит, Мұхит. Марат

Бақтияр, Нұрмахан, Ғалымжан, Ермахан.

Нұрлан, Ерлан. Досжан

Найзабай, Мылтықбай, Сегізбай. Кенбай, Бауыржан, Алмас.

Нұржан, Ержан Қонақбай Әнуар

Жақсымбет. Жақсыбай, Райымбек, Жандар, Әділхан.

Қайрат Руслан, Жасулан Ниязбек. Қанатбек.

Елнұр Еркебұлан, Асхат.

Сықымбай, Атыхай → Әбіш, Әкімбай → Сапаркұл, Сапаралы.

1) Қонар Олжабай, Пернебай 1.Әзімхан

2) Қожыбай Пердекұл, Бауыржан, Нұрлан 2.Сапарғали

3) Қозыбақ Серік, Ерлан. Бақытжан Ермахан 3. Арман

4) Түйебақ Батырхан, Темірхан ← Әлімхан, Әзімхан. 4. Базархан

Алмабай → Әбдәшім Бақыт, Қайрат. 5. Мұрат

6.Ырысбек

Асқар

Ерғали, Сейтқали, Нұрғали. Мұхтар, Мәсімхан, Досымхан, Қасымхан.

Дулат Нұркен Думан Ерасыл

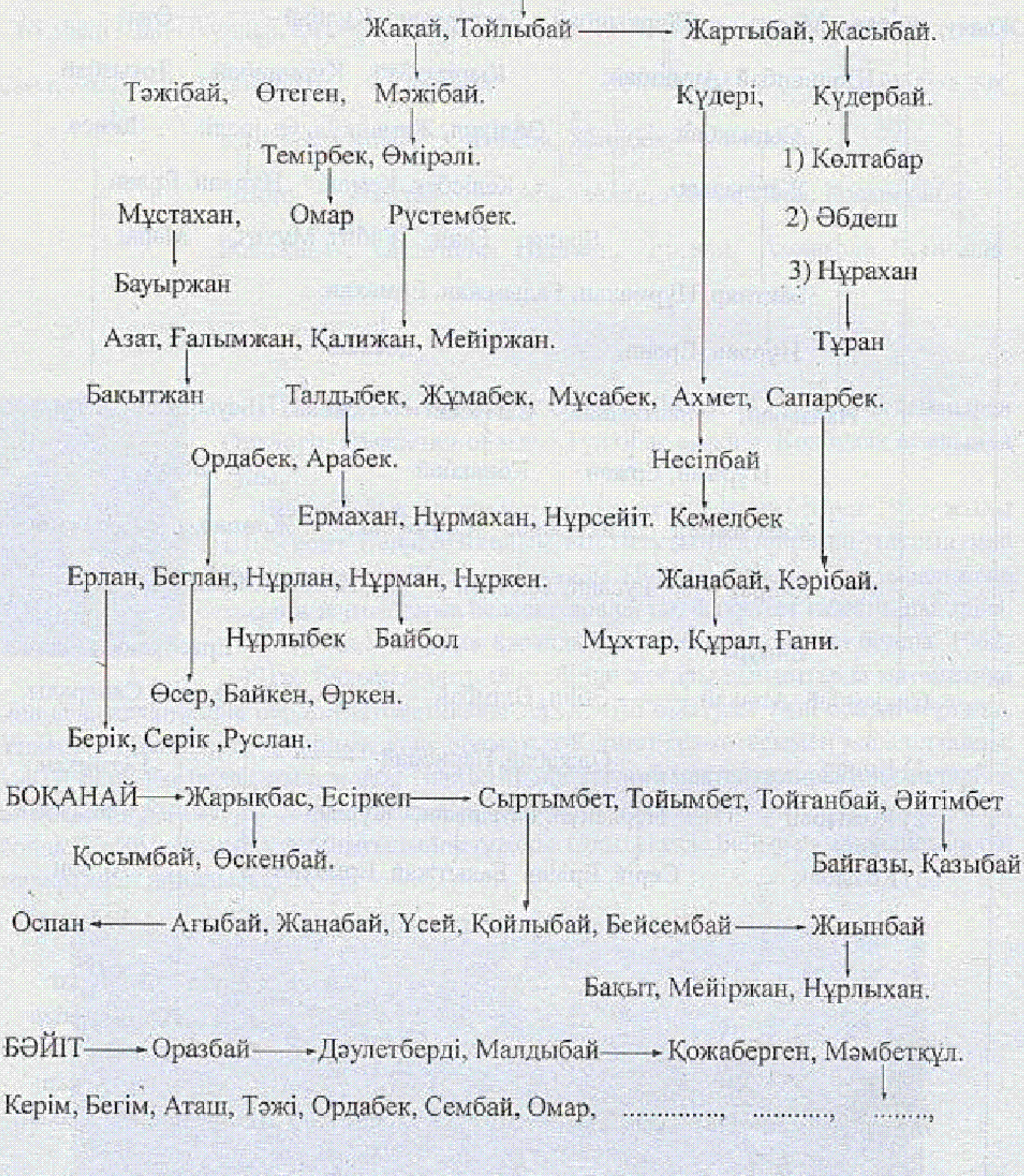
Өркен, Данияр, Дәурен. Ерсұлтан, Елнұр.

Ілесбек, Дәлік, Толыбай, Құлбай → Дула, Сүлеймен.

Киізбай Нышанбай → Кәдірбай

Амантай Орынбек, Орынтай, Керімбай.

БИҚОЖА

Жақай, Тойлыбай
Жартыбай, Жасыбай.
Тәжібай, Өтеген, Мәжібай.
Күдері, Күдербай.
Темірбек, Өмірәлі.
1) Көлтабар
Мұстахан, Омар Рүстембек.
2) Әбдеш
3) Нұрахан
Бауыржан
Тұран
Азат, Ғалымжан, Қалижан, Мейіржан.
Бақытжан
Талдыбек, Жұмабек, Мұсабек, Ахмет, Сапарбек.
Ордабек, Арабек.
Несіпбай
Ермахан, Нұрмахан, Нұрсейіт. Кемелбек
Ерлан, Беглан, Нұрлан, Нұрман, Нұркен.
Жанабай, Кәрібай.
Нұрлыбек Байбол
Мұхтар, Құрал, Ғани.
Өсер, Байкен, Өркен.
Берік, Серік ,Руслан.
БОҚАНАЙ
Жарықбас, Есіркеп
Сыртымбет, Тойымбет, Тойғанбай, Әйтімбет
Қосымбай, Өскенбай.
Байғазы, Қазыбай
Оспан
Ағыбай, Жаңабай, Үсей, Қойлыбай, Бейсембай
Жиынбай
Бақыт, Мейіржан, Нұрлыхан.
БӘЙІТ
Оразбай
Дәулетберді, Малдыбай
Қожаберген, Мәмбеткүл.
Керім, Бегім, Аташ, Тәжі, Ордабек, Сембай, Омар, ..., ..., ...,

ҚАЛЫБЕК

Ақасиын Сәдібек, ...,Өтеген, Шебек, Қоскұлақ, Қоканбай (би),
(Үрпағы Ташкентте) 44-бетте
Жаман, Шобан Тұтқабай (би).

Ораз, Байбосын, Жүніс, Әбдіраман.

Жұмаділ

1) Берікбай
2) Иетай

1) Оңғарбай

Қуанышбек

2) Үйсінбай

3) Сүйінбай

Төлеуіш

1) Мырзалы
2) Есалы

Смайыл

3) Төке
4) Сүлей

1) Айқын
2) Шоқайбай

Көбей

Қызылбай

Қашқынбай

Пошан, Есбота, Жұман.

Үсіпәлі, Байдалы, Бердалы, Биян

Әбутәліп

Бегалы

1) Жәнібек
2) Қуат ——— Дидар
3) Мұрат ——— 1) Ринат
4) Ғани 2) Рахат

Молдағұл, Әбілдә.

Иса, Мұса, Жора, Елубек.

Мұхит, Ердос, Жандос.

1) Дүйсенбай
2) Үсенбай

Балта, Балға.

Ербұлан

1) Ербол ——— Еламан
2) Ерден
3) Нұрбол
4) Ерлан

Көпбай, Үсетай, Сапарбай, Айтбай, Кенже.

Сұлтан, Әліхан. Слава, Владимир, Сергей.

Жұмабек

Бақдәулет, Жандәулет, Шоқан.

Мұхтар, Қасым, Нұрдәулет, Нұрпейіс.

Аманбол, Бейбарыс.

Марат, Кәдір, Сабыр, Сәби, Мейіржан.

Әуесхан, Кемелхан, Мейірхан, Сейілхан.

Берік, Ерік. Арнат, Багдат.

ӨТЕГЕН

Қайып, Құлтан.

Кертай, Төребек, Шертек (Шермұхамед).

Азамат

Рахымжан, Төрехан, Сейітхан, Әлімхан.

Кемел, Керімбай, Көлбай, Мұстапа, Үсіпбай.

Құрманбай

Рабиға, Нағима, Ерқанат, Бекболат, Тұрсын, Асан, Үсен → 0

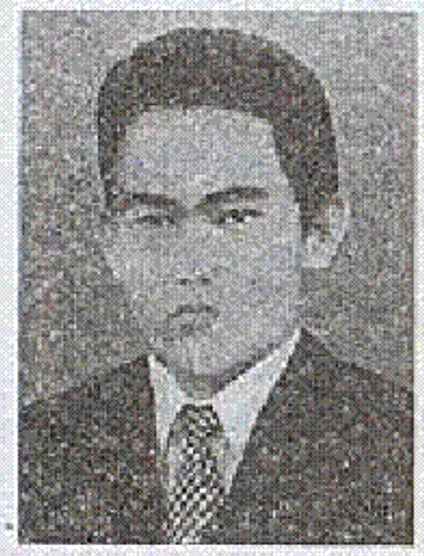
Дияс ← 1.Роман Ролан, Қайрат. Ринат, Рауан, Рахат.

Данияр ← 2.Арман Сейдалы, Марат, Дәурен.

3. Думан

КӨЛБАЕВА РӘБИҒА ҚҰРМАНБАЙҚЫЗЫ – 1940 жылғы 15 қарашада Түлкібас ауданының Көкбұлақ (Көкарық) ауылында туған. 1962 жылы Ташкенттегі тоқыма институтын бітіріп, Шымкенттегі мақта-мата комбинатында Қазақстандағы жеңіл өнеркәсіп саласындағы алғашқы қазақ қыздарының арасынан шыққан маман ретінде қызмет жолын бастады. 1973-1978 жж. осында партия комитетінің хатшысы, 1978 жылдан Дзержинский аудандық партия қызметінің өнеркәсіп-транспорт бөлімінің меңгерушісі, "Эластик" бірлестігінің бас директоры, 1988 жылға дейін (7 жыл) осы аудандық партия комитетінің бірінші хатшысы болды. 1997 жылға дейін қалалық және облыстық атқару комитетінің, қалалық әкімшіліктің бөлім меңгерушісі, зейнеткерлікке шыққалы бері бүгінге дейін облыстық ардагерлер кеңесі төрағасының орынбасары.Дербес зейнеткер.

КӨЛБАЕВ ҚҰРМАНБАЙ – 1912 жылы Түлкібас ауданы Көкбұлақ ауылдық кеңесінде (қазіргі Көкарық ауылы) туған. Шымкент педагогикалық институтының подкурсын бітіріп, физика, математика пәндерінен сабақ бере жүріп, Қызылорда пединститутын сырттай бітірген. Сөйтіп, Көкарық ауылынан бірінші жоғары білімді мұғалім-математик атанған. Түлкібас ауданының Высокое, Куйбышев, Балықшы елді мекендеріндегі мектептерде өз мамандығы бойынша сабақ берді.1942 жылдан 1944 жылға дейін Ұлы Отан соғысында, Белгород бағытында қан майдандарға қатысты. 1944жылы ауыр жарақаттан кейін Саратов қаласында госпитальде емделіп, елге қайтты. 1943ж. "За отвагу", 1948ж. "За доблестый труд" медальдарымен марапатталған. 1946жылдан компартия мүшесі болды. Өнерсүйгіш, ауыл арасында ойын-сауық ұйымдастыруға бейім, домбыра, қобызда еркін ойнай білетін, Балықшы орта мектебіндегі пианинода ойнайтын екі адамның бірі еді. Қ.Көлбаевтан тәлім-тәрбие, дәріс алғандардан тек Көкарық ауылының өзінен 3-ғылым кандидаты шықты, ал Балықты орта мектебінде дәріс алғандардың (1957 жылға дейін) ішінде олардың саны 20-дан асады.

НАЙМАНБАЙ → Елгон. Байғон, (53-бетте) Түрік, (54-бетте) Бадамбай. (55-бетте)

Мырзаш → Були, Бұлғақ Сары, (47-бетте) Борас. (50-бетте).

Серікбай. Көлжарас → Нұрбек, Абылай (Әулие).

Шалданбай. Кемел, Баққара, Керімбек, Дәуренбек.

Оразбек, Қалдыбек. Қоңырбек Бейсембай, Сайрамбек.

Жандар, Медет. Омарбек Өтеген Батыр

Хамза Тахир Кембай 1) Марат

Досымбек, Мырзабек. Алмат Сарыбай 2) Мақсат

Қуат, Абай. Кемелбек, Базарбек → Қуанышбек

Дәулет, Мақсұт. Қуатбек, Мұхтар, Ахат, Марат, Таңат, Самат.

Жасұлан, Елжас.

Бекқұлы, Тұрабай, Өтеқазақ, Қалымбет.

Қалдыбай Науат → Нұрсейіт → Нұрбол → Асылбек.

Бақытжан, Сабыржан, Мұхтар, Ғалымжан → Абылайхан.

Ағабек, Рахым → Бастарбек, Барат, Батырбек, Хамза, Кенжебек.

Әскербек, Талғат. Ержан, Қалдан. Ерлан, Ермек, Хамза. Дінмұхамет.

Нұрсұлтан. Абай.

Керімбай, Өмірбек, Мамырбек. Ермахан, Наурыз, Ислам, Нұрмахан.

Асанбек Сапарғали → Арман, Еркебұлан, Жасұлан. Сансызбай

Дәулет, Дәурен.

Қуанышбек, Амангелді.

Есенгелді, Ербол, Еркін → Ұлан, Бақмұрат, Нұрмахан, Мұса, Әзірет.

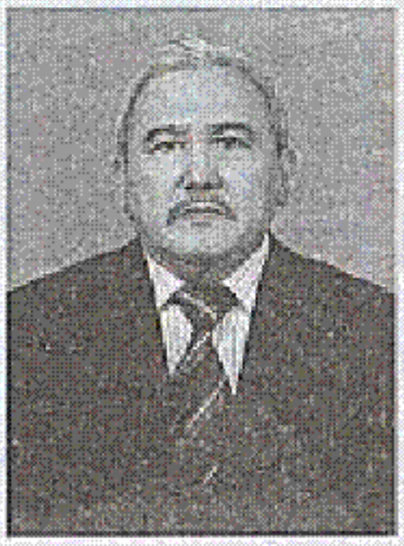

ӨМІРБЕКҰЛЫ АСАНБЕК ШАЛДАНБАЕВ – 1967ж.

Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Жаскешу ауылында туған. Жоғары білімді. Инженер-Технолог. Заңгер. Полиция подполковнигі. Түлкібас аудандық ауылшаруашылық басқармасында инженер. 1993жылдан ІІБ қылмыстық іздестіру бөлімінде шұғыл уәкіл. Учаскелік полиция инспекторы. 2002-2005ж.ж. Оңтүстік Қазақстан облысы ІІБ-нда әкімшілік қауіпсіздік басқармасы Учаскелік инспекторлар жөніндегі ұйымдастыру бөлімінің бастығы. Бәйдібек аудандық ІІБ бастығының орынбасары. 2005 жылдан Б.Момышұлы атындағы заң коледжі бастығының шаруашылық жөніндегі орынбасары. Курс бастығы. ІІМ үздік Қызметкері медалімен және басқа да белгілермен марапатталған.

АБЫЛАЙ ӘУЛИЕ ТУРАЛЫ

Абылай әулие – Найманбай руынан шыққан, шын мәнінде өте адал, қайырымды, зор денелі, көріпкел, білгір адам болған екен. Бір қызығы – айқай, шу, жанжал болған жерде тұрмаған. Дереу кетіп қалады екен. Алдағы қиын-қыстау күндерді алдын-ала сезіп, елді сақтандырып жүретін көрінеді. Ішімдік атаулыға өте қас адам болған. Боза салған үйлерге бас сұқпаған. Ол кісі туралы бір әңгіме: Биік ағашқа шығып алып айқай салады дейді, "Оу халайық, бәле келе жатыр, мал шалыңдар, дереу Құдайға сиынындар, далаға шықпаңдар, балаларға ие болыңдар, келіп қалды, келіп қалды"– деп айқайлап отырыпты да сәлден кейін: "өтіп кетті, аман қалдыңдар, аман қалдыңдар, садақа беріңдер, шүкір етіңдер" – деп ағаштан түсіп: "Қырдағы мал бағып жүрген адамдардан хабар алыңдар"- деген дейді. Жігіттер дереу шауып барса, малдың басындағы адамдар түгел өліп жатқан көрінеді. Ол кісі жаурау дегенді білмеген дейді, жалаң аяқ қар кешіп жүре береді екен, буы бұркырап. Кейін қайтыс боларда "мені мына бастаудың басына қойыңдар, ауырған бала-шаға мен ылаң тиген малдарыңды емдеп жатармын" – деген екен. Қазір басынан адам үзілмейді. Зиратқа келіп, ауруына шипа тауып жатады ел. Бастауында балық деген құжып жүреді, бірақ оны ешкім ұстамайды "киелі балық" деп. Найманбай атаның ұрпақтары жылда сонда жиналып мал шалып, құран бағыштап жатады.

ПІРІМБЕТОВ БАСТАРБЕК – 1951 жылғы 27 желтоқсанда Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында дүниеге келді. Высокое (Шақпақбаба) селосында С.Т.Бреусов атындағы орта мектепті 1969 жылы, Әл-Фараби атындағы Шымкент мәдениет институтын 1973 жылы бітірді. 1974-1977 жылдары Түлкібас ауданында ауылдық клуб меңгерушісі, мектеп-интернатта мұғалім қызметтерін атқарды. 1977-1992 жылдары комсомол, кеңес, партия қызметкерінің жауапты қызметкері, бөлім меңгерушісі, қалалық мәдениет басқармасының бастығы т.б.

1992 жылдан 2002 жылға дейін облыстық мәдениет басқармасы бастығының бірінші орынбасары қызметтерін атқарды. 2002-2003 жылдары облыстық кино жүйесінің бастығы, 2003 жылдың ақпан айынан Оңтүстік Қазақстан облысы әкімдігі Ш.Қалдаяқов атындағы концерттік бірлестігінің бас директорының қызметін атқарды. Шымкент қалалық кеңесінің 2 мәрте депутаты, қалалық партия комитетінің мүшесі, т.б. сайланбалы органдар құрамында болды. Мәдениет Министірі тарапынан, республикалық органдардан марапаттау қағаздармен 2мәрте марапатталды, 2002 жылы "Қазақстан республикасының мәдениет қайраткері" атағына ие болды. Қазір Ж.Шанин атындағы қазақ драма театрының директоры.

САРЫ

Құмар — Қазыбек, Есмырза (48-бетте), Бектай — Байжан, Қашаған, Қозыбақ.

Ерсерік, Нұрсерік. Бәйеш — Байжігіт

Бақытжан, Нұрғали — Битөре, Ақылбай. Шымбек, Шымырбай, Байшымыр.

Бекзат, Азамат. Сәрсембай

Айтуман, Амангелді, Есенгелді, Дүйсен.

Сейсен, Мұхтар, Саттар. Алтай, Ертай.

Жайықбек, Ербол, Нұрбол. Мұрат, Дулат, Асхат.

Нұрболат, Ерболат. Қайрат, Талғат, Бейбіт.

Нұрсұлтан, Дәурен, Абзалбек.

Теңелбек, Жақсылық, Батыр, Байғали, Қабылхан, Байқал.

Нұржан, Нұрлан. Абылайхан, Мұратбек.

Оразғали, Құрманғали, Арал, Құмар, Нұрман.

Әбді, Көлбай, Әбдіқұл, Қилыбай, Әбдірамбай

Жамалбек, Құлмахамбет, Әбубәкір, Төленбек. Құндызбек

Ғани, Еркеғали. Бәйдібек, Ержан. Бақытжан

Мәлік, Нұрлыбек, Аскар. Бектай Бауыржан

Алмас — Құрманбек, Болатбек, Құралбек.

ЕСМЫРЗА

Шонтай, Боранбай, Ермек, Жарасбай, Таласбай, Тілеміс (Жезбалақ).

Боранбай → Тұякбай → Әзімбай, Әшір.

Әшір → Нұрлан → Нұржан

Жарасбай → Дәулет → Оңалбек, Болатбек.

Болатбек → Мейірман → Нұрғали, Жандос

Оңалбек → Сәмет, Жомарт

Әзімбай → Марат, Қанат.

Таласбай → Сары (Дауылбай), Таубай.

Әзімбай → Әділхан, Қайрат, Талғат.

Әділхан → Ерсұлтан.

Сәмет → Има

Қайрат → Қазанбай, Назанбай, Оңашбай, Сәрсенбек.

Қазанбай → Бақыт → Азамат, Мархабат.

Назанбай → Батыр, Данияр

Оңашбай → Сақып, Рабыл.

Сақып → Руслан

Сәрсенбек → Көпбай.

Шонтай → Шоқай. → Нышанқұл, Әбдібек → Роллан, Дәмір

Роллан → Руслан

Шоқай → Сарыбек, Серібек,

Талғат → Баймоншақ. → Жәнібек, Бақтияр, Бақытбек → Алмас, Айдос.

Бақытбек → Ілияс, Еркебұлан.

Әбдібек → Роман, Руслан, Нуридін, Берік, Әлібек.

Руслан → Мейірбек.

Руслан → Ахметжан, Ахмет, Махат, Серік → Мүсіреп → Сәбден, Серпер, Мұратбек → Нұрғали

Ахмет → Дәулет, Рустам

Қайрат → Құмарбек, Тұмарбек, Қамбарбек, Бақытжан, Мұратбек

Тұмарбек → Тұрар, Ермек.

Қамбарбек → Ғани, Ербол.

Бақытжан → Нұркен, Еркін.

Ғарип, Бақытжан → Бауыржан, Анарбай, Абай, Төленбек, Толымбек.

Анарбай → Жамбыл

Абай → Ержан

Төленбек → Роман

Тілеміс → Әбілдәш → 0, Төлеген, Сәбден, Шөже.

Шөже → Пернеш → Мақұлбек.

Мақұлбек → Толымбек.

Көпбай → Мұрат, Серік.

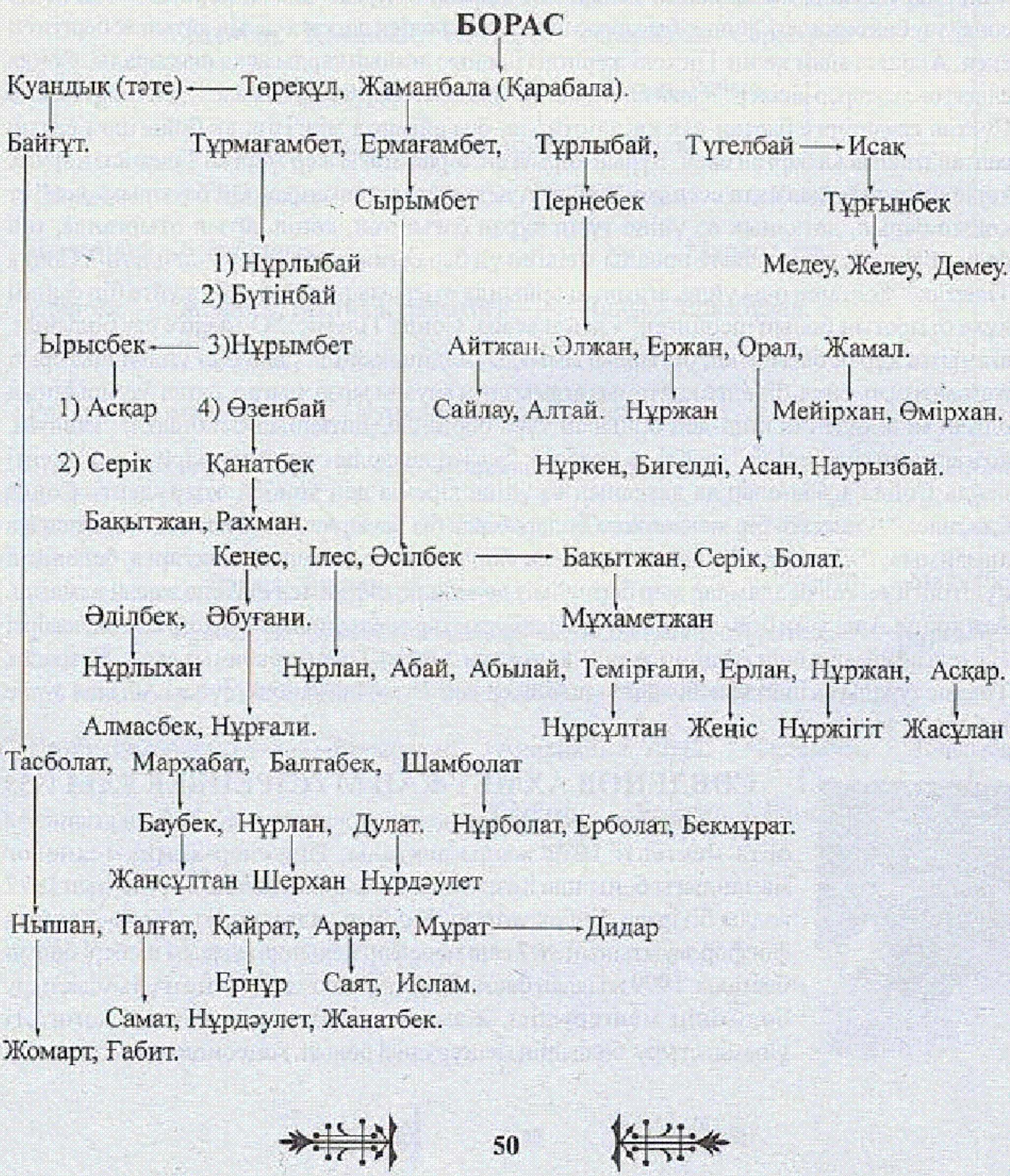
Жезбалақ Тілеміс туралы

Тілеміс баба өте бай адамның баласы болған.Ешқандай қиындық, таршылық көрмей, бұландап өскен. Өте сымбатты, көрікті, сөзшең, сөзді ұйқаспен тақпақтап сөйлейтін керемет адам болған екен. Кейін жігіт болғанда әкесі базарға жүз қой айдатып сатып келуге жібереді. Сонда сол қойлардың пұлына ештеңе де алмай тамашалап, елдің бәрін күтіп-сыйлап құр қол қайтқан дейді. Сонда сыншы әкесі: "Әттеген-ай, балам тым болмаса бір тақия алып келмедің бе, бұл жаман ырым болды, өміріңнің соңы жоқшылықта болатын болды ғой деп өкінген дейді. Кейін өте танымал адам болып таудағы Байыстарды былайғы жұрт "Тілемістің ауылы" деп атайды екен. Шалбарының балағына "алтын теңгелерді тізіп таққызып қойғаннан соң ел "Жезбалақ Тілеміс" атап кеткен. Бір жерде қонақ болып қонса, жатқан төсегінде алтын теңгелерді шашып кететін көрінеді. "Тілемістің төсегін жинаймыз"- деп қатындар өзара ұрысып, жұлысып қалатын дейді. Кейін қартайғанда кедейленіп, мінерге ат болмай отырып қалған көрінеді. Сол кезде сонау тау бөктеріндегі Жаныс бауырлар атақты Қасымбек датқаға сауын айтып ас бергізген екен. Арнайы адам келіп Пістелі жеріндегі Байыс ағайындарды асқа шақырады. Сонда елдегі бас көтерер кісілер "қалай болғанда да Тілемісті апармасқа болмас" -деп Сайрамдағы Сұлтан саудагерге бастан-аяқ киіндіртіп, ақ-боз айғырға мінгізіп, оқ бойы алға салып салтанатпен асқа барған екен. Бұрын көрмеген, бірақ атағы жер жарған Тілемісті көруге, көрісуге тұрған халықта есеп жоқ дейді. Ауылға жақындаған да "Ой бауырым -деп" ат қойып барып, датқаның өз үйіне түсіп құран бағыштап, көңіл айтып отырғанда, той басы келіп: "Ақсақал, сізге арнайы тігілген үй бар соған жүріңіздер" -дейді ғой. Сонда Тілеміс: "Жоқ, мен осы үйде, ағамның орнында отырамын- дейді. "Бұл үйге бір сыйлы құда отыратын болып шешілген" - дейді асаба. Сонда Тілеміс: "Оу жеңге сау болыңыз, ағамызға құран бағыштап, бауырлығымызды білдірдік, енді бізді бұл үйден шығарып жатсаңыздар, онда біз елге қайтамыз ағамыздың аруағы ырза шығар, датқа бауырымның өлгені міне бүгін білінді-деп орнынан тұра бергенде, Датқаның бәйбішесі: "қайным, қозғалма, отыра беріңіз" -дейді де, асабаға: "әлгі құдаларды сол үйге түсіріңіздер",-депті дейді. Сонда асаба-олар да датқаның өз үйіне кіреміз деп көнбей отыр -депті. Сонда бәйбіше: "Азар түбі бір жекжат кем болар, бірақ біз бауырдан ажырап көңілін қалдыра алмаймыз, "Жезбалақ" қайным осында болады деген екен. Ұлықтарға беделінің күштілігінен талай адамдар жер бермейміз деп шапқылағанмен ештеңе жасай алмаған. Ата қоныс Арыстың бойындағы тегіс жерді орыстар зорлықпен алып қойған соң, қазіргі Пістелі аймағына елін көшіріп әкеліп қоныстандырған Тілеміс бабамыз екен. Жезбалақ Тілеміс туралы ел ішінде небір аңыз-әңгімелер көп. Руы-Найманбай, сүйегі Абылай әулие қабірінде жатыр.

СӘБДЕНОВ АХМЕТЖАН МҰСІРЕПБЕКҰЛЫ 1955 жылы 1 маусымда Шымкент қаласында туған. Ж.Жабаев атындағы орта мектепті 1972 жылы аяқтады. Инженер-химик-технолог мамандығы бойынша Қазақ химия-технологиялық институтын 1977 жылы бітірген. Еңбек жолын Жамбыл қаласындағы Жаңа-Жамбыл фосфор зауытының №7 сары фосфор цехында ауысым шебері болып бастады. 1979 жылдан бастап Зауыт комсомол комитеті ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі, Жамбыл облыстық комсомол комитеті ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі болып, комсомол жұмыстарында

қызмет атқарған. 1983 жылдан партия жұмыстарында болып, Жамбыл өндірістік бірлестігі партия комитетінің хатшысы, Жамбыл облыстық партия комитеті бірінші хатшының көмекшісі, 1989 жылы Жамбыл қаласы Зауыт аудандық халықтар депутаттары Кеңесі атқару комитетінің төрағасы болып сайланды.1991 жылдан Жамбыл қалалық атқару комитеті төрағасының орынбасары, Жамбыл қаласы әкімінің орынбасары қызметін атқарған. 1997 жылдан Тараз қаласы әкімінің бірінші орынбасары болып қызмет атқарған. 1998 жылдан Оңтүстік Қазақстан облысы құрылыс және аймақтарда құрылыс салу департаменті бастығының орынбасары қызметін атқарып келеді. 1983 жылы Мәскеу қаласында жоғары комсомол мектебін аяқтаған, саясат танушы. 1991 жылы Мәскеу қаласында Ресей басқару академиясын бітірген, экономист -сала жетекшісі. Бірнеше рет аудандық, қалалық және облыстық халық депутаттары Кеңесінің депутаты болып (Жамбыл облысында) сайланған. 1982 жылы Қазақстан КСР Жоғарғы Кеңесінің Құрмет грамотасымен және 3 медальмен марапатталған.

МАРХАБАТ БАЙҒҰТ – 1945 жылғы 25 мамырда Оңтүстік Қазақстан олысы Түлкібас ауданының Пістелі ауылында туған. Қазақ мемлекеттік университетінің филология факултетін бітірген. 1968-1973 жылдары Түлкібас аудандық "Шамшырақ" газетінде, 1974-1984 жылдары облыстық "Оңтүстік Қазақстан" газетінде, 1984-1985 жылдары облыстық партия комитетінде қызмет істеді. 1985-1992 жылдары Жазушылар одағы облысаралық бөлімшесінің хатшысы, 1992-1993 жылдары облыс әкімі апараты ішкі саясат бөлімінің меңгерушісі, одан соң төрт жылдан астам уақыт облыстық тіл басқармасының бастығы болды. 1998 жылдан облыстық ақпарат және қоғамдық келісім басқармасы бастығының орынбасары, 2001-2004 жылдары басқарма бастығы қызметін атқарды. 2005-2008 жылдары Оңтүстік Қазақстан облысы тілдерді дамыту жөніндегі басқармасының бастығы болды. Қазір "Егемен Қазақстан" газетінің Оңтүстік өңір (Жамбыл, Қызылода, Оңтүстік Қазақстан облыстары) бойынша арнаулы тілшісі, "Қазығұрт KZ" альманағының Бас редакторы. Жазушы, журналист. "Шілде", "Сырбұлақ", "Интернаттың баласы", "Нәуірзек", "Дауыстың түсі", "Қорғансыз жүрек", "Машаттағы махабат", "Серт пен сенім", "Әдебиет пәнінің пріштесі", "Ақпандағы мысықтар", "Алмағайып", "Аңсар", "Қозапая", "Ауыл әңгімелері", т.б. кітаптардың авторы. 2005 жылы Алматыдағы "Қазығұрт" баспасынан шығармаларының төрт томдығы жарық көрді. Туындылары орыс, украйын, өзбек, түрік, саха, қарақалпақ тілдерінде тәжімеленген. Облыс әкімінің "Бауырмал", республикалық "Жалын", халықаралық "Алаш" сыйлықтарының лауреаты, Түлкібас ауданының құрметті азаматы, Қазақстан Республикасы "Құрмет" орденінің иегері. 2004 жылы Қазақстанға еңбек сіңірген қайраткер атағы, 2007 жылы Оңтүстік Қазақстан облысының "Құрметті азаматы" атағы берілді.

Мархабат Байғұттың публицистикалық шығармаларынан алынған кейбір сөздер

1. Ордабасыға оралу, Ордабасыны ойлау, Ордабасымен танысу, Ордабасымен рухтану – баршамыздың перзенттік парызымыз.

2. Тәуелсіздікке қолымыздың жеткені – Ордабасы мұраттарының жүзеге асқаны.

3. Үш биіміздің рухы Ордабасыдағы Тутөбеде де егемен елдің көгілдір байрағын биікке көтеріп тұр.

4. Тіл төңірегіндегі таза тіршіліктің түйесі мен биесі, ығай-сығай иесі болмаса да киесі бар.

5. Жас қазақты Желтоқсандағы қарусыз көтеріліске алып шыққан ғажайыптардың бірі һәм бірегейі – Тіл.

6. Жас қазаққа, әсіресе, тіліміздің тағдырына келгенде, Желтоқсандағы ұмтылыс пен құлшыныстыұмытуға болмайды.

7. Діл айықса, тіл де айығар.

8. Ұлт болып қалудан үміт үзсек, өмір сүріп қажеті не?!

9. Барлық жағымсыз нәрсені жанкешті жауапкершілік жеңеді.

10. Махаббат – ең ғажап, ең ғажайып жұмбақ.

11. Абай жұмбағын да, сол секілді Тәкен тылсымын да әлі талай ғасырлар шеше берер.

12. Тәкен Әлімқұлов "Ерке болмыстың тәуелсіздігі" ұғымын әр шығармасында әр қырынан бедерлі бәдіздей білген.

13. Шоқай (Мұстафа) жаққан шамшырақ әр жүректе жарқырауы ләзім.

14. Тұрардың (Рысқұлов) ұлтқа деген текті тазалығындай тазалық керек қазаққа.

15.Қазақ – қашаннан-ақ таза ұлт. Қаны да таза, жаны да таза.

16. Салт сақталмаса, дәстүр дамымаса, қазекем де сақталмас еді.

17. Тал бойыңызда тазалық мөлшері қаншалықты болса, жауапкершілік те соншалықты деңгейде көрініс беріп, көктемек.

18 Адамшылық та, адалдық та, қанағат та тазалықтың топырағында ғана өсіп өнеді.

19. Тазалыққа ұмтыл, қазақ! Тазар, қазақ! Тәуелсіздікке қалтықсыз қызмет ету үшін.

20. Ауыл десе, андыз арқалап келе жатқан апам елестейді.

21. Ауылды тым тұқырта бермейік, ағайын. Қазақ ауылы өзге ешқандай ұлттың ауылына ұқсамайтындығымен қымбат.

22. Ұлтымыздың уызы – ауыл.

23. Ауылдар азаяр, алайда ешқашан да, ешкім де жер бетінен бүтіндей жоя алмайды.

24. Адамдықты аздырып бара жатқан, жаппай сипат алған кесел – жағымпаздық.

25. Ерендер кереңдерге айналмағай.

26. Кітаптан алыстаған ұрпақтың болашағы бұлдыр, келешегі күңгірт.

27. Жас өскінді кітапқа тебіреніспен қарайтындай етіп тәлімдеп, тәрбиелеуге қол жеткізе алмасақ, бәрі бекер.

28. Адамдардың жүрегіндегі мейірім жүдемегей, сағыныш сезімі солмағай деп жазамын шығармамды.

29. Кеуделерінде қайырымсыздық пен қанағатсыздық қойындасып түнейтін обырлар мен жебірлердің, опасыздар мен сатқындардың көбейіп бара жатқанын қауіп етем.

30. Өзімді биіктемін деп те, биліктемін деп те ешқашан сезінген емеспін.

31. Менен басқа ешкім де жоқ деп мансұқтау да – мәңгүрттік.

(Сөздер М.Байғұттың 4 томдық шығармалар жинағының төртінші томынан алынды. "Қазығұрт" баспасы. Алматы 2005 жыл.)

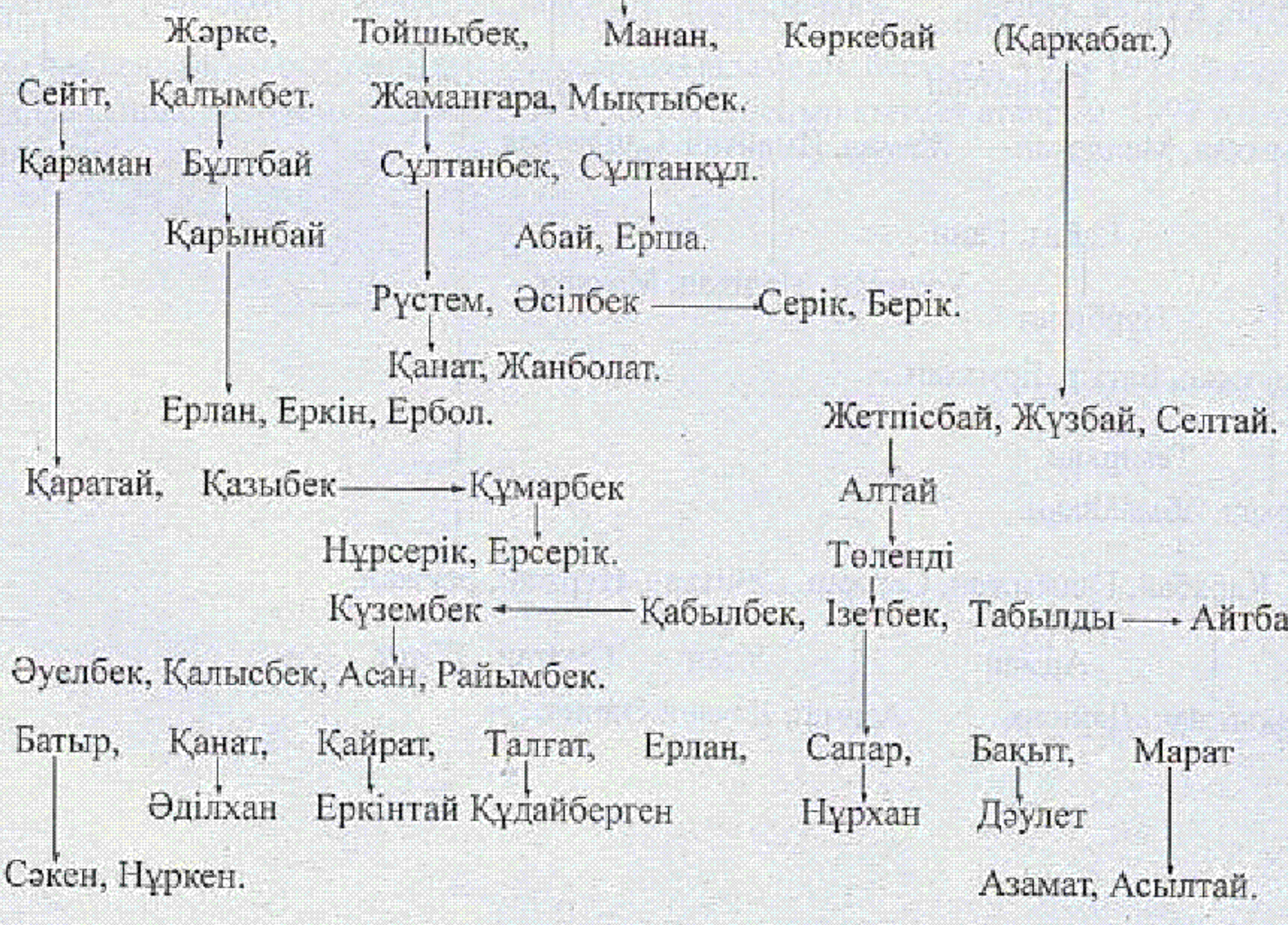
НҰРЛАН МАРХАБАТҰЛЫ БАЙҒҰТ – 1974 жылғы 21 сәуірде Шымкент облысы Түлкібас ауданының Азаттық ауылында туған. 1997 жылы М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік университетін инженер-экономист мамандығы бойынша тәмамдаған.

1997-1998 жылдары Шымкент қаласы салық комитеті III-округі бойынша бас салық инспекторы, 1998-1999 жылдары Оңтүстік Қазақстан аумақтық жекешелендіру және мемлекеттік мүлік комитетінің бас маманы, 1999-2002 жылдары облыс әкімшілігі коммуналдық меншік және активтерді басқару департаментінің бөлім бастығы,2002-2004 жылдары облыстық қаржы және комуналдық меншік департаментінің бөлім бастығы болып істеді. 2004-2005 жылдары Оңтүстік Қазақстан облысы әкімінің бас инспекторы, 2005-2006 жылдары Түлкібас ауданы әкімінің орынбасары қызметін атқарды. 2006 жылдың қарашасынан Төле би ауданы әкімінің орынбасары болып істейді.

БАЙҒҰТОВ НЫШАН ТАСБОЛАТҰЛЫ – 1952 жылы 2 қаңтарда Оңтүстік Қазақстан облысы, Түлкібас ауданы, Көкбұлақ ауылында туған. 1969 жылы Лермонтов атындағы Орта мектепті бітірген соң Азаттық ауылындағы Ә. Науайы орта мектебінде мұғалім болып қызмет атқарады. 1972 жылдан М.Әуезов атындағы орта мектепте орыс тілі және әдебиет пәнінен дәріс берді. 1974 жылдан Түлкібас ауданындағы Победа колхозында комсомол ұйымының хатшысы, аудандық комсомол комитетінің бөлім меңгерушісі, 1978 жылдан Түлкібас аудандық партия комитетінің нұсқаушысы, аудандық баспахана директоры, аудандық партия комитеті ұйымдастыру бөлімінің меңгерушісі, аудандық халықтық бақылау комитетінің төрағасы, Түлкібас аудандық партия комитетінің хатшысы, екінші хатшы қызметінде болды. 1992 жылдан Түлкібас аудандық оқу бөлімінің меңгерушісі, 1995 жылдан Оңтүстік Қазақстан облысы білім департаментінің бастығы, 1998 жылдан облыстық арнаулы мектеп-интернаттың директоры, 2002 жылдың қараша айынан Облыстық білім департаменті бастығының бірінші орынбасары қызметін атқаруда. Білімі жоғары. Жамбыл педагогикалық, Қазақстанның менеджмент, экономика және болжау институттрын бітірген. Білім саласы бойынша философия докторы. (АҚШ). 1998жылғы мамырдан Санкт-Петербургтегі психология және менеджмент Академиясының кореспондент мүшесі, 2000 жылғы ақпаннан осы академияның академигі болып сайланған. 2001 жылғы наурыздан Халықаралық психолгия ғылымдары академиясының құрметті академигі. Қазақстан Республикасы білім беру ісінің үздігі, 2001жылы Қазақстан Республикасы Президентінің жарлығымен "Құрмет" орденімен марапатталған.

БАЙҒОН

ТҮРІК

Бүркіт — Ақбас

Бозан, Тәттібай — Туғанбай

Бүркіт — Серкебай, Еркебай, Айтай — Көлбай

Серкебай — Баутай — Рәтбек — Ниязбек, Ислямбек, Несіпбек, Аскар, Сабыр, Ілесбек.

Несіпбек — Әзімбек, Әлібек.

Ислямбек — Абзал, Мәдияр.

Көрпебай — Өскенбай, Болатбек, Ақыл, Жамал.

Көрпебай — Селтай — Сексенбай — Алтынбек — Амантай — Раушан, Абылай.

Амантай — Ерғали.

Көлбай — Оңалбек, Теңелбек — Ораз, Құрманбек, Арал, Ырысқали.

Оңалбек — Мұхамбетжан, Оспан, Әбубәкір, Үсен, Құдайберген.

Оспан — Нұржан — Бауыржан, Ғалымжан.

Нұржан — Азамат.

Бауыржан — Абай, Аскар, Данияр. — Бауыржан, Қуаныш.

Теңелбек — Нұрғали, Есенғали — Бекқали, Бекзат. — Ғани — Абзал.

Ғани, Дінмұхамбет, Манас, Берік.

Туғанбай — Сәбітай, Құлтай, Әбітай — Сыламхан.

Әбітай — Рахымберді — Қалымхан, Мелдехан — Ғабит — Нұрболат.

Мелдехан — Жамал, Имантай, Сайлаубек — Уәлихан, Мәдіхан, Мәулен.

Қалымхан — Бақытжан, Батыр, Ермахан — Бақытжан — Шерхан, Абылайхан.

Батыр — Темірхан.

Ермахан — Қарабай, Ғалымжан, Сержан, Сейітхан, Нұржан, Бекжан.

Ғалымжан — Арман.

Қарабай — Бақытжан, Данияр.

Сержан — Азамат, Дәулет, Әділет.

Сейітхан — Ұлан.

Нұржан — Сұлтан.

Бекжан — Жеңіс.

Жұмәділ, Жұмабек — Асантай, Амантай — Сәкен.

Жұмәділ — Әбдірахман.

БАДАМБАЙ — Зәуіт, Түнғатар.

Зәуіт — Өтен

Түнғатар — Күлен

Өтен — Нұржау

Нұржау — Пернетай

Пернетай — Жанабай, Мейірбек, Берікбай

Жанабай — Сәкен

Мейірбек — Мақсұт, Бауыржан.

Берікбай — Мәлік, Нұрлан, Ғани

Дінмұхамбет — Данияр

Данияр — Қорғанбек

Абай — Дәнебек

Жәнібек.

Күлен — Мылтықбай

Мылтықбай — Тұрғынбек.

Тұрғынбек — Тұрарбек, Ернар

Тұрарбек — Марат, Болат

Ғани — Нұрлыбек

Нұрлыбек — Пархат, Бекзат, Емелхан, Мұратбек, Уәлихан, Нүркен.

Бекзат — Алтынбек.

Емелхан — Нұрлыхан, Ақтөре.

Уәлихан — Нұрсұлтан

ТҰРАРБЕК КҮЛЕНОВ – 1937 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында туған. 1954 жылы Балықты орта мектебін, 1956 жылы Шымкент тау-кен техникумын, 1972 жылы Алматы халық шаруашылығы институтын бітірген. Жезқазған тау-кен кенішінде істеген. 1966-1973 жылға дейін жоспарлау комитетінің нұсқаушысы, 1982 жылға дейін жоспарлау комитетінің төрағасы – аудандық атқару комитетініңтөрағасының орынбасары болды. 1982-1986 жылдары аудандық статистика бөлімінің бастығы. 1986-1988 жылдары Жамбыл атындағы колхоздың бас экономисі, 1991 жылға дейін №1804 жылжымалы-механикаландырылған колонаның бөлім бастығы, 1991-1993 жылдары "Казсельхозтехника" бөлімінде бас бугалтер. 1993-1995 жылдары ауыл шаруашылығы басқармасында бөлім бастығы. 1995-1997 жылдары аудан әкімшілігі экономика комитетінің бастығы болып қызмет атқарды. 1997 жылдан зейнеткер.

ДҮЙСЕНБЫ — Арықбай, Көбдік (65-бетте).

Көбен, Баба, Қылышбай, Құлет. (57-бетте).

Маса, Тілеш, Жарас — Есебай, Тесебай — Тойбек.

Төлеп, Құрбан. Жатқанбек. Жандарбек, Жарқымбек.

Жата, Рүстем. Талғат Қуаныш

Омар, Нарбек, Қойбек, Малтай — Хамза.

Мамыт, Мәделі, Есей. Аралбай — Бағлан.

Досалы

Тоқберген, Таққұлы, Қырғызалы, Қыдыралы, Сүгірәлі.

Нұскабай, Серік. Ералы.

Бекетбай Азамат, Қайрат, Пархат, Рахат, Мұрат, Саламат, Марат.

Мұхтар, Бизақ, Мұса, Иса — Нұржігіт, Ержігіт.

Марат, Болат. Руслан

Самалхан, Сейілхан, Әсілхан.

Есіркеп, Медеу, Бөлекбай, Қарынтай — Мамырбай, Бұхарбай.

Омақай Күмісбек — Сүлеймен, Қалдыбек.

Пернехан Имаммәді, Ұлықбек. Мәмбек, Әлібек, Мәлібек.

1. Дәлше Әлішер, Ыбырай, Әліқұл. Әліпбай Ысқақ

2. Нәлібай Аскар. Есболат, Бекболат. Қалижан

3. Дәрібай Ұланбек — Шәміл, Бекет, Мәдіхан, Мұхит.

4. Сүгірбай Рәшид, Әділхан, Мұрат, Қанат. Алтай, Дархан.

5. Қыдырбай Азамат, Арман, Бағлан. Ақарыс, Нұрлан, Бериккүл.

6. Орынбай Нұржау, Көлбай (Кәметай), Шоңбай, Сұлтан.

Тоқай — 1-әйелінен, 2-әйелінен. Ораз

1-әйелінен, 2-әйелінен. Жұмабек, Тайбағар, Қуатбек.

Мұратбек, Айдар. Нұрсұлтан — Берік, Әлішер.

Рәшит, Бақыт, Марат. Талғат, Қайрат, Дәулет, Пернебек — Серік.

Арман, Бағлан. Бақтияр, Мәдияр. Сәкен, Сәбит, Ғабит.

Кәдірбек, Айдарбек, Базарбек, Болатбек, Науатбек.

ҚЫЛЫШБАЙҰЛЫ МАСА – Атақты дихан. Пістелінің теріскейінде Масаның арығы дейтін арық бар, Бұл арық бүгінгі күнге дейін қолданылады.

ҚҰЛЕТ

Оразбай — Әуелбай — Нұралы, Пірәлі, Барбол, Жақсымбет.

Әлайдар, Айдархан, Мұхтархан.

Ережімбет, Қожагелді.

Тимур

Желеубай

Төребек

Ернар, Ерқанат.

Баймұхамбет, Өскенбай.

Өмірбек

Марат, Ерлан, Рахат.

Нұрғали, Ерғали, Тимур.

Еспенбет,

Дайырбек, Бауылбай.

Мәди

Нысанбек, Тұрғынбек.

Құлажан

Қуандық,

Сүйіндік.

Бегім,

Абзал — Дінмұхамбет, Қайсен.

Аралбай

Мейіржан.

Рахымжан, Теміржан, Ержан, Нұржан, Пірімжан, Нұрлыбек, Ғалымжан.

Бауыржан

Болат

Құлдәрбек,

Әбдібек.

Бақытжан, Асылбек.

Атымтай — Жомарт, Данияр.

Қасиетәлі, Аятәлі.

Әзиз, Дархан.

Әлиаскар, Әбілдә, Нұғман, Мәлік, Рамазан, Мұхамбетәлі, Нұрман.

Алтай

Еркебұлан

Елтай

Дулат, Қайрат, Нұрахмет.

Ерсұлтан, Оразалы.

Таңат, Әбілдә, Арнұр, Нұртас, Бектас.

Бозымбет, Боздақбай, Тайлақбай, Ожан.

Әбубәкір, Уәлихан — Құралбек, Құрманбек, Құндызбек.

Жандос — Шоқан, Сәкен, Нұржан.

Аңсар, Дәурен.

Аскар, Дәулен, Самат.

Ақан, Серік, Санжар.

Серпер, Сұлтан.

Әлімжан, Әріпжан, Керімжан, Мұхамеджан.

Жанәділ, Ақәділ, Қайсар.

Руслан

Әли, Ғани.

Дәулет, Елнұр.

НҰҒМАН КҮЛДӘРБЕКҰЛЫ АРАЛБАЙ – 1960 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы, Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында туған, – ғалым, биология ғылымының докторы (1998), профессор (2002), ҚазҰУ-дің биология факултетін бітірген (1982). Қазақстан ҒА Алтай ботаника бағында бөлім меңгерушісі, жетекші ғылыми қызметкер, 1995-2005ж. Ботаника және фитоинтродукция институты директорының орынбасары, 2006-2007ж. ҚР Білім және Ғылым министірлігінің "Биологиялық зерттеулер орталығы" мемлекеттік кәсіпорын бас директорының ғылыми істер жөніндегі орынбасары, 2007 жылдан ҚР Білім және Ғылым министірлігінің Ботаника және фитоинтродукция институтының директоры. Негізгі ғылыми зерттеулері ботаника, флористика, этноботаника, география, экология және табиғат қорғау мәселелеріне арналған. Қазақстан өсімдіктер дүниесінің алуан түрлілігіне алғаш рет сандық баға берген және флораның автохтондығы, жер аумағы мен түр байлығының функционалдық байланысы туралы ұғымды пайымдады. Ол ғылымға белгісіз өсімдіктің жаңа екі түрін ашты, оның жетекшілігімен Қазақстан флорасы бойынша республикада тұңғыш Оңтүстік Қазақстан, Жамбыл, Маңғыстау облыстары өсімдіктерінің мемлекеттік кадастры жасалып, жарық көрді. Республикадағы "Шөлденуге қарсы күрес жөніндегі ұлттық іс-әрекеттер жоспарын" (1999) және "Биологиялық алуан түрлілікті сақтау және тиімді пайдаланудың ұлттық стратегиясы мен іс-әрекеттер жоспарын" (1999) дайындаған авторлар ұжымының мүшесі. 100-ге жуық ғылыми еңбектері жарық көрген, оның 9-ы монография. Оның басшылығымен 10 ғылым кандидаты дайындалды. Қазақстан энцикло-педиясының белсенді авторларының бірі.

ӘБДІБЕК АРАЛБАЙҰЛЫ 1944 жылғы 16 тамызда Пістелі ауылында дүниеге келген. Бастауыш мектепті бітіріп, Каганович (қазіргі Абай) ауылындағы Ыбырай Алтынсарин атындағы мектепте оқып, жеті кластық білім алды. Қаратаудағы лесхозда, кейін Пістелідегі дүкенде ұста болып ұзақ жылдар еңбек етті. 1970 жылдан 1996 жылға дейін электрик, клуб меңгерушісі, ауа райын болжайтын мекемеде бақылаушы болып істеді. Өлеңді 1995 жылдан жаза бастаған. Содан бері үздіксіз жазып, аудандық, облыстық, т.б.газеттерде өлеңдері жиі-жиі жарияланып келеді.Қазығұрттық Рүстем Бегзатпен, Түлкібастық Гүлзия Мырзалиевамен, Айдарбек Пірімұлымен, Арыстық Әнуарбек Шекербекұлымен газет бетінде айтысқа түсті. Қазіргі кезде аудандық орталық кітапханасында ұста болып қызмет етіп жүр. Осы қызметтермен қоса, Қаратаудың күңгейінің табиғатын зерттеумен және аңшылық саятшылықпен айналыса жүріп ақындықты толық меңгерген. Облыстық дәрежедегі жүлделі сыйлықтардың иегері. 2006 жылдың ең үздік ақыны дәрежесінде "Жыл адамы" атанды.

БІЗДІҢ ҚАЗАҚ!

Біздің Қазақ – шындығында барып тұрған ер халық!
Сол пейіліне Аллаһ бізге егемендік берді алып.
Көкпар тартып, бәйге шауып, құда күтіп тойлап жүр,
Қазақ үшін сайран салар еркін дәуір келді анық.

Ат дүбірі қан қыздырып делебесі қозбай ма?
Біздің Қазақ тіпті бей-жай қала алмайды ондайда.
Еркінен тыс айғай салып құлшынады қызынып,
Аттылысы ұмтылады қамшы басып борбайға.

Тақымы атқа тиген Қазақ шалқып жүре бермей ме?
Ондай кезде "сырдың суы сирағынан" келмей ме?
"Ханға сәлем" бермей қалып бір-ақ сәтте өзгеріп –
Үзеңгіге аяқ тіреп қолды еркін сермейді.

Ат үстінің желі бар ғой, оған қоса серілік,
Көкпар десе "жер түбіне" барар қазақ желігіп.
Әр қазақтың үйінде оған ақ дастарқан жаюлы.
Құшақ жая қарсы алады кербез дала керіліп.

Қонақ келген үйлердің сіз қуанғанын көрсеңіз,
Масайрайды үлкендері арнап сәлем берсеңіз.
Ажал емес, сөзден қорқып намысына тиетін,
Атып ұрып сойып тастар қойын әкеп ең семіз.

Жөн сұрасар асықпастан шайға қанып болғанда,
Келер бәрі сәлем бере ауылдастар сол маңда.
Құда, жиен, нағашы боп жатар қайта көрісіп,
Айтылар енді әңгіме қалмай ешкім арманда.

Қайтарында қия алмастан қайта-қайта қоштасып –
Аттандырып тұрар тайлы-таяғымен топтасып.
Шақырылса той-жиынға ойланбастан аттанар –
Жер түбіне жетер қазақ, олар үшін жоқ қашық.....

Бідің Қазақ – сенгіш, адал, аңқаулығы тағы бар,
Қай кезде де ағайынның қасынан ол табылар.
Міне, сондай ер көнілді біздің Қазақ – мәрт халық
Өйткені онда – дархан пейіл ер бабалар қаны бар.

Туды күні Қазақтың да жаһанды жалт қаратқан,
Өз ұлтынды мақтан етпеу – ол сатқындық ар атқан.
Мысқылдама "Жаңа Қазақ" өз ұлтымды мақтасам,
Мақтандырса "Қазақпын" – деп, мақтандырсын Жаратқан!

Әбдібек Аралбайұлы.

МАҚТАНЫШ

Тәубе, қазір кімнен кем ұрпақтары Жаныстың?
Бас жағында келеді қызу өмір – жарыстың!
Барлық сала, өнердің мамандары бар бізде,
Төрінде де боп қалар, нәсіп болса ғарыштың!

Кезіміз жоқ, "пенденің ала жібін аттаған",
Жекжаттыққа асықпай, туыстықты сақтаған.
Ізгі ниет, мейірім, дархан пейіл-қанында,
Жаныс баба ұрпағы болғанымма мақтанам.

Даңқтылар шеруі Төле биден басталған,
Батырлардан Қапалдай, жасанған жау жасқанған!
Қос арыстан киесі – қасиетті Бабамның!
Бөтен ойлы тұтыққан қарсы келсе сасқаннан...

Биліктегі ұрпағы әбүйірден кенде емес,
Қанағат бар қанында, "таяз ойлы пенде" емес.
Оңтүстігін елімнің ен жайлаған ұрпағы,
Аудармаған табанын болса да кез, бел-белес!

Тау бөктері дәрі шөп, соған бие байлаған,
Дәрі қымыз тазалап қан тамырын жайлаған!
Аллаһ артық жаратқан тот баспайды асылды,
Көре алмастар көпіріп, сала берсін байбалам...

Бауырмал боп балалар шежірені жаттасын,
Әр жыл сайын бұрындар кесенеге ат басын.
Нұры жауған Алланың, текті біздің Бабамыз!
Пендем десе жалғанда тексіздіктен сақтасын.

Тартпаса екен я Алла, бұдан бұлай елім зар,
Қаулап өсіп келеді ұлтжанды өң өрім нар!
Жаныс баба ұрпағы, Төле бимен ағайын –
Болғанымма мақтанам, мақтанатын жөнім бар!

Әбдібек Аралбайұлы,
Түлкібас ауданы

ЖАНЫС БАБА РУХЫНА ТАҒЗЫМ

Жаныс баба рухы – ассалаума уағалейкум!
Жиналыппыз ұрпағың кіндігіңнен тарайтын.
Рухына әз бабам тағзым етіп келіп тұр –
Алыс – жақын ағайын сізді ұлық санайтын

Болашаққа сенім бар ұрпағында маздаған,
Қиындықта жоқ емес мойнымызда аздаған.
Бауырмалдық сезім бұл, ешбір заңда жалмаған,
Әруағың риза болсын бүгін, әз бабам.

Ұрпақтарың бұл күнде зор істерді қолға алған,
Сұңқарлар бар олжа алған, тұлпарлар бар топ жарған.
"Ағайынның аласы" болмау жағын толғанған,
Сондай ерлер арқасы – ұлт намысы қорғалған!

Ізгі жандар өрбуде ұрпағыңнан иманды,
Ел қатарлы олар да ә дегенде қиналды.
Тәубе, енді бұл күнде етек-жеңі жиналды,
Құшақ жайа қарсы алып отырады мейманды.

Дәулетті кей ұрпағың мешіттерді салуда,
Мәрттігіне былайғы, жұрттар аң-таң қалуда.
Мұсылманға бір парыз-қажылыққа баруда,
Істерімен қайырлы ел батасын алуда.

Әзиз бабам, жалғанда жаһандану басталды,
Ұрпағыңның тағдыры таразыға тасталды...
Не істейміз мастарды, намысы кем жастарды?
Аллаһ өзі сақтағай, заман боп тұр астарлы...

Мүмкін болса жыл сайын жиналайық сайланып,
Бауырмалдық нығайсын, ұлттық намыс қайралып.
Бір киелі орын боп қалсын халық тәу етер –
Кесенеңіз бірліктің ордасына айналып!

Ақынжанды бір ұлың арнау жырын толғасын,
Ең төріне жұмақтың рухыңыз орнасын!
Жаныс баба әулием, әруағың киелі –
Тағзым етіп жиналған бәрімізді қолдасын!

Әбдібек Аралбайұлы,
Түлкібас ауданы.

ТАҒЗЫМ ҰЛЫ ДАЛАМА

Ұлы далам, қасиетті Боздалам!
Боздалама сағынышым қоздаған,
Шексідігің шабыт беріп жырыма –
Тауарихың іште шерді қозғаған.

Қасиетті ұлан-ғайыр киелім,
Кеңдігіңді өрлігіңді сүйемін.
Ерлігіне бабалардың қорғаған,
Тәнті болып еріксіз бас иемін!

Пандығыңнан өміріме нәр алам,
Сол бір нәрден бойға шуақ тараған.
Небір ғажап мұрағаты тарихтың –
Келер ұрпақ табар іздеп даладан.

Кіндік қаным сонда тамып, тәй басқан,
Сол жүргеннен келем әлі таймастан.
Ақ селеулі жазығында мол бағың –
Ән шырқағам нұр төккенде айлы аспан.

Өзің сақтап салт-дәстүрім тозбаған,
Қонақ жайлы салтымнан ел азбаған.
Ғұламалар білім іздеп жат жерде –
Бір көруді аңсап өткен Боздалам.

Жырлай берем мәртебеңді асырып,
Зиарат қып тағзым етем бас ұрып.
Мен өзіңе адал ұл боп өтермін –
Қашан қойның алғанынша жасырып.

Терең жайған сенде ұлтым тамырын,
Енді жат-жұрт жүргізбесін әмірін.
Ырыс ұйып, бақыт тұнған даламның –
Тыныштығын бұза көрме, Тәңірім....

Әбдібек Аралбайұлы.

ТҰҒЫР

Аймақ түгел сыйған от-жанарына
Ұзақ ұшып қанаты таларында –
Саябыр табар мықты тұғыр керек,
Қыран көктен сорғалап қонарында.

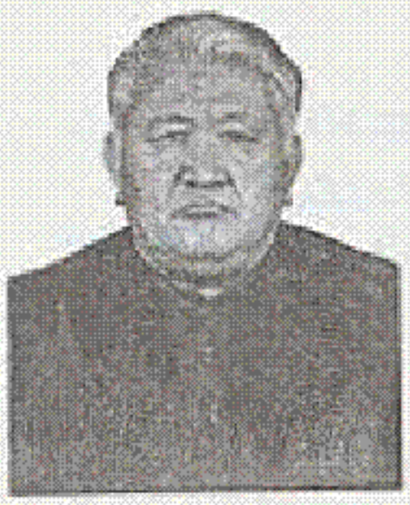
Сол тұғыр – туған жерін қонатұғын,
Аялар қол – ол елім болатұғын.
Еркіндікті сезініп жан-дүнием,
Көңілім тұғырыма толатұғын.

Қызықтап табиғаттың сұлу көркін,
Таранам тұғырында емін-еркін
Ұша алмай қалмас па ем қалбалақтап –
Болмаса мықты тұғыр, күшті серпін?

Айналдым туған жерім келбетіңнен!
Табиғат бесігінде тербетілем.
Шарқ ұрып шырқау көкке кетсем дағы –
Тұғырымды іздеймін жер бетінен....

Жыланды бұлақ аңғарындағы "Сары долана сайы

ҚҰРАЛБЕК БОЗДАҚБАЕВ – 1936 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында туған. Орта мектептен соң техникум бітірген. Алғаш әр-түрлі жұмыстарда болған, кейіннен біржолата бухгалтерлік жұмысқа ауысқан. Красная Звезда колхозында, Жабағылы құс фабрикасында, Заветы Ленина колхозында көп жылдар бойы бас бухгалтер қызметін атқарды. Қазір зейнеткер, Жазықкешу ауылында тұрады.

ҚҰРМАНБЕК БОЗДАҚБАЕВ – 1939 жылы 12 маусымда Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында дүниеге келген. 1957-1959жылдары Қызыл жұлдыз колхозында тракторшы болды, 1959-1962 жылдары әскер қатарында жүрді. 1967 жылы Қырғыз мемлекеттік университетінің тарих факултетін тамамдайды. Сол жылы С.Сейфуллин атындағы орта мектепке орналасады. 1969жылы мектеп оқу ісінің меңгерушісі, 1973 жылы Абай атындағы орта мектепке директор болып тағайындалды. 1977-2005 жылдары С.Сейфуллин атындағы орта мектепте директоры болды. Қ.Боздақбаев білім беру ісіне сіңірген ерекше еңбегі үшін көптеген Құрмет грамоталарымен марапатталған, "Қазақ КСР оқу-ағарту ісінің үздігі" атағына ие. Мәскеуде өткен дүние жүзілік көрмеге қатысқан, Қазақстан мұғалімдер Үсъезіне делегат болып сайланған. Мектеп директоры жөніндегі іс-тәжірибесі жеке плакат болып шығарылып, көпке таратылды. 2001 жылы Түлкібас аудандық мәслихатына депутат болып сайланды. Қазір аудандық ардагерлер кеңесінің төрағасы.

КӨБДІК

Жиенбет, Балта, Дәуіт ← Есел, Көшер, Бейсембай (66-бетте)

1)Жамбол 0 Өтел Дәулетбақ, Оразбақ → Шорман

2) Елеусіз Ілесбек Ербай, Көлбай, Аппақ (Әбдірайым).

3) Жамалбай Дәбіл, Әбілдә → Арман

Бауыржан, Рахым, Бақытжан. Сәкен, Рәшид, Мұхит, Қуаныш.

Олжас

1-әйелінен, 2-әйелінен. Ниеткүл, Бердібек, Мұрат.

Құлман, Бегалы. Болат, Мұрат, Самат.

Шымырәлі Әбілтай, Әбдірәсіл. Ералы, Жанәлі, Асырау, Байсырау.

Әділбек Тілеулес Әбдіхалық 0 0

Нұрлан, Бақытжан. Боранбай, Сарыбай, Бөрібай, Талғат.

Өскенбай, Мейрамбай. Самат Мұрат

Марат, Болат. Арман, Ұлан. Мақсат, Біржан, Нұржан.

Асхат, Бағдат. Құттыбай, Қалан → Дархан, Әмірхан.

Молдияр, Молдақұл, Сәрсенқұл. Темірхан, Батырхан, Әділхан.

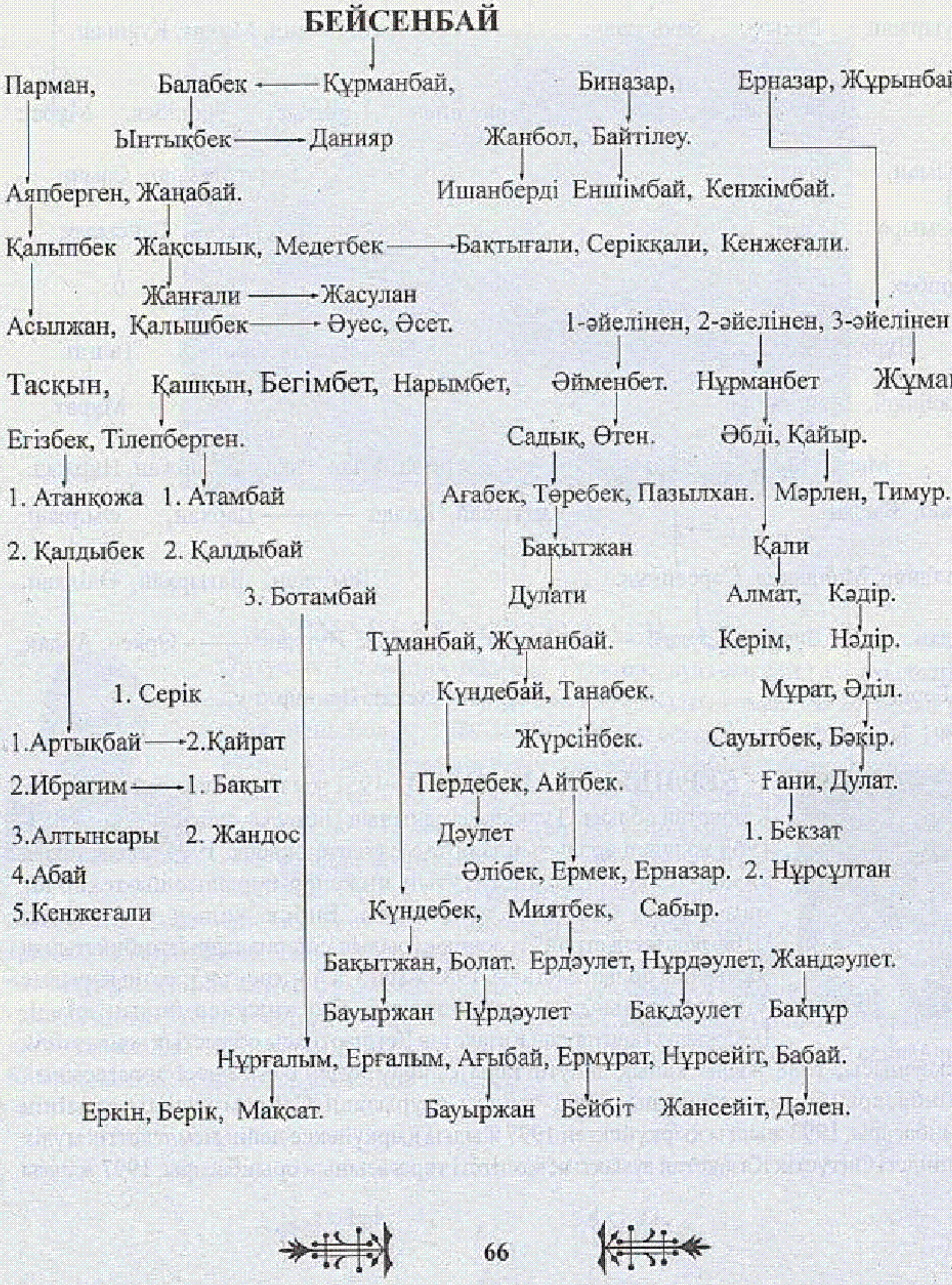
Ерлан Дәурен, Дәулет. Сембек, Орынбек, Нұрлан → Өркен, Ардақ.

Берік, Бауыржан. Нұркен Асхат, Данияр.

БЕРДІБЕК ЖАНАБАЕВ – 1951 жылғы 29 шілдеде Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Пістелі ауылында туған. 1958-1968 жылдар аралығында орта мектепте оқыды. 1976 жылы Қазақ химия-технология институтын инженер-құрылысшы-технолог мамандығы бойынша тәмамдады. Еңбек жолын 1968 жылы "Шымкентсельстрой" трестінің құрылыс материалдары комбинатында жұмысшы болып бастады. 1985 жылға дейін аталған трестің құрылыс басқармаларында мастер, прораб, бас инженер болып істеді. 1985жылғы қаңтардан Қазақстан Компартиясы облыстық комитетінің нұсқаушысы, 1988 жылы халық депутаттары Сайрам аудандық Кеңесі төрағасының орынбасары болып сайланды. 1993 жылғы наурыздан Сайрам ауданы әкімінің орынбасары, 1993 жылғы қыркүйектен 1997 жылғы қыркүйекке дейін мемлекеттік мүлік жөніндегі Оңтүстік Қазақстан аумақтық комитеті төрағасының орынбасары, 1997 жылғы

қыркүйектен 2000 жылғы наурызға дейін мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің төрағасы болды. 2000 жылғы наурыздан 2003 жылға дейін Оңтүстік Қазақстан облыстық әкімшілігі коммуналдық меншік және активтерді басқару жөніндегі департаментінің бастығы болып қызмет істеді. 2003 жылғы қаңтардан бастап "Казкомерцбанк" АҚ өнірлік директор, 2004 жылдан Астанада Қазақстан Республикасының Президенті әкімшілігі құрылыс мекемесінде басшылық қызметте болды.Қазір "Оңтүстік" ӘКК төрағасының орынбасары. Экономика ғылымдарының кандидаты.

ЖҰМАН → Өксікбай, Жорабек → Басқынбай.

1-әйелінен, 2-әйелінен → Әбілдәбек, Дархан, Сапар, Шахар, Аскар.

Сәбит, Сейіт, Ғабит. Бақыт Сағындық Серік

Нұрлан. Батыр, Әбу, Әли. Қанат, Мұрат. Айтбек, Айбек.

Нұржан, Бауыржан.

ТАСҚЫН → Кенжебай, Шымырбай, Тұрапбай.

Руслан ← Мекембай. Мақұлбек Исақ, Сымайыл, Дайырбек, Пістебай.

Өркенбай, Беркінбай, Еркінбай, Қыстаубай, Жақсыбай. Сансызбай.

Нұржан Ербол. Ерлан, Жасулан.

Ернар Талғат, Асхат, Қайрат.

Болат, Самат, Сәулет ← Тұрғынбай, Қуанышбай, Әбілсейіт.

Әсет, Мақсат, Бекнұр. Ғазиз, Данияр.

БЕГІМБЕТ

Сырман, Тұрлыбек, Жылқыбай, Үсіп, Жылқышы.

Ахмет, Құлымбет, Құлмахан, Ермахан. Кенес, Оңғар → Әзіз, Әсет.

Базылхан Әзімхан, Қасымхан. Марат, Ерлан, Әсет, Есет.

Бектөре, Бөріхан, Бекасыл. Жанасыл Ерасыл

Қамбар, Ержан, Нұржан, Аскар.

Нұрлыхан, Ермек.

Бағлан, Жасулан, Асылхан.

Сәкен, Садық, Бауыржан, Мұхтар → Санжар, Әбдімүтәліп.

Нұрсұлтан, Нұржігіт.

Шерхан, Жүнісәлі, Нұрхан, Әлтән, Жанұзақ, Байділдә.

Байзақ, Сейділдә, Шәділдә. Талғат, Болат.

Зиятхан, Байырхан. Марат, Нұржан.

Әмірхан, Әлімхан, Әсілхан.

Уәлихан Батырхан Әбдел

БАЙДІЛДА ЖЫЛҚЫШИЕВ – 1952 жылғы 1 қаңтарда Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Пістелі ауылында дүниеге келген. Сайрам ауданындағы совхоз-техникумында 1974-1980 жылдары оқытушы болды. 1980-1981 жылдары "Сельхозхимия" бірлестігінде аға аграном, 1981-1984 жылдары облагроөнеркәсіп бірлестігінде бас агроном, бөлім бастығы, 1984-1987 жылдары облыстық жоспарлау комитеті төрағасының орынбасары, 1987-1989 жылдары Шымкент облыстық партия комитетінде нұсқаушы, 1989-1991 жылдары Келес аудандық партия комитетінің екінші хатшысы, 1991-1993 жылдары бірінші хатшысы, 1993-1997 жылдары аудан әкімінің орынбасары, бірінші орынбасары қызметтерін атқарды. 1997-1999 жылдары Сарағаш ауданы әкімінің орынбасары, бірінші орынбасары, 1999-2002 жылдары Шардара ауданының әкімі, 2002-2006 жылдары Төлеби ауданының әкімі болды. Қазір Оңтүстік Қазақстан облысы әкімі аппаратының басшысы. Көптеген медальдармен, Құрмет грамоталарымен марапатталған.

ЖАНЗАҚ ЖЫЛҚЫШИЕВ – 1947 жылғы 25 ақпанда Оңтүстік Қазақстан облысы, Түлкібас ауданы, Пістелі ауылында туған. "Мемлекеттік бюджет" мамандығы бойынша Семей финансэкономикалық техникумын, "Қаржы және несие" мамандығы бойынша Алматы халық шаруашылығы институтын бітірген. 1965 жылы еңбек жолын Түлкібас ауданы Корнилов аудандық кеңесінің бюджет бойынша есеп жүргізуші болып бастады. 1966 жылғы шілде айынан 1986 жылғы қыркүйек айына дейін Түлкібас аудандық қаржы бөлімінің инспекторы, мемлекеттік кірістер жөніндегі аға инспекторы, сосын осы бөлімнің меңгерушісі болып жұмыс істеді. 1986 жылғы қазан айында облыстық қаржы бөлімі меңгерушісінің орынбасары, 1987 жылдың маусымында облыстық қаржы бөлімінің меңгерушісі лауазымына тағайындалды. Он екі жыл бойы Оңтүстік Қазақстан облыстық қажы басқармасын басқарды. 1998 жылдың наурыз айынан бері Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша қазынашылық департаменті бастығының орынбасары.

Жанзақ Жылқышиев ерен еңбегі үшін Қазақ ССР Жоғарғы Кеңесінің Құрмет грамотасымен, Қазақстан Республикасы Қаржы министірлігінің Құрмет грамотасымен бірнеше рет марапатталды. Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 10-жылдығы мерекесі құрметіне Қазақстан Республикасы Президентінің алғыс хатымен, Қазынашылық жүйесіндегі мінсіз қызметі үшін Қазақстан Республикасы Қаржы министірлігі Қазынашылық комитетінің Құрмет Грамотасымен марапатталды.

Қаржы жүйесі органдарындағы жемісті қызметі үшін "КСРО Қаржы министірлігі қаржы қызметінің үздігі", "Қазақстан Республикасы қаржы қызметінің үздігі" атағы берілген, "Еңбек ардагері" медалының иегері. Түлкібас ауданының құрметті азаматы.

НАЗАР

Қайыпберді, Ақтума — 1- әйелінен, 2-йелінен — Құлтума, Кенжебай
72-бетте

Түйтебай — Дәулет — Мырзагелді — Атығай — Қараман

Бекқұлы, Бекқожа. — Еділге, Жылқайдар, Ескелді, Оңғар, Қазыбек, Қабанбай.
70-бетте
(Жолшора)
71-бетте

Шаншарбек — Бөлеген, Төлеген. — Нұралы

Әбіл — Кіндікбай, Бейсембай (би). — Заманбек

Әбдірахман, Айып. — 1. Ғани — Ұлтарақ — Жиенбет, Құлмамбет, Бименбет.

1.Қайрат — 2. Керімбай. — Жүніс — Нүсіп

2.Бейбіт — Қапар — (14ұлы 1932ж ашаршылықта өлген) — Аманқожа — Ақжолтай

3.Ырғызбай

Тоқтарбай, Самарқан, Нұрмахан, Темірхан.

Арман, Ерік.

Қанат, Талғат, Абылай, Бақытжан, Ғалымжан.

Бақыт, Ілияс, Нұрсұлтан, Бексұлтан, Дархан.

Түнқатар — Халық — Естекбай, Есімбек, Естемес.

Балтабек, Ермек, Серік. — Зайыр — Салық, Мүти, Әуке, Хамит.

Жұмабай, Жұмахан.

Нұрлан, Самат.

Балтабек, Сыдық, Ыбрайым.

үшеуінің1921 жылы, балалары “домалатпай” деген аурудан қырылған.

Сыдық, Ыбырайым, Омар, Мақы.

Амангелді — Базаркүл

Бекжан — Жәнібек, Қанатбек — Бекболат, Нұрқан.

Қайыпбердінің Түйтебайы мыңдарды айдаған ірі бай болған.

ЕДІГЕ

Әлменбет

Жұбаныш, Кәнетай, Бабатай, Сәметай, Жәнетай → Өмірбай

Ерсұлтан — Жетен, Әбиір (Соғыста өлген).

Айтбек, Айтқали, Қажығали.

Молдабек, Молдажар, Алтай, Бөрібай → Шабдарбай

Нұртай — Сұртай — Болат, Самат, Кенжеғали.

Жұман — Нұрсұлтан, Бексұлтан. — Фазыл, Расул.

Мұрат — Нұрлан, Ерлан, Сәкен, Ақат, Асқан, Асхат, Аскар, Бекенбек.

Алмас — Мәрлен — Санжар — Асқанбек

ЕСКЕЛДІ (ЖОЛШОРА)

Дәрмен, Андас, Кедек, Құралбай, Мәлік, Құрамыс, Ыбрайым.

Аманқұл — Мәмік (Бай)

Серік, Ерік, Берік, Талғат. — Шәріп, Мамашәріп.

Шәкен — Дүйсетай

Бейбіт, Дәниар,.....

Ербосын — Қыдырбай, Құрманбай, Құрманбек, Амангелді.

Құтпан, Сырымбет, Малғара. — Елдар — Рақымнұр — Азамат

Төлбай 1 Қойбағар — Рахман, Әбдірахман, Нүсіпбек.

Әбдіқадыр 2. Тайбағар Кәдірбай, Сәрсенбай, Сейсенбай. Өтеуіл Алмаш (Алмабек)

(Әбікен)

Сәдуақас — Шәутен — Махмуд — Мұхтар, Мұрат, Сәбетбек.

Серік, Ерік. — Өмірәлі, Данияр — Сұлтан — Әділ, Тимур.

Шыңғыс — Дулат — Мақсат

Тұңғышбай, Өмірзақ, Жанысбек.

ҚАЗЫБЕК

Байтас, Жантас, Бектас.

Байзақ, Келке, Айтымбет.

Байсейіт, Құлсейіт, Кенжебай.

Әмірғали, Керім → Әбілдә → 1.Байділдә

2.Серікқали

3.Алматай

4.Оңалсын

5.Жақсылық

Тәнеке → Амангелді

Талғат, Сәби.

Мықтыбек (Мықай), Нұрманбек, Иманбек, Нұратай.

Ермек

Иса, Қасен.

Райыс

Қайырмаш, Қадырбай, Серік. Азамат, Самат.

Алмаз

Нұрлан, Ринат.

Дінмұхамед, Қанатбек, Ринат.

Абай, Сырым.

ҚҰЛТУМА

1-әйелінен, 2-әйелінен → Иткара, Қаржау → ....., Тыныбек.

Жарты — Құрман, Алшынбай, Жұртбай, Қойшыбай, Қашаған, Өміржан.

1-әйелінен, 2-әйелінен 3- әйелінен. — Оспан

Шыбынтай, Қазымбет. (106-бетте) — Нұрсахан

Байшымыр — Сатыбалды, Тасболат.

Айтуар, Көшек.

Болат, Алмасбек, Мұрат, Медет, Әлмес.

Қалқан, Қалмағамбет (нағашысы калмаққа сіңген). (98-бетте) — Айдос. — Рәшит, Мәжит.

Базаргелді, Ақпанбет, Қалманбет (пұшық), Таңат, Өтеген, Сүйір. Нұртас Алдияр
(74-бетте) (91-бетте) (97-бетте)

Байсал, Өтегенсүгір.

Сәнияз — Ораз — Иренбай, Оразымбет — Зәкір, Нүрелбай, Ахмет. Әлмес.

Марат — Әлімжан, (Молда)

Алдияр, Базарбай, Айнабек, Бөгенбай, Кешубай, Сопақ
(73-бетте) (73-бетте)

Түменбай, Түгелбай. Дәукен Ерубай — Әтей, Қапас, Жамықан.

Дүйсембай — Мұхтар, Серік.Сұраншы. — Ешен (Ешмұхамет)

Мақып, Рахым, Рақыш. — Сейтжан, Сейдахмет, Сейтқали.

Молдабай — Оспан — Руслан

Қадыр, Сабыр. — Айдар, Нұрлан, Бақыт, Рүстем.

Нұрсейіт, Әнуар, Ұлан. — Махмуд, Радж.

Шәрәпіл, Шәкен. — Бекмырза, Құлмырза, Битман, Аманжол.

Әскер — Мұрат, Жандос — Бақыт, Болат, Талғат, Жұмат.

Талғат, Рәшит, Дулат, Самат. — Ақжол, Ақмырза.

Ақжол, Санжар, Асқар, Асқат

Айтмұрат, Бекмұрат, Бекболат, Ерболат.

Арман — Дүйсен, Куат. — Дәнияр, Дәурен, Дулат.

АЛДИЯР

Дәмір Данияр

Мүслім, Қабай, Абай → Сыдық → Асан → Сәкен, Дәурен, Асқат.

Нұртай, Жұмақан, Қожақ, Арғынбай, Шалғынбай.

Тоқтам — Нартай, Қокымет → Ескендір

Фараби — Тұрсынқұл

Оспан, Оспанбек. — Нұрлан, Ерлан, Қайрат, Марат.

Серік — Женіс, Дәулет. — Мақсұт

Ербол, Берік, Ерік. — Азамат, Дәмір.

Сейсенбай, Баймұқанбет, Досмұқанбет (Дәуке).

Тұрсын — Қайым

Қанат, Марат. — Есмұрат

ҚОҚЫМЕТОВ ЕСКЕНДІР – 1924 жылы Еңбекші қазақ ауданындағы Жаңашар ауылында туған. 1941 жылы 17 жасында соғысқа кеткен. Соғыс кезінде генерал Рокосовскийдің армиясында дәлдеп ататын "Мерген" (снайпер) болып, 17 унтер офицерді атып өлтіргені үшін, генерал Рокосовский өз қолымен "Қызыл Жұлдыз" орденін таққан. 1945 ж. соғысты Берлинде аяқтап, 1949 жылға дейін Беларусь шекарашылар Армиясының қатарында болады. Әскери қызыметін аяқтап елге оралып, сағыстан кейінгі тұралаған ауыл шаруашылығын көтеруге қатынасады. Көптеген орден-медальдардың иегері.

КЕШУБАЙ → Мейірман, Бурабай, Қоянбай → Қасаболат → Әбдікерім → Мұса.

Мұса ← Тасболат. Қайыпбай → Тұңғышбай, Темірбек.

Әбдірайым, Әбдуәлі. — Айдар.

Жексеғұл, (Жекен), Айтбек → Айдар.

Аман, Бақыт. — Қасымбай, Ермекбай, Көшер, Тұрсынқұл, Байшөмел, Заманбек.

Серікбай — Рәшид, Ілебай.

АҚПАНБЕТ → Қаныбет → Өстемір, Байқабыл (82-бетте), Төле (88-бетте) (Көтен қожа).

1-әйелінен, 2-әйелінен, 3-әйелінен, 4-әйелінен (81бетте).

Сырғабай, Беласар, Тауасар, Отарбай → Құралбай, Балтабай.

Түнғатар, Кәңгір, Ерлан ← Әлімжан, Пішенбай

Тоғай, Сәлімжан, Қажыкен. Ермек, Аманбек, Тұрсынәлі.

Қадыр, Жұмақан. Рүстем, Қадыр, Әнуар

Марат

Әбден, Сәбден (78-бетте), Суан. Айбол, Санжар, Сержан.

Тастанбек, Нұрпейіс, Барақ (77-бетте). Дияс, Дастан.

1-әйелінен, 2-әйелінен (76-бетте) Сағындық, Жәнібек, Қанат.

Төсекбай, Кесікбай, Тоқтарбай (75-бетте), Талқанбай, Нүсіпбай.

Кебекбай, Молдағұл. Айнабек, Молдабек → Жанәділ

Қынәділ, Әділбек, Әділбай.

Базар, Базарбек, Нұрдәулет (Нүкен) Дидар, Айдар, Хайдар.

Нүркен Ғани, Қуаныш, Асқар. Байәділ, Нұрәділ.

Темірхан, Шыңғыс. Әділхан, Ернар. Еркін

Бегәділ, Баймырза, Бекмырза, Исатай, Асылбек.

Дархан

Ердәулет, Бекдәулет, Жандәулет, Дәулет, Жандос.

Болат, Бейбарыс

Бәкет, Жұмәділ, Байәділ, Жұмақан.

Талғат ← Аманжол, Амангелді (Имит).

ТАЛҚАНБАЕВ ӘДІЛБАЙ АЙНАБЕКҰЛЫ – 1946ж. Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы Өрнек ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді тарихшы. 1966-1973 ж.ж. ЕңбекшіҚазақ ауданының "Еңбек жалыны" газетінде корректор, әдеби қызметкер, бөлім меңгерушісі, жауапты хатшы, редактордың орынбасары. 1973-1974 ж.ж. армия қатарында қызмет атқарған. Әскери шені майор. 1974-1992 ж.ж. аудандық атқару комитетінде нұсқаушы, мәдениет бөлімінің

меңгерушісі, аткару комитетінің орынбасары,1992-1993 ж.ж. аудандық оқу бөлімінің меңгерушісі.1993-1994 ж.ж. аудандық ішкі саясат бөлімінің меңгерушісі. 1994 жылдан аудандық мәслихат хатшысы, әкімнің орынбасары, мәслихат хатшысы,

Марапаттар: Қазақстан халықтық ҚХБП орталық комитетінің басшысы А. Бижановтың алғыс хаты. Қазақстан Халық Ассамблеясының "Рухани бірлік" Конгресінің Владыка Алексейдің алғыс хаты. "Отан" республикалық саяси партиясының облыстық ұйымының алғыс хаты.

Медальдар: – "Қ.Р. тәуелсіздігіне 10 жыл"
"Қ.Р. Конституциясына 10 жыл".
"Қ.Р. Парламентіне 10 жыл".
"Қ.Р. Астанасына 10 жыл".

Президент сайлауын сапалы өткізгені үшін Қазақстан Республикасының Президентінің алғыс хаты, "Еңбекшіқазақ ауданының құрметті азаматы", "жыл адамы", Еңбекшіқазақ ацуданында тегін демеушілік қызметі үшін "Жомарт жүрек" алтын белгісі, Алматы облысы әкімінің "Құрмет грамотасы", Еңбекшіқазақ ауданы әкімі мен Мәслихатының "Құрмет" грамотасымен марапатталған. 1974 жылдан бүтінгі күнге дейін қызмет жолдары сайланбалы қызметтерді атқарған. Аудандық еңбекшілер, аудандық халық, аудандық мәслихат депутаты болып келеді.

ТОҚТАРБАЙ (тоғыз таз).

Мықтыбек, Бозымбай, Жүніс, Күрішбек, Сейсембай, Сейденбай, Жексенбай, Нұрпейіс.
Молда

Анарбек — Сүлеймен, Ыдырыс, Ыбырайым. — Өнербек, Амантай, Аманжол.

Дос, Бауыржан. — (Дендрариде) 2-ұл

Құсайын, Нұржан. — Нұрдаулет, Бақатай → 2-ұл

1.Нұрлан — 1-ұл — Мәулен, Мәдияр, Дәурен, Дәулет.

2. Мақсат — Әділ — 1-ұл

Темірлан ← Женіс, Ермек, Ербол.

Дияс

ТАСТАНБЕКТІҢ 1-ші әйелінен→ Кәрібоз, Жанай, Қанай, Данай.

Ақбота, Шалақыз, Құсайын. Әуежай Әукен, Әбілдә

1. Топаншы Мамыр Жүндібай Серік Ерлан

2.Сабыншы,→ Ораз. Тұрар, Рауан.

3.Ұзақбай, Шәкейін, Қасым, Екей, Тоқсанбай, Сәдуақас.

Мырайт, Керей. Аскар Тұрсын, Нүсіп, Болат.

Мыралым Сайлау, Қыстау →Сұлтан, Асыл. Тұрысбек, Бекен, Бабажан, Халық.

Мырзалым Шыңғыс→ Дастан. Суықбай, Сейдахмет.

Оразбек, Қалибек, Жақыпбек, Мәлібек. Дәуіт

Мүсілім. Рүстем, Талғат. Абай, Адай, Серік.

Бекболат, Нұрболат, Ерболат.

Айдос, Айдын. Мәди. Ерлік, Әліби.

Дүйсебек, Құрманбек, Тұрғынбек.

Данияр, Бауыржан.

БАРАҚ

Мұңайтбас, Қожабек, Шәлке, Жарықбас ——→ Тойғанбек ——→ Қайыпбай

Қамбар, Жиенбай ——→ Құлболды, Дүйсен ——→ Орынбасар

Сұлтан ←——Нұршаш, Боранбай ——→ Қуат, Қайрат. Серік, Қуантай, Серікбай.

Қартаңбай, Тілеміс ——→ Күртібай, Әбдуәлі ——→ Жапар ——→ Сәбит, Асхат.

Асан, Мұрат. Шұлғаубай, Қасым, Сәрсенбай, Жарқынбай ——→ Шәймерден, Ағыбай.

Серік, Берік. Шортанбай, Қадырбай, Сәмбет. Мырзабек

Әлішер Әміржан, Теміржан, Әбдуәлі. Адамбек

Руслан, Ерлан.

Сәкен, Сәбит, Назар, Олжас. Ермұхан, Ештан

Жандос, Задан. Құттыке, Көшкінбай, Жарқынбай. Марат

Көлбай. Дәлібай Балғынбай.

Сатылған, Шалабек (би). Қуанышбек, Абай.

Құмарбек Амангелді, Айтжан. Темірлан

Қанат, Санат. Талғат, Саят. Болат, Омар.

Айбек Тәңірберген, Асанәлі. Шаяхмет (Шоқан), Серік, Айтжан, Ержан--Елдар

Ерген ←——Аслан, Мейірлан (Мирлан) ——→ Арсен. Асхат, Ерлан.

Мынбай, Дәулет ——→ Алшын, Алшынбек, Алшынхан ——→ Мұрат, Ермек.

Мұрат ——→ Ілиас.

Жүнісбай, Бөкен, Бақыт, Бекет ——→ Дәулет, Дидар, Бейбарыс, Нұрсұлтан

Мақсат

Дәурен, Қайрат, Ербол.

Ержан, Бауыржан, Бақытжан ——→ Батыржан, Бақытжан.

Азамат, Әсет.

ҚҰМАРБЕКОВ ДӘУЛЕТ ҚҰМАРБЕКҰЛЫ – 1912 жылы туған. Мәдени ағарту маманы. 1927ж. Қарақалпақ автономиялық Республикасында қызмет атқарған.1934-1941ж.ж. аудандық әскери комисариатында бөлім бастығы. 1957-1961ж.ж. Есік комбинатында қызметкер, 1962-1972ж.ж. Түргендегі КСМК-де есепші, 1972ж. зейнеткер, 1988ж. дүниеден озған.

Құдияр, Бектияр.

Дәнияр, Бауыржан. Мақсат, Дастан, Санжар.

Асқар, Талғат, Дәулет, Мұрат, Серік ——→ Олжас, Әмірлан.

Дидар Данат. Игор Әділ, Дәулет.

Ержан, Ерлан. Болат, Бауыржан. Мәлік Тұрысбек, Талғат ——→ Дулат.

Шарыз, Мәркен, Еркен, Тұрсын. Мәден Жүнісбай Болат, Төкен.

Сырғабай, Дайырбай, Жүнісбек. Әлиасқар, Алмабек, Батырхан

Рахымжан ——→ Серік ——→ Ермек.

Әлімбай Әлібек, Сарыбай ——→ Ораз.

Мұхаметжан. Жадыра Сіргебай ——→ Медеу, Мұхаметжан, Құмар.

Қонысбай. Әбдірахым, Сұлтанбай, Қарсақбай, Күшке.

Шелекбай ——→ Ералы, Тоқбай, Манап, Құттыбай, Құлақ, Құлмамбет, Әлімбет, Телеу.

СӘБДЕН ——→ 1.Кененбай Айтай ——→ Өмір Нұрғазы Сәтімбай

2.Қорабай. Серік ——→ Айбек, Айдар. Жайлаубек Есенгелді

80-бетте

Қоңырбай, Тоғызақ, Сәдуақас, Жүніс. Қазірет, Арулан. Талғат

Әбдіреш Жанар Сұртай Тәкен Тұраш, Есет, Есенбай.

Мәди Қанат Болат, Қайрат.

Климент, Болат, Абай. Абай, Қабат, Қалып, Сәтқалық.

Қуаныш Дәурен, Еркін. Әділ, Қали. Тұрғынбек, Базаркүл.

Талғат Мәди, Дархан.

Айдос, Жандос. Бағдат.

Мақсат, Асхат, Руслан ——→ Бақытжан, Бақытбек, Бақыт ——→ Шыңғыс.

Рүстем Азамат, Санат, Санжар, Бейбарыс.

Ермек, Рамазан.

ҚОҢЫРБАЕВ ӘБДІРЕШ – Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданының Еңбек ауылынан 1940 жылы Отан соғысына кетіп, соғыстан оралмаған. Соғысқа дейін осы колхоздың төрағасы қызметін атқарған.

ӘБДІРЕШОВ ҚУАНЫШ КЛИМЕНТҰЛЫ – 1964 жылы Алматы облысы Шелек ауданы Тескенсу ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді ғалым агроном, заңгер. Полиция подполковнигі. Алматы қалалық жол полиция басқармасында қатардағы инспектордан бастап, техникалық бақылау бөлім бастығына дейін көтеріліп қызмет атқаруда. Қ.Р. ІІМ, Алматы қалалық ІІД мақтау қағаздармен, алғыс хаттармен Қ.Р. ІІМ-нің медалдарымен марапатталған.

ТОҒЫЗАҚОВ БОЛАТ ЖАПАРҰЛЫ – 1948ж. Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы Еңбек ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді биолог. Талғар ауданындағы Алматы мемлекеттік табиғи қорығында кіші ғылыми, аға ғылыми қызметкер, ғылым ақпарат және мониторинг бөлімінің бастығы. 50 ғылыми мақаласы 7 ғылыми кітаптары, 450 ден астам ғылыми көпшілік мақалалары әртүрлі баспалардан жарық көрген.

ТОҒЫЗАҚОВ ЕРКІН БОЛАТҰЛЫ – 1979ж. Алматы қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді Орман шаруашылық инженері, заңгер. Заңгер сарапшы. Талғар аудандық халыққа қызмет көрсету орталығының директоры.

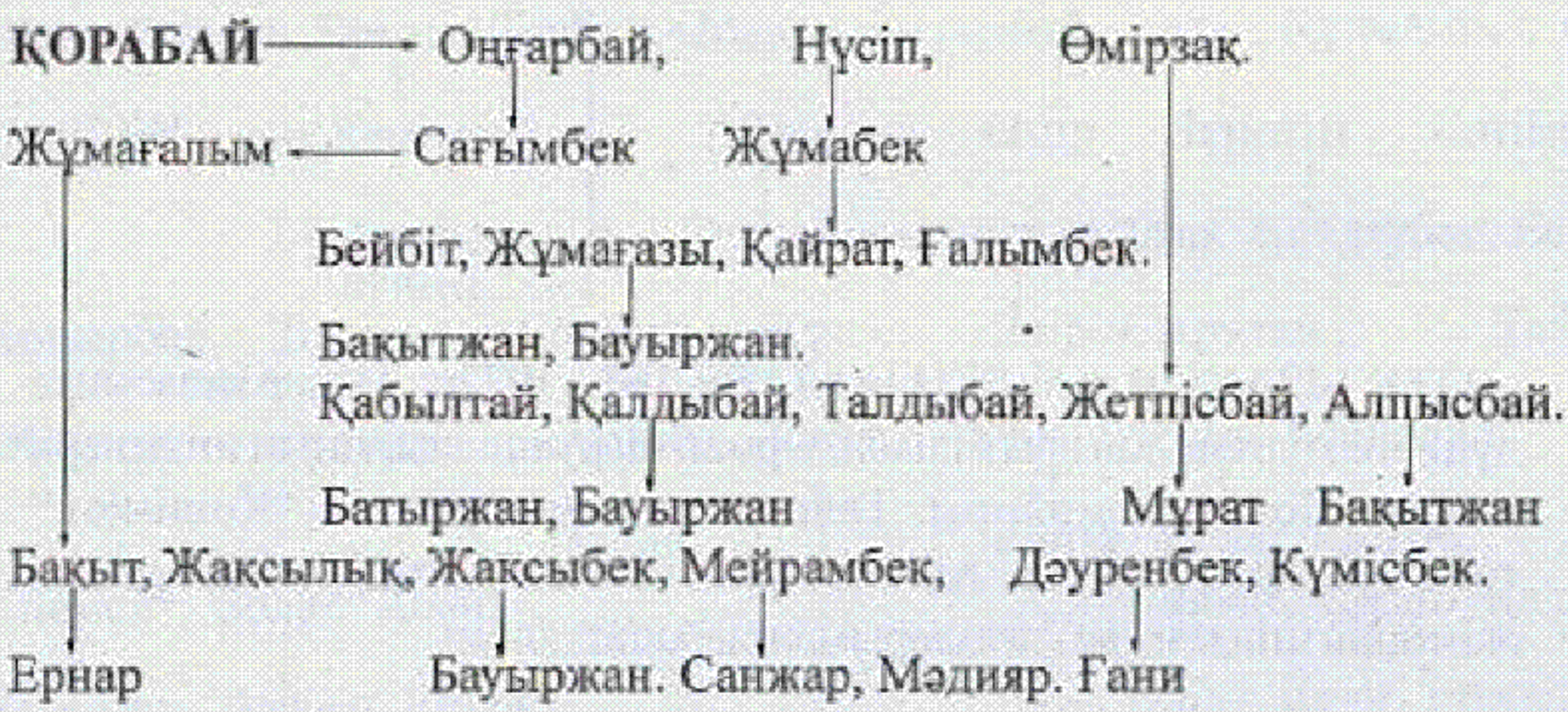
ТОҒЫЗАҚОВ ДӘУРЕН БОЛАТҰЛЫ – 1977ж. Талғар қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді. Орман шаруашылығының инженері, заңгер. Полиция мойоры. Талғар аудандық ІІБ-нің "Көші-қон" тобында аға инспектор. Алматы облысының ПД-нің, Талғар ауданы әкімшілігінің мақтау қағаздарымен марапатталған.

ӘЛИАСҚАРОВ ТҰРЫСБЕК ЖҮНІСБАЙҰЛЫ – 1961 жылы Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданының Еңбек ауылында туған. 1978жылы аталмыш аудандағы Балтабай ауылында орта мектепті бітіріп, сондағы темекі совхозында жұмысшы болып еңбек жолын бастайды. 1979жылы КСРО Қарулы күштері қатарына шақырылып, 1982жылдың қараша айына дейін Отан алдындағы борышын абыроймен атқарады. Әскерден оралғасын 1982жылы Алматы халық шаруашылығы институтына оқуға түсіп, экономист мамандығын алады да, 1986жылы Мемлекеттік Жол жобалау институты "Қазжолжобага" инженер экономист болып орналасады.1988жылы КСРО Мемлекеттік қауіпсіздік комитеті органдарына әскери қызметке қабылданып, 1990 жылдың сәуір айына дейін Минск қаласында орналасқан КСРО МҚК Жоғарғы курсында оқиды. 1990-1998жылдар арасында Қазақ КСР МҚК, ҚР ҰҚК органдарының басқармаларында кіші жедел уәкілден басшылық лауазымға дейінгі әртүрлі қызметтер атқарады. 1998-

2000жылдар аралығында ҚР ҰҚК Жеке қауіпсіздік басқармасының бастығы, департамент бастығының орынбасары, 2000-2002жылдары ҰҚК-нің Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша департаментінің орынбасары, 2002-2006 жылдары Қызылорда облысы және Байқоңыр қаласы бойынша ҰҚК-нің департаменті бастығы болды. 2006жылдың тамыз айынан бері Т. Әлиаскаров ҚР ҰҚК Ақтөбе облысы бойынша департаментінің бастығы қызметін абыроймен атқарып келеді.

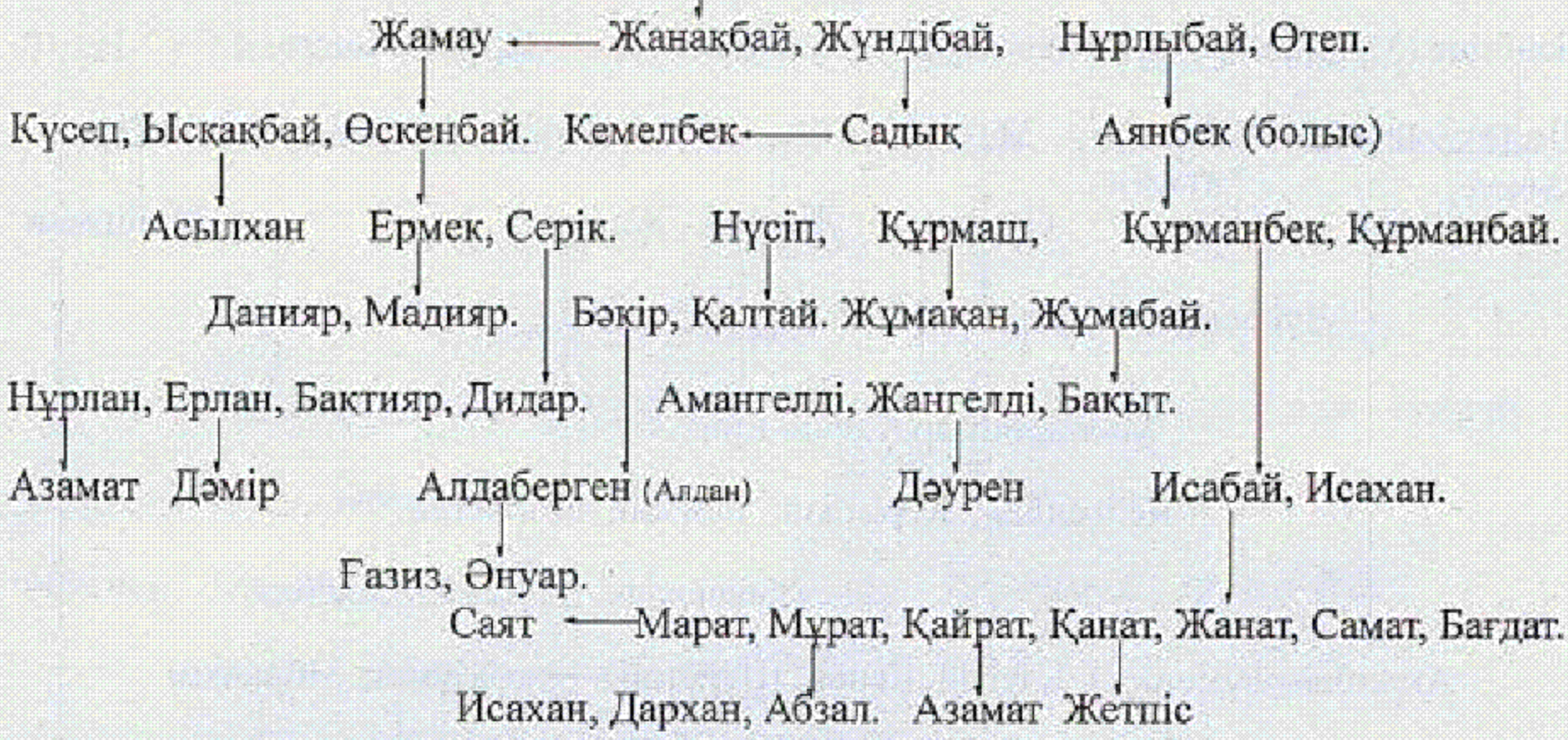
Полковник Т. Әлиаскаров кәсіби біліктілігі шыңдалған талантты басшы болып табылады. Қызметтегі қол жеткізген жетістіктерін Комитет басшылығы жоғары бағалап, бірнеше мақтау қағаздарымен марапаттаған.Сонымен қатар 2 дәрежелі "Айбын" орденінің және "Ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі үлесі үшін", "Мінсіз қызметі үшін", "ҚР Тәуелсіздігіне 10жыл" медальдарының иегері. Ол қазіргі таңда өмірлік жары Шынар Шарапханқызы екеуі 85жастағы айаулы анасы Камила апаны аялай бағып, екі ұл, үш қыз баласын тәрбиелеп отыр.

НҮСІПОВ ЖҰМАҒАЗЫ ЖҰМАБЕКҰЛЫ – 1961 жылы Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы, Жаңашар ауылында туған. Жоғары білімді инженер-механик. Заңгер. Жаңашар ауылдық аймағының әкімі. "Адал АКАӨБ"-ның бас инженері.

ӨСТЕМІРДІҢ 4-әйелінен

НҰРЛЫБАЙҰЛЫ АЯНБЕК (болыс) – 1855-1927 жылдар аралығында өмір сүрген. Қазіргі Алматы облысы Талғар ауданының жерінде Талғар болысы болған. Орысша сауатты, оқыған, мәдениетті, ірі бай болған және кедейлерді тарықтырмай көмегін беріп отырған. Асы тауында Аянбек жайлауы бар.

БАЙҚАБЫЛ

Бәйбіше (Мақпал) — 1-әйелінен, 2-әйелінен, — Ораз, Мөңке.

Дедек, 83-бетте
Байтелі,
Заузан, 83-бетте
Мамыр,
Жүніс,
Бақ — Жанас — Жарас

Өлжек
Жұмаш, Жанғазы.
Мейірман

Дүйсенбай, Зарлыхан, Нұрлан.

Мәлік, Батыр, Серік, Ерік.

Келгенбай, Керімбай, Кентай, Кенжетай.

Жақсылық, Келгенбай, Бейбіт.

Аманбай, Түменқұл, Елубай, Кенен, Шүкетай — Жұмақ, Ыбрайым

Серік
Рүстем — Жомарт, Марат,
Болат. Бақыт

Руслан, Саят.
Бақтияр, Бақыт, Алмас

Ізбасар, Басар, Бақыт — Дәуірбек — Нақысбек, Алтынбек, Күмісбек

Ерқанат Еламан Азамат

Шәкәрім, Мырқайыл, Әбдіғали.

Әлихан, Тимур — Вадим, Мәлік.

2-ұл — Болат — Аршабек, Жұмабек, Асқарбек.

Бақ — ? — ? — ? — Кесікбай — Әбілжан — Есболат — Азамат

Бақ — ? — ? — ? — Томақай — Әміре — Алпысбай Өміртай (Өкалай)

2-ұл
Әміре

ДЕДЕК

Түлкі, Мырза, Есалы, Қойшыбай, Нұрқан, Нұртас.

Мәди ← Қайыңбай, Бұғыбай, Шалтабай → Тәжібай, Жексенбі.

Олжабай ← Жанпейіс, Нұрпейіс. Несіпбай

Ермұхан, Қазыбек. Ғазиз, Қалкен.

Шаймұрат, Ақан, Шаркан, Едіген. Оспанқұл, Жолдасхан, Әлихан.

Іліп, Байбосын, Байзақ.

Бақтияр, Тазабек, Балғабек → Орынбасар, Жексенбай, Бейсенбай.

Әбден, Әбдікадыр, Жапан. Алмаз

Исабек, Мұсабек, Асқарбек, Жайсаңбек, Қасымбек, Мырқасым.

Орысқали, Болдырғали. Мырзатай, Қырғызбай.

Балтабек, Кәдірбек, Айдарбек, Нұрлыбек, Мұрат, Талғат, Бақыт, Бейбіт

Женіс, Рүстем Болат, Жанат Әмір

Ержас Мақсат

Рахымқұл, Әлімқұл, Айтжан, Әсімжан, Мәкенғали, Сәкен, Мұқан. Ризат

ЗАУЗАН → Тышарбай → Бүрге, Деңгелбай, Қасқабай, Солпы.

Келдібай, Белгібай. Сәрсенбай, Мұса, Әділ.

Мәндібек, Дәндібек, Сейфулла. Бәкір Сәмет.

Тұрсынқұл, Дөкей, Нартай. 1.Жапарқұл 1.Сүлеймен

Құлмұхамбет, Болат, Азамат. 2. Бақытжан 2. Әби

Ержігіт, Бақыт, Дархан. 3. Мұрат 3. Ашот

Ахмет, Жүніс, Жүндібай, Құрманғазы, Жалғас, Жандос. 4. Қәкен

Қанай, Қаныш ← Мәкітай ← Әшім, Жақа, Омар, Асыл, Мұрат. Кенжебек

Талғат, Жәнібек ← Оразбек, Оразымбет ← Мұқатай Амангелді 1. Кәрім

Шыңғыс. Асқар, Абай, Бауыржан, Асылхан, Кенжехан, Айбек. 2. Жұмабек

Әдірәсіл ← Әбен, Майыр, Жақсылық. 3. Серік

ЖАҚАЕВ ЖӘНІБЕК ОРАЗБЕКҰЛЫ – 1984ж. Талғар қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді Заңгер, экономист. Алматы қаласындағы Медеу ауданы прокурорының көмекшісі.

ОРАЗ

1-і әйелі Күмістен, 2-і әйелі Бөртеден, 3-і әйелі Құттықыздан.

84-бетте 87-бетте

Бектас, Жантас, Көбей, Тұрған.

Құлдар, Жұрын → Нүсіп, Ақылбай → Шолпанбай, Шортанбай.

1. Сәлімбай
2. Көпбосын
3. Дәуіт
4. Өтеш

Шабанбай

Дәулетбақ

Қисық (Жұмәділ)

Албан, Кіділ, Асылбек.

Әбу, Әбікен. Талғат, Қанат, Әділ, Мұхит.

Ерден, Бақтияр. Алдияр.

Кентай Қанат, Үрістем, Арыстан, Мұрат, Болат, Серік.

(Әбілкерім), Ырысбек, Жантай.

Тахир Әлібек

Дәулет Жанболат, Ерболат. Нұрпейіс, Байжаныс, Байғоныс, Сағынтай.

Еділ ← Амангелді, Едіге, Аманжол. Байжігіт, Тоқжігіт.

Мұхтар, Қанат ← Ізбасар, Нұрақан, Асылхан, Сейілхан.

Жұмаш, Айжан, Серікбай. Серік, Қайрат. Айдар, Ерік. Ербол, Еркін.

Жанғазы, Мәлік. Әлімжан → Боранбай, Болат → Темірлан.

Серік, Ерік.

Дәурен

Иманбай ← Шотай, Ауғанбай, Қаратай, Әбіш, Үлкен.

Әбіш, Әбдікерім.

Жексенбай, Айтжан.

Қанат Аманқұл

Сыман, Ысқақ, Әділ, Әбдірайым.

Айдос, Жандос, Айтуар, Айнабек, Кенжетай.

Келгенбай, Керімбай, Кентай, Кенжетай → Жолымбет.

Бейбіт

1-і әйелінен, 2-і әйелінен, 3-і әйелінен → Садықбай → Бейсен, Өтеген, Бақытжан.

Ауғанбай ← Ғымайыл, Қаратай, Әбдірайым, Әбіш, Әбіл, Ысқақ.

Қосбармақ, Жүніс, Бөлекбай → Бошай → Аянбек → Болатбек, Мұратбек.

Берік, Ерік.

Ораздың 2-і әйелі Бөртеден — **ҚОЙБАҚ**

Тоқтабай, Құлтас, Мәмбет, Шабар, Тәкеш (болыс), Қалдыбай, Төбет, Кәрібоз.

86-бетте

Қарашай, Төлебай. Қырықбай Амандос Тоқтасын

1.Әйті — Қауа; Әміре; Асылхан. Қасен, Дәнияр, Ержан, Әлібек.

2. Бейсен — Мейіржан, Бауыржан.

3. Сәбит — Қабдолла, Измайылбек, Аман.

4.Хамит — Есжан, Қапез, Қамза — Болатбек.

Серік, Жұмабек, Ержан, Қайырбек.

Болат, Айдос. Ермек, Ерлан. Бекзат, Бек.

Қасен, Құсайын, Нәдірбай

Қадырбай — Айтжан. Дүйсенбай, Серік, Шыңғыс, Желдібай.

Абай, Матай, Шәбден, Мақсұт. Сәрсен — Құрманбай.

Талқанбай, Көбекбай. Бақыт, Мұхит, Мұхан, Ермек, Берік.

Ақыл. Асқарбай, Жайсанбек, Қарынбай, Егізбай, Сегізбай, Солтанбай, Тілеубай.

Қасымбай, Досымбай, Қорабай.

Ниязбек

Саят, Санжан, Әрсен.

Сейітқали, Қалыбек, Әділбек, Сейітбек, Асқанбек, Нұрланбек.

Дамыл Сәлім, Санжар.

Өмірхан, Темірхан, Әзілхан, Керімхан.

Айдархан Дидар

Мұсахан, Асыл.

ҚҰЛТАС → 1-әйелінен, 2-әйелінен → Бесбай, Есен, Сержан, Тауық.

Ескожа, Бекқожа, Жанқожа, Таймас, Өтеш.

Тілеулі — 1. Байқы — 1. Құрманбай — Бектібай, Шоңқабай, Жанай, Қонай, Істілеу.

2. Барақша — 2. Әлімжан — Нұрпейіс — Мамытбек — Оспан — Шернияз, Сағат.

3. Малай — 3. Тәлімжан — Боранбай, Садық, Сауық.

4. Бесінбай

Дәндібай, Төлбай → Молдабай → Керімбай, Кенбай, Еркінбай.

Нұртай, Қозыбай → Нағашыбек. Тұрлыбек, Балабек, Жазылбек, Базарбек.

Есей, Нұрлан. Айдар, Санжар, Дархан

Нұржан, Дәмір, Айдын

Жылкыбек, Нұрлыбек, Бейсембек → Бейбіт, Ренаш.

Арман — Ержан, Әлішер.

1-әйелінен, 2-әйелінен → Ізбасар, Мыңбай.

Амантай, Жамантай, Дауылбай → Оспан → Қазыбек → Мұрат

Сәрсенбек, Жарықбас, Шүрен.

Мұрат, Медет. Солтанбай, Солтанғазы → Қуанышбек, Техмир.

Қуаныш, Қуат ← Ержігіт, Ержан, Ербол, Еділге, Сержан → Руслан

Нұрбол — Талғат, Мейіржан. — Дәнияр

Әмір, Әлім ← Рүстем, Дастан.

ЖАРЫҚБАСҰЛЫ СОЛТАНБАЙ – 1925ж. Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы Алға ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді мұғалім, тарихшы. Отан соғысының ардагері. 34 жыл мектеп директоры. Алға ауылының төрағасы. Ауданның құрметті азаматы. Бірнеше орден медальдардың иегері. Алға ауылдық ақсақалдар алқасының төрағасы.

ЖАРЫҚБАСОВ ЕРБОЛ СОЛТАНБАЙҰЛЫ – 1958ж. Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы Алға ауылында дүниеге келген. Талғар ауыл шаруашылық техникумын бітірген. 1984жылдан ІІБ-қатардағы сержанттан, полковник шеніне дейін көтерілген. Беделді азамат.

ЖАРЫҚБАСОВ РҮСТЕМ ЕРБОЛҰЛЫ – 1981ж. Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданы Бәйтерек ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді, заңгер. Осы ауданның ІІБ-де қызмет атқарады. Полиция капитаны. ҚР ІІД-нің "Үздік жедел уәкілі" құрмет грамотасымен марапатталған.

Ораздың 3-і әйелі Құттықыздан

Данияр — Бек — Мұқаш — Қасен, Мендібай, Нұрабай, Шегебай, Нұрсейіт.

Әлібек — Әсет — Мырза; Балтабай; Нақысбек

Шыныбай, Саурық, Мұрат. Нұғыман, Аманжол

Сатылған — Қоқа; Нұрғазы; Несіпбай

Сұлтанбек, Қаржаубай — Жасұлан

Еркін, Ербол, Еркебұлан.

Ағыбай, Ақанай, Әбілбай, Мендіке, Мендияр.

Ахмет, Исатай, Мұсатай.

1. Сұртай, Марымжан, Құрман

2. Демахмет; Жұман, Ахмет, Нұрқаш.

Әтибек, Керімбек, Шойынжан — Шаяхмет

Болат; Ерлан, Ержан, Бекжан.

Дінмұхамет

Өмірбек — Мұстафа, Болтай, Аманжол, Амандос, Бейсебек — Тимур

Мұрат, Мәлік. Аскар Руслан, Ескендір.

Бақтияр, Мұхамет; Аспарух

ТӨЛЕ (Көтенқожа)

Биет, Көкен, Бәйдібек (89-бетте), Төлебай (90-бетте), Әлімқожа (89-бетте).

Жолбарыс, Сады, Күшік, Шалбай.

Әлменбет

Өмірзақ. Қырықбай, Бейсембай.

Қали, Нұрғали.

Абқас — Абқан, Панабай, Бақыт, Ерік, Мәрлен.

Серік, Тәукен. 1.Руслан 1.Руслан Самат

Дәурен 2.Данияр 2.Марат Темір, Рүстем.

Шәкәрім, Әкеман — Сейілхан, Талғат, Әділ, Әділхан.

Мәлік — Ерік, Мәди, Бауыржан. Қуаныш, Азамат.

Рахымжан, Руслан.

Нақысбек, Иманбай, Мырзахмет — Ысқақ, Мұсахан — Болат

Дүр, Әбдіғали. Бейсен, Бейсебай.

Түменбай, Қарабек, Рақым.

Адым, Адымғали, Қан.

Ербол, Асқар.

Мұрат, Ботан, Болат, Жұмахан.

Айдынбек Нұрлан

Мақсат, Қанат, Самат, Қуат.

Олег, Мұсахан, Талғат, Данияр, Әлішер.

Жүнісбай, Мәлік.

Бексұлтан, Бекжан, Нұрсұлтан — Руслан, Бақыт.

Бақыт — Әлібек Төрехан, Димаш.

Ораз, Талғат.

БӘЙДІБЕК

Айткүл, Самылтыр → Баршабай, Тайшабар, Елшібай, Айсабай.

Мақсат, Манат ← Мұса, Мұсахан ← Иса, Исабек.

Марат, Қанат, Дәурен, Санат.

Ақан, Қайрат, Болат.

Майсабек, Үмбет, Ысрайыл, Смағұл, Салықбай, Ноғайбек, Сүлеймен.

Еренсіз — Айтжан — Әбдірахман, Ербол. — Бекмұханбет

Игінай — Бекмұханбет, Сырықбай, Сыдық → Сұлтан

Ермек — Бекжан, Бекбай, Сейтжан → Дәмір, Ержан.

Руслан, Шыңғыс.

Ербол, Еркін, Бекболат, Нұрсұлтан, Ержан, Бекжан.

Бексұлтан — Айдын — Бекзат

ӘЛІМҚОЖА

Сарыбас, Керімқұл, Әбиір, Үмбет, Тайбағар, Қайбағар.

1. Дүйсенбек — 1.Сырға — Асанбай — Қойшыбай

2. Дәркембек — 2.Сейдахмет — Әбдіғали — Шәріп

Әубәкір, Уәш, Мінтайбек.

Нұржас → Алтынбек, Тұрсынбек

Жұмабек, Жұман. — Нұрлан, Рауза, Руслан, Қанат, Ермек.

ТӨЛЕКБАЙ

Адай

Әлке

Дүйсебай, Жылқыбай, Түлкібай, Аманжол, Тазабек, Құдайберген.

Жұмәділ, Жұмахан, Нұрақан. Халық, Оразақын.

Бейсембек, Асхат, Ринат. Сәдуақас Тұрған, Құрман.

Сайып, Тимур, Паша.

Әділ, Қали, Кеген, Әлиаскар, Шынасыл. Сұлтан, Жұмаш.

Бейсембек

Тұрсын

Асылхан, Батырхан. Азамат, Аманжол, Тимур.

Омар, Қошыбай, Қожахан, Мұсахан, Қожахмет.

Болат, Қажымұрат, Ерік ——→ Дәмір. Серік, Руслан.

Рашид, Руслан.

Рүстем, Ринат.

Рүстем, Тимур.

Майжан, Жүніс, Шурик, Күмісбек ——→ Назар ——→ Дияс

Әбіш, Әбдібай, Әбдірайым, Әкәлім, Жүніс, Құдайберген.

Әкәлім, Нұрғиса. Нүсіпбай

Мұрат

Батихан

Анарбек, Серік.

Мұраталы, Данияр.

Ерік, Серік, Ермек.

Едик Алмат

Қуаныш, Талғат ←—— Қадыр, Кәрім, Керімтай, Керімбай.

Алмаз, Тимур.

Бақытжан, Сейітжан, Берік.

Әлімжан, Асқар ←—— Әділ, Әділбай, Балабай, Әділхан, Әлібек.

Санжар

Бекжан ←—— Жәнібек

Досым

Досжан

ҚАЛМАНБЕТ (Пұшық)

Масақбай (Оразымбет), Құдайқұл (Қыбрай).

92-бетте

Қазыбек — Байдалы, Байтілес, Құдыс (Жақсылық қоңыр).

Есенқұл, Бұрқан.

Сейтқұл Сүгірбай, Қойлыбай, Есенаман, Тайторы, Садырбай, Қалмақ.

Қисық, Тінәлі.

1. Байтас

Мардым, Қортық, Алтай, Қалықұл.

2. Жандос

Әлібек, Ескара, Нұрпейіс, Бекше, Бекбай.

3. Тастанбек

Тоқсыңгелді — Арқабай, Тұрабай, Тәжік.

4. Самылтыр

5. Қойшыбек

Әбдірақым, Әбдіраман.

Темірбай, Шойынбай, Байшоныұ Салықбай, Талқанбай.

Баубек, Дайырбек, Қасымбек. Ақжолтай — Бұралқы — Еген, Ахметқали.

Ниязбек, Бекбатыр, Шорабек, Болатбек, Айтбек. Серік

Әбдікәрім, Әбілеш, Әбдіреш, Әбдірәсіл, Әбдіразақ, Нүсіпбай. Бақыт, Болат, Ерлан.

Ораз, Ахметжан, Мұхаш, Әлкен, Әбен, Әріпбай.

Әбілдә Исахан, Зарлыхан. Сабыр, Алпысбай.

Қасымхан, Қасахан. Құрбантай, Нығмет, Ахметбек.

Нұрпейіс, Қиғаш.

Мәметжан, Түменбай, Рақыш — Ысқабай

Исақ — Телтай

Шүкітай, Қали, Сәбен — Әлімжан, Сағымжан — Серік, Мәлік — Дәлел

Бәкіржан, Қамитжан, Нағымжан. Тілек

Зәкіржан. Сүлеймен.

Омбай, Кешубай, Көлбай, Сәт.

Темірғали, Темірболат, Темірбек — Садыр, Батырхан.

ҚҰДАЙҚҰЛ (Қыбрай) → Бодас, Қодас → Жұмық

Амангелді, Тілеуқабыл, Бокжер, Қыдырбай ← Байғұл, Түйте, Майлы, Байлы.

Ақмырза, Қарамырза. Жексенбі. Әлімбек, Мырзабек. Елібай

Сәдібек, Бердібек, Бердіғали. Байғонды, Қалдыбай. Дүйсенбай

Атымтай, Естай, Есбай, Нүсіпбек, 1.Абдолла Жусанбай

Асан, Нүреш, Молдабай, Батырбек, Дедібек. 2.Жүнбас

Қасым Құман, Ойшы. 3.Төкеш Тезекбай, Қабылбек.

Оразбай ← Ілебай, Тілебай, Боқбасар, Жәпек, Қиақ, Тұяқ. 1.Арықтай

94-бетте

Сәдірмек, Әлмерек. Көжебай, Құрақбай, Кешұғын. 1.Байкүшік 2.Жолдасбек

Майбек Қойбай, Көпешбай. 2.Шөкшік 3.Нағашыбек

Әбдіреш Өтебай, Тілек. 3.Шақтыбай

Оралбек, Рақымбай, Жылқыбай, Қойшыбай. Сәреш, Бейімбет, Жолаш, Алма.

Үмбет, Медет, Тәукебай, Сарыбай, Тұрғынбай.

Әмір, Өмір, Сәлімбай, ← Шуақ, Күншуақ.

Толыбай Тәжіқара, Нұрымбет, Томан.

Әбдіғали, Мұқаш, Қалимолда, Сағат. 1.Отарбай

Тілеубай, Ысқақ, Сымағұл. 2.Керімбай

Бәкір, Бейсембай. 3.Оңғарбай

Досым, Досан, Досымбай. Дүйсеғұл

Ермек, Еркін. Шалағұя, Ақшабай, Бопай, Қоңқа, Кенжекұл.

Ералы ← Ердос, Айдын. Дүйсен, Тәжібай.

Уәли, Бегәлі, Нүсіп, Сымағұл.

Керім ← Әлмерек, Аңызбай, Сапсызбай.

БӘЙІМБЕТ

Уақ, Шәңгерей, Шілменбет.

Әлімбай, Жүнісбай, Алыбай. Әден — Біке

Тәжібай, Әжібай. Сарыбас, Сарымырза, Молдағали. Анарбек

Болат, Бағдат (спорт шебері), Марат.

Мақсат, Жанат. Талғат. Қанат, Ринат.

Қуанышбек, Майкөт — Алғазы, Серғазы, Сағымбай.

Ербол, Руслан — Ырысбек, Ақылбек — Бақытбек, Асылбек.

АЛҒАЗИЕВ АҚЫЛБЕК МАЙКӨТҰЛЫ – 1949 жылы Алматы облысы, Қарасай ауданы Екпінді ауылында дүниеге келген. 1968 жылы Москвадағы бүкіл Одақтық тамақ өнеркәсібі институтын бітірген. Өмір жолын қатардағы жұмысшыдан бастаған. 1978ж. Алматыдағы 1-і сыра зауытында бас инженер, 1986ж. АҚ 1-і сыра зауытының президенті, 1998ж. "Сенім-Банктің" АҚ директорлар кеңесінің төрағасы. Алматы Технологиялық институтының емтихан комиссиясының жюри мүшесі. Технология ғылымының професоры. 2005ж. Женевадағы бизнес саласының іскері деген атақ пен құйма алтын медалдың иегері.

БЕКЕНОВ БАҒДАТ АНАРБЕКҰЛЫ – 1955ж. Алматы өблысы Қарасай ауданы Екпінді ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді ғалым-агроном. Бас агроном, Партия комитетінің хатшысы. Бокстан спорт шебері. Қазақстан Республикасының чемпионы. Қазіргі уақытта кәсіпкер (бизнесмен).

АЛМА

Бөкешбай, Ахмет — Тайжан, Байжан, Торғай, Иманқұл, Жақып.

Мұхамбетжан, Мұқәділ.

Мүлікбай, Үркімбай.

Кеңгірбай, Ысқақ, Бөкенбай, Жылқыбай, Жарқынбай, Әбдібай, Бағай, Қанай.

(Торғайдың Бағайынан басқа, жеті баласы 1932жылы ашаршылықта өлген)

Ринат,..... — Әлім, Әлік, Марат, Мұрат, Жанат, Қанат — Дияс

Мақсат, Сәбит. Ринат Марат, Темірлан.

Нұрдәулет, Темірәлі. Алмас, Рамазан.

ТҰЯҚ

Еділге — Жарылғап, Көркем, Серкен, Құлманбет — Сасықбай — Болғанбай, Мүсірепбек.

95-бетте

Атабай, Алтыбай, Артықбай. Сәрсенбек — Асан — Төлебай, Шалғынбай

Жетпісбай, Алпысбай, Алман, Ерлан. Сембек, Мырзахан, Жұмахан, Мұсахан.

Әбсамат Ешмұхамбет Көпешбай (Көпебай), Тұрықбай, Бүркітбай, Қатықбай.

Кітапбай, Тасыр Жанша Байзақ — Әбітәліп

Ырысбек Ораз, Оразәлі. Қазай Дүйсен, Әбіләкім, Әбдірәш.

Дәурен, Рауан. Меліс 1. Айдархан

Құдайберген, Келмерген, Нұрберген. Мейрам, Сәт, Нұрлан. 2. Әділхан

Нұрлан, Қанат, Қайрат. Ерлан, Сәт, Әсет. 3. Алмас

Темірлан, Алмас. Мәрлен, Айдос, Темірлан. 4. Асыл

Аскар, Айдар, Рашит. 5. Еламан

Темірлан Әмір Әлібек, Шыңғыс.

ЕДІГЕ

Құдайберген, Қойшыбай, Іліпбек → Мәнті, Оспан, Қыркабақ.

Қанай, Есімбек, Манай, Масай. Бүрлібай

Өтеген Қыдырбай. Асқар, Әбдірәш, Сарыбай.

Абай, Еділе, Мұхтар ← Серік, Нұрахмет. 1. Ерлан

Әділет Бауыржан, Ғалым. 2. Бақыт

Дияс, Нияс ← Нұрлан, Мұрат. 3. Қайрат

Тұрлыбай, Төлепберген, Әлімбай → Әбжаппар Дәнияр

Рақыш, Қанапия, Әкімжан. Қали Әбілқасым, Мірқасым.

Мамытбек Арын, Қарашолақ.

Досжан, Айтжан, Төлеген. Нұрлан, Нұржаман, Нұрмұхан, Нұрхан.

Мамытхан, Әнуарбек. Асан, Ерлан. Нұрбек

Болат, Ерғали, Ержан, Ерлан. Мақсат, Талғат.

Тимур, Данияр. Шыңғыс. Арман, Ардақ, Қанатбек.

Самат, Қайрат. Нұржан, Нұрлан.

Болат, Марат, Сәкен.

Бәтік, Сыдық, Сарша, Нұртай, Омар → Ыбрайым → Асқар, Айдар.

Тоқтасын Сейсембай → Адамбек, Молдағұл, Өтебай, Үмітай.

Мәлік, Талғат. Сәрсембек Ақат

Сәттібек, Адамбек. Бекзат ← Бейбіт

Қанат ← Кәкен, Ермек, Ержан, Сержан.

Қарабай, Шалабай, Есмұрат, Еспенбет → Нияз → Сәт Мәрлен

Үсенбай, Нұрдәулет. Әбжаппар → Бауыржан

Аманғазы Қали, Молдағазы, Әділғазы.

Тойлыбек ← Сейітхан, Әмірхан → Аскар

РАХЫШҰЛЫ МАМЫТХАН – 1919 жылы Алматы облысы Талғар ауданының Ақжол ауылында дүниеге келген. Отан соғысына қатысқан. Аға лейтенант. "Қызыл жұлдыз", Отан соғысының I, II-дәрежедегі ордендерімен және медалдарымен марапатталған. II-і групадағы Отан соғысының мүгедегі. Жоғары білімді тарихшы. Мектеп директоры.

РАҚЫШЕВ БОЛАТ МАМЫТХАНҰЛЫ – 1947 жылы дүниеге келген. Жоғары білімді, ірі ғалым геолог, ғылым докторы. Өмір жолын қатардағы кіші ғылыми қызметкерден бастап лаборатория бастығы, КазПТИ-де филиял меңгерушісі, директордың орынбасары, директоры. Осы салада көптеген ғылыми іс-шаралардың, яғни 140 тан аса ғылыми еңбектің, оның ішінде 5монографияның авторы (космостың, компютерлік-информациялық, геохимиялық, геофизикалық т.б.). Ғылым-білім саласындағы ҚР Мемлекеттік силық тағайындау Президиумы Комисиясының мүшесі. Мемлекеттік көрнекті ғылыми зертеушілерге берілетін стипендияның иегері.

Рақышев Болаттың жоғарыдағы аталған қызметтерінде Қазақстанда геоэкология және минералдық шикізат байлықтарын игеруді ғылыми негіздеп, ғылыми ұйымдастыру стратегиялық бас жоспарын нарықтық экономикаға бейімдеп жасады. Көптеген Мемлекеттік орден медалдарының иегері.

ПҰШЫҚТЫҢ ҮЗІК АТАЛАРЫ:

Пұшық → ? → ? → ? → ? → Сыдырма → Қонақ → Мұқан, Мақсат.
↓
Бегжан

Пұшық → 4 ата белгісіз → Көккөз → Маупас → Мұхтар, Қайрат, Айдар, Мұрат.

ТАҢАТ

Қаракесек, Қарпық, Жәнібек, Мыңжасар —— Жекен, Тағыбай, Есімбек —— Уәлибек.

Аманқұл Шілменбет —— Әлменбет

Әділбек Еркін, Еркебай.

Аман, Ақбай, Отарбай, Бәйдібек.

Асқар Ербол, Нұрбол.

Жыланкөз 1.Әбдікайыр

Марат, Жангелді.

Мұқаш 2.Әділхан

Жәнібек Дәулет

Данияр Бақытбек

Асылбек, Асылғазы, Аман.

Азамат

Әлібек Асқар

Асхат, Ердос, Дәурен.

Жайлаубек, Жанұзақ.

Рай, Байбол —— Айса

Ысқақ Қайыпжан

Талғат, Болат, Дәулет, Медет.

Марат, Мұрат.

Қайрат Мұрат Алмас, Айдос.

Құдайберген —— Сымайыл, Сымағұл, Оспан —— Айдос —— Қасымхан.

Кеңес, Сәбит —— Данияр. Қасымхан, Мырзахан, Мырзахмет.

Болат, Бақыт, Асылхан, Ерік. Асқар

Бейбіт, Бағдат, Берік, Бейімбет, Бақыт. Арман, Асқат, Әлібек.

Қайрат, Қанат, Қайдар —— Рауан, Жасұлан. Бақтияр, Сымағұл, Дәулет.

Рамазан, Еркебұлан

Серікбай, Иманқұл.

Имаш, Қасен —— Төлен, Бақыт —— Алтай, Айдар —— Бекарыс

Әбдіжан Талғат, Еркеболат Назар, Дінасыл.

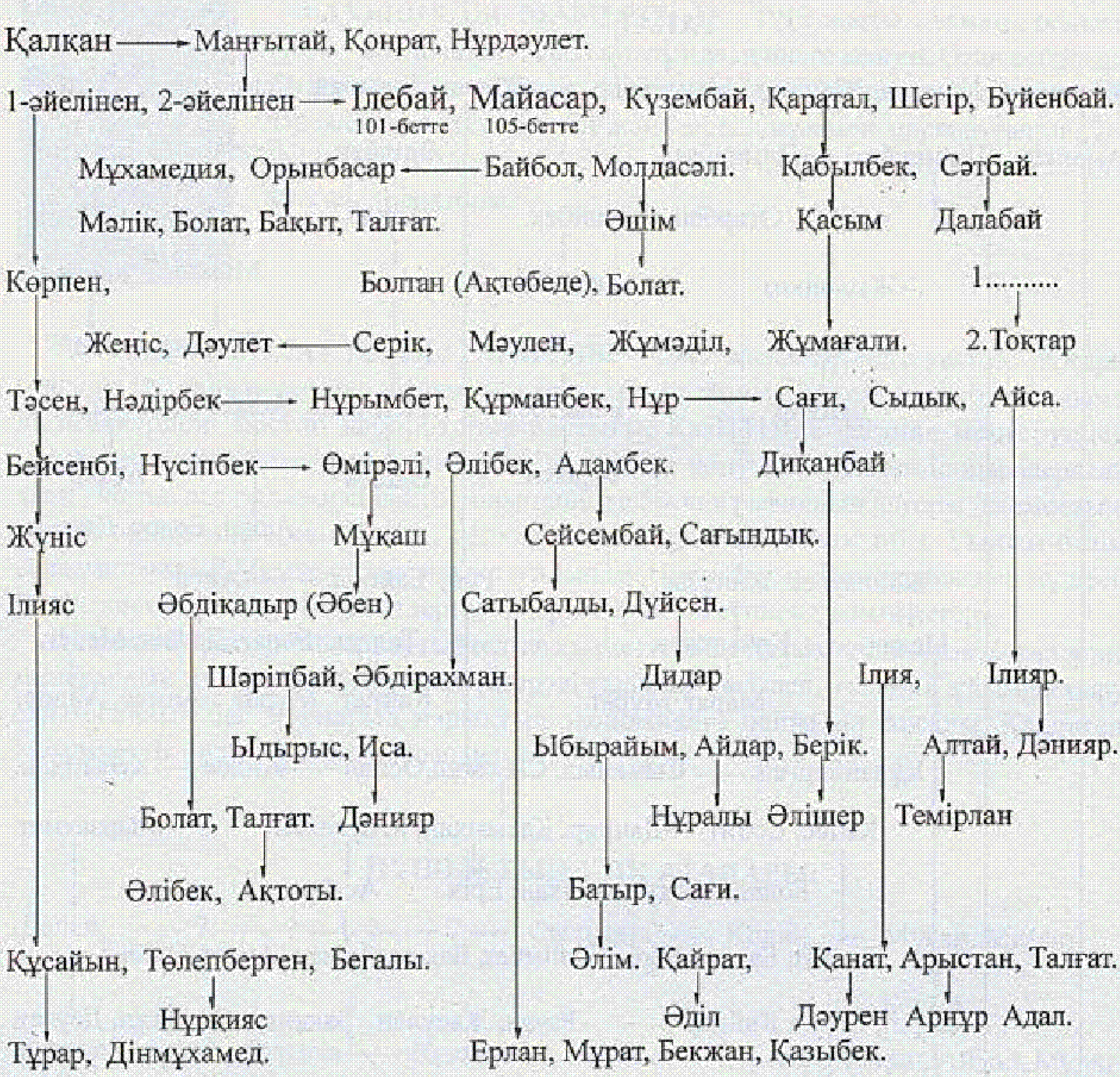
Төлеген Ерболат Батыр

Айжан, Тойбай, Шарғын, Сәлім, Иманбай, Талдыбай —— Сәріпжан, Коля.

Тұрар, Әбдіқалық —— Бақашар, Бактияр, Мұхит.

Оразбек —— Еламан.

ӘБДІҚАДЫР (Әбен) МҰКАШҰЛЫ ӨМІРӘЛИЕВ – 1932 жылы Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданының Жаңашар ауылында өмірге келген. Жоғары білімді саясаткер. Көзі қарақты, көңілі ояу, Әбекең бала кезден білімге құмар, өте зерек және алғыр болған. Сондықтан да ол қазақтың Абай атындағы педагогикалық институтын және Кеңес Одағы Орталық партия Комитетінің жанындағы Жоғары партия мектебін айрықша белгімен - Қызыл дипломмен бітірген. Алғашқы еңбек жолын ұстаздықтан бастаған.

Қатардағы мұғалім, мектеп директоры, аудандық, облыстық оқу бөлімінің меңгерушісі, аудандық партия комитетінің үгіт және насихат бөлімінің меңгерушісі, аудандық атқару комитетінің төрағасы, аудандық партия комитеттінің екінші хатшысы болып Алматы облысының Панфилов, Талдықорған қаласында, Балқаш, Іле, Еңбекшіқазақ, Талғар, Қаскелең қалаларында жемісті еңбек еткен.

Қазақ ССР Жоғарғы Кеңесінің оныншы съезіне шақырылып, 1980-1985 жылдары депутат болып сайланған. Абыройлы еңбегі жоғары бағаланып, еліміздің екі орден, он медалімен марапатталған. Республикалық дәрежедегі дербес зейнеткер еді. 1998 жылы қыркүйек айында қайтыс болды.

Болат пен Талғатқа бата - тілек. Мына нақылдарды біл, керегін ал!

- Сырыңды ішке сақта.
- Өз қадіріңе лайықты сөз айт.
- Біреудің құдіретіне сенбе.
- Оқымай ұстаздық қылма, адамгершілікті қадір тұт.
- Кімге қандай ақыл айтсаң,
- Соны әуелі өзің іске асыр.
- Айналандағы адамдарды қадірлей біл.
- Тек өз басыңның қамын ойлама.
- Менмен де, тәкаппар да болма.
- Досыңды қиын-қыстау күнде сына.
- Саналы өмір сүр, досыңды сатпа.
- Жақсыға өкпелеме, өлгенді жамандама.
- Көрінгенмен өштеспе, ұрыспа, кек сақтама.
- Күні түскен кісінің ісін үмітсіз қалдырма.
- Пасықтан опа күтпе.
- Өз наныңды өзге дастарханнан жеме.
- Біреудің малына көз сүзбе.
- Ақымаққа еріп, ақылдыны жәбірлеме.
- Мал, дүние табамын деп, өзіңді азапқа салма.
- Пайда мен зиянға бой ұрып, абыройыңды төкпе.
- Өзіңді қор қылмауға ұмтыл.
- Кісі үйінде көз бен тіліңе мұқият сақ бол.
- Жақсы іске жан аямай кіріс.
- Барға қанағат ет, сертіңе, уәдеңе берік бол.

Құдайдан қорық, халыққа нысаппен қара,
Үлкендерге қызмет, кішілерге шапағат.
Дәруіштерге рахым, дос-жаранға кеңес,
Дұшпандарға жұмсақтық, қызбаларға сабыр,
Біліктілерге тағзым ет!
Халық құрметіне бөлен, жүзге жет!

Есіңе сақта: Есердің мақтағанынан,
Естінің даттағаны артық!

Өмірәлиев Әбен Мұқашұлы
Қаскелең қаласы. 03.05.1997ж.

Бекбаева Ақылия қажы Бекбайқызы 1939 жылы 25 тамызда Семейде дүниеге келген. Қазақстан білім беру ісінің озаты, КСРО-ның білім беру ісінің озаты.Әдіскер мұғалім.Білім беру ісінің құрметті қызметкері. Еңбекшіқазақ ауданының құрметті азаматшасы. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың алғыс хатын алған. 1959 -1964 жылдары Абай атындағы педагогикалық институтын бітіріп, Алматы облысы бойынша Талғар, Есік қаласы,

Қаскелең қаласында қызмет істеді. «Ғылым — білімге қанады, ғылым – кеңешек азығы» дейтін ұстаз дарынды балалармен ерекше жұмыс жасады. Дарынды балалармен істеген жұмысы жоғары бағаланды. Ақылия Бекбайқызы – Меккеге қажылыққа барып, Имандылық сабағын оқытудың программасын жасап, оқытуда. Халқына қалаулы Өмірәлиев Әбенмен 40 жыл отасты. Отбасы өмірі жайлы «Асылым, ардағым» атты кітабы жарық көрді. «Мақтанышым - балаларым, немерелерім» – дейді ұстаз. 3 баланы өмірге әкеліп, тәрбиелеп ел игілігіне еңбек етіп жүр. 8 немере, шөберелері бар – Ұстаз. Ауданда әжелер комитетінің төрайымы.

ӨМІРӘЛИЕВ ТАЛҒАТ ӘБЕНҰЛЫ – 1961 жылғы 13 қарашада Талғар қаласында туған. 1982 жылы ауылшаруашылық институтын бітірген соң, он жылдай өз мамандығы бойынша жұмыс істеп, 1992 жылы Қаскелең ауданының "Шамалған" савхозы директорының орынбасарына тағайындалады. 1994 жылы осы ауданның "Дружба" совхозының директоры болып ауыстырылады. 1995 жылдың шілдесінде "Достық" деп аталған ауылшаруашылық кооперативтер ассоциясының төрағасы болып сайланады. 1996 жылдың наурыз айынан бастап, 1999 жылдың мамырына дейін Қарасай ауданы әкімінің орынбасары болып істеді.1999-2001 ж.ж. Талғар ауданының әкімінің орынбасары, 2001-2007 ж.ж. Сарқант ауданының әкімі қызметіне тағайындалды. Қазір Талғар ауданының әкімі. Анасы Ақылия Бекбайқызы ҚР республикасына еңбегі сіңген мұғалім, оқу-ағарту ісінің үздігі. Келіншегі Жанна Төлепбергенқызы 3 баланың анасы.

Талғат Әбенұлы "Құрмет" орденімен, "ҚР тәуелсіздігіне 10 жыл", "Тыңның 50 жылдығы", "Қазақстан Конституцциясының 10 жылдығы", "Қазақстан парламентінің 10 жылдығы", "Астананың 10 жылдығы" медальдарымен, II дәрежедегі "Петр великий" орденімен марапатталған.

ІЛЕБАЙ

Үшкемпір (102-бетте), Тәйті (103-бетте), Қаратал, Қырғызбай, Төрегелді, Төленді.

Сайбар, Балға, Балта, Исабек, Тайбасар. Жанбота, Есімбек.

Қабибек, Жақынбек. Тастанбек Ынтымақ

Дәулеталы ← Жылқыбек, Қойлыбек, Тілеубек, Аманбек.

Иманғали, Дәулетияр (Ияр). Байжұма

Нұрмолда Аманжол Мәлік, Гүлбаушан (Актриса), Қарагөз (Әнші), Еділе, Жайық.

Болат, Серік

Ербол Дархан Аршын, Дәурен, Думан.

Дәнияр, Бақтияр.

Шаяхмет. Қанат, Талғат, Бағдат → Аят, Самат.

Руслан, Жасұлан. Айдын

Мұхит, Мұхтар, Марат, Мұрат, Қайрат, Бақыт.

Рүстем Нұрболат Дархан, Дәнияр.

Бақытжан. Дәулет, Еламан, Ернат. Қалқаман, Ерсұлтан.

Тойбол, Шынберген, Біртай, Қожахмет ← Арыстанбек, Рүстембек, Асылбек.

Қойлыбай, Ештай, Жұмабай → Мырзан. Асқанбек, Қамарбек.

Байбек Нұрдәулет Ерлан, Бауыржан. Мырзан, Омархан.

Роман Нұрлан Азат ← Сәбет

Қанат Бек ← Айдар, Әділ, Мәдияр, Дәнияр, Дархан.

Бекмұхамбет → Азат, Марат, Қайрат. Әліхан

Медет, Талғат, Әділет. Абылай Бекжан, Мейіржан, Әлихан, Досжан.

Асхат Алмас, Жолдас ← Құрманбек, Сәрсенбек.

Жұмабек, Жалғас, Манас, Бауыржан, Бақытжан. Жұмәділ

Арслан, Темірлан. Болат Мәди. Болат, Мұрат, Қанат, Қайрат, Жанат.

Әлем Еркін, Алмас, Марат, Болат, Айдар.

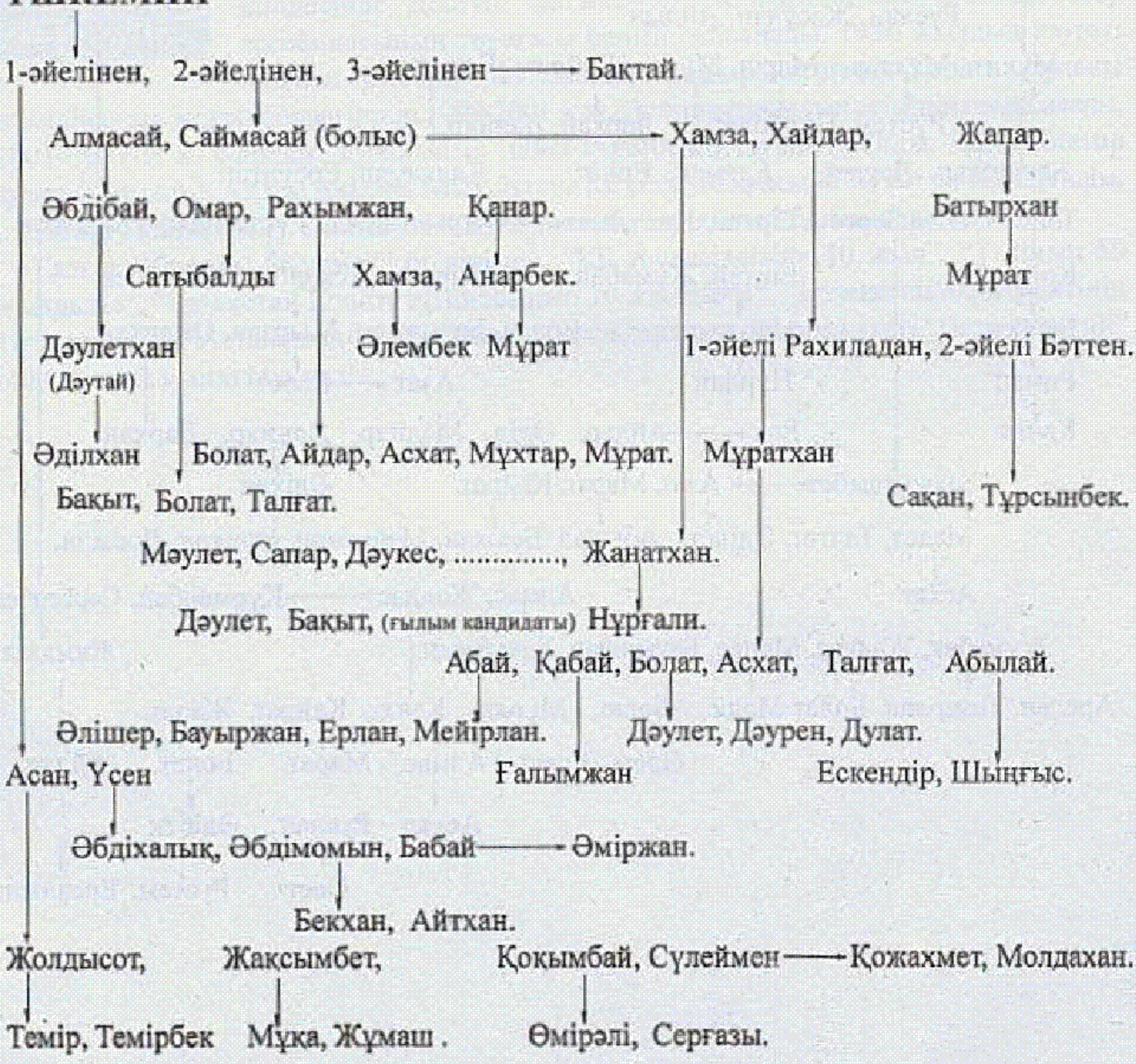
Аскар Руслан, Әлібек

Әсет Рустем, Ерсайын.

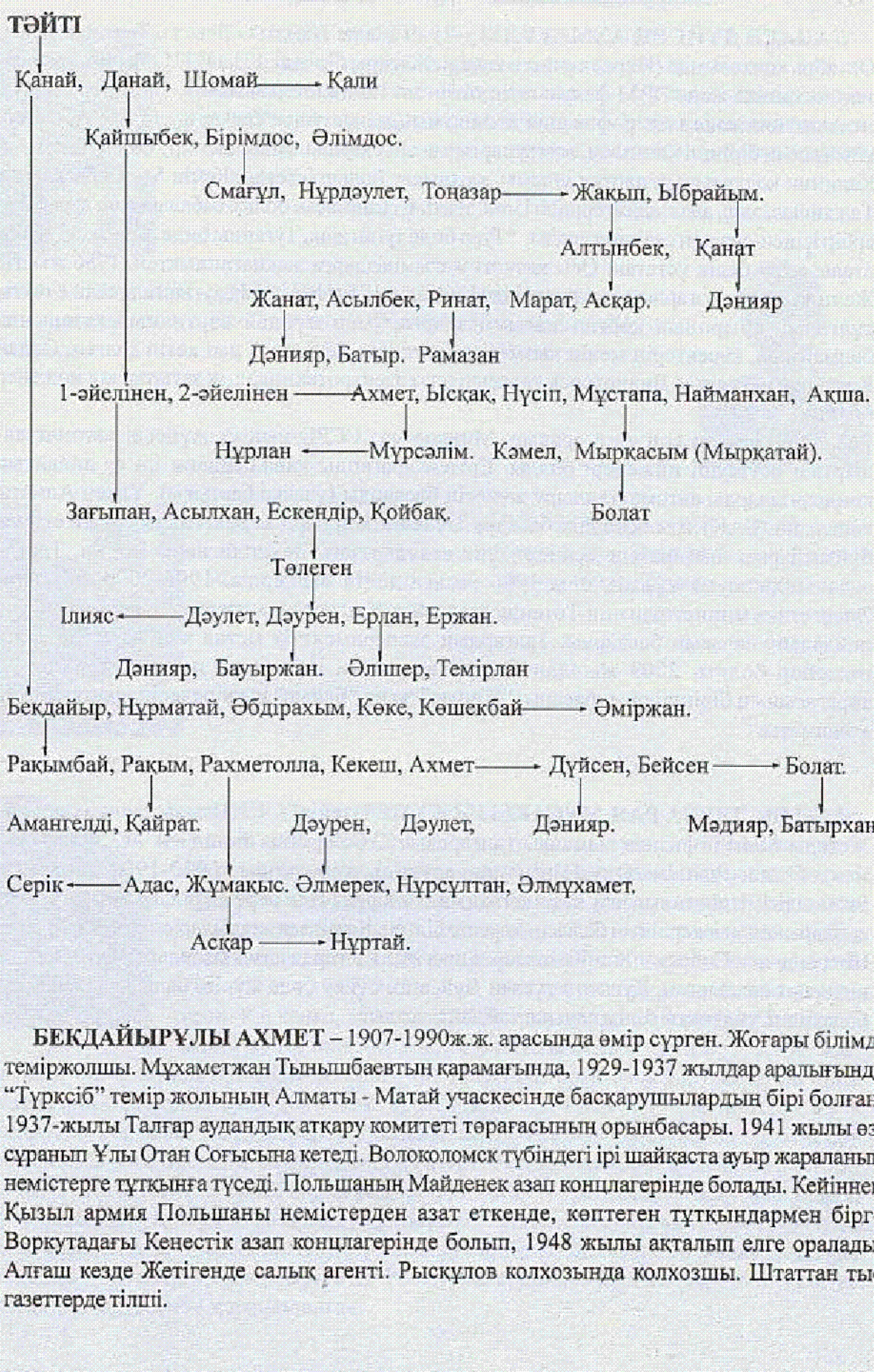
ҚОЖАХМЕТОВ НҰРДӘУЛЕТ – 1953 жылы Қытай халық Республикасының Құлжа қазақ автономиялық облысына қарасты Уынчахоз елді мекенінде дүниеге келді. 1962 жылы Қожахмет қария бастаған әулет ата-бабасының кіндік қаны тамған Алматы облысы Талғар ауданына қоныс аударды. Жоғары білімді журналист. Алғаш еңбек жолын, Талғар мал бордақылау комплексінде диспетчер болып бастады. Іле аудандық "Илич жолы", "Путь Илича" газетінде әдеби қызметкер, аудармашы. Талғар ауданының Қызыл-Қайрат колхозының бастауыш комсомол ұйымының хатшысы. Осы ауданның "Алатау жұлдызы", "Звезда Алатау" газетінде аудармашы. "Қазақстан" телеарнасында "Алматы және Алматылықтар" бас редакциясының бас редакторы. Осы редакцияда ауыл шаруашылығы, транспот және мемлекеттік автоинспекциясы салаларына арналған хабарлар топтамасын ұйымдастырды. Қазіргі кезде жеке шаруа қожалығымен айналысады.

ҮШКЕМПІР

ТӘЙТІ

БЕКДАЙЫРҰЛЫ АХМЕТ – 1907-1990ж.ж. арасында өмір сүрген. Жоғары білімді теміржолшы. Мұхаметжан Тынышбаевтың қарамағында, 1929-1937 жылдар аралығында "Түрксіб" темір жолының Алматы - Матай учаскесінде басқарушылардың бірі болған. 1937-жылы Талғар аудандық атқару комитеті төрағасының орынбасары. 1941 жылы өзі сұранып Ұлы Отан Соғысына кетеді. Волоколомск түбіндегі ірі шайқаста ауыр жараланып немістерге тұтқынға түседі. Польшаның Майденек азап концлагерінде болады. Кейіннен Қызыл армия Польшаны немістерден азат еткенде, көптеген тұтқындармен бірге Воркутадағы Кеңестік азап концлагерінде болып, 1948 жылы ақталып елге оралады. Алғаш кезде Жетігенде салық агенті. Рысқұлов колхозында колхозшы. Штаттан тыс газеттерде тілші.

ҚАНАЕВ ДҮЙСЕН АХМЕТҰЛЫ – 1949 жылы Алматы облысы, Талғар ауданы, Октябрь колхозында (Нұра) дүниеге келеді. Жоғары білімді. КАЗ ПТИ дің автоматика - телемиханика және ЭВМ факультетін бітірген. Компьютер маманы. Инженер. Талғар механизация және электрофикация техникумында оқытушы, Талғар аудандық комсомол ұйымының бірінші хатшысы, осы аупарткомда нұсқаушы, ұйымдастыру бөлімі бастығы, Калинин колхозының партия ұйымы хатшысы болып істеген. Кейін 5 жыл басқарды. Талапшыл, әділ, адал, адамгершілігі мол, тектілігі Саймасай болыс бабаларынан дарығаны әрбір ісінен-сөзінен сезініп тұрады. "Тура биде туған жоқ, Туғанды биде иман жоқ" деген аталы сөзді берік ұстаған. Осы қасиеті жағымпаздарға жақпағандықтан, 1986 жылғы Желтоқсанның ызғарлы саясаты кезінде Қонаевтың туысқаны деп қуғынға түседі. Атақты тұлғаның абыройын қорғап жағымпаздарға, "мен мұндай партияның қатарында болмаймын, керектерің менің қызметім болса, ала беріңдер" деп кетіп қалған. Содан Красноярөлкесінде Дивногорск қаласындағы электротехникалық зауытқа аға инженер болды.

Колбин кеткен соң елге оралып, Минводхоз ССРО-ның су жүйесін автоматтандыртын реттеуші инженері болды. Ертіс-Қарағанды каналындағы ірі су айдайтын қондырғыларды автоматтандыру жүйесін басқарды (участке бастығы). Үлкен Алматы каналына (БАК) компютерлік басқару жүйесін қондырды. Бельгиялық сантехника бұйымдарын шығаратын дүниежүзілік стандарттағы технологияны игеріп, Талғар ауданында зауыт құрып, оны 1996 жылға дейін басқарды. 1996-2000 жылдары Энергетика министірлігінің Төтенше жағдайда Қазақстанда энергия ресурсын тиімді пайдалану саласын басқарды. Талғардың эксперименттік метал құю зауытында аға инженер болды. 2003 жылдан Талғар аудандық Нұр Отан партиясы филиялы төрағасының бірінші орынбасары. "Жаныс" және "Байыс" шежірелерін шығаруға көп атсалысты.

ЫБЫРАЛИЕВА РАЯ МҰСАҚЫЗЫ АХМЕТ келіні – 1951жылы дүниеге келген. Жоғары білімді физика маманы. Талғардағы С.Сейфулин атындағы №2 қазақ орта мектебінде мұғалім. Оқу ісінің меңгерушісі, директоры. 1990-1992 жылдары, Егемендігіміздің қалыптасу кезіндегі қиындықтарға төтеп бере жүріп, Қазақтың қайсар қыздарына тән іскерліктің белгісін көрсете білген. Қазақтың зиялыларымен яғни, Мұхтар Шаханов пен Өзбекәлі Жәнібековтерге шығып, Талғарда қазақ балалары үшін мектеп-интернат салдырған. Қуғынға түскен Дүйсенге сүйеу бола жүріп, балаларына қамқор бола біліп, тиянақты білім алуына жағдай жасады.

МҰСА ДӘУРЕН МҰСАҰЛЫ (Дүйсенұлы) – 1974 жылы Алматы облысы Талғар қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді. Заңгер. Қазақстан Республикасы жоғары сотында кеңесші. Кәсіпкер. Әкесі Дүйсеннің, Атасы Ахметтің қуғын-сүргінге түскендігінің салдарынан, фамилиясын нағашы атасының атымен, әке-шешесі еріксіз түсіруге тура келген.

ҚАНАЕВ ДӘУЛЕТ ДҮЙСЕНҰЛЫ – 1975 жылы Алматы облысы Талғар қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді финансист. Кәсіпкер.

АХМЕТОВ ДӘНИЯР ДҮЙСЕНҰЛЫ – 1985 жылы Алматы облысы Талғар қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді. Заңгер. Финансист. Президенттің қарамағындағы қаржыны бақылау агенттігінде менеджер.

ДАНАЕВ ДӘУРЕН ТӨЛЕГЕНҰЛЫ 1962 жылғы 18 тамызда Талғар ауданының Қызылту ауылында туған. 1979 жылы орта мектепті бітірісімен, Алматыдағы автобазалардың бірінде жөндеуші болып істейді де, 1980 жылы әскерге шақырылып, Германияда сержант дәрежесінде міндетін өтейді. 1982 жылы әскерден келгесін, Алматыдағы әскериленген өрт сөндіру бөліміне қызметке кіріседі. 1984-86 ж.ж. ССРО ПМ-ның Жоғары техникалық училищесінде оқып, Қаскелен, қаласының ПБ-не қызметке жіберіледі. Онда 1993 жылға дейін инженер, бөлім бастығы болып істейді. 1993-99 ж.ж. Алматы облысының ІІД ӨСБ-де бөлім бастығының орынбасары, бөлім бастығы қызмттерін атқарады. 1999-2008 ж.ж. аралығында ҚР ТЖА Өрт қауіпсіздігі және Азаматтық қорғаныс ғылыми-зерттеу орталығының, Алматы облысының өрт сөндіру басқарамасының бастығы болып істеді. Қазір Төтенше жағдайлар департаментінің бастығы болып істейді. Өртке қарсы қызмет полковнигі дәрежесіндегі шені бар. Екі ұл, бір қыздың әкесі, келіншегі - Маржан Канаткызы. «Өрттен қорғау қызметінің үздігі», «ІІМ үздік қызметкері» төсбелгісімен, «Қазақстан Конституциясына 10 жыл», «Астана қаласына - 10 жыл» медальдарымен, Ресей Федерациясының ІІІ дәрежелі «Әулие Владимир» орденімен марапатталған.

ШЫБЫНТАЙ — Жаңабай, Көбек, Көзімбет.

1-әйелі Базалдан, 2-әйелі Майдамтойлықтан, 3-әйелі Аққыздан.

Байбота, Нарбота, Ақбота, Байбосын.

Есбол (батыр, бай), Қойгелді, Түрікпен.

Итаяқ, Құттыаяқ, Түктіаяқ, Андақұл (107-бетте), Андасүгір (115-бетте).

Тоқбай (107-бетте), Келгенбай, Қиякбай.

Нұрымбет, Нұрлыбек, Бура, Дәуітбай.

Тайлақбай Жарасбай, Таласбай, Қонысбай.

Теміржан, Күмісбек, Байтемір. Ахмет, Мақыш, Мықыш.

Сәдуақас — 1-әйелі Керім, 2-әйелі Шахманнан.

Ыбырайым, Жайлаубай. Ербол — Елубай, Наурызбай, Бағдат.

Женіс — Қуатбек. Фархат, Жанат. Мақсат, Манас.

1-әйелінен, 2-әйелінен — Тойжан, Ертай.

Байсақал, Сырлыбай (Сырымбет).

(бай, болыс)

Досмұхамбет.

Қарнақ, Шойбек, Нұрбек, Құлдарбай.

Сапарғали.

Жетен Манап Әнуарбек, Сұлтан.

Қайрат. Аскар, Әділбек, Асылбек. Дауылбек, Абай.

Тимур, Дәмір. Әмірбек Әмірхан

Малдыбай, Талды,ай, Жолан. Серік, Манарбек, Жомартбек, Болатбек, Кәрім.

Мырзахмет Мәжітай (Әжітай). Мақсат, Мұқан. Рістем Мейрам

Қасым — Сайлау, Нұрлан, Нұрлыбай, Нұрлыбек.

Абзал Айдар Айтбек Айтжан

Түгелбай (Түлкібай), Бастаубай.

Мықыбай (әулие) Дәуренбай

КҮМІСБЕКОВ СӘДУАҚАС – 1907ж. Талғар ауданына қарасты қазіргі Нұра ауылы өңірінде дүниеге келген. Темірден түйін түйген ұсталығына байланысты соғыс кезінде броньмен әскерге алынбай қалған. Осы мамандығымен 73-жасқа дейін халыққа қызмет еткен. Елге еңбегімен елеулі болған ардақты азамат. 1981ж. дүниеден қайтқан.

ИТАЯҚ → Еркебала, Тұрғанбай (Тұрған) → 1-әйелінен, → 2-әйелінен

Бәймен, Бимен, Бәйімбет, Қошқар. Әлет, Жәнет, Құлпияз.

Алтынбек, Жұмабек (болыс) Демеубек Қарсақбай, Қалтай.

Әріпбай. Қайып, Қасабек. Рахым Қозыбай

Арман, Ерлан. Қыдырбай, Нұрахан. Сайлаубай, Сейсембай.

Дарын Әбдіреш, Әбдірайім, Әбіхан. Марат

Бақыт, Ерік, Серік. Көптілеу, Көпберген, Төлеген. Мәлімбай, Тайшаман.

Нәкен (Нәрікбай), Нәдірбек. Ернар, Елдар. Медербек

Әділхан, Асылхан, Қуанышбек, Қуаныш → Асылан. Марат, Ермек.

Арман, Асхат. Ерден, Қуаныш, Ерасыл.

Серік, Бейбіт, Қайрат. Дінмұхамбет, Дәурен, Дәмір.

Дәурен, Сәкен.

ҚОЙГЕЛДІ → 1-әйелінен, 2-әйелінен → Таңқы

Құлмырза, Баймырза, Шәмші, Орынбек, Жидебай.

Қашқынбай, Нұрқияс. Жүнісбай 1.Жұмәділ Баймұқан

Кәкімжан, Зәкіржан. Аман 2.Қаржаубай

Берік, Ерік, Серік. Бейбіт, Берік → Әліби

Бүйенбай, Туғанбай (болыс), Сартбай, Нартбай → Құлжабек, Масай → Ысқақбай.

109-бетте 108-бетте

Мәлібек, Махат ← Абай, Жабай, Бейсебай. Қабылда, Молдағали.

Есенқұл, Нүрке (бай, болыс). Әбілдә Байдәулет

Есемұрат Әбдуәли, Нұрқалық, Әбдіқалық. Тоқаш (Сәдуақас)

Әбжаппар Доқтырбек, Жаныш. Ерғали, Нұрғали, Нұржан, ?, Ертісбай.

Иманғали, Құрманғали, Мұхаметқали, Темірғали, Бауыржан.

Мұрат, Нұрлан, Женіс. Руслан Марат, Мұхаметжан. Ғазиз

МӘЛІБЕКОВ ӘБДУӘЛИ НҰРКЕҰЛЫ – 1917жылы туған. 1939жылдан 1946жылға дейін соғыста болған. Көптеген орден, медальдардың иегері. Соғыстан кейін Еңбекшіқазақ ауданының Түрген қой совхозында комендант, таулы жерде қой бағатын иттерді үйретететін "Ит питомнигінің" директоры, 40жыл жанар-жағар май базасының меңгерушісі болған. Халқына беделді, еліне сыйлы азамат.

Мәлібеков Иманғали Әбдуәлиұлы – ҰҚК полковнигі, 7-ші бөлімнің қызметкері.

ТУҒАНБАЙ (болыс).

Тыныбай, Бердібек, Қозыке, Бәзіл (болыс).

Кәнетай — Есжан — Бекен — Серік, Ерік, Бақыт.

Омар — Жексенбай

Жарқынбай, — Жұмақан — 1. Есмұхан

Қанат ← 2. Есболат

1. Бауыржан 3. Таңат

2. Досым ← 4. Марат

Дархан ← 5. Жомарт

Мұрат ← 6. Қасымхан

Қуат ← 7. Серік

Саят ← 8. Берік

Саржан, (болыс) — Жанпейіс, — Айтжан, Айтмұрат, Ермек. — Бейбіт, Бақыт.

Жәнет, — Досжан — Қалиақпар, — Серік, Ермек, Айдар. — Ерлан, Ерғали, Нұрлан.

Дәнияр, — Уәли — Ақат

Мұрат

Еркін,

Байтолы. — Батталғазы — Болатбек — Сұржан

Жүніс,

Жүсіп. — Ештай. — Тұрғынбай, Жұбай. — Талғат, Елхан. — Сержан Елжан.

Багдат.

Мыңбай, Еспер, Құрман, Нұрлан (Қоңыр), Оразбай, Дүйсенбі, Қораз.

Иемберген (Иген) — Серік — Әлібек.

Ескендір, Есберген ← Сүлеймен — Еділ, Әділ, Жайық,

Байжұман — Жігер.

БҮЙЕНБАЙ

1-әйелінен, 2-әйелінен, 3-әйелінен, 4-Қырғыз әйелінен, 5-әйелінен.

Қарабек, Әлімбек, Шома — Босағабай, Уса. Әбдібек, Әбіш.

Күсеп, Мәткалық, Ешмұхамед. Молдабек Үсенжан Асылхан

Күнболат Әділхан Тауасар Өксікбай, Талдыбек, Ұялбек.

1-ұл Болат Бұралқы

Қанат, Асхат. Қоқа, Әбілдә, Әбілбай.

Мәлік, Толик, Серік, Серікжан, Берікжан.

Дархан Жан, Елжас. Дарын

Мұрат, Марат. Азамат, Дәурен, Санжар, Мейрам, Олжас.

Қасен, Кезеңғара. Белғожа, Беласар, Бабай.

Нұркей. Қасым, Жази (молда), Наурызбай, Айтан.

Сәти, Мұқан.

Дәулетбақ, Арын — Қуаныш, Талғат, Жомарт, Айдын.

Ғалым, Халел. Сасықбай, Тойған, Әлімбек.

Ғамзат 2-ұл — Абылай Сыдық

Әбіш, Әліш — Адамбай — Молдағұл, Сұлтанқұл.

Кенжеғұл, Үсенжан.

БҮЙЕНБАЙДЫҢ 2-әйелінен.

1. Бөрі — Шал, Жүнісбек, Нүсіпбек.
2. Бөлтірік — Түсіпбек
3. Әбілқасым — Сейдахмет, Бақтыбай, Серібай.
4. Бейқұт — Мәлік, Халық. — Сымағұл, Өтеген, Телібай.

Рай, Рамазан. — Әшірбек — Жұбай — Қожахмет

2-ұл 2-ұл — Ысқақ — Уәли

Ерлан, Нұрлан.

Рахмет, Молдахмет. Мәди

1. Қалмұхамбет
2. Досқан
3. Ошақбай
4. Ерентал

Әбен (Әбілахат), Адайбек, Байбосын, Есбосын.

Руслан — Алмас, Ерік.

Берік, Бауыржан.

Ыбрайым, Ақан, Бәкір (Әбубәкір).

Бодаубай, Жантай (Жәнібек). — 1-әйелінен, — 2-әйелінен

Марат, Кәрім. — Қазыбек, Қажымұрат.

Жомарт, Қанат. — Арман, Айдос.

Ринат, Дәурен. — Ермек, Нұрлан.

Әлібек, Темірбек, Болат, Қанат, Жанат, Рауан, Қайрат.

Жандос — Абылай — Айбек

Бүйенбайдың 3-әйелінен → Сәтбай

1-әйелі Ардақтан, 2- әйелінен → Ақжолтай, Байсерік.

Жанат, Марат, Талғат ← Нұрбосын, Нұрлан, Әбдімырза.

Алмаз, Ерлан, Әлібек, ...

Әлмес, Әлмен, Дәнияр, Дәлібай, Елібай, Алтыбасар, Ноғайбай → Жамыхан.

112-бетте

Өмірзақ, Әбік. Бекмұрат, Есмұрат. Үкібай Мырзахан, Асылхан.

Баймолда → Қырғызбек, Мұрат. Халық → Хамза, Мұхтар, Арын.

Әлім, Сәлім, Бүркітбай. Дінмұхамет Нуриден,..., ..., ...

Абырой Айтан → Сағынғали, Мәлік, Алик.

Меліс ← Қозыбай, Телтай. Марат

Жомарт, Арман. Серік → Қанат → Әлихан, Нұрдәулет.

1-әйелінен, 2-әйелінен → Әбдікерім → әйелі Жұмағазыдан → Рақым → Төлебек

Нұрсары, Сәрке, Сарша → Зүкітай → Нұрбопа, Нұрахмет, Жақан. Алмас

Байәділ (Баскен) Омар Асқар

Нұркамал, Кемал, Нұриден, Нұрлан, Нұрсұлтан → Мәдияр

Қайсар ← Айдар Нұрақан, Қанат.

Бексұлтан, Нұрғали, Ерғали, Ерлан.

Әліби Қайрат, Әлішер. Елнұр

ӘЛМЕНОВ МҰРАТ САҒЫНҒАЛИҰЛЫ – 1976 ж. Қапшағай қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді финансист-экономист, бакалавр. ҚР Халық банкінде аға маман, бас маман, басқарма бастығы, осы мекемеде Жеке сауда департамент бастығының орынбасары, Жеке сауда департаментінің директоры.

ДӘЛІБАЙ

Тоқмолда, Ахметолла, Ахметжан, Мұхаметжан, Ақмолда (қажы), Мұқаш.

Ілиас — Қасымхан — Қанат

Рахат, Қалибек → Мүсілім, Бақыт, Бауыржан, Гүлзада.
Әділхан. Максат, Тимур, Жанна. — Сәбина, Кәмила, Адам.
Марат, Талғат, Жанат, Күлімхан.

Әбубәкір → Әмірхан, Әділбек, Әміркүл, Дәулет, Әбдібек, Сұлтан
Ілиас, Ержан, Бауыржан. Бекжан Азамат — Жақсыбек
Қазыбек, Әлібек.

ДӘЛІБАЙҰЛЫ АХМЕТЖАН – 1887ж. Алматы облысы Іле өңірінде дүниеге келген, арабша сауатты. Кеңес үкіметінің тұсында өзінше оқып хат таныған. Кеңес өкіметінің Іле өңірінде алғашқы 1930 жылдарғы, Ұжымдастыру науқанына белсене үлес қосып, қазіргі Нұра (Октябрь) ұжымшарын құрып, осы шаруашылықтың өркендеуіне ықпал жасаған Еңбек ардагері. 1939ж. Мәскеудегі Бүкіл Одақтық Халық Шаруашылығы жетістіктерінің көрмесіне қатысып, мақтау қағазына қоса "Кировец" сағатымен марапатталған. 1959жылы дүниеден озар алдында кейінгі ұрпақ біліп жүрсін деп, Ата-баба шежіресін жазып қалдырған. Ахметжан қарияның жазғаны осы кітапты шығарушылар алқасына көмегі тиді. Топырағы торка болсын!

АХМЕТЖАНҰЛЫ ҚАЛИБЕК – 1930ж. Алматы облысы, Талғар ауданы, Нұра (Октябрь) ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді экономист.

1950ж. Қызылорда облыстық Мемлекеттік Банктің қалалық басқармасының инспекторы.

1952ж. Қ.Р. Мемлекеттік Банкінде ревизор.

1953ж. Талдықорған облыстық Мемлекеттік Банкінде аға ревизор.

1955ж. Республикалық Мемлекеттік банкінде аға ревизор.

1957ж. Алматы облысы Ұзын-Ағаш Мемлекеттік Банктің меңгерушісі.

1960ж. Республикалық Мемлекеттік Банктің аға ревизоры.

1961ж. Республикалық Мемлекеттік Банктің ревизия бөлімінің бастығының орынбасары.

1963ж. Қызылорда облыстық Мемлекеттік Банктің меңгерушісі.

1972ж. Республикалық Мемлекеттік Банктің меңгерушісінің орынбасары.

1987ж. Қазақстан Республикасының тұрғын үй Банк басқармасы төрағасы.

1991ж.Қаз Акционерлік ҚазКредсоц Банк басқармасының төрағасы.

1995ж. Қ.Р. Акционерлік бақылау кеңесі жиынының төраға орынбасары.

1996ж. ҚазКредсоц Банк кеңесші қызметінің төрағасы.

1996ж. Қазан айында дербес Мемлекеттік зейнеткер. Мемлекеттік Ақша-Кредиттік саясатына сіңірген зор еңбегі үшін:

"Құрмет белгісі", "Еңбек Қызыл Ту", "Қалықтар достығы" ордендермен, "Лениннің туғанына 100 жылдығы", 1941-1945ж.ж. Ұлы Отан соғысының Жеңісіне 50 және 60 жыл," "Еңбек ардагері", "Тынымсыз көптеген жылдар адал еңбегі үшін" медальдарымен, Қазақ ССР Жоғарғы Кеңесінің Мақтау қағазымен марапатталған.

"Қазақстанның КПОК, Жоғарғы Кеңес президиумының, Қаз ССР-нің Министірлер Кеңесінің Қаз ССР-нің 50 және 60 жылдығы, "Қазақ ССР-нің Тың жерді игеруінің 20жылдығы", "СССР Мемлекеттік Банксінің үздігі" "СССР Мемлекеттік Банкісінің 50жылдығы және 60 жылдығы" төсбелгілері берілген.

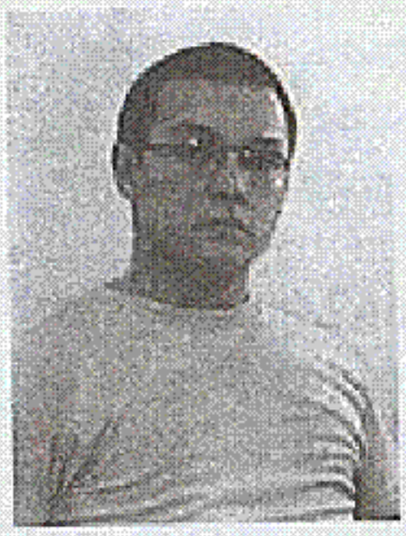
АХМЕТЖАН БАУЫРЖАН ҚАЛИБЕКҰЛЫ – 1972ж. Қызылорда қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді инженер, халықаралық дәрежедегі экономист. Темірбанкте жетекші маман, Валюта басқармасының аға менеджері, Халықаралық басқарма бастығы, операциялық басқарма бастығы. 2004 жылдан Канаданың Торонто қаласында бизнесмен.

АХМЕТЖАНОВА ГҮЛЗАДА ҚАЛИБЕККЫЗЫ – 1961ж. Алматы қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді химия маманы, Финансист. Республикалық "Іле қағаз комбинатындағы" сапа және өндірістік лабороториясының бастығы. Қазақстанның сапа орталығында эксперт-аудитор.

АХМЕТЖАНОВ МАҚСАТ МҮСІЛІМҰЛЫ – 1983 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. Жоғарғы білімді программист. 2006 ҚАЗ МУ-де магистратураны бітірген. Қаз ҚҚК арнаулы мекемесінде полиграфия бөлімінің бастығы.

АХМЕТОЛЛАЕВ ІЛИЯС ӘМІРХАНҰЛЫ – 1979ж. Алматы қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді биолог, ҚазМу-дің "биохимия және өсімдіктер физиологиясы" кафедрасында бакалавриатты, магистратураны бітірген. Мәскеудегі "ген" биологиясын зерттеу институтында қызмет атқарған.

М.А.Айтқожа атындағы Молекулярлық биология және биохимия Лабороториясында ғылыми жұмыспен айналысады.

ТҮРІКПЕН — 1-әйелінен, 2-әйелінен — Табылды

Кененбай, Кеншім, Тоқпан. 117-бетте Елемес, Отарбай, Қашаған, Қашқан, Кенжебек.

Ыдырыс. Тастанды, Ыбырайым. Сәрсенбай, Үкібас.

1-әйелінен, 2-әйелінен. Мұсахан, Үйініп. Доскелді

Бақыт, Бейбіт — Мейманхан — Мұхамеди, Мұсахан.

Ботабай, Атантай, Қали, Қопабай.

Сүлеймен, Шәкет, Қасеке, Ырысалды, Рабек, Бейсенбі.

Ыдырыс Кісенбай Оразхан

Ермек, Серік, Байсерік, Асылхан, Мәсімхан.

Айдос

Кәділбек, Боранбай, Иманбай, Ниязымбет, Уәли.

Нұркәрім Мұсахан Бурахан, Найман, Сыбанқұл.

Төпе, Төрежан, Тілеуімберді. Нәкен — Серік — Берік. Қонысбай, Шоқан, Нұрбол.
116-бетте

Қожеке — Несіпбай, Тойбай, Бекмырза, Ығым.

Әбдіхан Жағыпар — Батырхан, Серік, Кенжебатыр.

Қайрат, Қайдар — Әлихан, Жаппархан, Әбдіғали, Жапарғали — Қайсар, Дәурен.

Еламан Нұрсұлтан, Нұрлан. Рамазан Бауыржан Әлішер

ТОЙБАЕВ ӘЛИХАН ӘБДІХАНҰЛЫ – 1949 жылдың 1-ақпанында Алматы облысы Талғар ауданы Фрунзе ауылында туған. Еңбек жолын Фрунзе атындағы кеңшардың слесарі, шофері болып бастаған. 1976жылы Қазақ ауыл-шаруашылық институтын бітірген, ғалым агроном. Еңбек жолын агроном, бригадирліктен бастаған. 1976жылдан 1985жылға дейін Талғар ауданы Горный Садовод кеңшарының партия комитетінің хатшысы, 1985-1986 жылдары Талғар аудандық партия комитетінің ауылшаруашылығы бөлімін басқарған. 1986жылы Алматы облыстық партия комитетінің ауылшаруашылығы бөлімі меңгерушісінің орынбасары. 1986-1988 жылдары Талғар аудандық партия комитетінің екінші хатшысы, 1988жылдан 1991жылға дейін Талғар

аудандық атқару комитетінің төрағасы. 1991-жылы Қазақ ССР Жоғарғы Кеңесінің 12-ші шақырылымындағы депутаты. 1991-1992жылдары халық депутаттары Талғар аудандық Кеңеснің төрағасы. 1992-1995жылдары Қарасай ауданының әкімі. 1999-2002жылдары Алматы облысы әкімінің бірінші орынбасары. 2002-2007жылдары облыс әкімінің орынбасары. 2008 жылдың 26-қаңтарында Еңбекшіқазақ ауданының әкімі болып тағайындалған. "Құрмет", "Парасат" орденімен, "Астана", "Қазақстан Республикасына 10 жыл" медальдарымен марапатталған.

ТӨПЕ

Көпбай (Қажы), Мәнке (қажы), Мәлке (Әбдімәлік қажы)

Ережеп, Сымағұл, Ахметжан, Әбдікерім, Керімбек, Керімжан, Ақан.

Жақсылық Ұлан, Алтынбек.

Тентіш, Талапбек.

Дәурен — Асылбай, Батырхан, Абай, Мұхтар, Тимур, Руслан.

Сәбит, Сағат, Нұрғазы. Ғазиз Санжар. Қайсар, Еламан.

Қоржай Әбілғазы, Нұрғазы — Аршан, Базарбай (Шатан).

Талғат, Бағдат, Сағадат.

Орынбасар, (Орын), Орынбай, Құмғы, Орал, Ерғали, Мұрат.

Қабылда, Әбдірехи, Абдияр, Разақ, Әбутәліп — Аубек, Әбибек.

Жұмағұл Нұрқал, Тәуірбала, Мұхаш.

Сүлеймен, Бекібала, Әбілғаппар, Зәкида, Сәлмен, Садырбай, Әбзейіт (Абдолзайыт).

Сансызбай, Нұрмұхамбет, Нұртаза, Бәрсек.
(Мұқатай) (Көккөз)

Руслан Тамырбай (Тәліпбай), Ысрайыл. Рахымжан (қажы), Рахман.

Боранбай, Абдулла.

Қуаныш, Ернар.

Ахмади, Дәбіл.

Төлеген, Төлепберген, Батырбай, Меліс.

Бауыржан Хамза, Қапас, Қадыр, Нұрлан.

Бақыт, Бақытқали, Құлнар, Талғат, Әнуар, Мұрат.

Дәмір, Данияр, Димаш.

ТОҚПАН

1-әйелінен, 2-әйелінен, — Манас, Мамаш, Жанқабай, Жанбол.

Мамаш — Өміржан, Сағи — Байбол, Тынышбай, Үшбай.

Өміржан — Әміржан — Серікжан — Асқар, Айдар.

Сағи — Әнуарбек, Манбар.

Байбол — Берік — Дәурен

Тынышбай — Сымағұл, Әлсейіт, Нұржігіт.

Сымағұл — Омар — Хамза, Қанас — Рауан — Жетебай, Талқанбай, Жанбол.

Әлсейіт — Бағыбай — Бақытжан, Бағлан.

Талқанбай — Молдабай — Кемал, Кемелхан, Сайлау, Кеңес.

Жетебай — 1. Молдағұл, 2. Қожағұл, 3. Қожахан, 4. Қожбанбет, 5 Кенхан

Сайлау — Талғат, Бағдат.

Кеңес — Азамат, Жандос, Нүркен.

Кемелхан — Еділ, Ермек, Ерік.

Ермек — Бақыт

Ерік — Әлішер

Кемал — 1-әйелінен, 2-әйелінен — Төлеу

1-әйелінен — Сәбет

Төлеу — Орынхан, Мейрамхан, Бауыржан.

5 Кенхан — Бақыт, Болат, Болатжан, Тасболат, Раушан.

Болат — Асқат, Асыл.

Болатжан — Асқар, Айдар.

Тасболат — Айдын, Әліби.

Үшбай — Мұхаметжан, Мұхамеден, Мұхат, Сейітхан, Оспан.

Мұхаметжан — Тұрған, Байқан, Қадыс — Нұрлан, Сұлтан.

Оспан — Мұрат, Қанат, Қуат.

Қанат — Бекзат, Рүстем.

Қуат — Асқат.

Үшке, Баймолда, Қаймолда — Қабылбек — Тұқымбек.

Баймолда — Исабай, Әкімжан, Шайы — Жексен, Бейсентай, Юсуп.

Әкімжан — Жұмакан

Жексен — Еркін

Бейсентай — Дидар

Юсуп — Дияс, Асқат.

Исабай — Асқар, Қасенбай — Дүйсембек (Нұрмұхамбет Тәуен), Ілияс.

Ілияс — Мырзабай

Үшке — Сатыбалды — Қыдырбай — Сатылған, Күнгей.

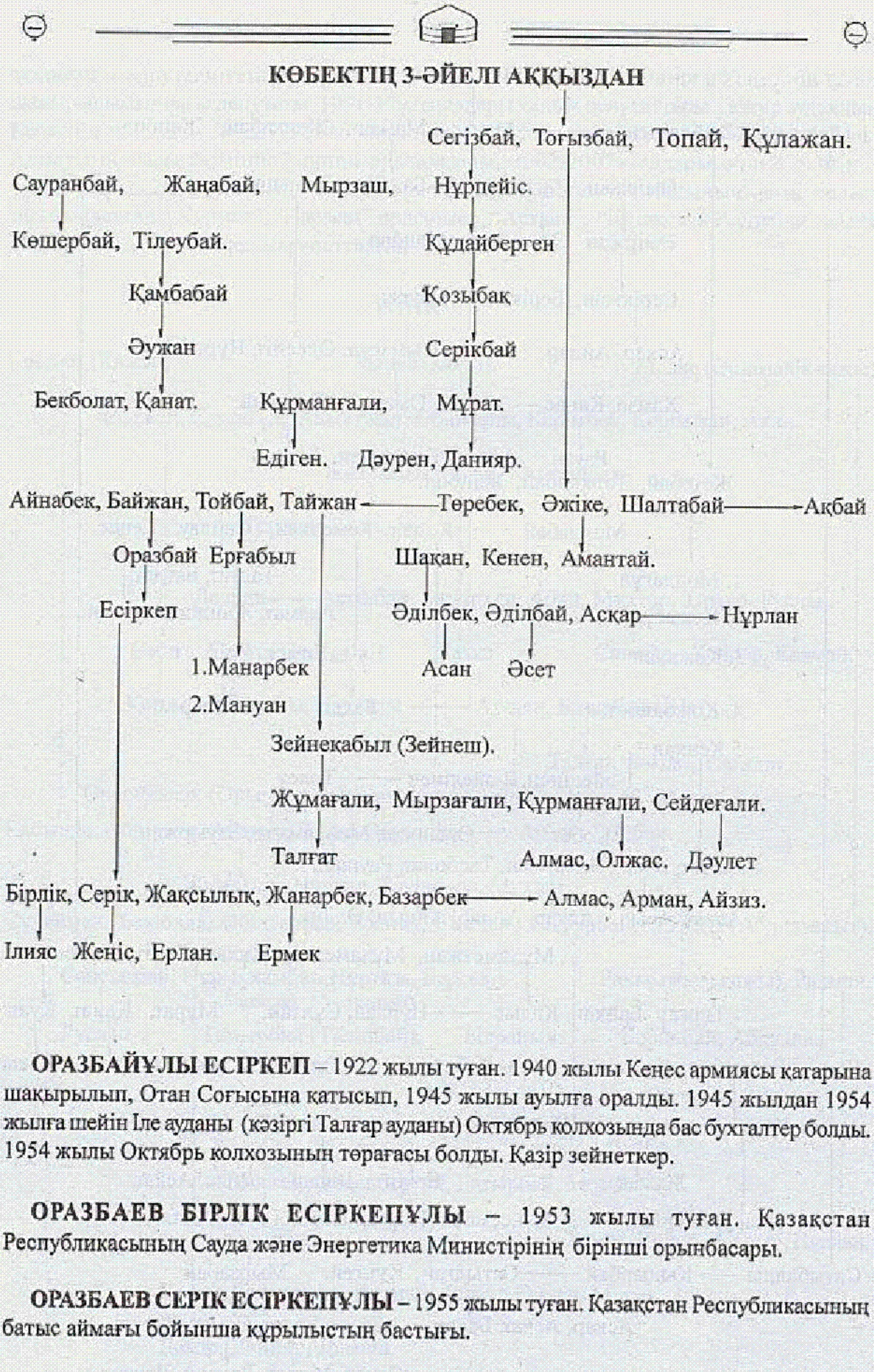
Сатылған — Асқар, Асқат, Болат,.....,?

Мырзабай — Болат, Самат, Жанат.

Болат — Сәкен, Мұрат.

Самат — Дәурен, Дәулет.

КӨБЕКТІҢ 3-ӘЙЕЛ АҚҚЫЗДАН

ОРАЗБАЙҰЛЫ ЕСІРКЕП – 1922 жылы туған. 1940 жылы Кеңес армиясы қатарына шақырылып, Отан Соғысына қатысып, 1945 жылы ауылға оралды. 1945 жылдан 1954 жылға шейін Іле ауданы (кәзіргі Талғар ауданы) Октябрь колхозында бас бухгалтер болды. 1954 жылы Октябрь колхозының төрағасы болды. Қазір зейнеткер.

ОРАЗБАЕВ БІРЛІК ЕСІРКЕПҰЛЫ – 1953 жылы туған. Қазақстан Республикасының Сауда және Энергетика Министірінің бірінші орынбасары.

ОРАЗБАЕВ СЕРІК ЕСІРКЕПҰЛЫ – 1955 жылы туған. Қазақстан Республикасының батыс аймағы бойынша құрылыстың бастығы.

ТОПАЙ

Талғарбек ← Исан, Рахмет, Бейімбет, Нәрке, Бегімбет → Бекіш

Қазанғап — Ораз, Сембай. — Сейпіш

Задан, Жұмахан. — Ерік, — Еркін, Берік, Ерлан. — 1. Құрманғали

Бейбіт, Женіс. — Нұрлан — 2. Әбдіғали

Шыңғысқан — Нәзір, Олжас. — 3. Амантай

Ердос, Ерасыл, Досымжан. — 4. Тимур

5. Аман.

Алдаберген, Мейірғали, Жұмағали → Елдар

Мәдияр — Заманбек, Данияр, Мақсат.

БЕКІШОВ ҚҰРМАНҒАЛИ СЕЙПІШҰЛЫ – 1950 жылы туған. Әл-Фараби атындағыҚазақ Мемлекеттік университетінің химия ғылымдарының докторы, профессор. Химия факультетінің деканы.

ҚҰЛАЖАН

Досқан, Рахмет, Жансерік, Қошқарбай, Рақыш, Бескемпір, Молдажан.

120-бетте

Жәукен — Жамыхан — Болат, Қанат.

Көпес — Күмісбек, Қуат → 1-ұл

Далданбек, Бақытжан. — 1. Ермек → Максим

1. Аскат — 2. Байбосын → Арман, Ерболат.

2. Алмас — Азамат, Санат.

3. Олжас — 3. Ербосын (Юра)

Марат, Бақтияр. — 4. Ербол → Дастан

5. Бекбосын → Аскар

1-ұл

Қаныбек, Куанышбек, Әнуарбек, Жанарбек, Анарбек.

Бақытжан — Раушан, Жанасыл. — Ғазиз — Әуез, Абзал.

Болатжан, Дәурен, Мәулен.

Сәрпек, Сансызбай, Нұрғазы, Ізбасар → Сағынтай → Аян

Сағымбек — Боранғазы → Ерлан, Дәмір.

120-бетте

Сағымбек

Сағындық, Дәлібай, Марат, Марал → Үрістем

Нұрлан, Мәрлен. Сағыныш

Алтынай, Диана.

Досқан → Нүрпейіс, Нұржан → Жұмағали, Ерғали → Әлішер

Марат, Қанат.

Мұрат, Жомарт, Аманжол (Антон), Санат.

Мәдияр

2. Сағынбеков Дәлібай –

ЖАМЫХАНҰЛЫ КӨПЕС (1922-1998)

1940 жылы армия қатарына шақырылып Отан Соғысына қатысып, 1946 жылы ауылға келді. Әскери атағы майор. 1946 жылдан партия, Совет қызметінде істеп, Соңғы 10 жыл бойына колхоз бастығы болып жүріп, зейнетке шықты. Білімі жоғары, агроном.

ҚЫРҒЫЗБАЕВ СЕРІКБАЙ – Түркістан өлкесі Бостандық ауданы Шарбақ ауылында 1900 жылдың 25 сәуірінде дүниеге келген. (Қазіргі кезде Р.Шредер атындағы бау шаруашылығы ғылыми- зерттеу институты, Өзбекстан Республикасы). Жастайынан еңбекке араласқан Серікбай бір топ жастармен бірге 1918 жылы Ташкент қаласында білім алу үшін аттанады. Оқудың реті болмай, қызыл әскерлер қатарына жазылып, әскери борышын өтей жүре, сауатын ашады. 1919 жылдың қаңтар айында Ташкент қаласындағы "Осипов бүлігін" басқан соң еліне қайтады. Сол жылы Сарыағаш ауданының Зах ауылының Байыс елді мекенінде жүзім өсіретін ауылшаруашылық коммунасын ұйымдастырып, оған жетекшілік жасайды. Бұл коммуна Қабыланбек совхоз-заводының алғашқы қаланған кірпіші еді. Қазақстанның атақты "Целинный", "Мускат фиолетовый", "Херес портвейн" шараптары осында өндірілген болатын. 1924 жылдан Ташқұлақ ауылдық кеңесінің төрағасы, Келес, Сарыағаш ауылдық партия комитетінің

атқарушы хатшы қызметін атқарған. 1928 жылы Қазақ ССР-ы мен Өзбек ССР-ның шекараларын айқындап, бөліскен соң Ташкент қазақ уезінің мүшесі, әлеуметтік қорғау бөлімінің меңгерушісі болып тағайындалды. 1931 жылдан Ақтөбе облысы Адай ауданының бірінші хатшысы болып қызмет атқарады. 1932 жылы Москва қаласында Қызыл профессура академиясының тыңдаушысы болып білімін тереңдетеді. Оны бітірген соң 1933-1934 жылдары Қазақстан Автономиялық Республикасының Қыпшақ МТС-ы саяси бөлімінің басшысы, 1934-1938 жылдары Өзбекстан Компартиясы Жоғарғы Шыршық аудандық комитетінің 1-ші хатшысы қызметін атқарып, 1939 жылы репресияға ұшырап, кейіннен ақталған. 1939-1941 жылдары Ташкент қаласы тамақ өнеркәсібі одағы төрағасының орынбасары қызметіне тағайындалған. 1941-1945 жылдары Ташкент облысы Молотов атындағы ұжымшардың төрағасы болып сайланған. "Көкарал" кеңшарының директоры, ал 1945 жылдан Ташкент облысының жер басқармасының бастығы. 1949 жылы халық депутаттары Кеңесі Төменгі Шыршық ауданы комитетінің төрағасы. 1963-1968 жылдары Өзбекстан Республикасы ауылшаруашылығы Министірлігінің бал ара шаруашылығы басқармасының бастығы қызметін атқарған, ал кейіннен 1970-1971 жылдары осы басқарманың бас зоотехнигі қызметінде жүріп, 1971 жылы зейнеткерлікке шыққан. Бүгінде Серікбай атасының ұрпақтары өздерінің тарихи Отаны Қазақстан Республикасына қоныс аударуда.

ҚАРАМАН. (Қараманнан 9-ұл болған).

1.Төлебай, Шоқпар, Құдайқұл, Қараша, ?, Орынбай, Жайнақ, Нарақ (Нартай),
128-бетте 135-бетте

Рай, Боқай, Бақтыбай ← Құрманбай, Түменбай, Сұлу. 9.Тіней (Тайкелтір).
123- бетте 124-бетте 125-бетте 127-бетте 138-бетте

Елеу, Демеу, Аңғы (Мәңгі), Кеу, Айтбай → Әбілдә → Ізбасар (сері, аңшы).

Ескара, Доскара.

Базарбай → Үмия → Азамат, Асхат, Ерлан.

Сәрсенбі, Әбдімомын → Жаңбырбай → Сәкен.

Тойғұлы, Халық, Сымағұл, Қыскабай. Байсерік, Байтүгел, Өсербай.

Сейтжан. Рүстем, Батырбек, Жанат, Кәдірбек, Марат. Бауыржан, Дастан.

Кәміл ← Бақыт, Бейбіт. Олжас Арман Омар, Ілияс.

Хақназар, Арнұр. Дәурен, Дәнияр. Қуаныш, Әділет.

Асылбек, Алтынбек. Болатбек, Қанат, Қуанышбек.

Берік, Бекзат. Айдар, Данияр.

АЙТБАЙҰЛЫ ӘБІЛДӘ – Әкесінен ерте жетім қалып, Тәшкенттегі былғары Зауытында Жұмыс істеген. Іскерлігінің арқасында Зауыт басшысының сеніміне ілігіп, Молдадан сауаттануына ықпал жасаған. Қазақстан мен Өзбекстанның арасында сауда-саттықпен айналысып елдің әл-ауқатын жақсартуға көмектескен. Атақты айтыскер ақын Орынбай Таймановпен кездесіп, Жетісудағы Саржан болысқа әкеліп, туыстарымен таныстырады. Елге беделді өз заманының ерекше тұлғасы.

ӘБІЛДАЕВ ӨСЕРБАЙ ІЗБАСАРҰЛЫ – 1941ж. Жетігенде дүниеге келген. Жоғары білімді. Құрылысшы, сәулетші. Банк қызметкері. Темір жол құрылысының инженері. Іле ағаш өңдеу зауытының директоры. Іле аудандық ағаш өндірістік құрылыс басқармасының жетекші маманы. Іле аудандық тұтынушылар одағының төрағасы. Зейнеткер.

РАЙ — Майрақ, Анарбай, Сәдірмек, Алдаберген, Қабыл.

Үмире — Бейсебай (би) — Нұржауыш — Бүрлібай, Байбатыр, Жексембі.

Омар — Тәтембай — Талғарбай, Шабдарбай.

Әбдірәш — Аянбек, Болатбек, Айбек — Найманхан, Бақыт.

Райыс, Төлеген, Болат, Алмахан, Нахан.

Айнахан, Наймахан. — Нұрлан, Уәлихан.

Түке, Жұртбай, Жақыпбай — Тұрған, Бихан, Пшан.

Марат — Халық (молда), Мәлік — 2-ұл

Ерболат, Ералы, Жанболат.

Ілияс — Сабыржан

Бақыт, Қанат, Серік, Нұрлан, Мұрат — Нұрсұлтан

Жангелді — Ырыскелді, Женіс.

Мұхтар, Ескелді.

Қожахан, Әлихан, Рәшитхан.

Рүстем, Руслан.

ОМАР ҰЛЫ ӘБДІРЕШ – 1914 жылы туған. Сауатты, өмірге көзқарасы жан-жақты. Соғысқа дейін Қазақстан тұтынушылар одағының төрағасы. Аудандық партия комитетінде инспектор. 1943 жылы соғысқа кетіп, соғыс біткенсоң Россияда жұмыста қалған. 1946 жылы елге келіп, Талғар ауылшаруашылық Техникумын бітіріп, агроном мамандығын алған. Совхозда бас огроном, ауылкеңес төрағасы болған. Зейнеткер. 1995 жылы дүниеден озған.

ТҮКЕЕВ МАРАТ – 1939 жылы туған. Жоғары білімді. Оңтүстік Қазақстанда алтын кен өндіру экспедициясының негізін қалаған. Осы мекемеде зейнетке шыққанша қызмет атқарған. көптеген орден, медальдарға қоса "Еңбек ардагері" медалінің иегері.

БАҚТЫБАЙ

Жұмабай,Жүдебай, Құдабай, Қуанышбай, Жүндібай, Саңғыл, Өтеп, Төлеп, Құдайберген

Қуандық — Нәси

1.Киікбай — 2.Әдібай — 3.Қалтай — Шымырбай, Егізбай. — Қауынбай, Күлкібай. — Әбдіхан

Мелдебай, Иса. — Жақсыбай, Серікбол.

Олжалы, Хамза. — 1. Асылхан — 2.Арыстанбек — 3.Аскар

Жақсылық, Бақыт, Еркінбай, Төлен. — Әділхан, Асылхан. — Руслан, Рүстем, Ринат, Ричард, Давид. — Арман

Жарылқасын

1.Рақымберді — 2.Рақым — 3. Ақай — Солтан, Солтанбай.

Үсембай, Ізетбай, Ниетбай. — Боранбай

Мырзабек — Шәкен — 1.Мұсахан — 2.Сайлау

Мұздыбай — 1.Нұрбосын — 2.Орынбасар

Бекболсын, Әбдіқасым. — Әбдіқадыр — Мұрат, Қуат, Бақыт, Болат. — Талғат, Асхат

Бекболсын — 3.Бақытжан — Әлижан

Бекболсын — 4.Айтбек — Алдияр

Бекет, Асылхан, Абыхан, Елеусін. — Хамит, Сәбит, Талғат. — Алмас, Нұрқанат

Асқар — Ербол, Нұрбол.

Берік, Ерік, Ерлан, Ержан. — Назар. Тойлыбай, Малдыбай, Несіпбай, Үбайдолла, Қошқар, Тәңірберген.

Мірқасым — Нұрлан, Ерлан.

Міркерім — Есбол, Нұрсұлтан — Мұхтар, Мұхит

Еркін, Серік. — Руслан, Саша.

Кәрім — Ілияс

Үбайдолла, Қайролла. — Дәнияр, Расул. — Рүстем, Расул.

Қуанышбек — Қанатбек. — Азат

Ерлан, Бағлан. — Тұрапбек, Бақтияр, Әнуар, Нұрлан, Бақытбек, Болатбек, Қанатбек.

Бақтияр — Ербол, Нұрбол.

Әнуар — Азамат, Шыңғыс.

Бақытбек — Еламан

Болатбек — Руслан

ҚҰДАЙБЕРГЕНҰЛЫ ҰБАЙДОЛЛА – 1901-1978ж.ж. Тәшкеннің діни медресесін бітірген. Араб, парсы тілдерінде еркін оқып, сөйлей білген. Құран кәрімді зерттеп, қазақ тіліне аударған. Емші (қояншықты, көз тигенді, қорыққанды, бедеулікті т.т.) оқып қайтарған. Кеңес үкіметі тұсында байдың ұлы, діндар деп қудалаған. Жетіген темір жолында жұмысшы. "Еңбек қызылту" орденімен, "За отвагу" медалімен және мақтау грамоталарымен марапатталған.

ТҮМЕНБАЙ

ТИЕС

Мәди, Алжан, Төребай, Ақсақал ——→ Есті

Ырысбек, Жақынбек, Қасымбек, Мақұлбек, Ақылбек.

Көпжасар ——→ Бақытжан, Бауыржан. Сұлтан, Нұрсұлтан.

Әжібек (қажы), Мырзалы, Бүйенбай. Қуаныш Әлішер

Анар ——→ Әбдірахым, Қарғабай.

Баймұхамбет, Сапарбай, Қалыбай. Еркін, Дәулет.

Өмірбай Әбдірахман, Нұрдәулет, Ермек.

Қайтбек, Сейітбек, Смайылбек, Әшірбек. Мирас

Қожа Шаяхмет, Досмұхамбет, Сәдуақас, Оқас.

Амангелді Амантай, Төрехан, Темірхан.

Аман, Болат, Арыстанбек. Әлихан Элмира, Ермек.

Сүлеймен, Тілеужан (Төкен), Әміржан, Әмірбай, Боранбай. Алмат, Аида.

Орал, Болат. Ләззат, Жанат. Тілеуіш, Руслан. Тимур, Мәлік.

Гүлзира, Ербол Әсия, Әсел. Аман

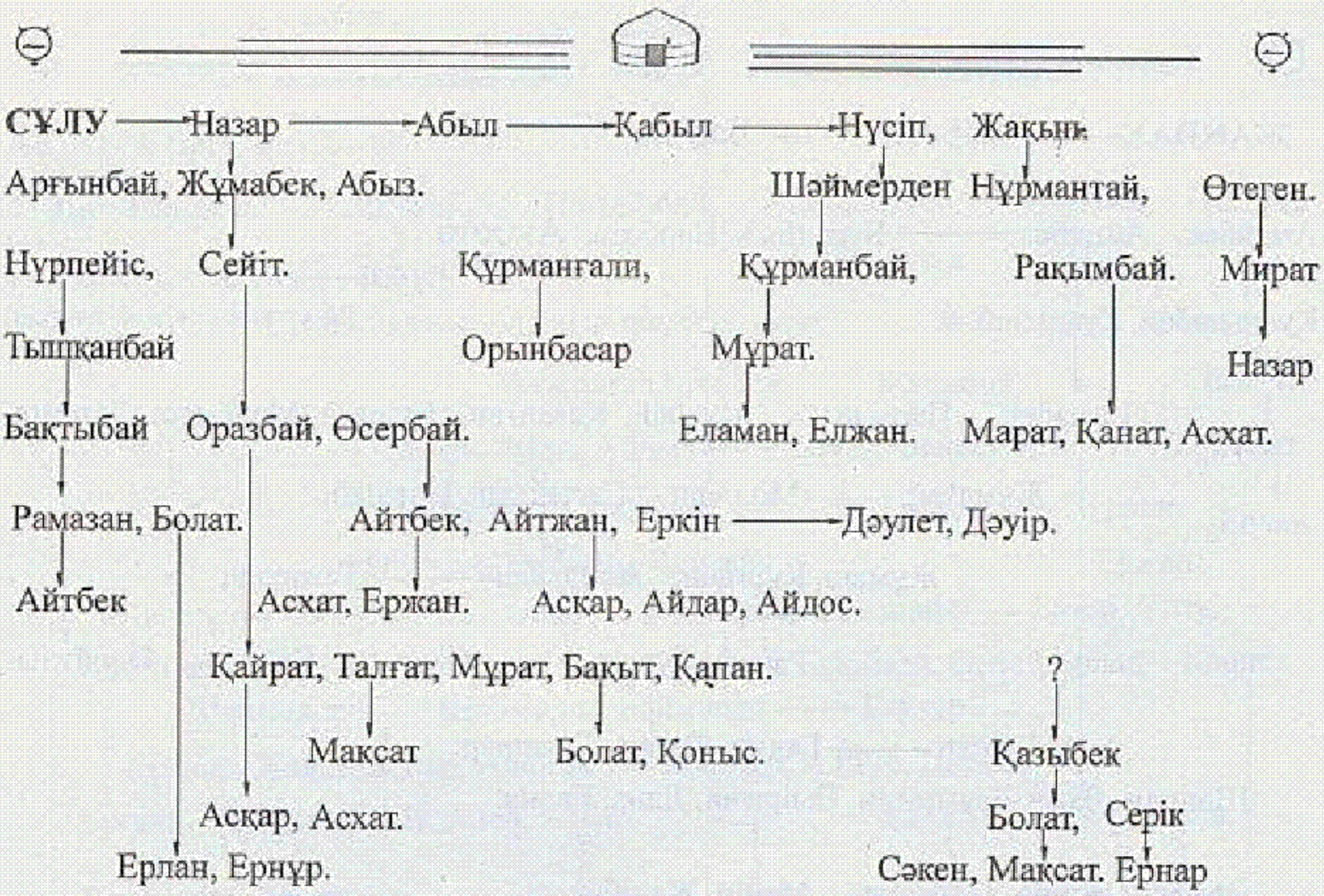
Аман, Сәрсенбай ——→ Баймұрат ——→ Қасен ——→ Еркін ——→ Серік

Тәшмұхамбет, Ешмұхамбет ——→ Алтыншаш, Қадрис (Нәкен), Сейсенбай.

Қалқан Данияр Дияс, Ғалия, Жанар.

СМАЙЫЛБЕКОВ ОҚАС – 1927 ж. Жетігенде дүниеге келген. Теміржолшы. Жұмысты стрелочниктен бастап, білімін көтеріп, үлкен станцияларда – Боралдайда, кейіннен Жетігенде – пенсияға шыққанша станция бастығы қызметін атқарған. В.И. Лениннің "100жылдығы", "Еңбек ардагері", "Жеңістің 50 жылдығы" медальдарымен марапатталған. Қазір құрметті зейнеткер.

ҚАБЫЛҰЛЫ ЖАҚЫП – 1886-1957ж.ж. Туып өскен жері Алматы облысы, Іле ауданы Жетіген елді мекекені. Іле өңірінде атақты емші, күйші, әнші, ұста, зергер, шабандоз, діндар, тақуа.

ҚАБЫЛОВ ӨТЕГЕН ЖАҚЫПҰЛЫ – 1940-2001ж.ж. Алматы облысы, Іле ауданында дүниеге келген. Алғашында теміржолшы. Жамбыл қалалық теміржолшылар мектебін бітірген. Жоғары білімді экономист. Қазақ теміржолшылар мектебінде әртүрлі қызметтер атқарған. Іле аудандық Компартия комитетінде инспектор, хатшы көмекшісі, жалпы бөлім жетекшісі. АЖПМ-тыңдаушысы. Колхоз партком хатшысы. Алматы облыстық партия комитетінде нұсқаушы, бөлім меңгерушісі. Күрті аудандық партия комитетінің екінші хатшысы. Талғар аудандық парткомның ұйымдастыру бөлім меңгерушісінің орынбасары. Талғар ауданының әкімінің орынбасары. Көптеген орден, медаль және Үкіметтің мақтау қағаздарымен марапатталған. Өнерпаз күйші.

ҚАБЫЛОВ МИРАТ ӨТЕГЕНҰЛЫ – 1965 ж. Алматы облысы Іле ауданында дүниеге келген. Жоғары білімді зоотехник. Төтенше жағдайлар министірлігі Алматы облысы департамаенті "Өрт сөндіру және авариялық құтқару қызметі" мемлекеттік мекемеде басқарма бастығы, өртке қарсы қызмет полковнигі.

ССРО қарулықүштері, Қаз ССР ЛКЖО Орталық комитеті, ҚР тұңғыш президентінің, Алматы облысы әкімі аппаратының мадақтау қағаздарының, ҚРТЖКМ "Өртке қарсы қызметінде мінсіз қызметі үшін" медальінің 2-3 дәреже иегері. ҚР "конституциясына 10 жылдық" кеуде белгісінің иегері.

ЖАЙНАҚ — Ырсақ — Байзақ

Аманбек, Айнабек — Бура (би), Нарбота, Ақбота. 129-бетте

(Бураның ұрпақтары Жамбыл облысы Шу станциясында орналасқан)

Қуанышбек, Куанышбай. Омар

Қазыбек. Парман, Малбай, Қазанғап, Төлеген, Майемер, Итемір.

Жұматай — Молдаш Сағындық, Патшай.

Жұмаш, Құрмаш, Жолдыбай — Темірлан

Рашит Бүркіт — Сергазы, Байғазы, Әділғазы.

Елжан — Бақыт, Рауан, Бақашар.

Шолпан, Яхия, Бауыржан, Әміржан, Дана, Ғалия.

Әлжан, Сәбина, Жантөре. Мейір, Жәнібек.

БАЙЗАҚҰЛЫ БУРА – Би, қарақылды қақ жарған әділ. Бұл кісі туралы халықтың берген бағасы: "Бура-айтқан сөзі тура".

АЙНАБЕКҰЛЫ ҚУАНЫШБАЙ – Жастай жетім қалып, Саудабайдың тәрбиесінде өсіп жетілген. Туысқандары үй болып қатарға қосылуына көмектескен. Зерделі, іскер жігіт коллективтендіру кезінде 1938жылы "Еңбек Қызыл Ту" орденімен марапатталған. Қуанышбайдың суреті Қазақстан музейінде тұр. 2-і дүние жүзілік соғысқа кеткеннен хабарсыз.

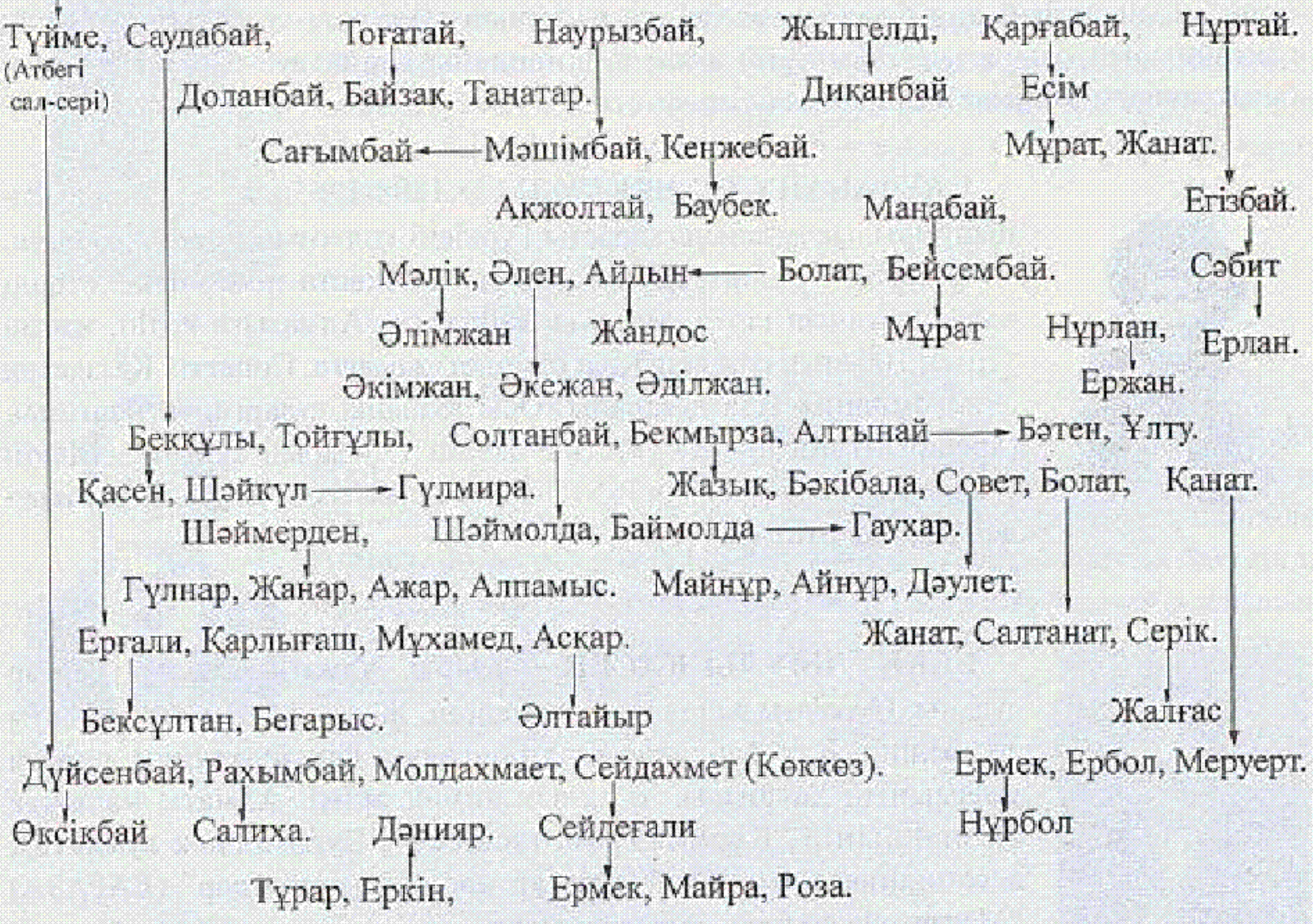
АЙНАБЕКОВ ҚАЗБЕК ҚУАНЫШБАЙҰЛЫ – 1939жылы туған. Қатардағы трактошыдан өміржолын бастап, Ленин орденінің иегері. Жоғары білімді ауыл шаруашылығы инженері. Алматы облысы, Талғар ауданына қарасты Жаңалық мал бордақылау комплексінің бас инженері, Калинин атындағы колхозда егін және мал фермасының меңгерушісі. Зейнеткер. Алматы Хайуанаттар паркінің тәжірибе шаруашылығын басқарады.

АЙНАБЕКОВ БАУЫРЖАН ҚАЗБЕКҰЛЫ – 1971жылы туған. Жоғары білімді экономист. Алматы облысы, Талғар ауданының салық инспекциясын басқарады.

АЙНАБЕКОВ ӘМІРЖАН ҚАЗБЕКҰЛЫ – 1975 жылы туған. Жоғары білімді. Халық аралық дәрежедегі дипломант. Алматыдағы ТЕХНО ДОМ-ның категориялық деректірі.

АҚБОТА (Ірі бай болған)

ДҮЙСЕНБАЕВ ӨКСІКБАЙ – 1917-2007ж.ж. Кеңес өкіметінің Тұсында 18 жасында 1935 жылы Мәскеуде авто жүргізуші мамандығын алған. Алғашқы авто жүргізушілердің бірі. Фин, Отан және Жапон соғысына қатысқан соғыс ардагері. Қазақстанның өркендеп өсуіне адал еңбегімен үлес қосқан аяулы азамат. Зейнеткер, өнегелі қария.

ДҮЙСЕНБАЕВ СЕЙДЕҒАЛИ СЕЙДАХМЕТҰЛЫ – 1928-1987ж.ж. Жоғары білімді ғалым зоотехник. Өмір жолын Алматы облысы Талғар ауданынан бастаған. Іле, Қаскелең аудандарының мал бордақылу совхозында дайындаушы, Алматы малбордақылау совхозында дайындаушы, Алматы малбордақылау совхозының директоры, Жамбыл ауданының дайындау конторының директоры және тұтынушылар одағының төрағасы болған.

РАҚЫМБАЙҚЫЗЫ СӘЛИХА – 1928-2005ж.ж. Алматы облысы Күрті ауданының Ақши ауыл кеңесінің көп жылдар бойына төрайымы болған. Облыстық, аудандық кеңестердің бірнеше дүркін депутаты. Көптеген медальдар және марапаттау парақтарының иегері. Ардақты ана, әже.

ДҮЙСЕНБАЕВ ЕРКІН СЕЙДЕҒАЛИҰЛЫ – 1958ж. Алматы облысы, Іле ауданы Дмитриевка ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді, инженер экономист. Қазак (Интер АРТ) Республикалық Бірлестіктің бас директоры. (Қаз. Стандарттау, Метрология, Сертификаттау орталығы РНК басдиректоры. 2009 жылдың сәуір айында ҚР Көлік және Комуникация Министірлігінің Вице Министірі.

АҚБОТАҰЛЫ САУДАБАЙ – Емші, көріпкел. Қыспен жазда ауа-райының қалай болатынын алдын ала болжап, елді ауа-райының қолайлы-қолайсыздығынан сақтандырып отыратын. Алыстағы ағайындар арнайы келіп, ауа-райының қалай болатындығы жөнінде ақыл-кеңес алып кететін.

САУДАБАЙҰЛЫ БЕККҰЛЫ – 1888-1965ж.ж. Алматы ауыл-шаруашылық ауданына қарасты Түркісіб колхозында шопан болған. 1943жылы Сталинград түбегіндегі шайқаста неміс фашистерді талқандағанын естіп, таудағы жайлаудан Алматыға келіп, жиған терген 100-мың сом ақшасын самолет жасауға, Советтік Қазақстан авиокомпаниясына аударады. Осы ақшаны аударған түпқағазын (крешогін), Қазправда газетіне әкеліп тапсырып тұрып, – Менің майдандағы бауырларым Рухтанып, Отанымызды жаудан тазартсын деп жазуын өтінген.

БЕККҰЛЫҰЛЫ ҚАСЕН – 1946ж. Алматы облысы, Талғар ауданы, Нұра ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді оқымысты зоотехник. Құс фабрикасында бригадир, бас зоотехник, партия ұйымының хатшысы, ауылдық аймақ әкімі. Алматы қалалық әкімшілігінің "Құрмет грамотасымен", Еуразиялық аумақтық ассоциациасының "Хайуанаттар паркі аквариумдар" (ЕАРАЗА) "Мақтау парағымен" марапатталған.

САУДАБАЕВА ГҮЛМИРА САУЫТЖАНҚЫЗЫ – 1970 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді биолог, экономист-менеджмент. Абай атындағы Қаз ҰПУ-да аға оқытушы. Педогогика ғылымының докторы.

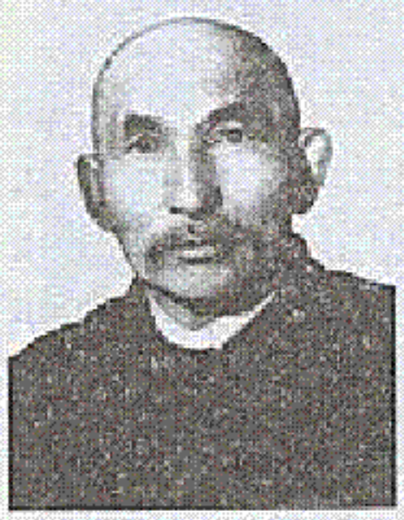
СОЛТАНБАЕВ ШӘЙМЕРДЕН – 1940 ж. Алматы облысы, Іле ауданы, Октябрь ауылында дүниеге келген. Мәскеудегі ядролық-физика институтын бітірген. Жоғары білімді физика-математика маманы. Қаз МУ-да, Аспендияров атындағы Медицина университетінде мұғалім, физика-математика ғылымы кандидаты, доцент. Докторлық қорғауына байланысты Сарыөзектегі әскери полигонда атомдық жарылысты сынау кезінде мезгілсіз қаза болған.

СОЛТАНБАЕВА ГҮЛМИРА ШӘЙМЕРДЕНҚЫЗЫ – 1965ж. Алматы қаласында дүниеге келген. Мәскеудегі жеңіл-өнеркәсіптік технологилық институтты бітірген. Инженер-технолог, техника ғылымы кандидаты. Алматыдағы Республикалық моделдер үйінде істеген. Л.Н.Гумилев атындағы Еуразиялық Ұлттық университетте доцент. Қарамандар туралы шежіре жазған.

САУДАБАЕВ ШӘЙМОЛДА СОЛТАНБАЙҰЛЫ – 1943ж. Алматы облысы, Іле ауданы Нұра ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді оқымысты-зоотехник. Талғар аудандық Аупарткомның ауылшаруашылық бөлімінде нұсқаушы. Нұра ауылында партком. Алматы облыстық партия комитетінің ауыл шаруашылық бөлімінде нұсқаушы. Түрген қой совхозында директор. Еңбекшіқазақ ауданының ауылшаруашылық бөлімінде бас маман. Қазақстан тұтынушылар Одағында бас маман. ҚР ауылшаруашылық министірлігінде "Ұрықтарды сақтау" бөлімінде қызмет атқарды. 1991жылы мезгілсіз қайтыс болды.

БЕКМЫРЗА САУДАБАЙҰЛЫ – 1900жылы туған. 1916 жылғы патша жарлығына байланысты әскерге алынып, қара жұмысқа салынған. 1939 жылы Фин соғысына қатысқан. 1941 жылы тағы да әскерге алынып, Отан соғысына қатысқан. Одан 1945 жылы аман-сау оралған. Соғыстан кейін Талғар ауданындағы Жетіген станциясында, Октябрь және Рассвет колхоздарында қара жұмыс істеген. 1947 жылдан бастап зейнетке шыққанға дейін Талғар аудандық тұтынушылар одағында азық-түлік дайындаушы болып істеп, "Кеңес саудасының үздігі" атағын, Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің мақтау қағазын алған. Бекмырза екі рет үйленген. Алғашқы әйелінен Жазық, Бәкібала дейтін екі қыз, екінші әйелі Қайша Жусанбайқызынан (руы Сарыүйсін) Совет, Болат, Қанат дейтін үш ұл туған.

САУДАБАЕВ БАЙМОЛДА СОЛТАНБАЙҰЛЫ – 1947 ж. Алматы облысы, Іле ауданы, Октябрь колхозында дүниеге келген. Жоғары білімді. Орманшы. Солтүстік Қазакстанда орман шаруашылығы маманы. Жетіген теміржолының орман шаруашылығының төрағасы болған. 1976 жылы мезгілсіз қайтыс болды.

САУДАБАЕВ СОВЕТ БЕКМЫРЗАҰЛЫ – 1936 ж. Алматыда туған. Жоғары білімді ғалым-зоотехник. Ауылшаруашылық ғылымы кандидаты. 1961-1980ж.ж. Қазақтың Мыңбаев атындағы ғылыми зерттеу қой шаруашылығы технология институтының кіші, кейіннен аға ғылыми қызметкері. Осы аралықта академик А.В.Бальмонттың басшылығымен қойдың жаңа етті-жүнді (Кроссбред) Ақсеңгірлік түрін (типін) шығаруға қатысты. 1980-1994 жылдары Каз. НИИТИО-ның Қазақстанда түбітті ешкі тұқымын шығару селекциялық бөлімінің меңгерушісі. Бұл аралықта Қазақстанда Орынбор, Волгограттың атақты түбітті ешкі тұқымын Қазақстан жеріне бейімдеп, түбітті ешкі тұқымын шығаруға қатысты.1994-2002ж.ж. Ауылшаруашылық Ғылым академиясының ғылыми хатшысы. 70-тен астам ғылыми баспа еңбектері жарық көрді. 3-ұсыныс, 2 қой-ешкі өсіру туралы кітабы шықты. 1977жылдан ҚазКСР министірінің БҰҰ эксперттік резерв құрамына кірді. Онда Гоби шөл даласында күннің қуатынан электр жарығын алып, ораттардың (шопан) тұрмыс жағдайларын жақсартуға үлес қосты. Зейнеткер, құрметті ғалым, ел ағасы.

САУДАБАЕВА МАЙНҰР СОВЕТҚЫЗЫ – 1963 ж. Алматыда туған. Жоғары білімді экономист. Экономика ғылымы кандидаты. 2007-2008 жылдары ҚР Нидерланд Корольдігінің, Норвегия Корольдігінің төтенше және өкілетті елшісі. 2009 жылдан Химиялық қаруға тиым салу жөніндегі ұйымда ҚР Тұрақты өкілі қызметін қоса атқарушы болып тағайындалды.

САУДАБАЕВ ДӘУЛЕТ СОВЕТҰЛЫ – 1968 ж. Алматыда туған. Жоғары білімді экономист. 2007ж. ҚР қаржы министрінің орынбасары. ҚР Премьер Министрінің Экономика жөніндегі штаттан тыс кеңесшісі.

САУДАБАЕВ БОЛАТ БЕКМЫРЗАҰЛЫ – 1942ж. Алматыда туған. Жоғары білімді автомобилші. Алматыдағы №1 ТЖО директоры. ҚР автотранспорт Министірлігінде Басқарма бастығының орынбасары. ҚР Парламентінің Алматыдағы автогоражының директоры. 1996 жылдан Түркия Қаз Эир автокомпаниясында қызмет атқарады.

2001 жылдан Стамбулда ҚР бас консулдығында референт.

САУДАБАЕВ СЕРІК БОЛАТҰЛЫ – 1977ж. Алматыда туған. Жоғары білімді заңгер, экономист. АҚ Қазтелекомның орталық аппаратында заңгер, корпоративтік хатшысы.

САУДАБАЕВ ҚАНАТ БЕКМЫРЗАҰЛЫ – 1946 жылы Алматы облысы Іле ауданының Жетіген ауылында туған. Орта мектепті бітірген соң, Ленинградтағы Н.Крупская атындағы Мәдениет институтының режисерлік бөлімін (1968), СОКП ОК жанындағы Қоғамдық Ғылымдар Академиясын (1988) бітірген. Қызметін М.Әуезов атындағы академиялық театрында режисер (1968-70) болып бастап, Қазақ циркінің директорлығына жоғарылатылған (1970-1976). Бұдан былайғы жерде оның қызметі үнемі өсумен болды: Министрлер Кеңесінде мәдениет бөлімінің бастығы (1976-1977), Мәдениет министірінің орынбасары (1977-1983), Мемлекеттік кино комитетінің төрағасы (1983-1988), Мәдениет министірі (1988-1991), ҚР-ның ССР-дағы өкілетті өкілі (1991-1992), алғашында КСРО-ның, кейіннен ҚР-ның Түркиядағы Төтенше және Өкілетті елшісі (1991-1994). Ал 1994 жылдың көкек-қараша айларында ҚР-ның Сыртқы істер министірі қызметін атқарды да, қайтадан Түркияға (1994-1996), кейіннен Ұлы Британия және Солтүстік Ирландияға (1996) Төтенше және Өкілетті елші болып кетті. 2000 жылы ол АҚШ-қа Төтенше және Өкілетті елші болып тағайындалды. 2007 жылдың 15 мамырынан бері ҚР- ның мемлекеттік хатшысы. Қ. Саудабаев мемлекет пен халық алдында атқарған абройлы қызметі үшін көптеген ордендермен, медальдар мен марапатталған, сондай-ақ ол ғалым, жарық көрген кітаптары бар.

САУДАБАЕВ ЕРМЕК ҚАНАТҰЛЫ – 1969ж. Алматыда туған. Жоғары білімді. Киевтегі Мемлекеттік педагогикалық институтты бітірген филолг. АҚШ-тың Финикс қаласында "Гранд Каньен" университетінің ағылшын тілі факултетін, Вашингтондағы Америка университетін, Австралиядағы Уоллонгинг қаласында Гуманитарлық ғылымның магистратурасын Халықаралық қатынастар жөнінде, Сидней қаласындағы Технологиялық институтты бітірген. Қазақ, орыс және ағылшын тілін таза меңгерген. Жоғары білімді филолог, маркетинг. 1995ж. Стамбулда "Дегере" Халықаралық сауда компаниясы, 1995-1996ж. ҚР Сыртқы істер министірлігінде, 1996-2003 ж. Австральияда Сидней қаласында консул, 2003-жылдан жеке секторда. 1-ші классты дипломитялық Кеңесші дәрежесі бар. Австральияның Нью Саус Уэльс штаты Парламентінің медалімен марапатталған.

ЕРБОЛ ҚАНАТҰЛЫ БЕКМЫРЗА – 1984 ж. Алматыда туған. Түркиядағы Анкара қаласындағы Американың әскери базасында мектеп бітірген. Ұлы Британиядағы Лондон қаласында Америка мектебін бітірген. АҚШ-та Вашингтондағы Джордж Вашингтон университетін бітірген. Гуманитарлық ғылымның Халықаралық қатынастар жөнінде бакалавры. Қазіргі кезде Вашингтонда қызмет атқарады. Қазақ, орыс, ағылшын және түрік тілдерін таза меңгерген.

НАРНАҚ → Қойбақ → Бейсембі, Қозыбақ → Қожабек, Құлақан, Назар.

Құлдар, Рақым, Шөжек.

Мамыр, Дәулет, Мұқан, Сабыр. Майлы, Қоғам, Қасым, Нұрман.

Қылышбек, Тариял, Бейбіт. Сатылған, Сүлеймен, Серікбай.

Асыл Кемел Юсуп → Серік. Зарлық

Жұмәділ Асхат, Мақсат. Ескендір, Дастан.

Қанат, Самат, Руслан → Абылайхан. Олжас, Әлібі.

Марат ← Азамат, Серік, Ерлік, Ержан. Қосай, Оспан, Күзденбай, Таубай, Ләуішбай.

Рүстем Ескендір Дәнияр Жұмалы, Байшора. Ысқақ, Қаржаубай.

Арман, Ерлан ← Нұрлан ← Ахмет, Рамазан. Сағымбек Тұрсын

Медет ← Мәлік, Аскар, Рабик. Марат, Мақсат, Мұрат.

Әбілмансұр Аскар Бақтияр, Тұрсынбек, Қайрат, Болат, Рахат.

Сүндетбай ← Омар, Қажығұл ← Отарбай, Бидайлы, Медербай.

Серік, Серікбай, Женіс, Жәнібек. Ерғиса

Жандос Дәулет Азамат ← Ерлан, Нұрлан → Ерпа.

Қайырбай, Әлменбай, Әліпбай.

Баймұқа, Көмек, Бөгенбай, Кенжебек ← Мұқаш, Мұқали, Әбді, Бабай. Мәткали

Ермек, Ерлан. Руслан → Дастан. Болат, Серік. Жарылқасын

Марат, Тимур, Тайыр, Аңсар.

Назар. Алтынбек, Алмабек, Болатбек, Әнуарбек. 1. Дәнияр

Дінмұхамет Алмаз, Мақсат Арман Амангелді 2. Бақтияр

Серік Нәдір Аян, Әміржан. 3. Қуатбек

Күмісбала (Күміс), Бөлек, Рәшит, Совет → 4. Әділет

Райымбек, ← Жанарбек, Нұрлан.

ҚҰЛДАРҰЛЫ САБЫР 1922 жылы Алматы облысы, Іле ауданы, Николаев ауылында дүниеге келді. 1934-1937 жылдары МТС-та Первомайка аулындағы қазақ арасында ең бірінші тракторист болып жұмыс істеді. 8 сыныпты бітіріп, орта білім алды. 1936 жылы Конституцияның өзгеруіне байланысты міндетті түрде әскери борышты орындауы қажет болған. Бұл өзгерісқе сәйкес Сабыр Құлдарұлы Қиыр Шығыс әскери округінде артиллирист болып, 1937-1939 жылдар аралығында борышын өтеді. Сол кезде Кеңес Одағы мен Жапония арасында болған Хасан көлі мен Хань-Кингол өзені маңайындағы әскери қақтығыстың қатысушыларының бірі болды. Қызыл Армия қатарында әскери қызмет атқарып, жасына байланысты орынды демалысқа кеткенге дейін, 1939жылдан 1975жылға дейін 36 жыл бойы Ішкі істер министірлігінің (МВД) қызметкері болып жұмыс істеді. Компартияның мүшесі болды. Әскери қызметті адал атқарып, шынайы еңбек еткені үшін «Ұлы Отан соғысы 1941 – 1945 жылдары кезінде Германияны жеңгені үшін», «Жауынгерлік еңбек сіңіргені үшін», «Қызыл жұлдыз ордені» және «Мінсіз қызмет атқарған үшін» – медальдарына ие болып марапатталды. Осындай қызмет атқарып көптеген табыстарға жетіп ол өз отбасының және елінің терең құрметі мен шынайы сүйіспеншілігіне бөленді. Оның өмір бойы қасында болған жары – Құлдарова Нұриля Нүсіпбеккызы. Олардың бірлескен өмірлік жолынан қалған 11 баласы болды.

БЕЙСЕМБАЕВ РАМАЗАН РАҚМАНҰЛЫ – 1922 жылы

Алматы облысы Іле ауданы Жетіген ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді заңгер. Соғыс ардагері. №316 генерал И.В.Панфиловтың атқыштар дивизиясында, Бауыржан Момышұлы басқарған полкта Мәскеу түбіндегі шайқасқа қатысқан. II-дәрежелі соғыс мүтедегі, 1-дәрежелі “Отечественной войны”, III-дәрежелі “Орден славы” одендерімен, “За победу над Германией в Великой отечественной войне 1941-1945 , “За доблестный труд в Великои Отечественой войне”, “В.И.Лениннің туғанына 100-жыл”, “Тың және тыңайған жерлерді игеру”, “Маршал Г.К.Жуков атындағы”, “Ұлы Отан жеңіс күні” медалдарымен марапатталған. 1944-1960 жылдар аралығында Алматы облысының Іле, Кеген, Еңбекшіқазақ, Шелек аудандарының соты. 1954-1965 ж. ж. Қаскелең аудандық халық сотының төрағасы. Еңбек жолын 2003 жылы Алматы облысының адвокаттар колегиясында аяқтаған.

МҰХАШҰЛЫ КӨМЕК – 1941 жылы Алматы облысы Іле ауданы Жетіген ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді. Тау-кен инженері. Малдәрігері. Тау-кен институтында инженер. ҚазССР Ғылым академиясының бас инженері. Алматы қалалық хайуанаттар паркінің директоры. "Даңқ белгісі" орденімен, "Ерен еңбегі үшін", "Франциянің өндірістер одағының" алтын медалымен, "Қазақстан Республикасына 10 жыл", "Астанаға 10жыл" медальдарының иегері. 2008 жылы "Қазақстанның атақты адамдары" энциклопедиясының тізіміне енген.

ҚОЖАБЕКҰЛЫ ҚАСЫМ – Алматы облысы, Іле ауданы Жетіген ауылында өмір сүрген. Әйгілі мерген, сері кісі болған. Орыс көпестері Қасекеңнің мергендігіне қызығып аңшылыққа бірге алып қыдырады екен. Іле өңірі "Мерген Қасым" атап кеткен.

ҚАСЫМОВ ЮСУФ САТЫЛҒАНҰЛЫ – 1936 жылы Жетіген ауылында дүниеге келген. Жоғарғы білімді. зоотехник. Талғар ауданындағы Қызылқайратта колхоз төрағасы, Жамбыл ауданы Ақтерек совхозында директор, "Қазақстанға 40 жыл", Іле совхозында директордың орынбасары болған. 1998 жылдан зейнеткер.

ТІНЕЙ (Тайкелтір)—→ Шоқпар, Төлебай. 148-бетте

Байғазы, Қозыбай, Тәңіркұл, Жұмағұл, Ашкожа, Тоқпан, Тайман.
141-бетте 144-бетте 145-бетте 146-бетте

Майлыбай, Бәйіт. Төлебек—→Бакберген, Үсіп—→ Бекберді—→ Смайыл

Жұмабай, Базарымбет, Молжігіт, Тойбек. Батырбай, Алтырапбай, Келтірепбай.

Дуанбай Әбенбай Темірәлі 1.Күздеубай—→ Дәнияр

Телғара Байғара, Асқар. 2.Қыстаубай—→ Ғани, Жанат, Қанат.

Әріпбай, Бекбол. 3.Пердебек—→ Сырым, Нұрсұлтан.

Айдар, Серік. 4.Пернебек—→ Дулат, Думан.

Сабыралы, Жүніс, Әбдірәлі. 5.Тұңғышбай

Жақангөз, Үсен, Қанат, Тынай. 6.Әскербек

Қажымұқан Абай 7.Қаржаубай

Сәмбетбай 8.Кенесбай

Шыныбек, Әбу, Шайқы —→Өмірзақ

Жанұзақ —→ Ұлан, Құнан, Дөңен, Өнер —→ Байдәулет.

Серікқали, Берікқали.

Тойбек Нұржан, Дархан.

Жұмағали, Еркеғали, Есенғали. Әбдірамбай, Төленбай.

Байбек, Бекей—→ Салпы, Күзен—→ Абдулла, Әлімбай—→ Байтерек, Нұртерек

Ықылас, Жарас Қосай Құдабай

Қалманбет, Ізбасар, Сарманбет. Нағызбай

Арнат ←—Марат ←—Өмірзақ, Байзақ, Тайзақ, Жанұзақ.

Еркінбай, Ержан, Ержан

Жексен, Жақан, Жақсымбет, Жақсыбай, Айқынбек.

Аңсар Ырысбек, Жәнібек, Тұрысбек. Бағлан

БАЙБЕК

Болас, Еламан, (140-бетте) Көшек, Қиық.

Сарымолда, Иман, Тұрыс. Тастан, Абақан, Тәшмағамбет — Тәкей

Ерке — Ниазәлі. Ермек, Қуандық, Қуаныш, Мелдебек.

Бауыржан — Серік — Зайпан — Сәтен

Артықбай, Барлыбай — ..... — Айтжан, Садыр.

Мейрамбек, Үрістем — .....

Еркебұлан, Мырзабұлан, Кенжебай, Төлебек.

Тәжі, Тәңірберген, Төлеміс. — Манап — Мұсабай (Күшікқара)

Жанысбай, Жандос, Сейітқан.

Шайдоз, Сейдәзім, Сейітқасым.

Бақытжан, Әлім. — Сұлтан

Адыр. — Дәмір. — Нұрлан, Мәлік, Ерлан.

Мамырхан, Керімхан, Жұман, Әбдікерім, Тілеуберді.

Киелбек, Қантарбай, Досжан, Арыстан. — Әлімбек

Алмас, Жалғас — Бексұлтан, Дулат.

Алпыс, Байсұлтан, Елтай, Бектай, Нұрсұлтан.

Бейсен, Келген, Мерген.

Ергенбай, Ерлан, Қалдыбай, Еркінбек, Нұрболат.

Болат, Талғат, Дулат. — Ернұр — Еркеғали, Нұрлан, Ержан, Еркін.

Асылхан

Шыңғыс, Мейіржан, Ғалымжан.

ЕЛАМАН — Байтума, Байзақ, Жағаш.

Қобланды, Онланды, Сабыралы, Есболай.

Бибосын, Бибатыр. Әлі. Алдаберген, Тілеміс, Тілепберген, Нүрпейіс.

Ернар, Марал. Райымбек, Рүстембек, Мәдімар. Өмірбек, Шақатай.

Шалқар, Абай. Ғалым, Гайдар, Ғани, Айдар.

Асыл, Болат.

Қасымбек, Кенес, Серік. Әзен, Асылбек, Төлеуіш, Мейрамбай.

Марал, Ерназар.

Жаңабек, Жәнібек, Қаныбек, Қайрат — Айдын.

Мұса, Иса — Әби — Қален, Төлен, Дауыл, Мейрамбек.

Рүстем Олжас Нұржан, Ержан.

Ерлан, Еркін, Нұрлан — Нұрдәулет.

1. Мәмбетәлі, Асан, Сыпатай, Нұртай, Мұратбек, Көпбай, Керімбай,

1. Есенәлі Ақберді, Дос. 8. Молдабай, Бөгенбай, Дәулетәлі.

2. Сүгірәлі Байдәулет Көпбосын Мыңбосын

Сүгірбай Берікбосын Байтымақ

Нұрбосын, Есенгелді. Есенбай, Бұралқы. Барат

Көпбай, Серікбай. Аян — Сәрсен, Дәнияр. Манат

Қырықбай Есберді, Есберген, Еспен, Базар. Дархан, Мейірхан, Дәулет.

Алтан, Байназ — Жылқышыбек — Артығали — Мұрат.

Ырысқұлбек, Сағынбек, Қуат, Жақсыбек, Дастан.

Ержан Нұржан

Әуесхан, Әуесбек, Исахан, Марат, Жанат, Самат.

Руслан Жангелді

Бақыт, Әлішер, Исхан, Нұрсұлтан.

ТӘҢІРҚҰЛ — Ескұлы, Доскұлы — Айты — Нүсіпбай, Күсепбай, Сәрсенбай.

Баян, Бұғы, Марал. (143-бетте)

Сейді, Үсен, Балабай, Абданбай. Рақым

Байдалы, Керімбай.

Құдайберген

Алтынбек — Самат, Азат.

Туғанбай

Айбек Мәдияр

Сыдық, Шәріп, Шолпанқұл. Талғат, Қайрат, Куат, Қанат — 1.Нұрлан

1.Ақмәдияр

Жеңіс, Жандос. Еламан

2. Алмас

2.Тұрсын Камал, Алмабек, Алмас.

Нұрмырза ....., Қажымұқан.

Қанат, Марат, Болат, Нұрлан — Әлихан

Айдар Асқар

Байбосын, Нұрбек, Шырынбек, Байғұт.

Аман Көлбай Оспан, Әбу.

Өмірзақ — Қожахмет, Серік, Серіккали, Құрманғали.

Еркін, Нұрбек. Бақтияр Үш ұл.

Айнақұл, Мырзақұл, Ырысқұл. (142-бетте)

Ақылбек, Жомарт, Қайсар.

Ермахамбет Оразбай, Аман, Оралбай. Азамат, Сабыр Әліпер, Думан.

Берікбай Сембек, Асанбек, Бақыт, Жақып, Асыл.

Мыңбай, Ахмет. Мұхит, Мұқан, Мұхтар, Алмас.

Ержан, Нұржан, Рамазан, Жанас, Алмас.

Саламат, Әсет, Әділет.

Исатай, Ықылас. Данияр Болат, Қайрат.

Көпжасар, Бекжасар, Бекжігіт, Нұржігіт, Нұрпейіс, Нұрсейіт, Арыстан, Артық.

Рүстем, Сұлтан, Руслан. Бақытжан, Ғалымжан, Серік. Дидар

Дәмір, Әли. Бауыржан, Мейіркан, Медет, Темірқан.

Ержан, Нұржан, Нұрболат, Ерболат. Жасулан, Еркебұлан.

СЫДЫҚОВ БОЛАТ НҰРМЫРЗАҰЛЫ – Алматы облыстық денсаулық сақтау департамент бастығы. Жоғары білімді ғылым докторы. 2009 жылдың Қазақстан Республикасының Денсаулық Сақтау Министірінің орынбасары.

НҮСІПБАЙТЕГІ ҚҰДАЙБЕРГЕН ҮСЕНҰЛЫ – 1936 жылы туған. Алматы облысы Талғар ауданы Рассвет совхозында 40 жыл шопан болған. 1993 жылдан зейнеткер. "Құрмет белгісі", "Еңбек қызылту" ордендері мен көптеген медалдармен марапатталған.

НҮСІПБАЙТЕГІ АЛТЫНБЕК АБДАНБАЙҰЛЫ – 1940 жылы туған. Жоғары білімді инженер құрылысшы. 30 жылдай Алматы қалалық жөндеу-құрылыс басқармасында құрылыс инженер болған. "Еңбек ардагері" медалімен марапатталған. Зейнеткер.

ЫРЫСҚҰЛ — Құттыбай, Дүйсенбай, Түгелбай — Шәймерден

Жексенбі — Нұрпейіс, Жанпайіс, Есіркеп, Мүсіркеп.

Жұмабай, Серікбай.

1-әйелінен, 2-әйелінен — Ақат, Күлпаран.

1-әйелінен, 2-әйелінен, Райымқұл, Шотпақ — Қанар

Оразбай Келгенбай Сейсенбай. Сәрсен — Талғат

Берік, Серік. Ермек, Айқын, Ермұрат, Еркін, Еркеш.

Бауыржан — Асқар, Оразтай, Асылбек, Батырбек, Дұрысбек.

Болат,Абыхан, Көпесбай,Бекен,Талғат. Жанайдар, Асылхан.

Ерлан Рамазан, Ислам. Құлантай, Айдын.

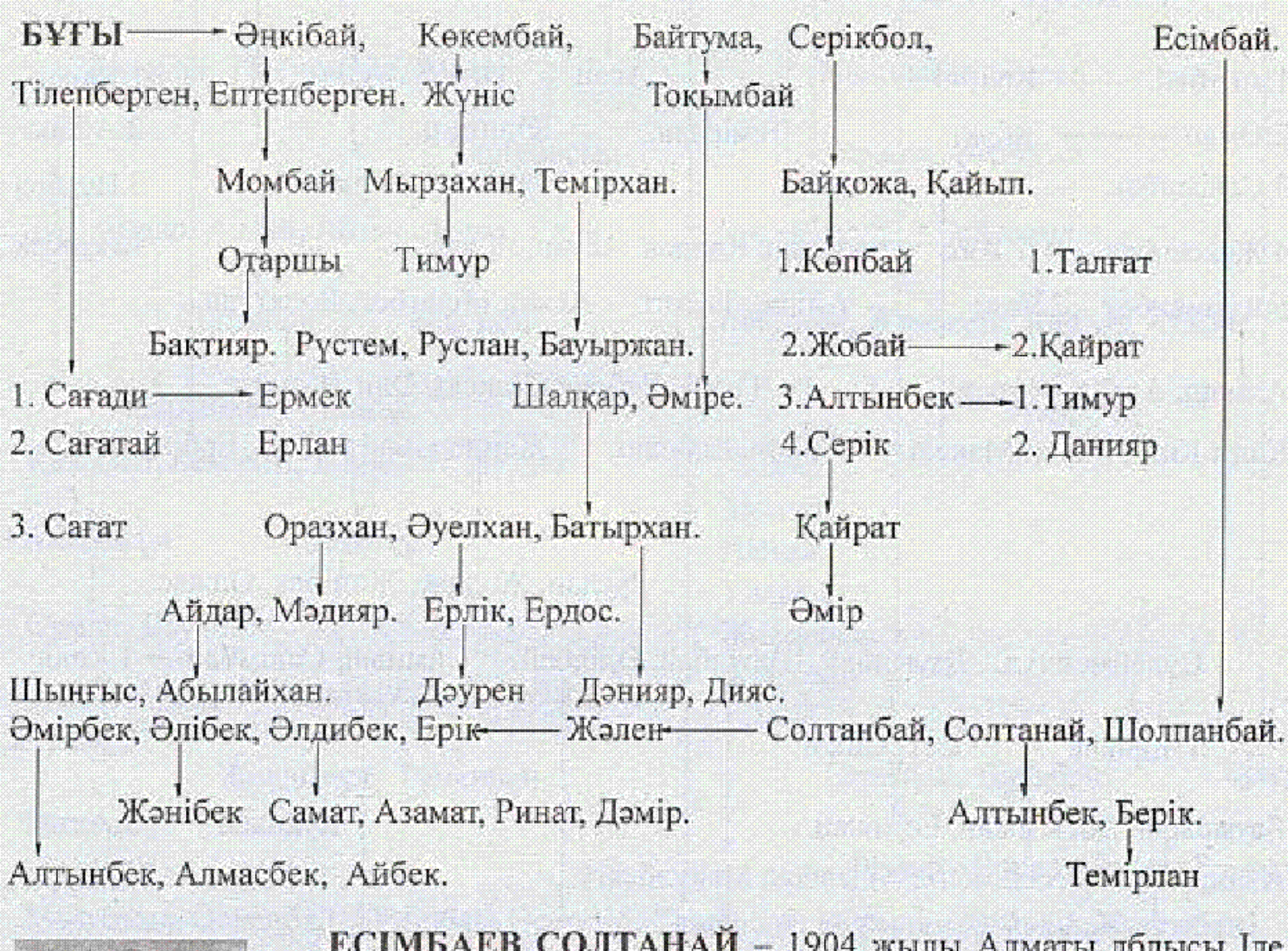
Марат, Тимур — Бақытжан Алдияр

Рамазан, Теміржан.

Мүсірепқызы Күлпаран – 1921 жылы туған. Алматы қалалық 1-Май өндірістік киімтігу бірлестігінің тігіншісі. Социалистік Еңбек Ері, Ленин орденінің иегері.

ЖАМПЕЙІСОВ КӨПЕСБАЙ ОРАЗБЕКҰЛЫ – 1950 жылы Алматы облысы Іле ауданы Жетіген ауылында дүниеге келген. Жоғары білімді теңізші. 1-ші дәрежелі капитан. 1968-1999 жылдар арасында ССРО-ның әртүрлі әскери теңіз флотында командалық саяси басқару қызметтерін атқарды. 1993 жылдан ҚР қарулы күштері қатарында әртүрлі қарулы күштер қызметін атқарды. ҚР Қорғаныс Министрлігінде ақпарат бастығы. 2002 жылдан демалысқа шықты. 2003 жылдан бизнеске кетті. 2005 жылы "Алтын-алма" ойын сауық комплексінің техникалық директоры, 2007 жылдан АҚ МП-ККК-нің бас директоры. Қоғамның саяси өмірінің белсенді мүшесі. Ұлы Отан соғысы ардагерлер одағының төрағасы. ҚР запастағы әскери қызметкерлер бірлестігінің Вице-президенті. Ұйымдастырушылық, тұрақтылық, талапшылдық, адамгершілік, мақсаттылық, көздеген мақсатын іске асыра білу қасиеттері мол азамат.

ЕСІМБАЕВ СОЛТАНАЙ – 1904 жылы Алматы лблысы Іле ауданы Николаевка (Жетіген) ауылында дүниеге келген. 1920-1923 жылдары № 16 атты әскер полкінің № 8 дивизиясында, Өзбек ССР-ның Бұхара қаласында армияда болды. 1923 жылдан Іле аудандық Союз қожалық мекемесінің төрағасы. 1942 жылдан Рассвет колхозында қызмет атқарған. 1942-1946 жылдары № 61 атты әскер дивизиясында зениттік атқыштар батареясының дивизия командирі орынбасары. Сталинград, Оңтүстік фронттардағы соғысқа қатысқан. "Қызыл жұлдыз" орденімен қоса көптеген медальдармен марапатталған. 1946-1965 жылдарда Октябрь селосының тұтынушылар кооперациясын басқарған. 1982 жылы дүниеден озған.

АШҚОЖА — Жантелі, Жәпек, Киік.

Сұлтанбек, Байбек — Байкісі, Көшек, Қиық — Торғауыт, Мыңжасар — Бостан

Нұралы, Ералы, Мұсабек — Жарас, Алмабай, Базарбай, Сүлеймен. — Налил

Ғалымжан — Жүрсін — Толғанбай Тұрсын Ілебай

Серік, Байсерік, Тұрар, Жалғас.

Көшкінбай, Бұқарбай, Қойшыбай, Дүйсенбай.

Төленбай — Жүніс

Мерейбай,Қасқабай,Сіргебай,Іргебай,Жапсарбай, Алтыбай.

Төлепберген, Әуірінбай.

Суан. Сәбит, Нұрғазы, Нұрлан, Нұржан.

Масабай

1.Айтбай — Қайрат

2.Омар — Болат

3.Сейсенбек

4.Жексенбек — 1.Аят

5.Құрманбек 2.Саят

Асан

Темірлан, Әлинұр.

Бауыржан, Ержан.

1.Ердос

2.Айбол

3.Нұрбол

4.Нұрбек

Алмаш, Ардақ, Мұрат.

Абдан, Қалдан, Аскар, Абылай.

Айдос, Талғат, Асхат, Болатбек, Болатхан.

Ғазиз, Елбрус. Максат, Әди. Жомарт

Қант, Қият, Мақат,Максат.

Байбол, Есболат.

Жандос, Байдос,

Ербол, Бибол.

Айбек

Женіс

Руслан, Жолдас, Жәнібек, Олжас.

Сүлейменқұл, Дауылбай, Шәуілбай, Әділбай, Симный, Сәлімбай — 1.Коля

Отарбай Сексенбай

2.Мития

Бауыржан, Досымжан, Есімжан.

Қуаныш — 3.Алтай

Ақан, Асанбай, Атамбай, Ақылбек, Мақұлбек.

4.Дәурен

Ержан, Бауыржан. Жанторе Наурызбай

Елбұрыс. Ғани, Ғазиз — Болат, Мейірбек, Мейірхан, Әлихан.

Акторе

Дәмір, Мейіржан. Алтынбек

Ринат — Дархан, Дайырбек, Қабылбек, Кәдірбек, Кәдірхан, Меліс, Нұрлан.

Азамат, Әбілқайырхан, Ақарыс. Қуат, Рүстем. Руслан Бейбіт, Женіс.

Нұржан, Тимур, Қайрат, Ғалым.

Орынбасар — Бегарыс

ТОҚПАН

Қыдырбай, Сатыбалды — Қоғыл, Түрке — Байтөре, Төребай.

Жүгініс, Нұрсейіт

Жексенбі, Әбітай, Бидайбек, Арпабек, Орынбай.

Шүрек, Әймембет, Тілменбет, Жәлменбет. Атамқұл, Балпық

Қосыбай, Батыркүл. Мырзабек, Аманбек, Момынқұл, Ырыскүл.

Құлназар Нұртан Теміркұл

Жұмабай Сапақ Ыбрайымқұл, Рахманқұл.

Қарабай, Тілеуқабыл, Ахмет. Жолшыбек, Тұрар.

Берікбосын Ержан, Өміржан.

Айдар, Алтай, Абзал, Ардақ, Ғани. Сейіткүл, Бейсекүл.

Әлтайыр Әлихан Байсерік, Жансерік, Қайрат, Азамат.

Абылайхан, Әлішер. Ақарыс

Қалсейіт, Бексейіт, Жансейіт, Дәулет. Жомарт

Мақсат

Шоқан

Уәлихан

Жақсылық

Жанарыс

Молдағұл Атамқұл

Орман, Дәулет.

Сағымқұл, Дәулеткүл, Байдәулет.

Жолдығұл, Түменбай.

Серікбай, Берікбай, Ерік.

Бинұр Ернар, Дидар, Бекнұр.

Мырзакүл, Өскенбай, Ырысбай, Өсербай, Көшербай, Нұрман, Жұмәділ, Құттыбай.

Жаманқұл, Пошқұл. Зенебар, Нысанбай, Тышқанбай. Жамбыл

Бақыт Шынболат, Ерболат, Тұран. Қанат

Данияр, Бақтияр. Ербол Бекболат, Байболат, Жанболат.

Серболат, Нұрболат, Болат, Бақытжан. Нұржан

Қалдарбек, Бағдат, Дәулет Ержан, Бауыржан.

ТАЙМАН (ОҚО Темірландағылар)

Қосжетер, Момбай, Тойшыбай, Бұлтбай, Сұлтан, Сәуренбай, Дөненбай, Асанхан. Орынбай,
147-бетте

Кембай — Мұшебай — Әлихан — Елтай

Мыңбай — Сырлыбай — Бақыт — Сатқан

Марат, Болат, Қуат. — Өмірхан

Мұхан, Медет

Құрманәлі, Нұрманәлі.

Жасұлан, Бауыржан.

1.Пернебай

Дос, Есембек, Есберген.

2.Қымызбай

Шынарбек

3.Әбей

4.Жұмахан

5.Төрехан

6.Сейітхан

7.Уәлихан

8.Айдар

9.Темірхан

10.Дәулет

Қаныбек, Әлішер, Дінмұхамбет, Оразбек, Нұрмахан, Әлмахан, Қалмахан.

Болат, Аян. — Дияс — Бағлан

Назар, Мейірман, Қараман.

Анарбек, Жамалбек, Дәнебек ——— Бақтияр, Айдар.

Нұркен — Саттар

Молдабек — Асхат, Ибрагим.

Жолдасбек

ҚОСЖЕТЕР

Жетібай

Жиенбай, Бөкенбай → Ізбасар, Сәрсенбай, Бейсебай.

Мырзалы, Мырзагелді.

Мырзакерім Дүйсенбай, Дүйсен → Ешмахамбет

Тұрдыбай, Тұрапбай.

Талғат, Әбдікерім, Жақсыбек.

Данияр Нұрсұлтан

Ділдәбек, Жетібай, Айбек.

Ташболат, Ерболат, Ералы → Нұрлан

Бауыржан, Сабыржан, Ғалымжан, Берік, Женіс.

Досжан, Әлжан. Нұрбек, Жалғас.

Дәуіржан, Бағжан, Ұлықпан.

Нұралы, Нұрғали, Ерғали, Қалжігіт, Нұржігіт, Байжігіт, Нұрлыбек.

Медет, Абзал. Нұрдәулет Ерхан

Ғани, Жанболат. Нұрболат, Нұржан, Нұржігіт.

Елнұр

Ермахан, Ырысмағамбет, Ырысдәулет, Ырысқұлбек.

Ержан Өмірбек

Ерлан, Бекзат.

Сүлеймен, Қырғызбай, Кенжебай, Оспан, Өсербай, Сарыбас.

Серікбай → Нұрмат, Хұсан, Бегмат, Мұса, Еркін, Сарыбас.

Сымайыл, Раушанбек, Омарбек → Нұрбол, Ербол.

Шәмір, Темір, Сәкен, Аян.

Ғани

Шәкір, Серік, Зият.

ТӨЛЕБАЙ → Құдас, Түктібай → Байтана → Байтұрсын → Ахмет

Таласбай ← Өтебай. Саймасай ← Исақ, Шынәлі, Рахманқұл.

Бейсен, Нарбек. Сәтбай, Ауғанбай, Дәурен. Құрман, Егізек.

Арысбай, Арапбай. Дәурен, Мәулен, Мұрат. 1.Жәнібек

Кәден. Дулат. Нұрдәулет. 2.Жанту

Болат, Ерболат → Арбек. 3.Жандар

Бек, Нұр. Ниетжан, Камалбек, Дәулет.

Қабылбек, Жолдығұл. Жүнісбек, Ырысбек, Білісбек → Ерген, Сәрсенбай.

Ұзақ. Мәмбетәлі, Сейдалы. Азамат, Нұрлан, Нариман, Нұркен.

1. Абай. 1. Нұрмахан. Арман. Болат, Марат.

2. Асқар. 2.Байжан. Бекзат, Нұржігіт.

3. Аян. Ермахан, Сабырхан.

4. Асқат. Мәдуархан, Аштархан, Ескендір, Уәлихан.

Жеңіс, Кеңес, Әнуар. Махамбет

Нұғыман, Нұрман, Шахарман, Қахарман, Жайылмыс, Тойылмас, Ербол.

Нұрмағамбет. Байтана. Мұрат. Байтұрсын. Қыдыралы

Тұрлыбек, Нұрлыбек, Жаңбырбай, Шерхан → Нұржігіт

Нұрхан, Мейірхан. Мақсұт, Асқат, Рахат, Фархат.

Нұралыхан, Нұрмахан, Мақсат.

Оңтүстік Қазақстан облысындағы Байыстың Назарынан тараған Үзік аталары.

?→Жүндібай→Жаңабай, Туғанбай.

Жайшы, Майшы, Ахмет→Нүсіпбек, Нүсіпбай→Өкен, Өскенбай, Өмірбай.

Түменбай Рахым

Бейсек→Ринат, Рүстем.

Ықсан Досжан→Арман

Бақберген, Бақтияр.

Төлеген, Марат→Асқар→Әліби

?→Аталық→Қасен, Ақмәди, Сырттан, Сәбит, Сағит.

Кенес, Кенехан, Төрехан, Дүйсембай.

Сабырхан, Кәдірхан, Кенен. Нұрлан←Буланбек, Бақытжан.

Айбек Ғазиз Мирас Нұрсұлтан←Нұрғали←Нұржан

?→Байбол→Есенқұл, Омар→Анарбек, Нышан.

Зұлпыхар Қанат, Мұрат.

?→Еркебай→Рай→Әбдізәкір→Сейіткан, Сейдалы, Махамбет, Нұрхан.

Нұрлан, Ерлан, Нұрислам Нұрболат. Майдан Әлі, Нұрсұлтан. Айдос

?→Имаш→Батырбек→Дидар, Дидархан.

?→Сейдалы→Тұрғанбек, Мақұлбек, Жарқынбек.

Бақыт, Мұқтар, Жақанай, Қанат, Марат, Науатбек.

?→Төбет→Нұрман→Бекбосын, Наурызбай, Тұрымбет, Дауымбет.

Серік, Ұлан←Мейірбек, Райымбек, Мырзабек, Нұрлыбек.

Берік, Ерік, Ерлік. Арман. Ербол, Ардақ.

.?→Бижан→Сапарбай, Тоғызбай, Оқжігіт, Айымжан.

Кәміл Онланбек, Мелдебек, Қалдыбек, Ордабек→Сәбит, Дулат.

Қайрат, Серік. Қуандық, Қанат.

Ербол←Қорғанбай, Нұрбол, Нұрлан, Тұрсынбай→Арман

Нұртілу

?→Нұржан→Ерқанбай→Шәріпхан

?→Тамбай→Абылай, Садықбай.

Таштемір→Дәулет

? → Базаркұл → Анаркұл, Жүрсін.

Әшір, Нәсір, Алдаш, Әбубәкір, Әбдіжәкі → Мейіржан

Нұрлан, Пернебек, Нұржан. Ержан, Ерман, Біржан, Бауыржан.

Мұхит, Жеңіс. Арман Аян, Бақдәулет.

Ерлан, Ерғали. Мәди, Ғани, Сағидолла → Ғалымжан, Шағажан.

? → Барқат → Сарыбас → Жетібай, Жиенбай → Сүлеймен → Оразымбет

Қырғызбай, Сегізбай.

Серікбай, Еркін, Міркаумет → Мақсұт, Махмут, Мұхтар, Мұртаза, Шамил, Сүлеймен.

Тимур, Искандер.

Нұрмат, Құсан, Мұса → Мұрат, Батыр, Данияр.

Уәлихан, Асылхан.

Мырзабек. Мирас, Аман.

Мәлік, Мұрат, Марат, Рустам, Рахим.

Нұрлан Спартак, Бахадүр.

БАЙСЕЙІТ → Қайыпберді → Үмбет, Шағалақ. 155-бетте

Нысанбай, Көбей, Ескене, Доскене, Жаманбай. 154-бетте

Есіркеп, Бақтай, Төрегелді, Қалматай, Өтеген.

Сопбек → Ілесхан → Дархан.

Өмірбек, Әуелбек, Үсенбек, Болатбек.

Арыстан Бердіқұл. Мақан

Мелдехан, Тәжіхан, Жолдыхан → Руслан, Абылай.

Саят, Рауан, Роман.

Әділхан, Әсілхан, Нұрқасым, Жомарт, Мұхит.

Пернехан, Әсілхан, Күмісхан, Беделхан.

Сағат, Ғани. Сағын, Бегарыс.

Сәбит, Бейбіт, Бақыт.

Айтмырза, Құлмырза, Кәрі, Бесбай, Шолан, Жәутік.
152-бетте 153-бетте 154-бетте

Тасыбай, Бектас. Тайғара, Байғара → Әбілдә, Әбду.

Туғанбай Рахманбек. Жақсыбек, Керімбай, Керімқұл.

Мелдебек, Ертай. Балхаш, Дулат. Асқар. Бауыржан, Бексұлтан.

Еркін, Ербол, Ертай. Қалижан, Нұрғали, Нұрланбек, Нұрлан.

Нұрбол Нұрсұлтан Мақсат

Алшынбай, Сейсенбай.

1. Арапбай
2. Ерғазы

Рахат

Сейсенбек Нұржігіт

Дархан, Ақан ← 9.Асан, 10.Қуат, 11.Артық.

1.Базарбай, 2.Батырбек, 3.Сәуірбай, 4.Ордабай, 5.Мұрат,6.Қалдыбай, 7.Барлыбай,8.Дәуір,

Шоқан, Әбдірахман, Әділхан. Дулат, Нұрлан.

Әділұлан Әбдінұр, Нұржан.

Қадырбай, Тенел, Данияр. Қуанышбек, Берік.

ТАСЫБАЕВ АБДРАХМАН БАТЫРБЕКҰЛЫ – 1977 жылғы 4 мамырда Шымкент қаласында дүниеге келген. 1994 жылы Шымкент қаласында №24 орта мектепті, 2000 жылы М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан Мемлекеттік университетін инженер-экономист мамандығын алып бітірген. 2001-2003 жылдары Оңтүстік Қазақстан облысы әкімі аппараты талдау-сараптау бөлімінің бас маманы, Оңтүстік Қазақстан қаржы және коммуналдық меншік департаментінің бөлім бастығы. Оңтүстік Қазақстан облысы әкімінің бас инспекторы қызметтерін атқарған. 2002 жылдың маусымы мен 2005 жылдың сәуірі аралығында Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінде бас маман, басқарма бастығының міндетін атқарушы, басқарма бастығының орынбасары болып жұмыс істеген. 2005 жылдың маусымында «Жасыл Ел» жастар еңбек жасақтарының республикалық штабы» мекемесі Оңтүстік Қазақстан облыстық филиалының басшысы болып тағайындалды. 2006 жылғы наурыз айынан бастап Оңтүстік Қазақстан облысы әкімінің бас инспекторы, ал 2007жылғы наурыздан осы уақытқа дейін Оңтүстік Қазақстан облысы әкімінің аппаратында бас инспектор – Ұйымдастыру-инспекторлық бөлімі меңгерушісінің орынбасары. "Астана қаласының 10 жылдығы" медалімен марапатталған.

КӘРІ → Досанай

Бабатай ← Қали, Салы, Телібай, Пия, Момыш, Зия, Есенбай.

Ырысалы, Сапаралы, Бердалы ← Мәңке Божақай Дәуітәлі 1. Мәжен

Абылайхан Жәңгірхан, Уәлихан. 2. Тәжен

Назархан Батихан, Дархан. 3. Омарбек

Төрехан, Нұрмахан, Есімхан.

Мырзалы, Ералы, Жапаралы.

Ахметалы, Бейбіталы.

Бегалы, Асаналы, Есеналы.

Амангелді, Сапар ← Аршабай, Аралбай, Темірхан, Мырзагелді.

Бақытжан Бақыт, Бауыржан, Рүстем.

1-әйелінен, 2-әйелі Жақайдан → Құрманғазы, Нұрғазы, Ерғазы.

Бауыржан, Нұржан. Нұрлан

Мұрат, Арман, Дәурен, Бауыржан, Олжас. 1. Нұрсұлтан

Аралбай Дияс Темірлан, Әділхан. 2. Ерлан

Талғат, Болат, Жомарт, Жақсылық. 3. Ержан

Қанат Нұрдәулет 4. Ербол

Дінмұхамбет, Нұрмұхамбет, Бауыржан. 5. Еркебұлан

МОМЫШЕВ АМАНГЕЛДІ АРШАБАЙҰЛЫ – 1943 жылғы 25 желтоқсанда Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Үрбұлақ ауылында туылған. 1960 жылы Балықшыдағы орта мектепті күміс медальмен бітіріп, Жамбыл технология институтына түсті. Институтты бітірген соң, 1965 жылдан 1975 жылға дейін Шучинск ет комбинатында шебер, технолог және цех бастығы болып қызмет атқарды. 1971 жылдан 1975 жылдың тамыз айына дейін Көкшетау ет комбинатында бас инженер, директор болып істейді де, 1975 жылдың тамыз айында Көкшетау облыстық партия комитетіне тамақ және жеңіл өнеркәсіп, сауда бөлімінің меңгерушісі қызметіне тағайындалады. 1977 жылдан 1987 жылдың сәуір айына дейін Жамбыл облысында ет-сүт өнеркәсібінде әртүрлі басқару қызметтерінде жұмыс істейді, ал 1988 жылдың қыркүйек айынан 1995 жылдың желтоқсан айына дейін Жамбыл ет комбинатының директоры, кейін құрылған «Жігер» акционерлік қоғамының президенті. 1995 жылдың желтоқсан айынан бастап Жамбыл .облысы әкімінің орынбасары, ал 1996 жылдың маусым айынан бастап 2007 жылға дейін Жамбыл облыстық стандарттау, метрология және сертификаттау орталығының директоры, «Отан» партиясының Жамбыл облыстық бөлімінің жетекшісі.

Момышев А.А. "Қазақстан Республикасына еңбегі сіңген қызметкері" құрметті атағының иесі, «Құрмет» орденінің иегері, инженерлік сертификаттау саласындағы эксперт-аудиторы. Момышев А.А. қоғамдық жұмысқа белсене қатысады, облыстық мәслихаттың депутаты. Ол «Тектұрмас әулие» қайырымдылық қоры» қоғамдық қорының президенті Өзінің қаражатымен «Тектұрмас әулие» кесенесін тұрғызды. Қазір Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты.

БЕСБАЙ

Төленбі, Бектай, Босмойын.

1.Сыдық

2.Сатым

3.Серікбай

4.Дәбжан

Мейірхан, Оразалы, Тілеубай.

Игенбай, Қорғанбай. Өскенбай, Үсіпбек.

Құлжан, Құлжабай, Пернебек

Сәрсен, Дүйсен. Арман

Есен

Болатбек, Анарбек. Жүрсінбек, Құттыбек, Сәулебек.

1.Жанарбек

2.Қанатбек.

Болысбай, Өтебай, Тәпен, Тілеген, Кенжебай ⟶ Бастарбек

Берікбай ⟶ Айтбай, Омархан. Батырхан, Мейірхан, Валихан.

Тасболат, Талғат, Жамболат. Ғабит, Еркебұлан, Едіге.

Пернехан, Төрехан, Әуесхан, Ермахан, Нұрлыхан.

Асқарбек

Асылхан, Ернұр

Жасұлан, Рауан.

ЖӘУТІК

Сарман

Қоңқабай (Мәмбеталы)

Сейітбек, Қамытбек, Алтынбек, Аманбек, Райымбек, Рәсілбек, Қабылбек

Зәуірбек, Сыпабек. Қасымхан, Досымжан. Еркебұлан Берік

Арман Баратбек, Балқыбек, Айдарбек. Болат, Қайрат, Самат.

Қуаныш, Бақыт, Марат. Дидар Алан

Сәкен, Нұрбол, Ербол, Ғалым.

НЫСАНБАЙ

Тілеке, Сағындық, Найманбай, Сырғабай, Қожабай.

Сынықтай, Сыныкбай, Төлетай. Жұман

Ілесхан, Ілес. Әжімет.

Дидар, Айдар, Марат. Қондыбай, Нұрлыбай.

Жангелді, Нұргелді. Барқы, Бапан.

Досжан Естай Қайрат Мақсат. Төлепберген Ыбырайым.

Есжан Талғат Қалдыбек, Әділбек.

Нұрлан, Алмас, Сәбит, Сәкен.

Бақдәулет, Нұрболат. Болатбек, Дәулетбек.

Нұрдәулет, Нұрғали, Бекболат, Азамат.

Сұлтан, Орынбек, Оразбек, Нұрлыбек.

Самат Әлібек, Әділбек, Нұрбол.

Мақұл, Сапарғали ← Ақан, Ақылбек ← Нұржан, Нұрман, Құлман.

Марат, Мақсат, Бағдат. Оразбек (Алдаш)

Қанат, Талғат, Дулат. Хасен, Есен, Асан, Асхат.

Еркебұлан Жасұлан, Махат. Станбек, Ілес.

Алмас ← Сералы, Ералы, Нұралы, Нұғали.

Нұрғали Ернар Әбубәкір

ШАҒАЛАҚ

Тоғанас, Тасыбай ← Сексенбай, Балта, Жанан. (157-бетте, 158-бетте)

Тұрлыбай, Байкөнек, Құдайберген → Жантас (156-бетте)

Байыр, Тайыр → Байшымыр. Жамбыл, Қарынбай, Шаңлақбай.

Өскенбай, Тұрдалы. Бекауыл Бекбау

Жұмабек, Әбдібек. Қойшыбек, Ізет, Елшібек.

Затыбек, Балқыбек. Ілес Рахметулла Егізбай

Ұлан Самат, Жомарт.

Ринат, Еркінбек. 1.Мықтыбек → Аян. 1.Саятбек

Қалжан, Әлібек. 2. Сапар → Бақтыбек. 2.Маратбек

Кемпірбай 3. Нұрдәулет → Нұрбол 3.Мұратбек

Ерғали, Нұрғали, Қали. 4. Ердәулет 4.Бақытбек

Еркін Сырым, Нұрым.

Ғабит, Сәбит, Серік. Қуандық

Мәлік, Ырысбек, Жақыпбек, Олжас, Ілияс, Тимур, Ермек.

Маликан Дінмұхамбет

Жорабек, Дүйсен ← Сәтбай, Сартай, Мәтбай, Бек.

Орманбек, Парманбек, Ерғали. Тоқбай, Байбосын, Құрманбек. (156-бетте)

Еркін, Еркебұлан. 1. Бақат Сәкі

Ордабек, Шолпанбек, Орынбек → 2. Мирас Әліпбай, Жандарбек.

Нақыпбек, Сәулебек, Жарқынбек, Рақымбек. Құралбек

Тұрсынбек, Алтынбек, Сыпабек, Үсен. Садықбек, Сайфудин.

Кәрім Дархан, Нұркен. Арман

Исабек, Әмір, Темір, Асхат, Әбдір → Данияр. Жандас, Айдос.

Диас Ақтөре. Уәйділдә, Бәйділдә, Төлеген, Әбілдә.

Олжас, Жасұлан.

Әсілхан ← Арман, Бейбіт, Ардақ ← Сатыбалды, Тілектес, Пернехан.

Жалғас Бауыржан Мадияр

ҚУАНДЫҚ ТҰРДАЛЫ – 1932 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Ұрбұлақ ауылында туған. Республикаға белгілі ұстаз, педагог, ғалымдардың бірі. 1964 жылы 32 жасында Ресейдің Екатеренбург қаласында диссертациясын қорғап, экономика ғылымдарының докторы атанған. 1968 жылы Жамбыл қаласында жаңадан ашылған педагогика институтының ректоры болып, осы оқу орнының іргетасын нығайтуға, жан-жақты жетілдіруге лайықты үлес қосты. Қуандық Тұрдалының жетекшілігімен, ұстаздығымен бірқатар жастар ғылым жолына түсті. Олардың катарында М.Н. Сарыбеков, О.С. Сәлімбаев, С.Смайылов, тағы басқалар бар. 1991 жылы Түркістандағы Қожа Ахмет Ясауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университеті ашылғанда алғашқылардың бірі болып, осы оқу орнына келді. Он төрт жыл бойы халықаралық университеттің ыстығына күйіп, суығына тоңып, қалыптасуына үлес қосты. ХҚТУ--де профессор атанып, Таразға қайта оралды.

ҚҰРМАНБЕК

Балтабай

Қансейіт, Әлсейіт, Әбсейіт, Мәсімхан, Сейітхан.

Қуаныш — Абай — Нұрсейіт, Нұржас, Ержас.

Сабырхан, Қасымхан, Әсет.

БАЙКӨНЕК

Қалымбет, Назар, Таубай, Есенгелді — Жолдас.

Нұралы, Сергазы — Бейсен, Дабылбек, Мамырбек.

Мұрат — Сегізалы — Жәлелдин, Мұзафар.

Жандос — Әбдікәдір, Жасқайрат — Жалғас

Күзембай, Байқоныс, Жұбай — Қақыбай, Сейдазым.

Бақыт, Мұхаметәлі, Сейдазым — Мырзабай, Қияс — Ғани

Дәнияр

Қарабек, Керімбек, Сансызбай, Бәйтікбай.

Бақаш, Майдан. Жақсылық

Сайранбек, Зәуірбек.

Асхат, Мақсат

Нұрпейіс, Жанпейіс, Ерлан, Нұрлан.

Амал, Байтөре, Құлас, Сембек.

Болат, Қанат.

Әнешбек, Қуат, Арман. Мырзабек, Сайлаубек, Базарбек, Исабек.

Ардақ, Асхат, Архас. Бағдат, Сағадат. Ырысбек

Есім, Досым, Қасым, Кенже.

БАЛТА

Ағаң

Жанту

Әлімбек, Әділбек, Өтеп.

Мәмек, Сыдық, Махамбет, Садық. — Мәдібек, Өтеп, Шәріп, — Игенбет.

Әбдиін — Мықтыбек, Асан. — 1. Қайрат

Дидар, Данияр, Жамбыл. — 2. Қуат

Мәдияр, Шыңғысхан. — 3. Мейірхан

Зайдін, Модиін, Шодиін. — 4. Орынбек

Тілепберген — Үсейін, Исабай, Асайын.

Әділхан

Нұрғали, Қалмұрат, Асқар, Шалқар, Қайсар.

Досбол, Батырхан. — Тілепбек, Әуелбек, Сабыр.

Мақсат, Ардақ. Бекзат, Ринат.

Асылжан — Бейсенбек, Мұхтар, Сапарғали, Нұрдәулет.

Әбдіраман, Төлебек, Өтел.

Мәлік, Пернехан — Тәліп Өмірзақ

Серғали, Жұмағали, Бақтияр, Мейрамбек, Талғат, Қанат, Марат.

Жомарт

Нұралы

Қажымұхан, Дастан, Дархан.

ЖАНАН

1-әйелінен, 2-әйелінен

Қабыл, Жайылмыс. (161-бетте) Күшік, (163-бетте) Сары, (176-бетте) Төбет. (179-бетте.)

Тоғызай, Онай, Тәттібай, (159-бетте) Тезекбай. (160-бетте)

Нұралы, Жанақ, Құлынбай, Өтебай.

Әсілбек Құдайберген

Мұхтар, Маусым, Нұрлан, Мұрат, Марат, Мұхамбет, Айдынғали.

Қуаныш, Бақыт. Хамит Ерлан Әділет

Нариман, Нарымбек, Ерсұлтан, Ерлан.

Серік

Маймақ, Бекбота, Жанбота.

Нұршымыр ← Есбай, Ешіміш, Есбота, Естай, Абаш.

Самат, Бекет ← Ақберген, Аққайын, Рахымберді, Рахманқұл, Кәдіркұл.

Ақылбек, Сәбит, Жамбыл, Жандос. Жарылқасым

Орынғали, Қасымғали, Төлеген. Дәренбек, Берік, Серік.

Жасұлан, Жаскайрат, Саят.

Қозыбай, Манабай, Танабай, Досымбай, Төлебай, Есімбай, Бөлебай, Құлбай.

Мелдехан. Темірхан, Әмірхан, Нұркен ← Айдархан Сағынтай

Асхат, Талғат. Аскар, Қайнар. Әмзе, Мәди.

Нұрғалым, Медеу, Медет, Бағдат. Базар, Назар, Хамза, Аяз.

Айдархан, Валмат, Әнуар, Расулмат, Әшірмат. Ержан Максат

Әбдіхалық Запар Рашид

Бөлебай, Билібай.

ТӘТТІБАЙ → Сазанбай, Есбота.

1-әйелінен, 2-әйелінен.

Сәбден, Мәлімбет, Қалыбай, Әлібай. Әбсенбет, Құлтай, Сыман.

Тұрар. Бейбіт, Сәбит, Болат ← Тұрсынбек. Құрал

Марат. Уәлихан, Нұрлыхан, Мейірхан.

Абылайхан

ӘПСЕНБЕТ САЗАНБАЕВ 1894 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы Үрбұлақ ауылында дүниеге келген. 1926 жылы ВКП (б) қатарына өткен, басшылық қызметтерге ерте араласқан. 1933 жылы Қызылорда қаласында республикалық жоғары партия мектебін бітірген. 1936 жылы Мәскеу қаласында өткен Қазақстан онкүндігіне Шымкент облысының делегациясын басқарып барған.

Түлкібас, Сайрам аудандарында және Шымкент (Оңтүсті Қазақстан) облыстық партия комитеттерінде жауапты қызметтер атқарған. 1942 жылы Ұлы Отан соғысына алынып, көптеген шешуші, қиян-кескі шайқастарға қатысып, ерен ерлік көрсетті. 1943 жылғы тамыз айында Ленинград майданындағы ұрыста қаза тапқан.

ӘБСЕНБЕТОВ ТҰРСЫНБЕК – 1938 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Сайрам ауданының Манкент стансасында дүниеге келді. 1946-1956 жылдары Балықты ауылындағы Рыбалко атындағы орта мектепте оқыды. 1957 жылы Қазақ мемлекеттік дене тәрбиесі институтына түсіп, оны 1961 жылы бітіріп шықты. Институт қабырғасында жүріп еркін күрестен көптеген жарыстарға қатысқан және жүлделі орындарға ие болған. 1959 жылы Бүкілқазақстандық спартакиадада еркін күрестен чемпион атанды. 1961жылы Қазақ химия-технология институтына оқытушы болып орналасты, сол жылы КСРО спорт шебері атағын алды. 1980-1981 жылдары Оңтүстік Қазақстан облыстық спорт комитетінің төрағасы қызметін атқарды. 1996 жылдан Қазақ химия-технология институтының профессоры. Көптеген грамоталармен, дипломдармен, арнайы белгілермен марапатталған.

БЕЙБІТ ТҰРСЫНБЕКҰЛЫ ӘПСЕНБЕТОВ – 1966 жылы Оңтүстік Қазақстан облысының Шымкент қаласында туған. Орта мектепті үздік бітіріп, Ленинград мемлекеттік университетіне түскен. Ол оқу орнын да ерекше дипломмен тәмәмдап (политэкономия факультеті), шетелдік компанияларда жемісті жұмыстар атқарды. Deloitte & Touche компаниясы басқару кеңесінде қызмет істеген. Карметті жекешелендіру, Павлодар мұнай өңдеу зауытын бағамдау, Қазақстан Республикасының бірқатар банктерін интеграциялау, Тұранбанкті диагностикалық зерттеу, Казкоммерцбанк үшін стратегиялық жобалар жасау жұмыстарына еңбек сіңірді. Қаржы секторындағы қызметін Алматы қор биржасының вице-президенті лауазымынан бастаған. Пенсильвания университетінің Уортон бизнес мектебінде арнайы курстан өтті. Қазір Казкоммерц-банктің Басқарушы директоры қызметін атқарады. Орыс, қазақ, ағылшын тілдерін біледі. Қазақстанның сертификатталған аудиторы болып табылады.

ТЕЗЕКБАЙ

Ералы, Бегалы, Тұрсынбек, Қилыбай, Тәшен, Көмекбай → Өте

Өтебек, Өмірәлі, Қырықбай, Бекмұрат. Керімқұл → Дәулет → Қуат

Ілес, Құлас, Әлім, Манас. Есенгелді

Еркебұлан, Өмірхан, Мейірхан.

Ержан, Нұржан, Ерхан.

Нұрмахан, Нұрахан, Төрехан, Жарас, Бауыржан, Қапан, Ермахан.

Бақытжан, Ғалымжан. Ғани Қанат Нұрлыхан

Нұрсұлтан, Нұрымжан. Абылайхан, Әлихан.

Қуан, Қалдыбай, Барлыбай → Әлібек, Қазыбек.

Қуат Жұмабек, Нұрбек, Оралбек.

ЖАЙЫЛМЫС

Кейкі, Қойсары, Қойқара → Ескара, Серікбек.
162-бетте

Мырзабай, Елемес → Иман, Перімбет, Қожық, Нұрымбет → Байбосын

Толыбай, Сасықбай, Азнабай, Шіріқбай. Оразымбет → Төлен. Тойлы

Құрамыс Досымбек Тасбау, Нұрымбет. Сағдан, Сауыт.

Орынбасар Сұраншы, Сәрсенбі, Қожаберген.

Аскар, Нұрғали. Қонысбек Ызай, Байзақ, Сейіткұл.

Сейіт, Нұрсейіт, Женісқали. Қожанәлі, Бәйтен.

Төре (Дүйсенбай), Будабай.

Сабыр. Кәдір, Шәдір, Әлі, Аманбай → Сыпабек, Сәбит.

Керімжан Сембек, Сейіткали, Женіс, Жәнібек.

Медетбек Роллан Ғани, Мұрат. Бағлан, Есен, Бағдат.

Қалыш 1. Көркемжан Сәуленбек, Шәмәт, Спандияр, Сейіт → Ринат.

2. Ерлан Асхат, Нұрлан. Уалихан, Тимур, Руслан.

Асыл, Ыбырай, Әсет, Бақыт, Ақынжан, Әкімжан, Әбілхан.

Руслан, Нұрлан. Жомарт Арман Әділхан

Ғалымжан, Бауыржан. Жандос, Айдар.

Кертай ← Бүркітбай, Рақымбай, Баймұрат

Бақытжан, Бауыржан, Біржан, Керімжан. Қолдаш, Әбдібай

Мағжан, Сержан, Білімжан. Қуаныш. Болатбек, Мұрат

Қозыбақ, Сейфулла, Қалдарбек, Үсен, Қайырбек, Қазыбек. Нұрсейіт Дулат

Бауыржан Руслан Талғат Ернұр, Әділбек.

Ербол, Нұрбол. Ерлан, Дінмұхамбет.

Жамалбек, Кемелбек, Молдабек, Жапсарбек → Дәулет → Серік.

Жақсылық, Сауранбек Іңкәрбек, Тұрар, Бекмырза, Ермек → Ернар

1. Жанғали Самат Арман, Бақытжан. Мақсат, Әлиаскар.

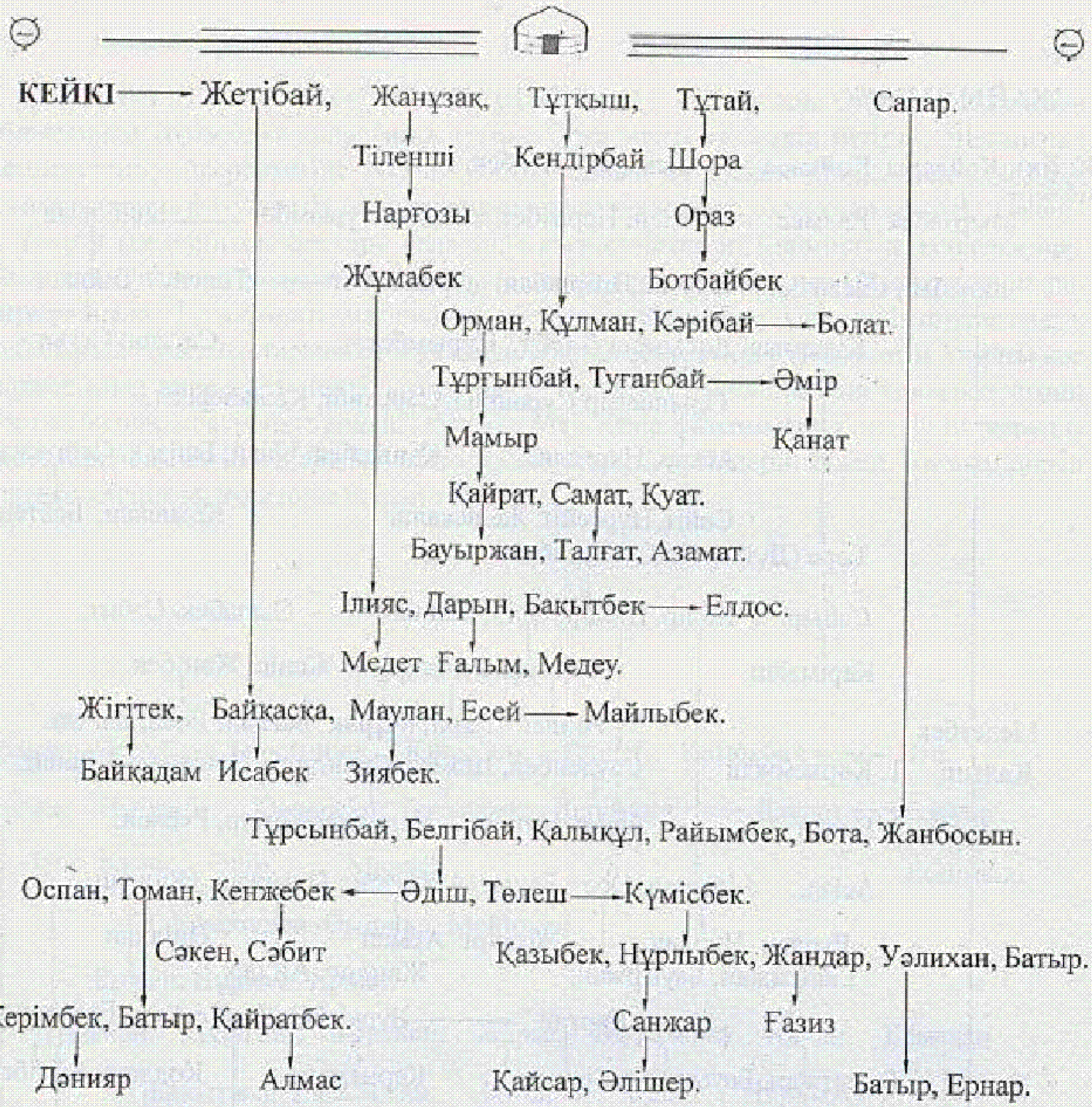
2.Рүстем Қобланды Бағлан, Қалман, Біржан, Ержан.

3. Еркеғали Кәдірбек, Сауқымбек. Ерлан, Ернұр.

Ерсағын Мейіржан, Бауыржан, Өміржан, Қанат, Рақымжан.

Еркінбек, Сағынғали, Бақтияр, Айбек, Бақытқали. Жарас, Бекзат.

Бейбіт, Ерік. Абылай, Абзал.

Үрбұлақ тауы.

КҮШІК

Еспенбет, Тойбек, Әсіл ← Жүзей, Сарыбай → Тоғайбай, Меген, Өтеш.

Қорғанбай, Қалабай, Дайрабай, Сыбанбай.

Омар — Мекембай

Шералы

Шәден, Өтелі, Сапар, Жадыра.

Сәдуақас, Болат, Дархан.

Бейбіт Нұркен Дархан

1. Әбдіқаппар.
2. Әбдіманап (Таңат) → Бақыт
3. Әбдімәлік → 1. Ақылбек → 3. Ермахан
4. Әбдімүтан
5. Әбдіжаппар
6. Ералы.

1. Ғалымжан
2. Қуатбек
2. Еламан
3. Жоламан
4. Алмас → Естияр.
5. Дияс → Данияр, Асқар.
6. Манас
7. Әлібек
8. Маратбек

Ата-бабаның ізі қалған жер.

ТОҒАЙБАЙ

Әшір, Досымбек ← Асау, Тарпаң, Куанышбек, Нарынбай, Мұса, Ыса.
165-бетте 166-бетте

Қамытбек — Бекбосын — Тілепалды, Сапар.

Төлеген → Мақсат, Досымбек, Жандос. — Сейітқан.

Қосалы, Қасымбек, Айнабек, Күзембай. — 1. Ұланбек → 1.Әсілхан

Болат, Темірбек. Төлембек, Пернебек. — 2. Бақыт — 2. Ерсұлтан

Марат, Барат. — 3. Уалихан → Нұрахан

Момбай ← Қойлыбай, Бердалы. — 4. Батырхан.

Оңалбек, Сапаралы, Амангелді → Нұрлан, Куаныш.

Теңлік, Берік, Әмір, Темір → Әлихан.

Нұрсұлтан Аян Нұрлыхан

Амантай, Сапартай, Жанайдар, Әләйдар, Мұхаметжан.

Ғабит, Бекарыс. — Мұқағали

Ерік, Оңласын. — Бақытжан, Бекасыл.

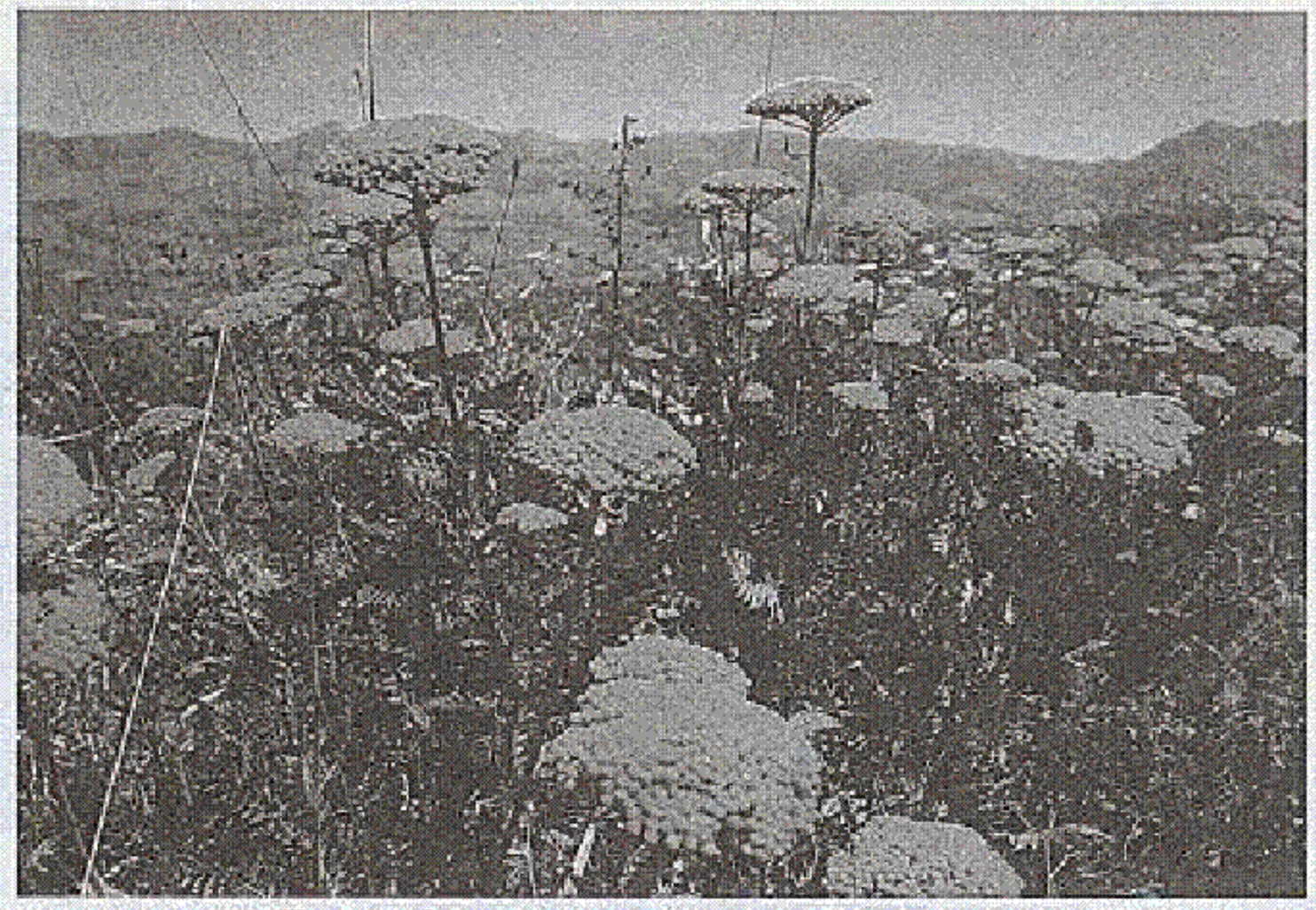
Әбілқасым, Жарылқасын, Қалмахан → Ерғазы.

Қуат, Талғат, Бағдат.

Нұркен, Нұржан. Нұрғиса

Базарбай, Сансызбай → Ринат, Дима.

Рашид, Рахым.

Тұлкібастың сұлу табиғаты.

НАРЫНБАЙ.

Есімбек, Райымберді ——→Үсіп

Бейсембек, Мұқаш, Нұрлыбек ——→Ғалғат, Серік, Қайрат, Ержан, Таңат.

Сәбит, Ғабит. Елдар Асыл

Санжар

Нұрлан, Дәулет, Мағжан.

Мұхтар, Ғалымжан, Мұхитдин.

Аскар

Бақытжан, Сәтжан.

БЕЙСЕНБЕК ЕСІМБЕКОВ – Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Жыланды ауылында 1925 жылы дүниеге келген. 1932 жылғы ашаршылықта әкесінен айырылады. Жетінші класта оқып жүргенде соғыс зардабынан мектеп жабылып, ересектердің орнына жұмысқа шығады. 1942 жылы 16 жасында әскерге алынады Петропавл қаласының маңында саперлікке 5 ай үйреніп. Сталинград бағытындағы сойқан соғысқа аттанады. Бас қолбасшының ерекше тапсырмаларын орындайтын жеке бригада құрамында көптеген ірі шайқастарға, РСФСР, Украина, Польша, Германия, Чехословакия, Австрия қалаларын азат етуге қатысады. Аса қабілетті, іскер жас кадр ретінде соғыстан кейін де арнайы әскери топтың құрамында 1949 жылға дейін Австрия, Венгрия, Чехословакияда болады. 1949 жылғы маусымда елге оралып, ұстаздық ете бастайды. Алғашқыда Рыбалко атындағы орта мектепте мұғалім, кейінірек оқу ісінің меңгерушісі, одан соң Алтынсарин атындағы, Тұрар Рысқұлов атындағы орта мектептердің директоры қызметтерін атқарады. Ұстаздық салада 53 жыл еңбек етті. Еңбек ете жүріп Б.Есімбекұлы Шымкент педагогика училищесін және Алматы педагогика институтын қызыл дипломмен бітірді. Бейсенбек Есімбекұлы алғашқылардың бірі болып республикада балалар туризмі, мектептегі өлкетану салаларын қолға алып, дамытуға, мектеп музейлерін ұйымдастырып, оқу-тәрбие ісінде пайдалануға, туған өлке тарихын, табиғатын, экономикасын, атақты адамдарының еңбектерін өнеге етуге, балалардың ойынын оқумен және еңбекпен ұштастыруға ерекше еңбек сіңірді. Көптеген газеттер мен журналдар, плакаттар арқылы, конференциялар, педоқулар арқылы тәжірибе тарата білді. Ұлағатты ұстаз 20-дан астам ордендермен және медальдармен марапталған. КСРО және Қазақ КСР халық ағарту ісінің үздігі, республиканың тәлімгер-әдістемешіл мұғалімі, Түлкібас ауданының құрметті азаматы. Егемендік алғаннан кейін зейнеткер ұстаз жастар тәрбиесі, абаттандыру ісіне үлес қосып келеді.

МҰСА → Мырзалы → Пітебай

Есенбай, Тұрсынбай, Өсербай, Сәкен.

Аскар Мұрат Мәлік, Орынтай.

МЫРЗАЛИЕВ ПІТЕБАЙ – 1924 жылғы желтоқсанның 20-күні Оңтүстік Қазақстан облысы Тұлкібас ауданы, Жыланды ауылдық кеңесінің «Жұмыскер» елді мекенінде бай отбасында туған. Атасы Мұсадан әкесі Мырзалыға көп мал мұра болып қалған еді. 1928-1930 жылдары оның малы мен үй мүліктері тәркіленеді. Әкесі Мырзалы қуғын-сүргінде жүріп 1930 жылы қайтыс болды. Мырзалиев Пітебай 1931 жылы Балықты селосындағы жетім балалар үйіне түсіп, 1938 жылы Балықты орта мектебінің 7 сыныбын бітірді. Сосын туған ауылы Жұмыскерге келіп, колхозда 1942 жылға дейін есепші қызметін істеді. 1942 жылы әскерге алынды. Аякөз қаласының маңында орналасқан жаяу әскердің кіші командирін дайындайтын курста оқып, «сержант» атағын алды. Сол жылы Батыс майданындағы Орлов-Курск доғасы деп аталатын шайқаска қатысты. Ельна қаласына шабуылға шыққанда жауырыннан ауыр жараланды. Қазан қаласындағы әскери госпитальда емделіп, 1945 жылы елге оралды. Келісімен Шымкенттегі бухгалтер дайындайтын курсты бітіріп, 1964-1959 жылдары Жұмыскер, Красная Звезда колхоздарында бухгалтер қызметінде істеді. 1959 жылы Шымкенттегі «Советтік және партиялық қызметкерлерді» дайындайтын мектепке түсіп, оны 1962 жылы бітірді. 1963 жылдан Тұлкібас ауданының Алғабас колхозында төраға болды. Зейнетке 1981 жылы шықты. Отан соғысындағы, бейбіт жылдарда колхоз шаруашылығын дамытудағы зор еңбегі үшін Ленин, «Құрмет белгісі» «Отан соғысы», ордендерімен және жиырма медальмен, төс белгілермен марапатталды. Зейнетке шыққан соң, 1982-1987 жылдары аудан орталығы Ванновка селосындағы нан зауытының директоры болып істеді.

Жабағылы-Үрбұлақ тауының бауырайы.

МЕГЕН

Бөлекбай, Құлшыман, 168-бетте Бөлтек, Сөлтек, 168-бетте Оразбай → Сатымбек, Бұралқы.

Кепебай. Тұңғышбай, Сүлеймен, Тұрысбай. Қалдыбек

Есжан, Бекжан. Қуандық Тоқтархан

Жарылғап Ержан

Талғат, Марат, Серік.

Төлеген Мұхамбеткали.

Қалмырза, Бекмырза, Ермырза, Аймырза.

Әуез, Амангелді. Оразалы

Нұрмырза, Нұрсейіт, Нұрлан.

Жаппарбек, Қамбарбек.

Әсіл Дәуітбек, Дәулетбек, Дәуренбек.

1. Қайрат Мұрат Берік, Серік, Болатбек.

2. Самат

Азаматхан, Сламхан, Әзімхан.

Әділхан, Мұсахан, Шерхан. Нұрлан 1. Батырхан

Әуесхан, Бауыржан. Еркеғали ← 2. Рүстем

Дархан, Дәурен, Шыңғысхан, Мырзахан. Тұрар, Қуаныш ← 3. Арыстанбек

Ескі қыстау Жыланды.

БӨЛЕКБАЙ

Ырысдәулет ← Жуандық, Шалбай, Мамырбай → Әбілдәбек

Құттыбай

1. Еркін

2. Талғат

3. Руслан

Қыдырәлі, Қыдырбай.

Құрмаш

Мұстафа, Ербол, Ерғали, Молдағали, Есенғали.

Жомарт, Ғабит.

Ғазиз, Жандос. Аман.

Абай, Берік, Серік.

Мұрат, Бақыт, Бауыржан.

Жасұлан

Сейдуалы, Өзбек, Зиябек, Батыр, Әділ.

Надан

Тимур, Аскар.

Қоштай, Нұртай.

Бөрібай, Сапарбек → Мүсіркеп, Есіркеп, Аяпбек, Айбек, Бек.

Серік, Берік.

Жалғас

Алмат

Ерсін, Ербол.

БӨЛТЕК

Төлебек, Алдаберген, → Құдабай, Сәрсембай, Қашқынбай.

Тазабек → Әсет, Айдар, Гулливер.

Құрал, Қанат ← Көлбай, Көлебай, Жаңабай → Құрманәлі

Сәбит, Ғабит.

Ілесәлі

Мақсат, Абзал ← Талғат, Сауат, Мұрат, Фархат.

Миятбек, Мейірбек, Нұрлыбек.

Рүстем Асхат, Ардақ.

Мыңбай. Бағлан, Нұрлан, Ерлан, Валихан, Ержан.

Қуаныш, Роллан, Қайсар.

Нұрпейіс Ербол

Мұхит, Ғани, Ғалым.

Тоқсан ← Буданбай, Бекболыс, Болысбек → Бауыржан, Ғалымжан, Сержан.

Ержан, Ерлан.

Тойымбек

Әлжан, Қалижан, Біржан.

Сыпатай

Дәнияр Тимур

Ниеттес

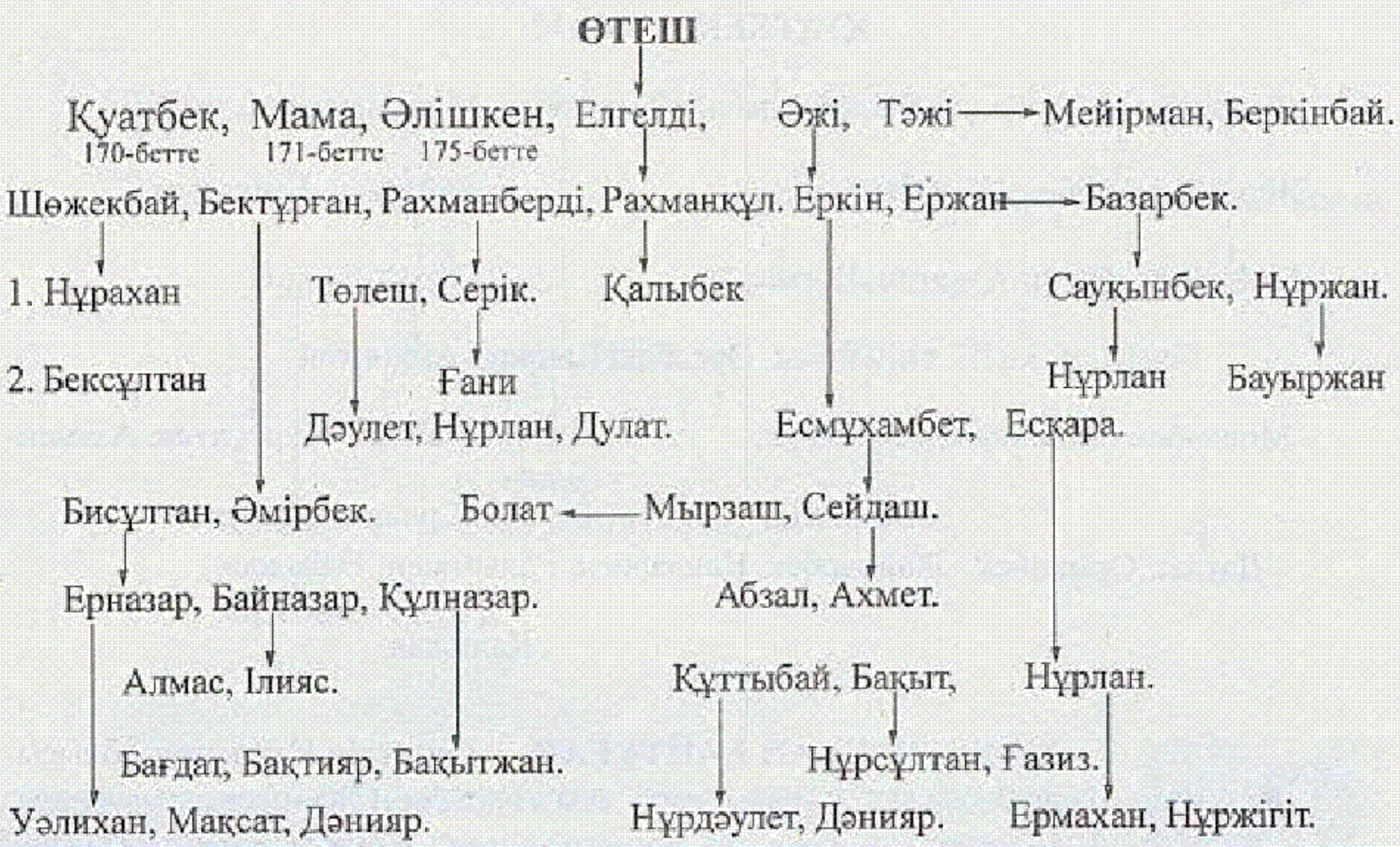
Біржан

Нұржан, Әсілхан.

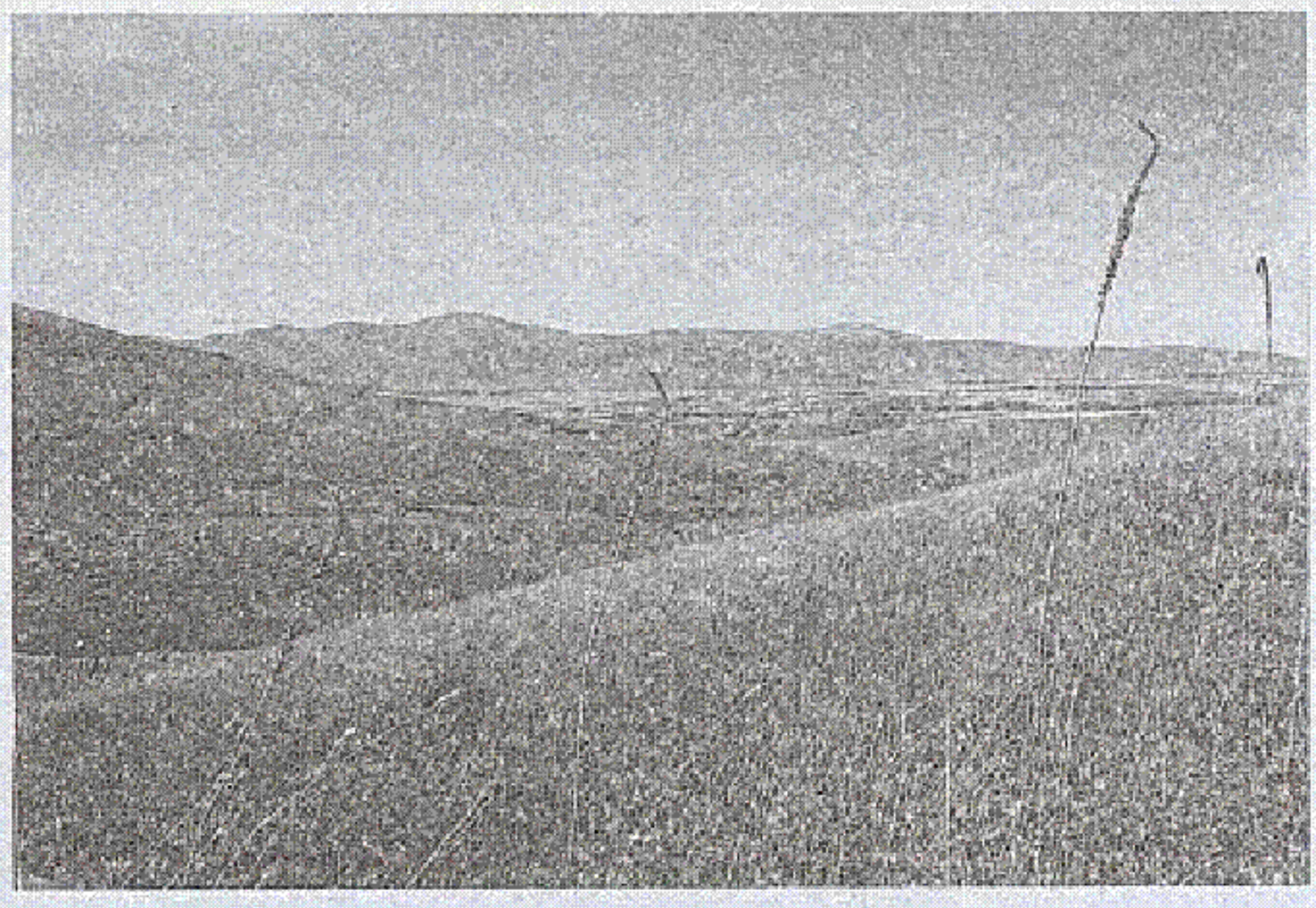
Арман, Роллан, Арнұр.

ӨТЕШ

ӨТЕШҰЛЫ ЕЛГЕЛДІ – 1000 жылқылы ірі бай болған. "Бозарық" өзеніне жылқылары, бір мезгілде су ішкенде, өзеннің суы тоқтаған. Жергілікті Ботбайлар (Дулаттың бір атасы) арасында Елгелдінің жылқысын суға келмей тұрғанда, су алып алайық, деген аңыз тараған.

Ата мекеннің бір бөлігі, Шағылды еңісі. Елгелді сайы.

ҚУАТБЕК

Дүйсенбек ← Тандыбай, Молдабай, Қыдырбек, Мұхаметжан.

Жұмабек, Әлібек, Жәнібек. — Байтуған, Байғалым.

Мейірман, Асқар, Сержан, Шахар. — Асхат

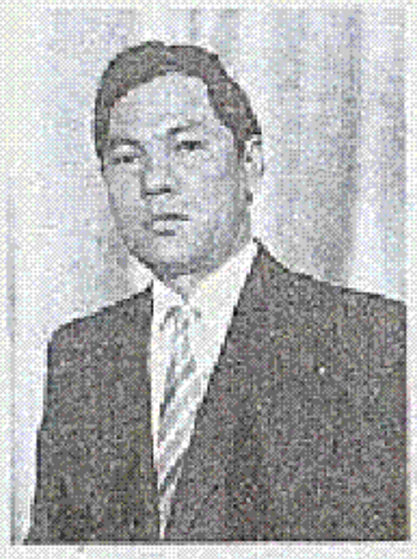
Орманбек, Әуелбек, Қайрат. — Айкөнтай

Молдабек, Жамалбек, Нұрлыбек. — Қуаныш, Нұрсұлтан, Азамат.

Амангелді — Руслан, Ерлан, Нұрдәулет.

Дәулет, Орманбек. — Жандарбек, Қалдарбек, Ғалымжан, Әлімжан.

Қалижан

МҰХАМЕДЖАН БАЙТУҒАН – Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы. Жазыккешу ауыл округінің Жұмыскер ауылында 1946 жылғы 14 наурызда дүниеге келген. Жоғары білімді, ғалым-агроном. Қызмет жолын Сарыағаш, Түлкібас аудандарында агроном болып тіәжірибе жинақтап, 1973 жылдан Оңтүстік Қазақстан облысы ауылшаруашылығы баскармасында агроном, жетекші агроном, бөлім бастығы қызметтерін атқарып, 1981-1983 жылдары облыстық агрөнөркәсіп бірлестігі бастығының орынбасары болған. 1986-1991 жылдары Сайрам аудандық агроөнеркәсіп бірлестігінің төрағасы, халық депуттары Сайрам аудандық комитет төрағасының бірінші орынбасары. 1991-1997 жылдары Сайрам ауданы әкімшілігінде ұлт саясаты комитетінің , тіл басқармасының бастығы. 1998-2000 жылдары облыстық ауылшаруашылық департментінің бас маманы. 2000 жылдан бері Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша көші-қон басқармасында бас маман. 1983-1986 жылдары Қазақстан компартиясы Оңтүстік Қазақстан облыстық комитетінің жауапты қызметкері болып істеді.

Туған жердің тасы да ыстық.

МАМА

Дүйсенбай, Жолымбек, Жолдасбек → Иманбек → Мақұлбек, Падабек.

Мәуленқұл. Науатбек, Мұратбек, Мықтыбек, Нұолан.

Әлішер, Женісбек. Сәбит, Нұрсұлтан. Ерсұлтан

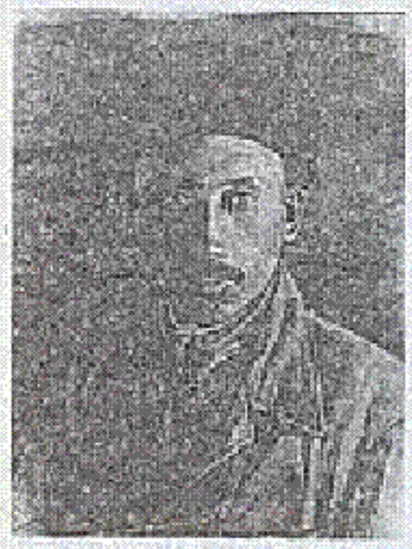
Ерлан, Ержан, Нұртөре. Ғабит, Нұржан, Марат.

Әміржан.

Бибарыс, Инсар.

Төрегали, Еркінбек, Дінмұхамбет.

Сұлтан Нұртас

МӘУЛЕНҚҰЛ ЖОЛЫМБЕКҰЛЫ – 1910 жылы дүниеге келген. Ғұмыр керуенді өмірдің өткелі десек, сол өткелден артына өшпестей із қалдырған, еңбеккорлығымен ел ауызына іліккен жаны ізгі жандар өткен. Тағдырының темірдей тепершігін көрсе де, еш мойымай, қиындыққа қарсы тұрып бақыты үшін күрескен ерлер деуге болады оларды. Өйткені ондай жандар өзінің берекелі өмірі үшін ғана емес, халқының қамын ойлап отқа да күйіп, суға да батқан, келешек ұрпақтың келісті өмірі үшін аянбай еңбек еткен.

Міне, сондай жандардың бірі Түлкібас өңіріндегі Жыланды ауылында туып-өскен Мәуленқұл Жолымбекұлы. Ол кісі жайлы білетіндердің дені бүгінде арамызда жоқ деуге де болады. Дегенмен, ел ауызында қалған естеліктер жетерлік, ол кісі жайлы сыр шертер құжаттар ақиық ақын Мұқағали жырлағандай уақыт табымен сарғайып «мұрағаттарда шаң басып» жатыр. Амал нешік, бәріміз де сол жерден табылармыз. Бұл табиғат заңы, маңдайымызға жазылған Алланың пәрмені.

Біз әңгімемізге арқау еткелі отырған Мәуленқұл Жолымбекұлы кім? Артына қандай із қалдырған жан деген дәстүрлі сауалға жауап іздер болсақ, қолдағы бар мұрағат материалдар төмендегідей сыр шертеді.

Өз қолымен толтырылған өмірбаян жолдарынан

«Мен, Жолымбеков Мәуленқұл – 1910 жылы туылдым. Туылған жерім Оңтүстік Қазақстан облысы, Түлкібас ауданы Жыланды ауылындағы «Жұмысшы бригада» колхозы. Әкем диқан шаруа болған, өз жерінде өлген.

Әкем өлген соң мен шешемнің тәрбиесінде өстім. Колхоз құрылысына дейін өз шаруашылығымда істедім. Колхоз құрылысынан бастап, осы «Жұмыскер бригада» колхозының мүшесімін... дей келіп, өзінің өмірі жайлы баян еткен. Бұл Мәуленқұл ақсақалдың 1945 жылдың 18 маусымында БК (б) П партия мүшелігіне өтер кезде өз қолымен жазған дерекнамасы.

– Мен әкем жайлы әңгімені оның қатарластарынан, бірге қызмет атқарған әріптестерінен, апамнан, ағайын-туыстардан көп естідім. Десе де, көңілімді бір нәрсе аландата берді. Ол әкем жайлы деректі табу еді. Нешеме рет ұмтылып, іздестірсем де, жіптің ұшын іліктіре алмадым. Сонда да үміттен қол үзбей, ақыры біршама материалдарды таптым-ау ақыры. Әкемнің өз қолымен жазған өмірбаянын, анкеталық парақты және басқа да құжаттарды тапқанымда әкем қайта тірілгендей, арқамнан ауыр жүк түскендей күй кештім. Ағалық жасқа аяқ бассам да, әкеме деген сағыныш жанарыма жас келтірді. Әсілі, «әке асқар тау» деген нақыл орынды айтылған-ау. Әкесіз өскен жылдарымда арқасына арқалап, алақанында мәпелеп өсірген анамның орны биік тұғырда болса да, әкенің орны бөлек екен. Бұл мүмкін, әкесіз өскен маған солай көрінген шығар. Әйтсе де әкенің аты әке ғой. Өйткені, мен әкемнен өте жас шағымда небәрі бір жасымда айырылып қалдым. Әкемнің кескін-келбетін, мінез-құлқын, қадір-қасиетін анамның, оның бауырларының, жора-жолдастарының, үзеңгілес әріптестерінің айтуымен ғана білдім. Балалық шақта ғана емес, тіпті есейген кезде де «Әкең жоқ» деген сөздің өзі жүрегіме ауыр тигенін білсеңіз ғой. Амал нешік бәріне көнуге тура келді, – дейді облыстық халықты жұмыспен қамту басқармасының бастығы Женісбек Мәуленқұлұлы.

Әңгімемізді одан әрі өрбітер болсақ, Мәуленқұл Жолымбекұлы жастайынан зейінді, білімге зерек, еңбекке құштар боп өскен. Ауылдық мектептен сауатын ашып, туған ұжымшарында қарапайым еңбекші болып істеген. Еңбек сүйгіштігінің арқасында жыл сайын бәйге алған. 1936 жылы бригадирлікке сайланған. Өз міндетін абыроймен атқара білген. Тарих деректерінде бұл жылдарға дейін бүкіл елімізде ұжымдастыру, орталықтандыру, индустрияландыру әдістері қолға алынып, барлық салада экономикалық даму қарқын алған кезеңдер болғаны белгілі. Оның арасында ашаршылық та белең алған еді. Қуғын-сүргін де бастау алған болатын. Сонымен 1938 жылдан 1939 жылға дейін ұйымдастырушылық, еңбек сүйгіштік талабымен көрінген Мәуленқұлды шаруашылық меңгерушісі етіп тағайындайды. Одан кейінгі жылдары, яғни 1942 жылға дейін ферма меңгерушісі болып істеді. Қай жерге жұмсамасын, Мәуленқұл өз міндетіне сергек әрі жауапкершілікпен қараған. 1940 жылы Мәскеудегі Бүкілодақтық халық шаруашылығының көрмесіне жолдануы, бірнеше мәрте марапаттауларға ие болуы және еңбекшілер депутаттары Оңтүстік Қазақстан облыстық Кеңесі атқару комитеті мен Қазақстан Коммунистік (большевиктер) партиясы облыстық комитеті бюросының 1940 жылдың мамыр айындағы қаулысы осының айғағындай. Ел басына қауіп-қатер төнген шақта сұранып, сұрапыл майданға аттанды. 1943 жылы соғыстан ауыр жарақат алып, елге оралады. Мүгедек болса да қарап отырмай ұжымшар ісіне араласады.Тексеру комиссиясының төрағасы болып істейді. 1945 жылдың 29 маусымдағы Түлкібас аудандық партия комитетінің бюро мәжілісінде, сол кездегі жауапты науқан-ауылшаруашылығы техникаларын жөндеу жұмыстарын және астық жинау науқанын уақытында жауапкершілікпен атқарғандығын ерекше атап өткен.

"Жақсының жақсылығын айт нұры тасысын" демекші елеулі еңбегімен ел ағасы мен құрметіне бөленген. М. Жолымбеков осындай жан болған.

ӘЛШЕР МӘУЛЕНҚҰЛОВ – 1945 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Жыланды ауылында колхозшы отбасында туған. Жанұзаков ауылындағы бастауыш мектепте оқыды. Абай атындағы орта мектепті бітірген. Соколов-Сарыбай кен байыту комбинатында, 1965 жылдан Түлкібас ауданындағы «Красная звезда» колхозында еңбек етті. 1970 жылға дейін Дауан орта мектебінде, 1984 жылға дейін Сәкен Сейфуллин атындағы мектепте. 1984-1988 жылдары Абай атындағы орта мектептің директоры. 1992-1998 жылдары Жазыққешу ауылдық атқару комитетінің төрағасы, әкімі қызметтерін атқарды. 1998 жылдан С.Сейфуллин атындағы орта мектеп директорының орынбасары. ҚР оқу министрлігінің Құрмет грамотасымен, облыстық мәслихат грамотасымен т.б. марапатталған. 2003-2007 жылдар аралығында аудандық мәслихат депутаты. Түлкібас ауданының «Құрметті азаматы».

ЖЕҢІСБЕК МӘУЛЕНҚҰЛОВ – 1947 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Жазыққешу (Корниловка) ауылында туған. Қазақ мемлекеттік ауыл шаруашылығы институтын агроном-экономист мамандығы бойынша 1970 жылы, Алматы жоғары партия мектебін 1986 жылы бітірген. 1970-1972 жылдары әскер қатарында қызмет атқарған. Бөген аудандық ауыл шаруашылығы басқармасында аға агроном, аудандық партия комитетінің нұсқаушысы, бөлім меңгерушісі. 1980-1987 жылдары Шымкент облыстық партия комитетінің нұсқаушысы, бірінші хатшының көмекшісі, қаржы-шаруашылық бөлімнің меңгерушісі қызметтерін атқарды. 1990-1992 жылдары облыстық атқару комитетінің бөлім меңгерушісі, облыстық Кеңестің іс басқарушысы, 1992-1995 жылдары облыс Әкімі аппаратының іс басқарушысы, 1995-1998 жылдары Түлкібас ауданының әкімі, облыс Әкімі аппараты басшысының орынбасары, қаржы-шаруашылық бөлімінің меңгерушісі болып істеді. 1999 жылғы тамыз айынан Оңтүстік Қазақстан облысы халықты қамту және әлеуметтік бағдарламалар департаментінің директоры. "Құрмет Белгісі" орденімен, "Ерен еңбегі" үшін, "Тың жерлерді игергені үшін", "Астана" медальдарымен марапатталған. Отбасында зайыбы, үш перзенті, төрт немересі бар. Экономика ғылымының кандидаты. Жеңісбек Мәуленқұлұлы – парасатты, салмақты, салиқалы азамат. Негізінен сөздің емес, істің адамы. Нақтылықты, жауапкершілікті, тура айтқанды, талапшылдықты, тәртіпті биік қойады. Ел бірлігін сақтап, Қазақтың игі жақсыларын жарыққа шығаруға еткен еңбегі көңілге толтырып айтарлық.

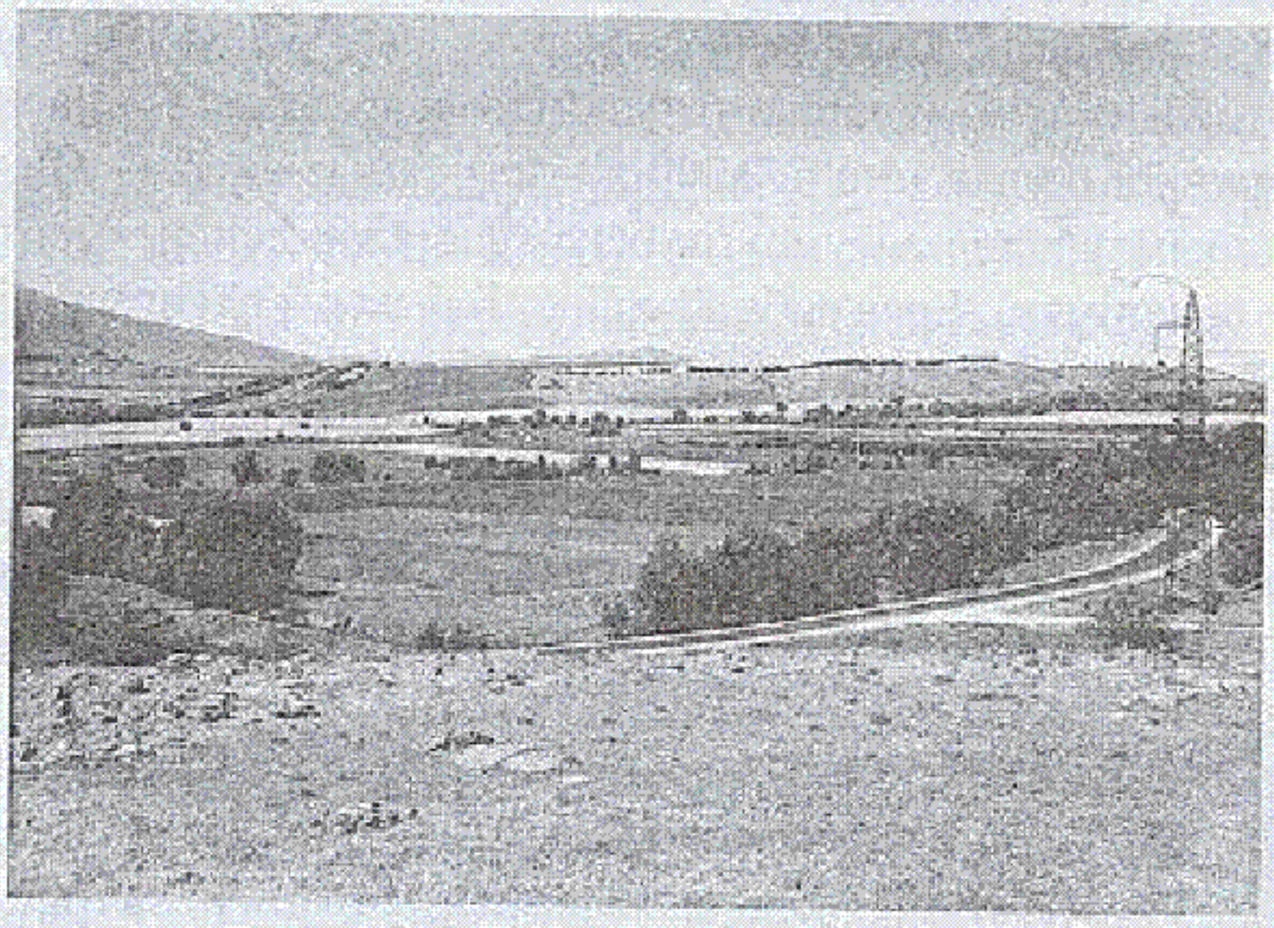

ЕРЛАН ЖЕҢІСБЕКҰЛЫ МӘУЛЕНҚҰЛОВ – 1976 жылғы Оңтүстік Қазақстан облысы Шымкент қаласында дүниеге келген. 1993-1998 жылдары әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық мемлекеттік университетінде оқып, екі шетел тілін меңгеріп, заңгер мамандығын алып шықты.1998-2001жылдары Шымкент қаласы прокуратурасында тергеу заңдылығын бақылау және жедел іздестіру бөлімінің прокуроры, 2001-2003 жылдары Оңтүстік Қазақстан облысы прокуратурасы мемлекеттік органдар жұмысындағы заңдылықты

бақылау басқармасының прокуроры. 2003-2004 жылдары Тараз қаласы прокуратурасының бөлім бастығы. 2004-2007 жылдары Тараз қаласы № 2 сотының судьясы болды. Қазір Оңтүстік Қазақстан облысы экономикалық сотының судьясы. 2000-2002 жылдары "Қайнар" университетінде оқып, қосымша экономист мамандығын алған. Қазақ, орыс, ағылшын, түрік тілдерін біледі. Екі ұл, екі қызы бар.

Ортада Ж.Мәуленқұлов. Ауыл қарияларымен сұхбаты.

Жазықкешу (Жаскешу) ауылы.

ӘЛІШКЕН

Сәделі, Өтеген, Құлмұхамбет → Оңғар, Жақсылық, Жақсыбай → Сәбит → Әнуар

Қоңырбай, Байқоңыр, Құттыбай. Әуезбек, Ақылбек, Әшімбек.

Жансерік, Жанболат. Ғалымжан

Бақытжан, Дәурен, Сымбат, Дәулет, Нұрбек.

Мұхаметжан Ерасыл

Затыбек, Мамырбек, Салыбек → Еркеғали, Ғани, Қали.

Ербол, Нұрбол → Азамат. Сәкен

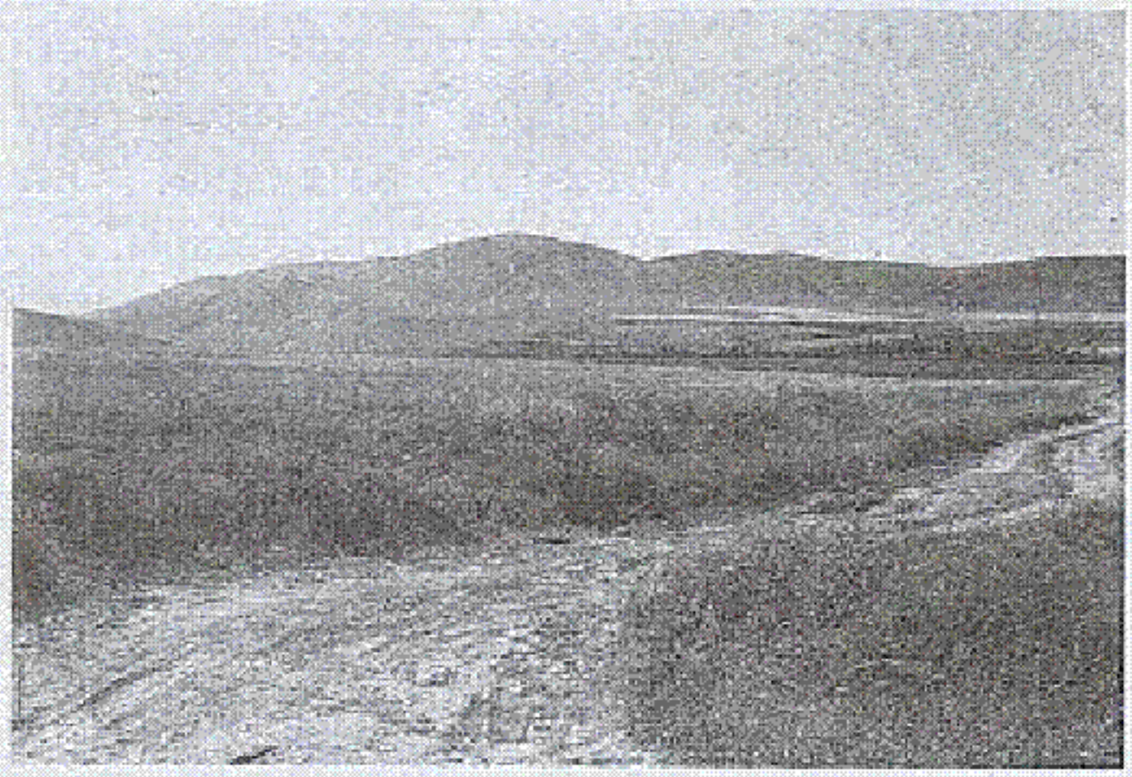
Ринат, Нұржігіт.

Мұқағали, Ерғали, Нұрғали → Асқар.

5-қыз Нұрсұлтан, Ұлан, Еркебұлан.

ҚОҢЫРБАЙҰЛЫ ЗАТЫБЕК – 1938 жылы Түлкібас ауданы, Жазыққешу ауылдық округінде, Жыланды ауылында дүниеге келген.1957 жылы Састөбе қыстағындағы С. Макаренко атындағы орта мектебін тәмамдаған соң сол жылы Сайрамдағы бір жылдық қысқа агрономдық оқуды бітіріп шықты. 1959 жылы комсомолдық жолдамамен Қостанай облысы Соколов-Сарбай комбинатында №2 "Промстрой" құрылысында жұмысшы, бригадир болып істеді. 1961 жылы Алматыдағы Малдәрігерлік-зоотехникалық институтқа сырттай түсіп, 1967 жылы инженер-зоотехник мамандығын алды. 1962-1968 жылдары Сайрам, Түлкібас аудандарында Госстрах бөлімінде инспектор болып істеді. 1968 жылы Амангелді атындағы, Азатлық колхоздарында есепші, зоотехник, ферма меңгерушісі, аға зоотехник болып қызмет атқарды. 1979 жылдан бастап Түлкібас аудандық ауылшаруашылық басқармасында мемлекеттік сапа жөніндегі инспектор, аға инспектор болып қызмет атқарды. 1996 жылы Түлкібас аудандық шаруа қожалығы қызметкерлер одағының төрағасы болды. Көптеген мақтау қағаздарының, алғыс хаттардың және сылықтардың иегері.

Бұл жерлерде ата-бабаның іздері көбірек қалған.

САРЫ

Қасқарау (Қоскұлак)

Қаржаубай, Көмекбай, Атабай, Қаңтарбай — Досай, Досыбай.
177-бетте

Телғара, Байғара. Біржан — Сатай, Қошқарбай.

Тұртан, Нұртай, Тұртай. Талғат, Абай, Абзан, Ернұр.

Төлеген, Талғат. Бақыт, Сарыбай, Ержан, Құлажан, Бауыржан.

Нұрлан, Бағлан, Үсен, Ұлан, Мұстафа. Нұржан Сәкен

Жасұлан Нұрсейіт, Ерсейіт. Ринат, Рахымжан, Батырбек.

Дархан, Бекнұр. Әділет

Бейсен, Сейсенбай, Кенбай, Қопа, Шопа, Жаңабай, Шахмет.

Ырысдәулет, Құлыбек. Махан, Серік. Шыныбай

Талғат, Тайыр, Гайдар, Сәкен.

Артур Жамбыл, Ардақ.

Бақыт, Ұлан — Өскен, Асан, Үсенхан.

Жеңіс, Әнуар. Нұрлан, Руслан.

Біләлі, Пірәлі, Болат, Нұралы, Тасқын, Абай, Ілесәлі, Берік.

Еркебұлан Сәкен, Мәди. Айдос, Айдар.

Бақыт, Жеңіс, Ахат, Асхат, Ардақ, Қанат.

Абылай Ақжол

БІРӘЛІ ҚҰЛБЕК – 1949 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданының Ұрбұлақ ауылында туған. 1972 жылы Қазақ мемлекеттік университетін бітірген. 1972-1982 жылдары Түлкібас аудандық "Шамшырақ" газетінде тілші, аудармашы, жауапты хатшы. 1982-1987 жылдары "Оңтүстік Қазақстан" газетінде жауапты хатшының орынбасары, аудандардағы меншікті тілшісі. 1987-1997 жылдары Мақтарал аудандық " Мақтарал" газетінің бас редакторы. 1997-2002 жылдан бері – Шымкент қалалық қазақ тілін атқару және салт-дәстүрін насихаттау орталығының директоры. Шымкент қаласы әкімінің грамотасымен, алғыс хаттарымен марапатталған. "Арман қиялында" атты жинаққа "Гәкку"әңгімесі жарияланған. Аракідік республикалық, облыстық газеттерде шығармалары жарияланып тұрады. Қазақстан журналистер одағының мүшесі.

АТАБАЙ

Әлім ← Еркебай, Ермекбай, Жұмабай, Жұмәділ → Өмірәлі, Мықтыбай.

Ақылбай, Жарқынбай. Ақбаш, Ашан. Бейбіт

Әбдікүл Тұрсынбек, Жүрсінбек. Несіпхан, Женісхан.

Ерлепес, Әділхан, Дулат. Серік Сәрсенбай, Берік, Айдос.

Талғат

Ерлан, Ефрат, Ерғали.

Сырым, Жанболат.

Айдос

Алмат

Әділхан, Әсілхан.

МЫҚТЫБАЙ ЖҰМАДІЛҰЛЫ – 1940 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Үрбұлақ ауылында туған. 1958 жылы орта мектепті бітіріп, механизаторлық мамандық алады. Шымкент қорғасын зауытында жұмысшы болады, техникумда оқып, механик мамандығын алады. 1969-81 жылдары ішкі істер органдарында инспектор, аға инспектор, тергеуші, бөлім бастығы. Кейін аудандық ауыл шаруашылық басқармасында, аудан әкімі аппаратында заңгер, «Қазақ тілі» қоғамы аудандық ұйымының жауапты хатшысы, 1994-96 жылдары еңбек биржасында бас инспектор, 1996-2002 жылдары аудандық газ шаруашылығы мекемесінде заңгер. Еңбек ете жүріп, Ташкент милиция мектебін, Қарағанды мемлекеттік университетінің заң факультетін бітірген.

ЖҰМАДІЛ АТАБАЕВ – 1883 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түлкібас ауданы, Үрбұлақ ауылында туған. Болыс, старшын болған, 1927 жылы басшы органдардағы кейбір асыра сілтеушілерді өткір сынағаны, қарсылық білдіргені үшін қамауға алынады. 1929 жылы бар мүлкі тәркіленіп, Шымкент түрмесіне қамайды. Үш мыңдай қойы, жүз жылқысы, т.б. хатталған. Кейін ақталып елге оралды. 1955 жылы ауырып қайтыс болған.

ТЕЛҒАРАЕВ ТӨЛЕГЕН ТҰРТАЙҰЛЫ – 1973 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы, Ванновка елді мекенінде дүниеге келген. Жоғары білімді, инженер-механик, экономист-финансист.

Еңбек жолын 1996 жылы Амангелді атындағы өндірістік кооперативтің трактрлық бригада бригадирінің көмекшісі.

1997 жылы Оңтүстік Қазақстан аумақтық жекешелендіру комитетінің бас маманы болып бастады.

1998 жылы Оңтүстік Қазақстан аумақтық мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің жетекші маманы. Әлеуметтік сала, мемлекеттік кәсіпорындар және жекешелендіру бөлімінің бас маманы.

1999 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы коммуналдық меншікті және активтерді басқару департаменті жалға беру бөлімінің бас маманы.

2002 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы қаржы және коммуналдық меншік департаменті жалға беру және жекешелендіру бөлімінің бас маманы. 2004 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы қаржы және коммуналдық меншік департаментінің жалға беру және жекешелендіру бөлімінің бастығы.

2004 жылдың ақпан айынан бастап Оңтүстік Қазақстан облысы коммуналдық меншікті басқару департаменті жалға беру және жекешелендіру бөлімінің бастығы.

2005 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы қаржы департаменті мемлекеттік сатып алу бөлімінің бастығы.

2007 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар департаменті еңбек рыногы бөлімінің бастығы.

ТӨБЕТ

Айменбет, Нұрман → Бекбосын, Наурызбай

Ділдәбек ← Алтай, Құлтай, Тұрғынбай, Алпысбай → Өтеген.

Сағынтай, Құлибай. Ерлан, Ержан, Сержан, Нұрлан.

Руслан

Әсет, Жасұлан.

Ермекбай, Шынтай, Оңғарбай.

Қалмахан, Нұрмахан → Нұржігіт, Сәкен.

Бағлан, Бауыржан, Бақыт. Тойымбет, Дәуімбет. Сейдалы.

Алмат ← Ғани, Ерғали, Ғалым, Ермахан.

Еркебұлан Абылай Айдос

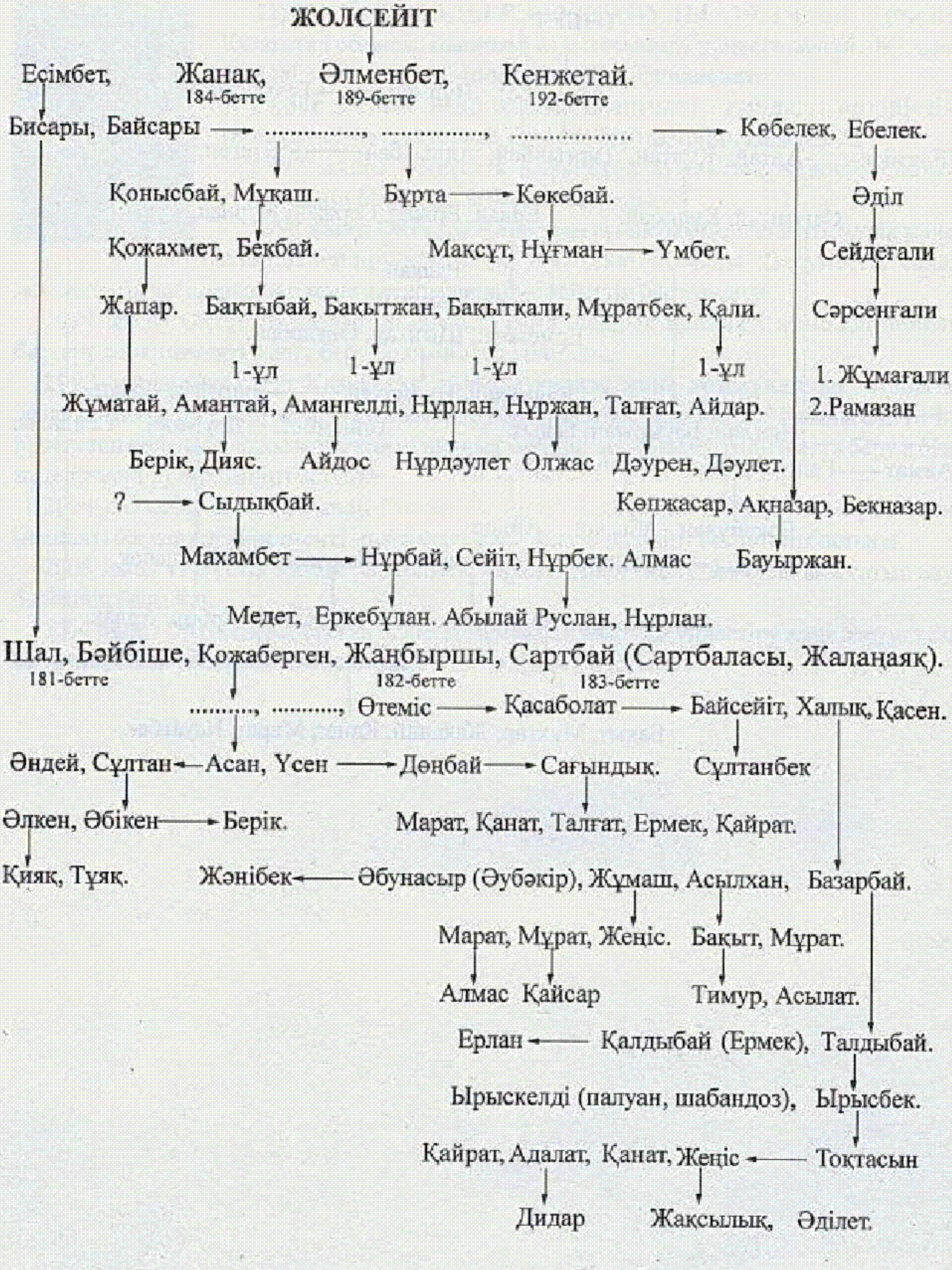
Серік, Ұлан ← Мейірбек, Райымбек, Мырзабек, Нұрлыбек.

Берік, Ерік, Ерлік. Арман Ербол, Ардақ.

Тұрғынбек, Мақұлбек, Жарқынбек.

Бақыт, Мұхтар, Жақанай, Қанат, Марат, Науатбек.

ҚАСАБОЛАТОВ ӘБУНАСЫР (Әбубәкір) **ХАЛЫҚҰЛЫ** – 1912-1993 ж.ж. өмір сүрген. Соғыс ардагері (1942-1946) ж.ж. Соғысқа дейін және соғыстан кейін 1938-1980 ж.ж. Талғар аудандық тұтынушылар одағының төрағасы. Көптеген орден-медальдардың иегері. Облыс көлеміне белгілі азамат болған.

БӘЙБІШЕ → Бықыбай, Тұрысбай → Бөкет.

Қанат — Сәлімжан, Сәкі, — Алдаберген.

Өмірзақ, Бизақ, Өміржан. — Боранбай — Отау, Жүндібай, Өтеген.

Медетбек — Нұрлан, Серік, Ерік. — Дәурен.

Солтыбек, Әлімбек. — Дәнияр — Мәдияр, Дәнияр.

Әміржан, Әубәкір, Әбдіқұл. — Берік, Серік, Ермек.

Кенен, Ерден, Айдос ← Әбдіман, Әбсемет, Бейсенқұл, Әбдәкім.

Ғалымжан, Әлімжан, Әнуарбек, Әпен, Дәнияр, Мәдияр.

ШАЛ

Мықтыбай

Молдан, Асыл, Кәрібай

Есбол — Бұралқы, Бұрагелді, Құстүтін, Жанбырбай, Жауар, Қожахан, Аманбай.

Талдыбай — Әбдікәрім. — Әуесхан — 1. Серік

Сейдіқожа — Жансерік. — Манас, Асылхан, Әуелхан. — 2. Сергазы

1. Нартай — Қалиәкбар, Кеншімбай, Омархан. — Сұлтан ← 3.Нұрғазы

2. Артай — Қапан — 4. Бақыт

3. Сайын — Шолтабай, Серікбай, Шәкімбай, Берік.

Мәзібай, Айтбай, Дәлібай, Мұса.

Әбілғазы, Кәкім. — Мейіркамал → Дүйсебай, Исабай → Арнұр.

Төлеген → Батырхан. — Санжар

Оразхан, Оразбақ → Рүстем, Дастан, Өтежан, Бақытжан.

Әділ

ЖАҢБЫРШЫ → 45-үй → Жайлы, Шұлғау.

Тышқанбай, Нұржан ← ? ← ? ← ? . Бейсенбай, Шоткара, Иманқұл.

Әбдібай. Ормақай, Шүрен. Аралбай. Әбдірахман.

Әбдікерім, Әбілеш. Смайыл (кажы). Алпысбай.

Мұрат. Берекебай (би). Ырысбек, Оразымбек.

1. Қанат. Қантарбай, Жолдыбай → Жексенбай → Шілменбет.

2. Қайрат. Әділбай, Елікбай. Фархат ← 1. Атагелді.

3. Сәкен → Саят, Данияр. Мұқатай. 2. Жақсыбек.

4. Бекет. 3. Асылбек.

5. Жанай. Мәнке (болыс), Алдажан. 4. Миятбек.

Түйме, Әбілдә, Омар, Иманбай. 5. Жанат.

Жанәділ. 1-әйелі Көркемнен, 2-әйелі Гүлжамалдан. 6. Аманжол.

Ахметқали. Әбдіғали → Бақыт.

Жағыпар, Жапар, Жақып, Аскат, Ұлан → Булан.

Нұрлан, Рақым. Ахмет, Мәулен.

Жақсылық, Нұрқанат.

Құлан, Алмас, Нұрсұлтан.

Бекарыс. Әмір, Темір.

Марат, Тілеуберген, Дәнияр → Бақтияр, Бақытжан.

Дәулет, Манат. Мәдияр, Дулат.

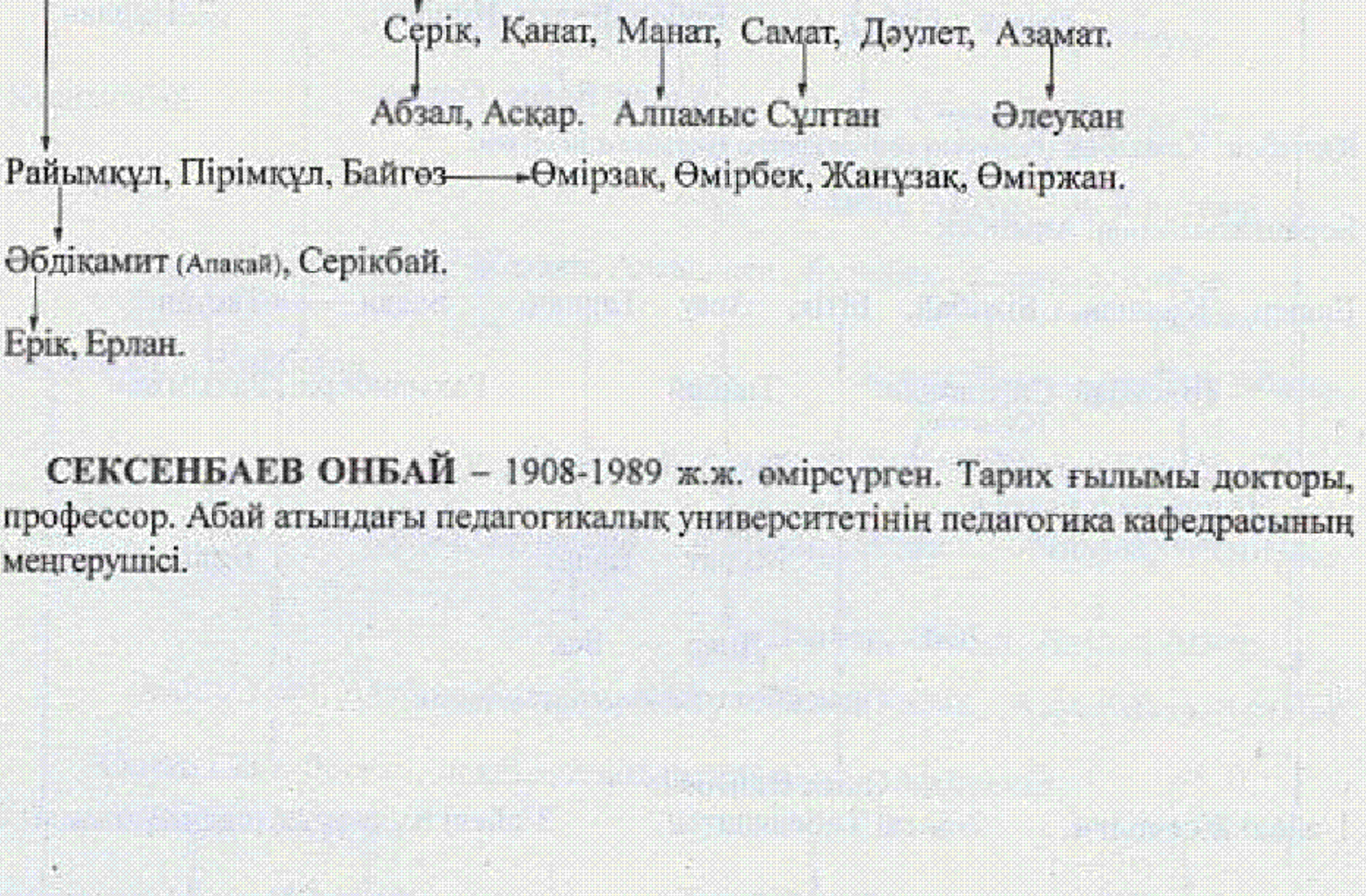
Мәрлен, Мағжан.

Сауранбай, Әбдіхалық → Сұлтанбек, ..., Амалбек.

Әбдуәлі. Тұрсынбай, Жомарт → Ардақ, Әсет.

Мәлік, Төлебай.

БЕРЕКЕБАЙҰЛЫ МӘҢКЕ (болыс) – 30 жыл болыс болған. 1910 жылы қайтыс болған. Болыстықты Сәт қабылдап (1920 жылы болыстық жойылғанға дейін) иелік еткен.

СЕКСЕНБАЕВ ОНБАЙ – 1908-1989 ж.ж. өмірсүрген. Тарих ғылымы докторы, профессор. Абай атындағы педагогикалық университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі.

ЖАНАҚ

Айдарбек, Тауасар, Қойлыбай → Торғай (Балаларының аты ұмытылған, қоныстанған жерлеріне байланысты ел ой, қыр торғайы деп бөлген)
185-бетте

Ойторғай, Қырторғай.

Омар, Нұрғазы ← Бұлабай, Қасен. Тәтті, Жаман.

Төлеген Ержан → Ермек. Әлімқұл 3-ата белгісіз 3-ата белгісіз

Өстемір Әнуар Шабырбай Жексембай

Арман, Серік → Асылжан Әлкенбай Дандай

Сұлтан, Темірлан. 2-ұл Орысбек

Қайрат, Талғат ← Тоқтан, Тұрсын (Бойтан). 1. Ерлан

Ермек Сәбит Ербол, Ерлан, Нұрлан. 2. Нұрлан

Алмас Елдос, Олжас.

Қазыбек, Қажыбек (Репрессия кезінде ұрпағы қырғызға өтіп кеткен).

Боранғазы (батыр), Ақынбек.

Елшен, Құлшан, Біжібай, Бітік, Асау, Тарпаң, Басаң → Тастан

Төлекбай Сағидолла (Соғыстан хабарсыз) Тайбай Рахманберді, Рахымжан.

Сәт (болыс) (Ащыбұлақ болысының соңғы болысы) Әміржан Есенбай, Қылыш → Әукен

Мұрат Болат Берік, Серік.

Дияс Бек

Әйменбет (Сәт болыстың бас имамы)

Әкім, Әкімбай.

1-әйелі Жөкерден, 2-әйелі Төбешаштан, 3-әйелі Күлқамыс (Серке бәйбіше)

Сарыбай Бөрібай (аңшы) Бидасбай → Ыдырыс

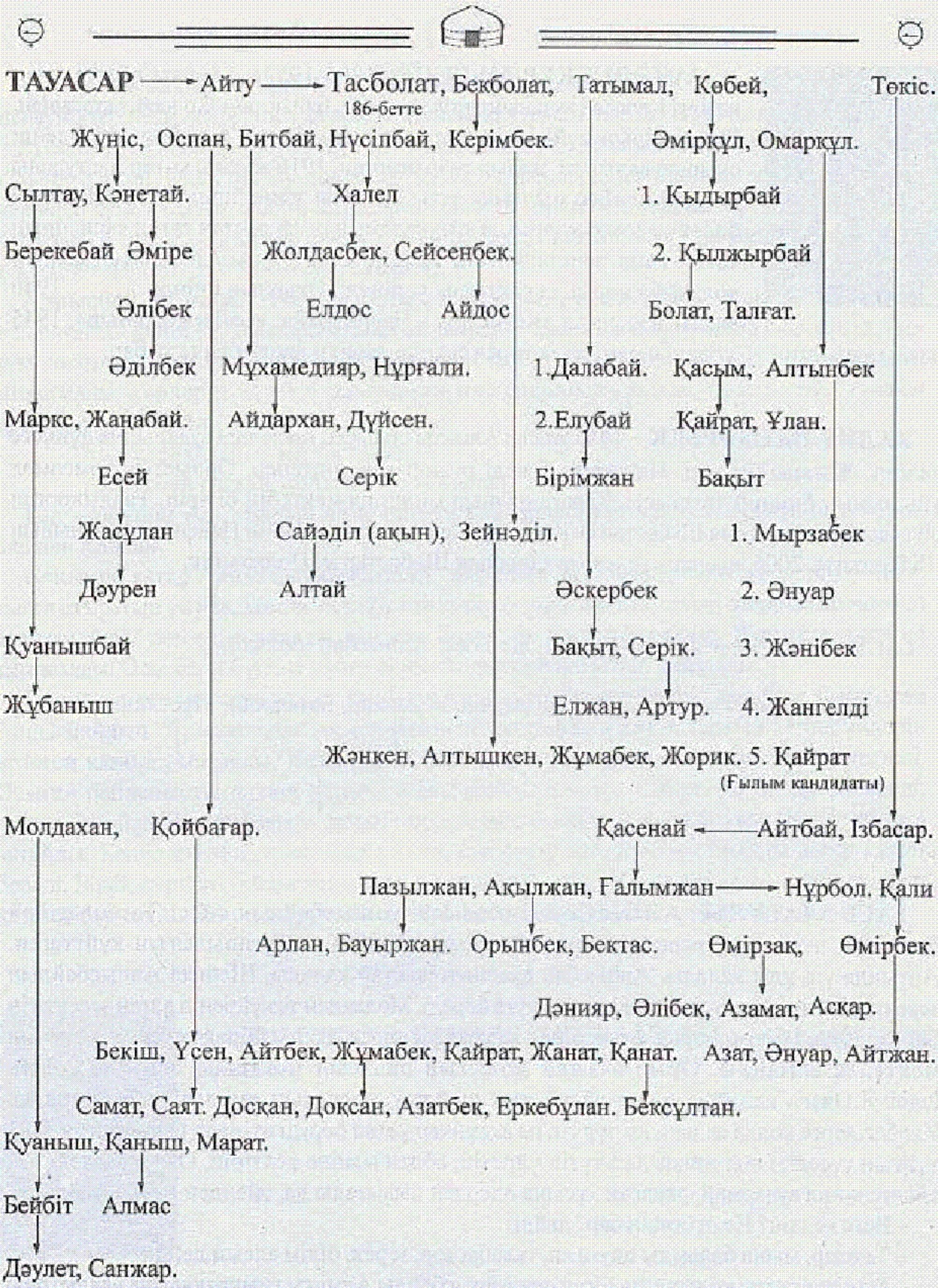
Қойбай → Қуаныш (қажы. тәуіп), Қуанышбек → Уәйісбек. Өмірзақ

Есімбек, Ырысбек, Жолдасбек, Жарас, Мұхамет, Мұхаметжан. Күмісбек

Бекмұхамет ← Ғазиз, Ғабит ← Мәди

Нұрбек, Нүсіпбек, Асылбек, Әжібек.

Мейірбек, Хамза. Омар

ТАТЫМАЛҰЛЫ ДАЛАБАЙ – екі болыстың қаржы жинаушы қазначейі болған.

САЙӘДІЛ КЕРІМБЕКОВ (1895-1954) Алматы облысының қазіргі Қарасай ауданында туып-өскен. Байыстың Жолсейіт атасынан. Жамбылдың сүйікті де талантты шәкіртінің бірі болған. Өленді суырып салып та, жазып та шығарған. 1916 жылғы көтеріліс туралы жырлаған «Бес мылтық» атты дастаны және біраз өлеңдері жинақ болып жарық көрген. Акын қаламынан 18 дастан туған екен, оның сегізі ғана жарияланған. Қалған оны Ғылым академия-сының қолжазба қорында сақтаулы көрінеді. Олардың ішінде 1940 жылы жазылған «Кенесары - Наурызбай», «Байсейіт батыр», 1945 жылы жазылған «Сұраншы мен Тезек төре» секілді тарихи дастандары да бар.

ҚАЛИҰЛЫ ӨМІРБЕК – 1955 жылы Алматы облысы, Қаскелең ауданында дүниеге келген. Жоғары білімді. Инженер. Текелі руднигінде инженер. Облыстық комсомол ұйымының бірінші хатшысы. Қарағандының милиция мектебін бітіріп, Талдықорған облысының облыстық ІІБ бастығы. Кейін облыс тарқағаннан кейін Панфилов ауданының ІІБ бастығы. 2006 жылдан Талғар ауданының ІІБ бастығы. Полковник.

ТАСБОЛАТ ——Мәлібек (болыс), Жәнібек, Алпысбай (болыс).

Нұрғали ←——Нүсіп. Жұмәділ, Жұмахан, Батырхан, Мұсахан.

ТАСБОЛАТҰЛЫ АЛПЫСБАЙ (болыс)– Алпысбайдың әкесі Тасболат бай болмаған. Акылды, пысықтығының арқасында өзінің шаруашылығын күйттеген. Артында үш ұлы қалады. Алпысбай әкесінен жастай қалады. Шешесі Алпысбайдың зеректігін байқап, ауылдағы молдаға оқуға береді. Молдадан тез үйреніп алған зеректігін байқап, терең білімді орыс мектебінен алатынын анасы ұғады. Бірақ кедейдің баласын мектепке алмайды. Орыс оязына жолығып баласын мектепке берудің жолын іздейді.Оязға қалайда әдеттегіден тыс сыйлық жасаудың амалын қарастырады. Құсбегілерге қолқа салып, не бүркіт, не ақсұңқар ұстап беруді өтінеді. Олардың торына тұйғын түседі. Оны жақсылап күтіп үйретіп, әбден мәніне келтіріп, Оязға әкеледі. Ол әйелге көңіл аудармай, әкелген құсына өлердей қызығады да, әйелден жөн сұрайды.

– Неге келдің? Не өтінішің бар? дейді.

– Тақсыр, мына баламды оқуға ал, талабы зор, зерек, білім алсын дейді.

– Тамаша құсты қолына түсірген ояз Алпысбайды Алматы гимназиясына алады, оны үздік бітіріп шығады. Оқу бітірген соң біраз уақыт өкімет жұмысын атқарады да, Түргенге болыс сайланады. Түргеннің билері, белсенділері ақылды, зерек жас жігітті істетпеген соң, ауылдастары Қаскеленге болыс етіп сайлайды. Ол кезде аудан жерінде екі болыс ел болған. Бірі Шамалғаннан батысқа қарай – Жайылмыс болысы бұны, Сәт болыс басқарған. Екіншісі Қаскелең болысы бұны Алпысбай басқарады.

Күш-қуаты қайнаған, орысша-қазақшасы бірдей алғыр жас болыс, патша өкіметінің шенеуніктеріне де, жергілікті халыққа да ұнайды. Орыстың шала сауатты шенеуніктеріне, тіпті осы өнірді билеп-төстеп тұрған атаманның өзіне де ақыл айтып, істің мән жайын айтып отырған. Орыстар бір шұрайлы, құнарлы жерлерді патшаның заңымен алса, бір жерлерді күшке салып, елді мылтық, қылышымен қорқытып, заңсыз тартып ала бастаған болатын. Алпысбай атаманға келіп "Бұйрығынды көрсет және ол бұйрығың қандай негізде жазылған" деп талап етіп отырған.

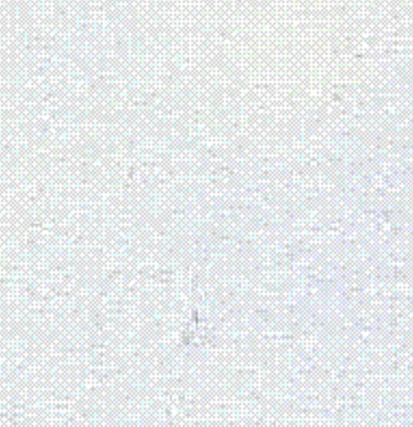
Алпысбай қазақ жігіттерін жинап, елден мал, азық-түлік алып Қаскеленнен Ұзынағашқа дейін (30 шақырым) жол салдырады. Сай жыраларға көпір салдырып, тас-құм төсетеді. Орыс инженерлерін алдырып жоба сызғызып, өлшетіп, ойлы-қырлы, айналмалы жерлерді түзетіп салдырған инженерлік құрылыс болды. Бұл туралы мынандай өлең жолы бар:

Қаскелең біздің ауыл тастағында,
Алпысбай салған жолдың бас жағында.

Бұл жол үшін Алматының оязы патшаға хабарлап, патша Алпысбайға шен беріп, шекпен жапқан.

Сонымен қатар Алпысбай қазақтарға "жеріңнен айырылма, сулы жерлерге егін ек, қыста отыратын үй сал, Жазда жайлауға көш, бірақ үйің тұрсын, сонда отаршылар жеріңді ала-алмайды" деп ақыл айтады. Өзі үлгі болып 10 гектар бақ егеді. Жанынан ағаш үй тұрғызады. Осы бағы бүгінгі күнге дейін Алпысбай бағы деп аталады.

Патша өкіметі мен әкімдеріне, атаманға Алпысбайдың көп істері ұнамайды. Орыстарға Алпысбайдың "бұзақылығы" төмендегіше: Қазақтардың жерін тартып алған, үйлерін өртеген казак-орыстарды, Казақтарды ұйымдастырып ұрып сабап, үйлерін өртетеді. Осыған байланысты патша өкіметі Алпысбайды соттап, Сібірге айдатып жібереді. Алпысбай айдаудан 1917 жылы ақпан төңкерісінен кейін келеді. 1918 жылы Кеңес өкіметі ақтайды. Кеңес өкіметіне жағымды адам, қызметке пайдалануға болады деген құжат береді. Бірақ жергілікті белсенділері: ол бұрынғы болыс, Кеңес өкіметіне жат адам деп қызмет бермейді. Өзінің шаруасымен айналысып, өз ажалынан дүниеден өткен.

АЛПЫСБАЕВ ЕРІМ ЖҮНІСҚАНҰЛЫ – Алпысбайдың шөбересі.

ЖАНАҚ АЙДАРБЕКТЕН тарайтын үзік ұрпақтар.

?——→ Дедекбай——→ Жотай, Сейсен.

?——→ Жексенбай——→ Әділкен, Әділбек.

?, Саят, Самат, Болат, Жәнібек.

?——→ Ахмет, Мұқаш, Оразымбет.

Бейсембай, Сейсембай——→ Серікбай, Ерік.

?——→ Баеке, Құсайын——→ Мұрат——→ Айдос, Елдос.

Күмісбек, Алтынбек.

Исажан (Исан)——→ Айдын——→ Әділет, Дияс.

?——→ Сүйсін——→ Қамза, Қанай——→ Нұрлан, Мәлік, Арлан.

Бақытжан Бақтияр Қамзабек

Қазыбек, Қабылбек, Әлібек, Сабырбек, Жәнібек, Аманжол, Амантай.

Ринат, Рүстем. Кенжехан Руслан, Арман.

Шыңғысхан, Темірлан. Аскар, Рамазан, Елдар.

?——→ Райыс——→ Құрманғали——→ Дәулет, Қайрат.

АСАНЖАН КӨБЕЛЕКОВ – Социалистік Еңбек Ері, колхозда қант қызылшасын өсіріп атағы шыққан.

ӘЛМЕНБЕТ — Боранғазы, Найман, Өмірбай, Өстемір, Әлім.

Байтемір, Қалқа, Тоқсан, Шүкей (болыс), Айтқұл → Қондыбай

190-бетте

Шуманақ. Қасен ← Бает, Атажан, Ізбай, Әйтімбет.

Дүйсебай (қажы) Кенепбай. Жөкен

Ыбрақым, Төленбай, Төлеубай (молда). Бекен, Серік, Берік.

Мерхат, Мержан, Ерік, Ермек, Болат. 1.Қуаныш

2. Дәулет.

Мәдияр Елдар

Талғат, Дәнияр, Азамат. Дәулет, Әділет, Жақсылық.

Қарашай, Байсақ, Байсылық, Шөжебай. Ерғанат, Нұрқанат, Нұрсұлтан.

Бақыбай, Тәжібай, Көжек, Қойгелді, Билібай, Әбдіранбай, Ауғанбай, Досымбай.

190-бетте

Жұмабек Мырзахан Қадырбай Тоқтарбай, Жұмағұл. Сәкі

Серік, Берік. Сәмидин Амангелді

Аман Марат Әділет, Бақтияр, Руслан.

Алпысбай Ерасыл Төлеубай, Бегенбай, Дегенбай.

Қанат, Саят. Әбішінай (Әбіш)

Ысқақ, Кішкенебала, Кәрібай. Аркарбек, Ерлан, Ержан.

Нүсіп Әлім Ілияс Көпжасар, Нұрсапар (Сапар).

Нұрмыш Бекқали. Құдайберген (Даен) Ораз, Оразбек. Болат

Дидар Бақтияр Олжас Ұлан

Серік, Еркін, Ерболат, Жанболат. Дүйсенбай, Жекебай, Құрманбай, Құрманбет, Қали.

Дәулет Төлеубай Марат Мұрат

Шермеден, Шаяхмет, Құрманжан, Ғалымжан. Қуаныш — Орынбек, Орынбасар, Болат.

Рүстем Руслан, Нұржан. Данияр Ізбасар

Серікжан, Рәшит, Ринат, Радик, Райымбек.

ҚОЙГЕЛДІ → Молдахмет, Молдахан.

Молдахмет → Салмақ

Молдахан → Ермек, Бақытжан, Есім, Жұмахан.

Салмақ → Амангелді → Асылбек, Әлібек

Ермек → Арман, Ерік.

Есім → Әсет, Асхат, Мақсат.

Жұмахан → Расул, Мәлік, Жаңбырбай (Жаник).

Жаңбырбай (Жаник) → Әділ

ТОҚСАН

Байарыстан

Байқұлақ, Кешубай.

191-бетте

Кешубай → Бектұрған, Тәукебай

Тәукебай → Жәкібай, Батырбек, Қожағұл.

Бектұрған → Олжабек, → Баялбай

Баялбай → Сәдуақас, Аскар, Кемал.

Кемал → Бекмұрат, Қанат.

Қанат → Әліби

Сәдуақас → Алмас, Болат, Жомарт, Мұрат.

Болат → Елдос

Жомарт → 1.Елжас

Мұрат → 1.Олжас

Алмас → Серік, Жандос. 2.Елдар 2.Фараби.

Бектұрған → Жұмалы, → Шәрәпи, Мұстапа

Мұстапа → Құдайберді (Құдайберген).

Құдайберді → 1.Ербол, 4.Талғат, 2.Ерболат, 3.Нұрбол.

Шәрәпи → Дүйсенбек, Исабек (Қапшағайда).

Дүйсенбек → Мұрат, Айдос. (Мүтән)

Исабек → Серік, Қанат, Елубек, Айтбек, Амангелді.

Елубек → Елнұр

Айтбек → Аман

Амангелді → Елдар.

Қанат → Болат, Сәт, Дидар.

Серік → Ермек, Ерік, Айбар, Жігер, Арнау.

Жәкібай → Әлімбай, Баянбай.

Батырбек → Балғынбай

Балғынбай → Әбдіхамит.

Әбдіхамит → Болат, Дүйсен

Дүйсен → Төлеген

Қожағұл → Өзбек, Айтжан.

Шүркілбай → Жамбылбай

Жамбылбай → Бақыт.

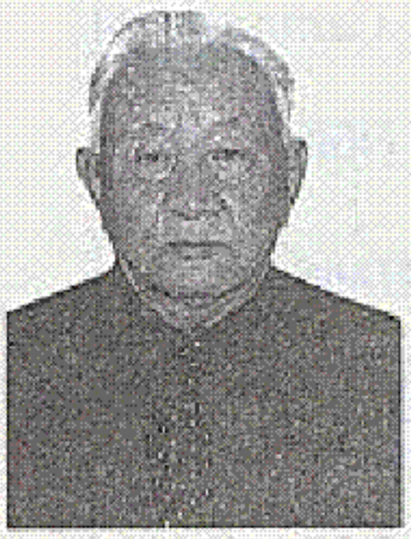
Бақыт → Серік, Берік, Ерлан, Нұрлан.

Молдағұл → Сатыбалды

Ызабай → Түстікбай, Ештай.

ОЛЖАБАЙҰЛЫ БАЯЛБАЙ – 1879-1965 ж.ж. Бұрынғы Іле, Қазіргі Талғар ауданы Октябрь (Нұра) ұжымшарында 1932-1958 жылға дейін түйеші болды. Кеңес Одағы бойынша 10 інгеннен 3 ботаның орнына жылма-жыл, 10 ботадан алып алдыңғы қатарда болды. 1938-1939 ж.ж. Мәскеудегі ауылшаруашылық көрмеге қатысып, Сталин және Молотовпен кездесіп құнды сыйлықтармен марапатталған.

БАЯЛБАЙҰЛЫ СӘДУАҚАС – 1909-1994 ж.ж. Алматы облысы Талғар ауданы, Октябрь (Нұра) колхозында 1931-1941 ж.ж. төраға. Отан соғысының ардагері. Соғыстан кейін аты аталған колхоздың экономикасын, халықтың әл-ауқатын жақсартуға атсалысқан.

БАЯЛБАЕВ КЕМАЛ – 1925ж. Алматы облысы Талғар ауданы, Октябрь (Нұра) аулында дүниеге келген. Орташа арнаулы білімді агроном. Жоғары білімді педогог. Партияның жоғары мектебін бітірген, мектеп директоры, 1977 жылға дейін әртүрлі мектеп саласында басқарушы. Қазір осы ауданның Нұра ауылында еңбек ардагері мен ақсақалдар алқасының төрағасы. "Талғар ауданының құрметті азаматы".

КЕШУБАЙ → Белгібай, Бекмырза → Қанапия → Құсайын → Сәбит, Сағат.

Шалабай, Сатай, Төлебай, Жолдыбай, Талдыбай, Келдібай, Күренкей.

Керімбай, Белгібай. Әбілдә. Атамбай, Әбденбай, Сәбденбай.

Мұсахан Қаракойшы. Серікбай, Кәрібай, Есікбай, Қарықбай, Телібай.

Есенбай, Жанқойлық, Есенәлі. Түгелбай Салықбай, Нүсіпбай.

Жайшыбек Нұрмұхамбет.

Тұрсын, Жұмақан, Стамшал, Стамбай.

Серікбай, Бейсембай. Әмір, Темірхан, Көреген → Темірбек.

Тойлыбай, Молдыбай, Әзімбай. Әділхан, Ғалым, Әлім.

Бекмырза, Оналбай. Дүйсенбек, Бейсенбек, Қойлыбай, Сейсен, Шәрәпи.

Әлменбеттен тараған үзік аталар ұрпақтары.

12-декаббрь (Жәпек) ауылында тұрады. Шилікемерден келгендер.

? → Байсақ → Әбдіхалық → Бақытбек, Асқар, Алтай.

? → Шөжебай → Әлібек → Нұртай (Шилікемерде) → Асқар, Мәлік.

? → Несіпжан → Данияр (Ақсеңгірде Қойгелдінің бауыры)

? → Байсыдық → Жылқыбек → Әділбек, Асылбек, Ақылбек → Жандарбек

Батыр

КЕНЖЕТАЙ → Сарша → Ордабай, Боранбай.

Мекебай, Еркебай → Елеу, Желеу.

Жаңабай, Тезекбай, Дүзгенбай, Бөкенбай (би) Алпысбай, Отарбай. 1. Сатылған

Айтақ — Ахмет. — Халық, Қалдыбек, Шаяхмет. — Қуат — 2. Сағади

Маймақ — Мырзатай — Қабылда — 3. Әбіке

Ербол. Сағынбек, Жанат, Мұрат, Болат. — Дәулетхан

Азамат, Берік. — Алан — Сұлтан — Шалбай, Қорабай.

Бейбарыс — 1.Молдағазы

Байсерік, Жансерік, Мамасерік, Кәмек, Дәмек. — 2.Әділғазы

Қонақай — Жұмағали — Жексенбай

Кәдіркұл — Бейсембай, Сыдық. — Әлімсерік

Сағындық — 1.Сапарбек

Нұрлан, Марат, Болат, Сәбет. — 2.Сапарғали.

Мәндібай, Сәндібай, Әндібай, Елубай.

Бауыржан ← Сабыр, Сайлаубек.

Қуат, Дәулет.

Болатбек, Мұратбек, Қайрат, Талғар, Нұржан.

....., Дулат. — Ғабиден. — Дәулетбай, — Сыдық (Сыздық).

Жұмақан — Ақынғазы, Нұрдаулет.

Қыстау, 193-бетте — Малданбай, Мәндібай, Күздеу, Әбдірхаман. — Сейтхан, Әмірхан.

Ақпан, Сабанбай. — Қасымжан, Әбдікерім. Мірқалық — Тойлыбек Аскар

Әшім — Бақыт. Әбжан, Әбілдә → Дәурен. — Мәді

Бақберген — Берік, Серік. — Мұсабек, Руслан, Кәдірхан.

Молдабай — Талғат, Қайрат, Бағдат, Бекзат.

Ернат, Дәулет. — Азамат. — Бекет.

Бағашар, Дүйсен, Сейсен. — Әділет, Бейбіт.

Берік — Қанат

ҚЫСТАУ

Нұрғазы, Нұрпейіс, Байтас, Жанғазы → Әбдіқадыр.

Жұртбай, Алшынбай, Сәт, Мұқтар, Мұхит.

Жомарт Мұрат, Мәрлен.

Бауыржан

БӨКЕНБАЙ (би) – Қазіргі Алматы облысы Талғар болысындағы белгілі болыстар: Аянбек, Алпысбай, Саржандармен қатар билік құрған.

ТЕЗЕКБАЙҰЛЫ ҚЫСТАУ – Ірі бай болған. 1888ж. Талғардан Қарашеңгелдіге қоныс аударған. Төңкеріс кезінде Қыстау кайтыс болады. Балалары Қотырбұлақ деген жерге қашып барып бой тасалайды. Кейіннен балалары Кеңес өкіметін мойындап, колхоз құрамына енеді.

ТЕЗЕКБАЕВ ӘБДІҚАДЫР ЖАНҒАЗЫҰЛЫ – 1935 жылы туған. Өмірі Қырбалтабай ауылында өтіп келеді. Түрген қой совхозында 17 жыл бойы шопан болған. 1962-1967 жылдар аралығында Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің депутаты болған.1977жылы Зооветтехникумын бітіріп, Екпінді фермасында зоотехник, меңгерушісі қызметін атқарады. 1991 жылы зейнетке шығып, өзінің жеке шаруашылығымен айналысады.

ҚОРАБАЕВ СЕЙТХАН НҰРДӘУЛЕТҰЛЫ – 1935 жылы Алматы қаласында дүниеге келген. Жоғары білімді. Инженер механик. Москвадағы Марксизм-Ленинизм Университетін бітірген. Саясаткер. Алматы облыстық Кеңестің депутаты. Іле автобазасының директоры. Байсерке округінің әкімі. Зейнеткер.

II БӨЛІМ

ТАРИХИ МАҒЛҰМАТТАР

БӘЙДІБЕК БАБА ТУРАЛЫ

Қарашаұлы Бәйдібек (I-II ғ.ғ.) Жетісу алабындағы көшпелі тайпалар көсемі. Ақыл-парасатымен, ерлік істерімен елге ұйытқы болған тарихи тұлға.

Ел ішіндегі қария сөздер — далалық ауызша тарихнама бойынша /ДАТ/ ұлы жүздің үйсін бірлестігінің құрамындағы албан, суан, дулат, сары үйсін, шапырашты, ысты, ошақты тайпалары Бәйдібекті өздерінің түп атасы деп біледі. Бәйдібектің әкесі Қараша (530-604) туралы, Бәйдібектің ұрпағы Майқы би туралы Қытай жылнамаларында, Мұхамед Хайдар Дулати (1499-1551) еңбегінде деректер кездеседі. Бәйдібек жалпақ жатқан Жетісуды, Арыс өзенінің шұрайлы алқаптарын, Қаратау мен Ташкент алабын қоныс етіп, ондағы ру-тайпалардың бас біріктіруіне, ел болып ұйысуына ықпал еткен.

Бәйдібек үш некелі болыпты. Бірінші әйелі — Сары бәйбішеден Байтоқты есімді бала туып, одан Түргеш (Сары үйсін) өрбіген. Екінші әйелі — Зеріптен Жәлмәмбет туады. Одан — Шапырашты, Ошақты, Ысты өрбіген. Үшінші әйелі — есімі исі қазаққа мәшһүр әулие Домалақ ана. Бұл кісінің нағыз есімі Нұрила . Домалақ анадан Тілеуберді туады. Тілеуберді ел аузында Жарықшақ (Жарықбас) атанып кеткен. Жарықшақтан — Албан, Суан, Дулат өрбиді.

Бұл аталардың бәрі де іргелі ру-тайпаларға ұласып, қазақ халқының ел болып ұйысуына тікелей араласқан.

Бәйдібектің Сары бәйбішесінен туған Байтоқтыдан басқа алты бірдей ұлы соғыста қаза тауып, Қаратаудың шығысындағы Қошқарата өзенінің бойына жерленген. Күні бүгінге дейін бұл жер "Алты сары басы" деп аталады.

Бәйдібектің өзінің сүйегі Балабөген өзенінің жағасына жерленген. Басына көрнекті кесене тұрғызылған. Қазір Оңтстік Қазақстан облысындағы бір аудан Бәйдібек есімімен аталады.

Бәйдібектің өмір сүрген заманы — Еуразияның ұлы Даласын (Л.Н.Гумилев) қоныс еткен желдей еркін көшпелі тайпалардың арасында этникалық тұтастану үрдісі қызу қарқынмен жүріп, мемлекеттің ірге тасы қаланып, тарих сахнасына әйгілі Түрік қағанатының шыққан кезі. Шығысында Сары өзен (Хуанхэ) мен батысында Темірқақпаға (Дербент) дейін қанат жайған алып қағанат өз кезегінде төңірегіндегі Қытай, Парсы, Үнді, Рим (Византия) сияқты империялар мен патшалықтарға ықпалын жүргізе бастаған. Ең бастысы, түркі жұртының шаруашылық-мәдени типі сараланып, өзіндік төлтума өркениеті қалыптасып, енді түркі тектес ұлттар өз қоныс-тұрағымен, өзіндік тіл-ділімен тұлға таныта бастаған.

Міне, осындай аса күрделі тарихи кезеңде Бәйдібек ақыл-парасатымен де, ерлік істерімен де ұлттың ұйысуына, елдің бас біріктіруіне, сөйтіп қазақ даласындағы ру-тайпалардың этникалық тұтастануына мұрындық болған тарихи тұлға.

Бәйдібек, Домалақ ана кешендеріне 2000-2001 жылдары жүргізілген қазба жұмыстары тарихи тұлғалардың қоғамда алар орнына, өмір сүрген заманына қатысты толымды дерек-мағлұматтар беріп отыр. Солардың ішінде I-II ғасырда шығарылған тиын теңгелер Бәйдібек пен оның жұбайы Домалақ ананың өмір сүрген заманына, олардың әлеуметтік статусына елеулі айғақ ретінде ден қойдырады.

Халық жады арқылы атадан балаға жалғасып жеткен қария сөздер Бәйдібектің ел қамы, халық тағдырына қатысты істерге ұйытқы болып, көреген көсемдігімен жұртқа ықпал еткен тарихи тұлға екенін танытады.

"Елтұтқа" кітабынан.

P.S. ***VI ғасырлардағы Қытай жазбаларында бес оқ дулат құрамы Жаныс, Шымыр, Ботбай, Қойлы, Ысты деп көрсетілген. Демек, бұл уақытта Дулат іргелі тайпаға айналған. Сондықтан Бәйдібек баба мұнда көрсетілген мерзімнен көп бұрын жасаған болып шығады. Тарихи деректер мен шежіре мәліметтерде мұндай айырмашылықтар ұшыраса береді. Соны ескерген жөн. Нақты шындығын бір Алла біледі.***

М.Ысқақбай.

АҚИҚАТ ТАРИХ ТЕРЕҢІНЕ ЖЕТЕЛЕЙДІ

(Ғалым Тойжан Досановтың "Ертедегі үйсін жазба ескерткіштеріне байланысты этюдтер" атты еңбегі туралы көрнекті жазушы, тарихшы Бексұлтан Нұржекеевтің мақаласынан үзінділер)

Кітап орыс тілінде 2002 жылдың аяғында "Жалын" баспасынан жарық көрді. Аты – "Этюды по памятникам письменности древних усуней" – "Ертедегі үйсін жазба ескерткіштеріне байланысты этюдтер". Жазған – ғылым әлеміне бәлендей белгілі бола қоймаған балаң, бірақ білімді жас Тайжан Досанов. Ғалым кітабын Тараз қаласының 2000 жылдығына арнапты. Ол арнаудың Талас жазуына қатысты өзіндік мәні де бар.

Бұл кітап маған нақтылығымен ұнады. Автор айтқысы келгенін, алты қырды орағытпай, тіке айтады. Басқаның қате санаған пікірін алдына жайып қойып дәлелдейді, өз пікірін сол қателікті қалай түзету қажеттігіне көзіңді жеткізе отырып тағы айтады. Бұдан қандай қорытынды шығару сіздің еркіңізде, ал мен өзімнің көзім жеткенді ғана жазам дейтін адам секілді.

Ал қазақ тарихында "үсүн" немесе "үйсін" жайындағы пікір соңғы жылдары алашабырлау, күңгірттеу болып бара жатқандығы белгілі. Бұрынғы ғалымдардан батыл пікір айтқандардың көшін бастайтын Әлкей Марғұлан еді. "Ғұндар, үйсіндер, қаңлылар – өте ескі дәуірден Қазақстан сахарасын отан етіп, онда көп жойқын қалалардың үйіндісін қалдырған елдер", – дейтін еді ол кісі ("Ежелгі жыр, аңыздар", 1985, 22-бет).

"Ғұндар мен үйсіндердің жойқын мәдениеті көп сақталған жерлер Іле өзенінің бойы, оған құятын Талғар, Шелек, Кеген, Мерке өзендері. Осы арада тізбектеліп жататын ұлан-байтақ обалар – ғұн мен үйсіндердің естелігі, – деп (29-бет) кете береді, кете береді.

Қазіргі бізге жеткен шежіре бойынша ұлы жүз ішіне кіретін үйсін тайпасын Әлекең көне қытай жазбаларындағы "усун" деген мемлекеттің қалдығы деп қалтқысыз сенеді. Өйткені мекені, қаласы, әдет-ғұрпы, тілі, билеген хандары, арғы-бергі аңыздары – бәрі ортақ.

Қытай жазбаларымен жақсы таныс болған Шыңжаңның қазақ тарихшысы Нығмет Мыңжан: "Еліміздің (Қытайды айтады – Б.Н.) сол замандағы жазба деректерінде үйсіндер қоныстанған жерлердің орталығы болған Іле өзені алқабы мен Жетісу өңірі "үйсіндердің атамекені" деп аталған...

Жоғарыда айтылған тайпалар одағының ішіндегі ең ірісі үйсіндердің тайпалық одағы еді. Олар б.ж.с. дейінгі екінші ғасырдан бастап Іле өзені алқабы мен Жетісу өңірінде ірге

теуіп, бұдан бұрын осы өңірде жасаған сақ тайпалары және ұлы иозы (ұлы жүз) тайпаларымен тоғысып, қазақ халқының арғы тегін қалыптастырады. Үйсіндер Іле өзені алқабында құдіретті мемлекеттік үкімет құрып, еліміздің Орта жазық өңірімен өте тығыз саяси-экономикалық және мәдени байланыс орнатты", – деп, көпе-көрнеу мақтанышпен жазады ("Қазақтың қысқаша тарихы", "Жалын", 1994, 10-11-бет).

Бұл айтқанымды біреу-міреу байқамай қала ма дегендей, 12-бетте: "Заманымыздың бұрынғы 3-ғасырдан 5-ғасырға дейін өмір сүрген үйсіндер бірлестігі мен қаңлылар бірлестігі қазақ халқының негізгі ұйытқысы болды", – деп тағы таптайды.

Нығмет ағамыздың айтуынша, үйсін мен қаңлысыз қазақ әлемі (мир казахов) болмақ емес. Бүкіл тарихты бір кісінің бес саусақтай білуі, әрине, мүмкін емес. Алайда тарихта өзіңе дейін дәлелденген нәрсені әдейі айтпай кету немесе ол дәлелдің теріс екендігін көрсетпей кету халық тарихын адал насихаттауға жатпайды.

Түрік тарихшысы Бахаддин Өгелдің "Хант" баспасынан 1998 жылы "ұлы хун империясының тарихы" деген екі томдық кітабы жарық көрді. Жазуына қарағанда, Өгел қытай жазбаларын өзі оқи алатын адам керінеді. Соның айтуынша да: "Үйсіндер 176-жылдардан (б.ж.с.д.) сәл ертерек хундарға бағынады...өте батыр, жауынгер халық. Бұрынырақта хундарға бодан болса да, күшейе келе теуелсіздігін алды", – деп жазылыпты. "Тарихи естелік" атты көне қытай жазбасында (1-кітап, 282-бет). "Үйсіндердің барынша күшейіп, толысқан шағы б.ж.с.д. 40-жылдарға, яғни Шө Же ханның Самархан патшасына көмекке келген кезіне тура келді", – делініпті онда.

Үйсінді де, үйзілерді де сырт ел ғалымдары біраз дәлелдеді, бірақ қазақ ішінде ұлы жүз, оның ішінде үйсін деген тайпа әлі күнге дейін бар екендігін білмейтіндіктен, оларды біресе саққа, біресе ғұнға жатқызып әлек болумен келеді. Ал енді өз тарихымызды өзіміз жұтататындай бізге не көрінді? Басқалардың жалпылап айтқанын біз нақтылап неге айтпаймыз? Ондай бастама бар да ғой. Мәселен, Нығмет Мыңжанның пікірі.

Еліміздің (Қытайды айтады – Б.Н.) жазба жылнамаларында олардың аты "ұлы иосі", "ұлы жүз" түрінде кездеседі. Кейін келе бұлар "ұлы иозі" жене "кіші иозі" деп екіге бөлінген. Ежелгі хансу тілінде жазылған бұл ұлыстардың атын "ұлы из" (ұлы жүз, кіші жүз) деп оқуға да болады... Қазақ шежіресінде "ұлы жүз – үйсін" деген сөз үнемі қосарланып жарыса жүреді", – дейді ол ("Қазақтың қысқаша тарихы", Алматы, 1994, 58-бет).

Бұл, меніңше, анау-мынау пікір емес, үлкен жаңалық көтеріп тұрған пікір. Оның маңыздылығы сол: біріншіден, біздің осы уақытқа ұлы жүз, орта жүз, кіші жүз боп аталуымызда ешқандай сандық мағына жоқ екендігін делелдеуінде. Екіншіден, үш жүз боп аталуымыз біздің жыл санауымыздан 200 жыл бұрын жүзеге асқандығын әйгілеуінде. Үшіншіден, ғұн, сақ, үйсін, үйзі мемлекеттерінің шынында да қазақтың арғы бабалары екендігін дәлелді көрсетуінде.Өйткені, Батыс өңір шежіресінде: "үйсін халқының ішінде сақ тайпалары да, ұлы жүз тайпалары да бар", – деп жазылған (Н.Мынжан, 58-бет).

Веселовский Арал атырабын мекендеген ұлы иозілердің бір бөлігі Кердері деп, I ғасырда Арал теңізі Кердері теңізі, ал Амудария Кердері дариясы аталғанын жазыпты (Мыңжан, 61-бет). Кердері тайпасы қазір кіші жүз құрамында екенін бәріміз білеміз. Бұған қарағанда, да- ЮЭЧЖИ – ұлы иозі дегендердің қазіргі біз айтып жүрген ұлы жүз екендігі дәлелді болады. Ол дәлелді болса, кіші жүз де дәлелді. Бір шеті ұлы жүз, екінші шеті кіші жүз екендігі дәлелді болса, екі ортадағы елдің орта жүз аталмағы неге дәлелді болмасын?!

Ал енді осы "йозы", үйзі", "иосы", "жүзі" боп түрленген сөздің қандай мәні бар? Біріншіден, бұл – жүз деген санға тура да, жанама да ешбір қатысы жоқ, тек айтылуы ғана ұқсас сөз. Көне түрік халықтарының біріне жататын ұйғырлар "йеза" деп ауылды

айтады. Оны "Уйгурско-русский словарь" да дәлелдейді (Москва, 1968, 797-бет), онда ол сөздің мағынасы "деревня, село" деп көрсетілген. Сонда біздің ұлы жүзіміз – үлкен, кіші жүзіміз – кіші ауыл боп шығады. Бәлкім, бұл сөз ертеректе "үлкен ел", "кіші ел" деген мағына да берген болар деп болжауға болады. Махмұт Қашғари сөздігіне "иозы" сөзі "жазық, жазық жер" деген мағына береді. ("Хант" баспасы, 1998, 3-том, 30-бет). Ол заманда "жылатты" дегенді "сықтатты" деп айтқан екеміз (2-кітап, 470-бет), соған қарағанда, ол кездегі "ұлы иозымыз" қазіргі "үлкен өлке", "үлкен ел" деген мәннен алыс кете қоймас, бір сөздің мәнін ұмытқанмен, айтылуын ұмытпай, әлі ұлы жүз атап келеміз деп ойлауға әбден болады.

Бұл дәлелге илансақ, онда ұлы жүз, кіші жүз, орта жүз қазақтары о бастан туыс деген шежіреміз деп-дәл болады да шығады. Және бұл қорытынды менің достарым Қойшығара мен Ақселеудің пікірлерін түгелдей теріске шығарады. Білмей келген біздің кінәміз болмаса, бұл арада ұлы үйзі мен үйсіннің кінәсі жоқ, олар да ғұн мен саққа әрі бауырлас, әрі бақталас елдер болған.

Тайжан Досановтың мына кітабы үйсіндердің елдік күш-қуаты ғана емес, мәдени сауаты мен өнерінің де жоғары дережеде дамыған ел болғандығын дәлелдейді.

Н.Мыңжан аталмыш кітабында: "Зерттеген ғалымдардың айтуынша, Есік жазуы осы уақытқа дейін ғылымға белгісіз жазумен (таңбалармен) жазылған", – депті (56-бет). Ал Т.Досанов бұл жазуды да оқып, оны үйсін жазуы дейді. Және ғалымдардың осы уақытқа дейін ол жазуды төңкеріп оқып келгендігін дәлелдейді.

Бұл оқуын 1985 жылы Т.Досанов "Білім және еңбек" журналына ұсынады, бірақ 21 қыркүйек күні "баса алмаймыз" деген жауап алады. Ғалым Есік жазуы көне түріктің сына (руника) жазуын пайдаланған деген қорытынды жасайды, "... саки-усуни в I веках до нашей эры использовали письменность, создание которой было изначально продиктовано сингармонизмом тюркского языка, свидетельствующего о тюркоязычности саков-усуней", – деп түйіндейді.

Ғалым сақ пен үйсіннің арасын ажыратпайды, ондай мақсат қоймайды да, ол тек жазуды оқуға ғана бар ықыласын аударады.

Алайда Есік қорғанында жатқан жас ханзаданы үйсін күнбиі Елсаудың (қытайша Лежау) жастау өлген ұлы Нулы деп жорамалдауға әбден болады. Кезінде бұл пікірді Тұрсын Жұртбаев "Дулыға" кітабында айтқан да еді, бірақ оған әзірше ешкім құлақ аспай келеді.

Қазыбек бек Елсаудың он баласы, оның үлкендері Нулы, Дулы болғанын айтады. "Нулы атамыз әкесі Елсаудан бұрын жастай 22 жасында кетіпті,.. қатты ардақтап үш Қарашқа қойыпты", – дейді (43-бет). Бұл Қарашы – кәдімгі Әуезов жазатын Қараш, Есіктің жоғарғы жағы. Бәрі дәл келіп тұр.

Нулыны айтпаса да, Елсаудың Дулы деген баласы болғанын Н.Мыңжан да жазады (83-бет). Қазыбек бек арғы дулаттар осы Дулыдан тарайды дейді. Дулы болса да, дулу болса да, одан дулат дегеннің шығуы, менінше занды. Өйткені, дулаттар дегенді сол кездің көптік – ат, -ит жалғауын қосып дулу-ат деуіміз түрік сөзіне тән құбылыс. Керейлер дегенді керейт дейтініміз сияқты.

Жүйелеп тереңдей берсек, Т.Досановтың үйсін жазуы жайындағы кітабы тарих тереңіне қарай жетектей береді. Ең бастысы, тарихымыздың керегесін кеңіте түседі. Бұл кітап – ғылымға да, ата тегін мақтан ететін әрбір қазаққа да бағалы қазына.

"Егемен қазақстан" газеті,
2003 жсыл 20 ақпан.

Саймасай болыс – Еңсесі биік ел болғанымыздың белгісі шығар, дәл қазіргі таңда тарих бетінен өшіп кеткен бабаларымыздың рухын қайта жаңғыртып жатырмыз. Бұл кешегі аталарымыздың армандап, өздері айтып кеткен "өшкеніміздің жанып, өлгеніміздің тірілуі" емеспе. Ата-бабамызды түгендемек түгілі, атымыздың өзін соларға ұқсата қойып, Аллаға емес адамға табындырып қойған Қызыл империяның тұсында небір тарихи тұлғаларымызды теріс насихаттап, біздерді қарсы ұғымға тәрбиелегені шындық. Шындықтың беті қашанда ашылады, оған уақыт қажет. Төреші уақыт бәрібір ақиқатын айтып, аршып алып береді екен. Осындай ұлт мүддесі үшін жігерлі жігітінде-ақ ат жалын тартып мінген батыр ұлдың бірі – Саймасай Үшкемпірұлы. Біз бүгінгі қозғағалы отырған әңгімемізде Саймасай болыс кім деген сауалдын төңірегінде ой өрбітпекпіз. Әрине, Саймасай туралы сөз қозғасақ, Бәріміздің көз алдымызға М.Әуезовтын "Қараш-қараш" оқиғасы елестейді. Тіпті, ол шығарманы оқымадым дегендер болғанымен, олар да осы туындының желісімен түсірілген фильмді көрді. Бірақ осы фильм мен прозадағы екі көркем дүниеден біз басқа қоғамдағы, басқа Саймасайды көреміз. Осы шығармадағы Жарасбай – Саймасай Үшкемпірұлының протатилі. Бұл фильмді сонау бала кезімізден-ақ көрдік, әңгімені оқыдық. Сол кездегі балаң көңілімізбен қабылдағанымыз түлкі тұмағын баса киіп, құндыз жағалы ішікке оранып, жылы-жұмсағын алдына салып, кедей-кепшікке кекесін мінезбен шекесінен қарайтын Жарасбайды көретінбіз. Солай қабылдадық та. Бұл фильмді бізді жетпіс жыл жетегіне алған кешегі кеңестік қоғамның тәрбиесі еді. Ақ патша мөрін басарда арқасын төсетіп, ақымақтық кейіпте көрсеткені де сол қоғамдағы идеалогияның қазақ халқын құлдық санада мейлінше ұстағанының белгісі. Жазушы Ш. Мұртазаның да "Қызыл жебесіндегі" Саймасай бейнесі де осылай кәрсетілген. Бірақ бұның айыбын біз жазушыларымыздан емес, ой-санамызды темір бұғауда торлап, мәңгүрттік кейіпте ұстағысы келген кеңестік дәуірдің кесірінен көргеніміз жөн. Қос жазушымыз да бір қырынан сол кезеңді суреттегенімен, екінші жағынан бірі еркіндік үшін елден шыққан Рысқұл бейнесін ашып көрсетіп, енді бірі ұлт тарихындағы ұлы тұлғамыз Тұрар Рұсқұловтың ұрпақ алдындағы ұлы мұратын айқын жазып берді. Міне, осындай кешегі дәуірдің келеңсіз, кертартпа саясатының салдарынан Саймасай Үшкемпірұлы сияқты тұлғаларымыз көленке тұста қалып қойды. Дегенмен де, көленке түскен жерге де күннің шуағы тиеді екен. Біздер теріс танып оқыған бабаларымызды біздің ұрпақтарымыз мақтан тұтып, атағын асқақтатып, есімін қастерлеп өтетіні сөзсіз. Саймасай Үшкемпірұлы атамыздың да ел ішіне қайта оралып, рухани өміріміздің сарқылмас қазынасына айналуының өзі өшкеніміздің жанғанының айқын белгісі.

Саймасай Үшкемпірұлының өмір тарихынан қысқаша айтып өтер болсақ, 1862 жылы қазіргі Құлжа жолы бойындағы Бәйтерек (Алексеевка), Ават, Жаңашар, Александровка (бұл күні Саймасай атымен аталатын ауыл) ауылдарынан төмен Іле өзеніне қарай сырғанай құлап, сынғырлап ағып жатқан асау Талғар, Бесағаш, Қаным мен Есік өзендері Саймасай болыстың туып-өскен, топырағын басып, суын кешкен қасиетті ата қонысы. Дәл қазіргі танда сол табиғат сұлулығының айқын көрінісіне айналған. Алатаудың сілемдері мен жоғарыда атап өткен түрлі өзендерге тіл бітсе, Саймасай Үшкемпірұлы жайлы бұдан да бай, ұлағатты мұраларға қолымыз жеткен болар еді. Өткенімізге тәубе, бұл күнімізге шкірлік қылайық. Әйтпесе бірде-бір мұрағатта сақталмай, ізім-ғайып жоғалып кетсе, ірі тұлға Саймасай бейнесі кешегі бай-кедейдің заманындағы кедей-кепшікті зар қақсатып, ақ патшаның сойылына айналған күйінде қалатын ба еді.

Ұрпақтары бүгінгідей бір ауылға есімін бермек түгілі есіне алмайтын еді-ау. Иншалла, баба алдындағы қарызымыз қайтарылып, борышымыз өтеліп жатыр.

Болар баланы бесігіндегі бұлқынысынан байқаған Саймасайдың әкесі Үшкемпір Алтыұлы зейінді де зерек баласын Верный қаласында ашылған орыс гимназиясына оқуға берді. Әке үмітін ақтаған ол аталмыш оқу орнын1879 жылы үздік бағамен бітірді. Сол заманда "қазақ" деген атымыздың орнынан "киргизия" деген жанама атпен аталып жүрген тұста орыс гимназиясын жоғары дәрежеде аяқтаған қадірлі қазақтың бірі бола білді. Арада бір жыл өткенде яғни 1880 жылы өзінің дарындылығымен, халыққа сыйлы беделімен, сабырлы да сыпайы қабілетінің арқасында сайлауға түскен бәсекелестерден ок бойы озып шығып, Есік, Талғар еліне болыс болып сайланады.

Бұл кезде Саймасай Үшкемпіруұлы небары 18 жаста болатын. Көне көз қариялардан бізге жеткені Саймасай ұзын бойлы, қызыл шырайлы, жауырыны кең, нағыз ел ағасындай алып тұлғаның бірі болған екен. Саймасай Үшкемпіруұлы 1880 жылдан, 1904 жылға дейін қатарынан жиырма төрт жыл болыстықтың тізгінін қолына алып, елін басқарды. Осы тұстарда болыс – сол өңірдің экономикасын, мәдениетін, әдет-ғұрпының дамуына орасан үлес қосқан жан. "Халық айтса, қалпы айтпайды" деген ғой. Ауыл ақсақалдарының бірінен біріне өтіп, осы күнге дейін Саймасай болыс жайлы әр түрлі жақсы сөздер сақталған. Ел аузындағы "Балдай тәтті сөзімен ел-жұртты сусындатқан, сәуірдің бұлтын Алатауға әкеліп құлындатқан қасиетті адам" дегеннің өзі "Жақсының аты өлмейді" деп бабаларымыз айтқан нақыл сөздің анық иесі екенін көрсетпей ме. Тарихтың ақтаңдақ бетінен аршып, ақиқатын айтып отырған Саймасай Үшкемпіруұлы қазақ үшін, жері мен суы, жайлауы мен қыстау қонысы үшін мемлекеттер мен яғни жерімізге қызыға да қызғана қараған басқа елдермен дипломатиялық қатынас жасап, кейбір тұстары айқасып өткен жан екенін енді-енді естіп біліп жатырмыз. Саймасай аманболыстың Жетісу өңірінің ең шұрайлы қонысының бірі Ойжайлау мен Дөңжайлауды жатжұрттың билеп-төстеуіне жол бермей біртұтас күйінде ұрпаққа мұра етіп, аман сақтап қалу үшін Верный қаласындағы оязбен де, көршілес қырғыз елімен де

тіл табыса отырып, дипломатиялық келісім шартпен кандай да дау-дамайды тура шешетін тура би атанған адам. Оязбен де, басқамен де тең дәрежедегі Саймасай Үшкемпірұлы бақталастарының көре алмаушылығынан 1904 жылдың күзінде тура 42 жасында Түрген шатқалының бойындағы Қараш деген жерде ту сыртынан атылған оқтың құрбаны болады. Жоғарыдағы атап өткен ұлы жазушы М.Әуезов пен жазушы Ш. Мұртазаның өз кейіпкерін (Саймасай – Жарасбай) Қараш-қараш тауында оққа ұшыруы да дерексіз емес. Ұрпақтары Саймасай Үшкемпірұлын Құлжа тас жолынан 8 шақырым төмен Қойшыбек ауылы маңында Қанымсайдың бойындағы күншығыс тұмсықтағы жотаға жерлеген, өз заманында басына көк-жасыл, бағалы тастан құлпытас қойылған екен. Соғыс кезінде 1943 жылдар шамасында ол бұзылып, ағашы мен қымбат көк тасы қолды болып кетіпті. Дегенмен де ел-жұрты, ұрпақтары сол қорымды Саймасай бейіті деп өткен-кеткенде тәу етіп, бетін сипап дұға қылып жүрген. Уақыт өте келе жаңа заман басталып, жаңа ғасырдың босағасын аттаған ұрпақтары бабаларының рухы мен қайта қауышты. Сөйтіп 2002 жылы сол кездегі Александровкка селосына Саймасай атын беріп, ол аймақ Саймасай селолық округі деп аталуда. Ал келесі 2007 жылы Саймасай Үшкемпірұлының туғанына 145 жыл толғалы отыр. Осыған орай ел басқарудағы ерекшелігі мен, ерлік істерін ұрпақтары мәңгі есте қалдыру үшін үстіміздегі жылы мемориял кешенін салуды қолға алған болатын. Атап айтар болсақ, кешенді Саймасай болыстың ұрпақтарының бірі Өмірәлиевтер әулеті бастап, аяқтап шықты. "Өлі разы болмай, тірі байымайды" десек, бабалар алдында осындай игі істердің атқарылуы перзенттік борышымыздың өтелуінің белгісі деп ұққанымыз жөн.

"Жетісу" газеті. 11.11. 06.

ТАУ ҚҰДІРЕТ АТАНҒАН АҚЫН

Тайманов Орынбай туралы академик Серік Қирабаев өзінің "Айтыс – асыл қазына" ("Егемен Қазақстан", 2003 жылғы 18 наурыз) атты көлемді мақаласында халқымыздың ежелгі мұрасының бірі ақындар айтысы екендігіне ерекше назар аударып, қазақтың аса көрнекті ақыны Орынбай Таймановтың есімін айрықша атайды. Қазақстанның халық жазушысы, ұлы ақындарымыздың бірі Әбділда Тәжібаев: "Мен атақты Орынбай ақынның 125 жылдық тойын басқаратын республикалық комиссияның төрағасы бола тұрып, ақынның өз ауылында өтетін сол тойға денсаулық себебінен қатыса алмайтыныма қатты өкінемін. Бірақ мен жаныммен, барлық ынта-ықыласыммен данқты ақынның атын аспанға көтеріп, оның өлмес жырларын барлық дауыспен қосылып айтып жатқан қуанышты халықпен біргемін", – деп жазды. ("Алғабас" газеті, 1990 жылғы 10 қазан).

Орынбайды қашанда ұлағатты ұстаз тұтқан Нартай Бекежанов былай деген екен:

Орынбай – озған акын талай елден,
Шашасын шаң шалмастан асқан белден.
Төккен жыры сәуірдің нөсеріндей,
Бұлтқа үнін қосқан асқақ желмен.

Ағызып жыр бұлағын қайнатқанда,
Қарқыны кем болмаған аққан селден.
Сығалап құралайды көзге ататын,
Атақты айтар сөзге бұл сұрмерген.

Отырсың саясында көріп рахат,
Дарағың көктеп шығып еккен жерден.
Тойына қызмет етіп берейін деп,
Жан көке, әдейі арнап келдім елден.

Тайманов Орынбай

Және бір шәкірті Қазанғап Байболов:

"Еліңе он төрт жаста шықты даңқың,
"Бозторғай", "Байыс бала" боп лақабын.
Талабың жиырмада топты жарып,
Отызда өрен жүйрік боп атандың", – дейді.

Орынбай Тайманов Сырдария уәлаяты, Шымкент уезі Боралдай болысындағы Боралдай өзенінің бойында 1865 (мүмкін, 1866 немесе 1867 жылы) дүниеге келген. Орынбай ақынның туылған жылы туралы әр түрлі пікірлер мен фактілер бар. Қазақ совет энциклопедиясында да,"Советтік Қазақстан жазушылары" деген кітапта да мүлде қате жазылған. Әбділда Тәжібаевтың жоғарыда келтірілген хатына және сол 1990 жылғы күз айларындағы республикалық "Егемен Қазақстан", "Алматы ақшамы", облыстық "Оңтүстік Қазақстан", аудандық "Алғабас" газеттерінде жарияланған мақалаларға қарағанда, Орынбай Тайманов 1865 жылы туылған сияқты. Ал, белгілі журналист-зерттеуші Д.Дүйсенбаев: "1867 жылы сәуірде дүниеге келді", – деп жазады. Журналистер С.Дәулетбайұлы мен М.Анарбеков 1930-40 жылдардағы "Оңтүстік Қазақстан" газетінің нөмірлеріне сүйене отырып, 1866 жылы туған деп дәлелдейді. Олар 1936 жылғы бір өлеңінде Орекеңнің: "Жетпіске келіп отырып, Өзім де жастық тұстамын" дегенін дәлел ретінде тартады. Сол журналистер келтіргендей, 1939 жылғы

23 мамырдағы газетте: "Белгілі сұңқар құстарың, Халық ақыны Орынбай, Дәл биыл жетпіс үштемін", – деген екен. Зерттеуші ғалым Құралбек Ергөбеков: "Орынбай ақынның өзі белгілі бір жырында қоян жылғы екенін айтады, олай болса, 1867 жылы туылған", – дейді. Қалай болғанда да, Орекең сол 1865, 1866, 1867 жылдардың бірінде дүниеге келген.

Орынбай ақын – Жаныстан тарайтын Байыстың Қараман бұтағынан өсіп-өнген ұрпақ. Тоғыз жасында әруақтар аян беріп: "Балам, көген аласың ба, өлең аласың ба?" – дейді. Орынбай: "Өлең аламын!" – деп қуана оянады. Алты жасынан молдадан оқып, сауат ашқан. Он екі жасынан әнші, күйші бала, он төрт жасынан ақын атанады.

Айтулы ғалым Нысанбек Төреқұловтың зерттеуінше, он сегіз жасында атақты Құлманбет ақынмен айтысады. Оған Майкөт, Сауытбек, Зұлпыхар, Келімбет ақындар куә болған. Құланаян Құлманбет пен Орынбай ақын екеуі ұзақ тартысады. Ірі, егде ақын да, жас ақын да жұртқа қатты ұнап, екеуі тең түсіп, тең сыйлыққа ие болады. Содан кейін-ақ Орынбайдың аты қалың елге жайылады. Көптеген ақындармен айтысады. Сүйінбай, Майкөт, Құлманбет, Майлықожа, Бақтыбай, Жамбыл, Шашубай сынды дүлдүлдер мен кездесіп, олардың бірқатарымен жыр додасына да түсті. Ол Қазан төңкерісіне дейін көптеген атақты айтыстарға, ұлы сайыстарға қатысып, көпшілігінде бәйгеден озып шығып отырды. Әлеуметтік салмағы әлуетті, тілі құнарлы да өткір өлең-жырлар, әсем әндер мен күйлер, ұзақ та қызғылықты дастандар шығарды.

Өкінішке қарай, артында іздер-сұрары, перзенті қалмағандықтан, інжу-маржан жырларының көбі сақталмаған. Архивінде жатқан дүниелерді әлдебіреулер алып кетіп, қайтармай қойғаны белгілі. Табылған біраз жырлары 1990 жылы жеке жинақ болып шықты. Майлықожамен айтысы "Домалақ Ана" журналында жарияланды. Өзге мұралары іздестірілуде. Ұлы Жамбыл Орынбайды "Таукүлірет" деп атаған. 1903 жылы Орынбай ақын Жетісу жерінде үлкен айтыстарға қатысып, бәйгеге, тарту-таралғыға алған 57 жылқыны айдап қайтып, Домалақ ана кесенесін салдырған. Кейін Кеңес өкіметі тұсында шолақ белсенділер Орынбай ақын салдырған әулие ана кесенесін бұздырып, талқандап, үй-жайларға, мал қорасына, пештерге пайдаланады. Алайда, олардың ақыры қиындап кеткені де белгілі жағдай.

Орекен түрікмен, өзбек жерлерінде де болған. Кеңес тұсында кенет жиырма жылдай өлең айтпай, айтысқа қатыспай, кейбір орынсыз, әділетсіз өзгерістерге іштей қарсылық білдіреді. Оның үстіне он үш жастағы жалғыз ұлын қаскөй біреулер өлтіріп кетеді. Бұл да ақынға аса ауыр соғады.

Тек 1934 жылы ақындық сапқа қайта қосылады. Мәскеудегі онкүндікке Жамбыл, Нүрпейістермен қатар қатысады. 1943 жылғы республикалық айтыста бас жүлдені жеңіп алады.

Орынбай өзінен кейінгі Нартай Бекежанов, Қазанғап Байболов, Келімбет Сергазиев, Белгібай Бектұрғанов, Айнабек Нысанов т.б. айтыс ақындарына ұлағатты ұстаз болды.

Жүнісбекұлы Сейдалы ақсақалдың айтуынша, Орынбай Қажымұқанмен үзеңгі жолдас, дос болған. Бірі палуан, бір ақын ретінде талай жерді бірге аралаған. Сол Сейдалы ақсақал: "1947 жылы Орекең үш күн жатып, дүниеден озды. Қажымұқан: "Қатарым-ау, сырласым-ау", – деп дауыс салып келді. Оған қосылып жұрттың бәрі жылаған", – деп еске алады.

ДҮЙСЕБАЙ ҚАЖЫДАН ҚАЛҒАН МҰРА

ДҮЙСЕБАЙ (қажы) ШУМАНАҚҰЛЫ – Жолсейіттің Әлмембет атасынан. Шамамен 1855 жылы туған, 1920 жылдардың орта тұсында қайтыс болған. Өмірі Талғар ауданының аумағында – қазіргі Шилікемер маңында өткен. Ол ауыл бұрындары Әлмәмбет ауылы аталады екен. Ел ішінде «алпыс үйлі Әлмәмбетті ел қылған Дүйсебай қажы» деген сөз қалғанына қарағанда, бір атаның иесі іспетті болған сияқты. Өз заманы үшін жақсы сауаты бар, бүкіл Жетісуға аты мәшһүр кісі болған көрінеді. Ол жасы елу сегізге келгенде, қажылық сапарға аттануды ойластырады. Шамамен, бұл 1913 жыл болса керек. Сапарға шығар алдында Жетісудың барша игі жақсыларымен қоштасып, 100 беттен астам ұзақ өлең жазады. Ол қолжазба мемлекеттік мұрағаттың сирек қорында сақталған екен, оны 1999 жылы «Шапағат-Нұр» деп аталатын баспа «Қажы сапары» деген атпен жеке кітәп етіп басып шығарыпты. Мұнда Дүйсебай қажы 527 адамның атын атап қоштаскан, солардың ішінде бүгінгі күні де есімі бізге мәлім Саймасай, Сәт, Мәнке, Кебекбай, Жайнақ. Ноғайбай, Тәкен сал, Еркебай, Алғадай, Құтым секілді билер мен болыстар, аукатты адамдар бар. Егер бұлардың мекен-тұрағын атап өтсек, бір шеті сонау Пішпектен тартып, Қордай, Ұзынағаш, Қаскелең, Күрті, Балқаш, Алматы, Талғар, Түрген, Шелек, Жаңа Іле, Сөгеті, Кеген, Нарынқол т.б. болып жалғаса береді. Соған қарағанда, Дүйсебай қажының аралас-құралас игі жақсылары тым мол болған сияқты. Бұл – оның өз заманында аса беделді, үлкен қайраткер адам болғанының көрсеткіші деп білем. Қажылық сапардан аман-есен 1914 жылы оралып, 1915 жылы «Дүйсебай тоғаны» аталған бөгет салады. Бұл тоған 70-80 жыл бойына халық қажетіне жарап келген. Демек, Дүйсекең елдің бетін отырықшылыққа, егіншілікке бұрған. Әрине, дәулетті кісі болған. Кеңес өкіметінің алғашқы жылдарында оны қажы деп, бай деп кудалауы тегін емес.Төленбай деген баласы тіпті Саратовқа жер аударылыпты. Негізі, қажының бес баласы болған көрінеді. Олардың үшеуінің есімі белгілі: Ибраһим, Төленбай, Төлеубай. Осы үшеудің біреуінен Кенепбай (Кененбай) деген бір ұл қалған көрінеді. Өзге үрім-бұтағы бар-жоғы белгісіз.

Біз аталмыш кітәптен Жаныс ұрпағы саналатын кісілерге қатысты шумақтарды теріп алып, жариялауды жөн көрдік. Олардың негізгі көпшілігі – байыстар. Белгілі есімдер қатарында бұл кісілердің аттары да аталғаны дұрыс деп есептейміз. Бәлкім, бүгінгі көзі тірі ұрпақтары өз бабаларын таныр, мақтанышпен еске алар. Танымай жатса, сұрастырып білер. Қалай болғанда да, өз тұсында жалпақ жұртқа белгілі болған кісілер ғой олар да. Байыс баба ұрпақтары түгенделіп жатқан шақта, қолымызда бар бұл мәліметті жарияламау жөн болмас. Белгілі есімдер қатарында аталып, солардың ішінде бірге тұрсын. Бұл әруаққа жасаған құрметіміз болмақ.

Тағы бір айта кетер жәйт мынау: біз теріп алған кейбір шумақтардың ішінде Байысқа кірмейтін Жетісулық Жайылмыс ағайындарының жекелеген өкілдері аталады. Ондай шумақтардың ұйқасы мен ырғағы бұзылмас үшін, оларды қиып тастап отыру дұрыс болмас деп шештік. Олар жұлдызшамен белгіленді.

Сонымен қатар және бір айтарымыз – Дүйсебай қажының әкесінің есімі кітәпте «Шоманақ» деп жазылыпты, оны «Шуманақ» деп түзеттік.

Марал Ысқақбай.

ДҮЙСЕБАЙ ҚАЖЫ ШУМАНАҚҰЛЫНЫҢ «ҚАЖЫ САПАРЫ» ТОЛҒАУЫНАН ҮЗІНДІ

Өсиет тыңдағанға Дүйсебайдан
Талап қып баруменен жақсы жәйдан.
Баласы мұсылманның азаматтар,
Тілей көр қабыл ет деп бір Құдайдан.

Қалады білген ерге жақсыдан нәм,
Баласы адамзаттың сүт емген ғам.
Аллаһ деп күнбатысқа қадам қойдық,
Құдайым Байтолладан бұйыртқай дәм.

Алдымен қош айтамын Алматы елі,
Деуші едің Ыдырысты елдің белі.
Байбосын, Киікбай, Мәди үшеуіңіз
Қария деп айтып жүр әркім сені.

Аман бол, Назарбай,Тума, Бәкен, Сайбек
Дүйсебай талап қылды бір Құдай деп.
Сыдық пен Зәйімбекке сәлем айтгым,
Дұғада болыңыздар естіген көп.

Аман бол, Сәрсенбай, Қали, Тойғұлы, Нака,
Ісіне дүниенің болма қапа.
Пенде қайдан табады ахиретті
Алла деп мықынат көріп тартпай жапа.

Аман бол, Қайшыбек пен Қазыбегім,
Асылбек, Қазанқап, Нұр, Қойлыбегім.
Тигізе айтып атынды жаза алмаспын,
Жалпақ Байыс бәріңе сәлем дегін.

Аман бол, Әбдіхалық, Алмасайым,
Бола гөр Сатанбай, Тәкіш, Әліпбайым.
Байыстың атқа мінген баласына,
Тапсырып жұрттын қамын айтқан жәйім.

Екеуің би боп жүрсің, Ағытай, Малай,
Заманың бұрынғыдай әлде қалай.
Ынтымақты болмасаң заман жаман,
Бәріңе сәлем айттым өң бозбала-ай.

Дулаттың баласы еді Сатыпалды,
Қонысы Байыс болып жатып алды.

Екі ауыл шала қазақ жолдасы бар,
Аман бол, Әбдіхалық, Алмасайым.

Ғапсәмет, Ғалиаскар, Ораз көсе,
Мұсахан тартынбай тұр ақша десе.
Бұрыннан үйіп жатқан байғұс еді,
Айта көр бұзылма деп сізге келсе.

Аман бол, Қабыланбай, Боққөт, Қыстау,
Малай, Жолсайда бола алмадық ізден талай.
Түбінді ойлағанда бәрің Байыс,
Аман бол, Кенжебайдан тірі Жанай.

Бекболат, Бөжентоға қария болдың,
Бәрін де байқап көрдің он мен солдың.
Қол қашса туға тоқтар деген сөз бар,
Бұзбасаң нысанасын ескі жолдың.

Сәт батыр не жазды екен ағасына,
Дұшпанның қалып тұрмыз табасына.
Бұл Жантуға қария боп қалдыңыз,
Ер Бекболат, істі сал сабасына.

Аман бол, Жұмаш, Кенбай, Жүнісбегім,
Қалыбай, Хасен, Қасымбек, Есімбегім.
Сәт батырдың ермегін қолына бер,
Бекемді қария болып тұрсын дегін.

Аман бол, Көшебай, Ахмет, Моллахмет,
Жолдасқа шамаң келсе жақсылық ет.
Ашамайдан бірге өскен жолдасың бар,
Тойған жерге кетіп қап болмаңыз шет.

Аман бол, Әбдолла інім Дүйсебек пен,
Әр уақыт жарамайды қолдан кеткен.
Біріңнен бірің өссең ештеңе емес,
Дағды болып кетпесін шетке кеткен.

Аман бол, Тастемір би, Сатылған, Мамай молла,
Құдайым жеткізе көр осы жолға.
Азырақ дағды болып шетке кеткен
Жүрмесін, байқасаңыз, келмей қолға.

Аман бол, Шахмұхаммед – жастан досым,
Бірге еді Сары Үйсінмен бұрын қосың.

Үйір болып қаларсың бәрің Дулат,
Болып тұр жайылым сыйың әзір тосын.

Аман бол, Алпысбай мен Мәлібегім,
Орыс пен мұсылманға мағұлым едің.
Екеуің тым қартайып осы уақта,
Азу шалып ақылды танып едің.

Төрт арыс Жолсейіттің баласы едің,
Ешкімнен биік емес аласа едің.
Аз да болса Құдайым бақыт берген,
Көппенен абыройға талас едің.

Бөгембай Кенжетайдан туып едің,
Қара тілге алашты буып едің.
Есімбет - Жанақ баласы бәйбішенің,
Әлмәмбет Кенжебайдан тоқалға жуық едің.

Ысмаил әділетке еді жуық,
Исам байып жетілдің, міне тойып.
Ер еді бақытты сол көтеріп тұр,
Алды-артын осы күні тұрмыз буып.

Қартайып Мәлібегім шөгіп жатыр,
Жатса да тентектерін сөгіп жатыр.
Бақты сол Мөңке хажы көтеріп жүр,
Балалары екі жақтан төгіп жатыр.

Аман бол, Тілеубай мен Байғұлағы,
Жолсейіт баласы үшін қайғырады.
Қартайдың бір ықтар боп қайтқан құстай,
Балаларының мінезі айнымалы.

Аман бол, Аманжол молла, Қаликұлым,
Ойының көп жігіт ең бұлың-бұлың.
Жүністі ақша көп деп би қып алдың,
Айнақұл шауып жүріп көрмей тыным.

Мұса би мен аман бол Жаманқара,
Халқым қолдан кетті деп жамандама.
Ағайыннан жар жолдас қосып алып,
Байталаска ие бол амалда да.

Аман бол, Түлекбай мен Ділдәбайым,
Сәрсенбайым, жүруші ең баладайын.

Баласы Жолсейіттің жалпы аман бол,
Мен енді алды-артыма қарамаймын.

Аман бол, Кәдірбай, Есбол, Кәрібай батыр,
Ойланыз, дүние өтіп бара жатыр.
Қылышбек, Тұрлыбек, Ыскақ, Айдарбайым,
Дүние сізге жолдас болмайды ақыр.

Аман бол, Қыдыркелді, Балғабекпен,
Құдай жазбай ер екі болмайды еппен.
Балғабек, қария болып аман болсаң,
Жүре-жүре көрерсің талай көппен.

Аман бол, Дәулетбар мен Дәулеткелді,
Кісі еді Жолсейіт те атаң белді.
Құдайым мұнан былай топты оңдасын,
Жолсейіт ел едің-ау бұрын жалды.

Аман бол, Тоқберген мен Сіргебай ағам,
Шәріпбай, Шаяхмет айттым саған.
Шынтемір мен Алмабек, досым Шуаш,
Бәріңізге сәлемді айттым тәмам.

Аман бол, Тоқтарбай мен Сексенбай бай,
Мүлкінен бұл дүниенің көңілсіз жәй.
Малменен жетілдім деп ойлай берме,
Дүние өтіп кетер ішкен шәйдай.

Аман бол, Көпжасар, қайран шалым,
Болмасын жүннен басқа мейірбаның.
Өлгенше жүн-жұқамен оранып жат,
Өлген соң құп тамаша көрер жаның.

Аман бол, інім едің Изенбайым,
Дүниасы ағаларың болды дайын.
Талай бай Жолсейіттен адам өткен,
Айтыңыз осыларға мұның жәйін.

Аман бол, Әтей менен Жасыбай, Самақ
Бала едің, Самақ інім ашық қабақ.
Әр жерінен Жолсейіт қажы шыққа,
Ойлаймын болар ма деп бұл да сабақ.

Аман бол, жақын едің, Досымбайым,
Ағаң ниет ойлады осындайын.

Жылқың көп болған сайын жуан тартып,
Мінезің боп барады тосындайын.

Аман бол, Байсейітім, Қосақбайым,
Әр сөзге сіздерді де қосақтайын.
Ажалына сабыр бер Құдай тағала,
Маңайының жауы бар, ұшықтайын.

Аман бол, Сатай ұлы - Есім Жарты,
Жартының бұрынғыдан қалған арты.
Ыстыдан ыстық жаққа ауа көшкен
Есіңе ал Әжмағамбет, Байтуғанды.

Ниязымбет, Әжімбет кеткен тартып,
Бүгінгі естілерден бағасы артық.
Дәулетбек, Сіз де қария боп қалдыңыз,
Ат басын тартыңыз деп айтам тәртіп.

Сәлем айттым Сейіт пен Шалдыбекке,
Нұри - тарбақ жүрмей жүр сіздің епке.
Естігенің бәрін де дұғада бол,
Дүйсебай түсіп кетті мұндай кепке.

Аман бол, Шалымбет хажы, Аман молла,
Ысмағұл мен Көпжасар келсе қолға.
Балаларының мінезі ә лде қандай,
Дүйсебай түсіп кетті осы жолға.

ҰЛЫ ОТАН СОҒЫСЫНАН ОРАЛМАҒАНДАР

1. Ағабайұлы Оспан
2. Ахметұлы Құдайберген
3. Ахметұлы Несіпбай
4. Әбітайұлы Сламхан
5. Әдібайұлы Әмірбек
6. Әйтімбетұлы Байқазы
7. Әйтімбетұлы Қазыбай
8. Базарбекұлы Бейсек
9. Байбалаұлы Мақұлбек
10. Байжігітұлы Мәмбет
11. Байжігітұлы Шынәлі
12. Байшымырұлы Тезекбай
13. Баққарыұлы Базарбек
14. Бақтайұлы Төлеміс
15. Баутайұлы Лесбек
16. Бегалыұлы Парымбет
17. Бейсенұлы Рысдәулет
18. Бекқұлыұлы Ағабек
19. Бектұрыұлы Қоныс
20. Бектұрыұлы Жүніс
21. Бектұрғанұлы Әмірбек
22. Белгібайұлы Сапар
23. Битуарұлы Сыйлыбай
24. Боранбайұлы Тұяқбай
25. Досмағамбетұлы Серібай
26. Досмағамбетұлы Шопа
27. Дүйсенбекұлы Рысқұлбек
28. Дулауұлы Нышанбай
29. Егізекұлы Атанқожа
30. Егізекұлы Қалдыбек
31. Есботаұлы Көпбай
32. Есботаұлы Ісетай
33. Есембайұлы Досалы
34. Есенбайұлы Әбдіхан
35. Есенкелдіұлы Төлебек
36. Есенкелдіұлы Жұмаділ
37. Еркінбайұлы Егізбай
38. Ерменбетұлы Сырымбет
39. Жанқарашұлы Көмекбай
40. Жамалбайұлы Сапарқұл
41. Жолдасбеков Иманбек
42. Жорабайұлы Дастан
43. Жұбайұлы Әбдіәлім
44. Жұмабекұлы Асан

45. Жұмабекұлы Асантай
46. Жұмашұлы Рақымбек
47. Жұманұлы Дүйсенбай
48. Жүзжасарұлы Әзім
49. Жүзжасарұлы Сәтбай
50. Жүзжасарұлы Тасбау
51. Жылқыбайұлы Әбдіжаппар
52. Исақұлы Саймасай
53. Иманбекұлы Жұмабай
54. Иманқұлұлы Сыдықбек
55. Кемелұлы Қалдыбек
56. Көмекбайұлы Рымбек
57. Күдербайұлы Нұрахан
58. Құленұлы Мылтықбай
59. Қаратайұлы Омар
60. Қашағанұлы Байшымыр
61. Құласбекұлы Бекбау
62. Құралбайұлы Бағжан
63. Құралбайұлы Пернебай
64. Қойлыбайұлы Сатылбек
65. Қонысбайұлы Қалымбет
66. Қозыбақұлы Әбді
67. Қозыбақұлы Достан
68. Қыдырәліұлы Елемес
69. Мархабайұлы Сембай
70. Масаұлы Есей
71. Мамытұлы Досалы
72. Мәмбеткұлұлы Сембай
73. Мәмбеткұлұлы Омар
74. Мендібайұлы Құдайберген
75. Мендібайұлы Сембай
76. Өскенбайұлы Ақыл
77. Өскенбайұлы Болатбек
78. Өскенбайұлы Жалал
79. Өтегенұлы Байқоңыр
80. Өтелұлы Нұржау
81. Өтенұлы Ағабек
82. Райымбердіұлы Үсіп
83. Сағындықұлы Молдақұл
84. Сағындықұлы Оралбай
85. Сәрсенбайұлы Алтынбек
86. Сәрсенбекұлы Сарыбек
87. Сәрсенбекұлы Серікбек
88. Сәрсенұлы Аманбай
89. Сәрсенұлы Әбдірәсіл
90. Сәрсенұлы Шымырбай

91. Сегізбайұлы Қонақбай
92. Сексенбайұлы Алтынбек
93. Серкебайұлы Баутай
94. Станбекұлы Аралбек
95. Сүлейұлы Смайыл
96. Тасқынұлы Кенжебай
97. Ташқараұлы Рсалы
98. Талғарбайұлы Сиязбай
99. Тәшпенбетұлы Тұрлыбай
100. Текеұлы Сәрсенбек
101. Тілешұлы Малтай
102. Тоғызбайұлы Әбдіқұл
103. Тоғызбайұлы Жұмақұл
104. Тойымбетұлы Жолтай
105. Тоқайұлы Мұрат
106. Тоқбергенұлы Сәрсен
107. Тоқымбайұлы Әмір
108. Толыбайұлы Аянберген
109. Торланбайұлы Назарбек
110. Төлегенұлы Әбілдаш
111. Төлеуұлы Тәріпбай
112. Туғанбайұлы Асан
113. Туғанбайұлы Сламхан
114. Тұрғынбайұлы Өміртай
115. Тұрлыбайұлы Сырымбет
116. Тұрапбайұлы Исақ
117. Тұрапбайұлы Смайыл
118. Тұрапбайұлы Пістебай
119. Тұрсынбайұлы Үсіпәлі
120. Тұрсынбайұлы Қамбарбек
121. Тұрсынқұлұлы Әбді
122. Тұқтібайұлы Керімқұл
123. Үкіұлы Байдәулен
124. Шалданбайұлы Керімбай
125. Шыршықбайұлы Орынтай
126. Шорманұлы Ербай
127. Шорманұлы Көлбай
128. Шәжеұлы Пернеш

Ескерту: Тізімге боздақтардың тек бір бөлігі ғана енген. Қалғандарын жинауға мүмкіндік болмады.

ЖЕТІСУ БАЙЫСТАРЫ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР

2000 жылы Т.Садуақасовтың «Назарбай би және туған өлке тарихы» атты кітабы жарық көрген еді. Сонда жарияланған мұрағат материалдарынан біздің зерттеу нысанамызға қатысы бар деректерді де ұсына кеткенді жөн көрдік. Ол кітаптың бір ірі тарауы «Үлкен ордадағы 1865 жылдарғы болыстардың құрамы» деп аталады.

Сондағы дерек бойынша Жаныс Байыстың болысы Базыл Туғанбаевтың қарамағындағы түтіндер саны былайша кәрсетілген:

Жолсейіт Есенбет - 100 түтін, старшыны Ысмайыл Ұрмақаев.
Жолсейіт Жанақ - 100 түтін, старшыны Тарпаң Бітіков.
Жолсейіт Қапал - 65 түтін, старшыны Самық Сегізбаев.
Жарты Маңғытай - 100 түтін, старшыны Мұқа Тәлендиев.
Жарты Өстемір - 100 түтін, старшыны Асаубай Кенесбаев.
Жарты Байқабыл - 100 түтін, старшыны Әліке Әдеев.
Жарты Сүйер - 100 түтін, старшыны Саманбай Ералин.
Жарты Өтеміс- 57 түтін, старшыны Шыңғысбек Тақаев.
Жарты Шыбынтай-Қазымбет - 100 түтін, старшыны Қажыке Туғанбаев.
Жиыны - 760 түтін.

Екінші деректе (Жаныс Қыбырай бұтағымен бірге): Жайнақ - 60, Есімбет - 35, Кенжебай - 35, Әлмембет - 25, Шыбынтай - 40, Қапал - 55, Пұшық - 55, Базаргелді - 45, Таңат - 45, Өтеген, Сүйер -35, Армамбет - 105, Қараман - 30, Бектемір - 65, Қосқұлақ -62, Оразымбет -30, Масақбай - 40, Нұрымбет - 65, барлығы 827 түтін деп көрсетілген (138 бет).

Ал 1868 жылғы «Алатау аймағының ел ағалары және елдің құрылымы» деп аталатын деректерде мынадай мәлімет бар:

Жаныс Байыстың болысы - Бәзіл Туғанбаев, кандидаты - Өмірәлі Айдаров.

Старшындар:	Билер:	Түтіні:
1. Қатабек Қозыбаев	Манақ Сәбденов	224
2. Атабай Әлденбаев	Шоқан Әлин	241
3. Әлеке Адаев	Тәйті Ілебаев	230
4. Рысбай Жолдыбаев	Соқыр Төртқарин	150
5. Сергазы Айдаров	Абайілда Мәмбетов	279
6. Кәшке Әкішев	Кешубай Байарыстанов	201
7. Қараш Текебаев	Тоқтар Ералин	283
8. Бапа Қожанов	Тайғұлы Сәуірбаев	200
9. Мүйіз Қантуғов	жоқ	200

Осы мәліметтердің соңында қосымша тағы мынадай дерек беріліпті: Жаныс: Шыбынтай - Қазымбет - 214, Өтеген - 20, Қалқан - 20, Таңат - 20, Ақмағамбет - 230, Сүйер - 20, Базаркелді - 70, Өтеміс - 50, Пұшық - 50, Жолсейіт -100. (156-157 беттер).

Енді «Алатау округінің құрметті қазақтары» деген тарауда:

Жаныс Туғанбай Қойгелдин, 1848 жылдан қызметте. 1855 жылы 20 қыркүйекте прапорщик шенін алған, мойынға ілетін Анна лентасындағы алтын медалі, «1853-1856ж.» қола медалі бар;

Жаныс Базыл Туғанбаев «Ерлігі үшін» үлкен алтын медалі, Анна лентасындағы үлкен алтын медалі бар;

Жаныс Байсуаннан Ысмайыл Ұрмаков, Тарпаң Батықов (жоғарыда Бітіков деп берілген), Мұха Төлендиев, Асубай Кілешбаев, Әліш Адаев, Саманбай Ералин, Шыңғысбай Тақаевтардың есімі көрсетілген, бірақ бұлар марапат алмаған сияқты. Тек Қажыке Түгенбаевтың «Ерлігі үшін» кіші күміс медалі бар екен.(169,171 беттер).

Жетісу жеріндегі Байыс бабаның бүтінгі таңда өсіп-өркендеген ұрпақтарының Алматы облысы Талғар ауданындағы жиын орналасқан мекендері - Жаңашар, Туғанбай, Нұра, Жетіген, Қызыл Қайрат ауылдары; Еңбекші қазақ ауданындағы жиын орналасқан мекендері - Қыр-Балтабай, Өрнек, Екпінді ауылдары; Қарасай ауданындағы жиын орналасқан мекендері - Қошмамбет, Жамбыл ауылдары; Іле ауданындағы жиын орналасқан мекендері - Қараой, Жәпек батыр (бұрынғы 12 декабрь), Байсерке ауылдары, т.б. Сондай-ақ, Жамбыл облысының Байзақ ауданындағы Кеңес ауылында да Байыстар тұрады. Құлан, Бауыржан Момышұлы елді мекендерінде тұрады. Бірақ деректері қолымызға түспеді.

III БӨЛІМ

АТАҚОНЫС

Жаныс Байыстардың ежелден құт-мекені болған Түлкібас ауданының халқына, жеріне, табиғатына, тарихына қысқаша сипаттама

Түлкібас ауданы еліміздің Оңтүстік Қазақстан облысының шығыс бөлігінде орналасқан. Ол солтүстігі мен шығыс жағында Жамбыл облысымен, Қаратаудың су айырық жотасымен, батысында Қаратаудан оңтүстік батысқа ағатын Қарауңгір мен Сарыбұлақ өзендерінің арнасымен шектеседі. Бұл жақтағы көршіміз Бәйдібек ауданы (Бұрынғы Шаян), Оңтүстік батыста Сайрам ауданы мен шектесеміз. Шекара тау алды жазығы арқылы өтеді. Ал Оңтүстікте шекара Төлеби ауданымен шектесіп, Жабағылы тау жотасымен өтеді. Аудан аумағы 69040-705013 шығыс бойлықта, 4220-425005 Солтүстік ендік арасындағы координатта орналасқан. Ауданның жер көлемі 2360 шаршы км, халқы 87 мың адам.

Жер бедері таулы-тасты, төбелі-қыратты, сайлы-аңғарлы, су жүйелерімен мейлінше тілімделген таулы өлке. Ауданымыздың бас өзені Арыс шығыстағы Алатаудың Шақпақ елді мекенінен шығып, Алатау мен Қаратау жоталарының арасынан кең аңғар жасап, батыстағы Тұран ойпатындағы Сырдарияға, ол Арал теңізіне құяды. Ауданның жер беті батыстан шығысқа қарай биіктейді. Батыс шекарадағы жер деңгейі теңіз деңгейінен 300м. көтеріңкі болса, шығыс жағында 1000 метрге дейін жетеді. Ал екі таудың түйін жасап түйіскен Жабағылы шыңдарының биіктігі - 4049м. Аудан аумағын үш жақтан – Оңтүстіктен, Шығыстан, Солтүстіктен Тянь-Шань тау жүйесіне жататын Талас Алатауы, үлкен және Кіші Қаратау (Боралдай тауы) тау жүйелері тас қамал болып қоршап тұр. Тек ауданның батыс жағы ғана Тұран ойпатына қарай ашық. Сондықтан Солтүстік пен Оңтүстік көршілер мен тікелей қарым-қатынас жасау қиын. Тек бірлі-жарым жалғыз аяқ жолмен асады. Ал шығысында екі таудың бірігетін жерінде тау жотасы ердің ортасы сияқты төмен түсіп асу береді. Оны Шақпақ асуы дейді. Ертедегі «Ұлы Жібек Жолы» - қазіргі Ашхабад-Ташкент-Алматы асфальт жолы мен темір жол осы жерден өтеді.

Климаты континенталды. Жазы ыстық, қысы суық. Географиялық орны мен жер бедеріне қарай өзіне тән ерекшелігі бар. Оңтүстік пен Солтүстіктен онша жел соқпайды.- Өйткені, ол жақтан таулар қорғап тұр. Желдің негізгі бағыты батыстан тұрады. Жергілікті тұрғындар оны «Қыбыла» желі дейді. Батыс жақ ашық. Қыбыла желі Атлант мұхиты, Жер орта, Каспий теңізінен бұлт айдап келіп, екі таудың қуысына кептеліп қыста қарды, көктем-күзде жаңбыр жауғызады. Жауын-шашынның жылдық мөлшері 800-1000 мм жетеді. Солтүстікте Қаратаудың қиғаш орналасуы Солтүстіктің суық ауасын шығыстағы Шақпақ асуына бағыттайтындықтан, оқтын-оқтын жергілікті жердегі Шақпақ елді мекенінің атымен аталып кеткен суық, арыны қатты жел тұрады. О л Арыс арнасының жоғарғы бойына қыста қарлы, жазда шанды боран боратады. Жергілікті жұрт: "Шақпақ желіксе, жеті күн тұрады" деп мәтел шығарған. Шынында солай. Жыл сайын бір-екі рет қыста желіккенде бет қаратпайтын сұрапыл боран Үрбұлақ-Састөбе асуындағы асфальтты асуды бекітіп, колонна-колонна машиналар қарға көміліп қалып жүр. Ал жазда «Шақпақ» ұзақ тұрса егін, жемістерді, тірі жан-жануарларды шаңға көміп, солдырып, ауруға шалдықтырады.

Жергілікті халықтар таулы климаттың осындай ерекшелігін ескеріп егін, жеміс бауларына, қора, үй-жайларына қыбыланың және «Шақпақтың» жауыншашынды боранынан қорғайтын ықтасындар жасайды.

Ауданның басты сулы өзені Арыс. Ол өзінің басын Шақпақ елді мекені жанынан алады да екі таудың арасынан кең аңғар жасап батыстағы Тұран жазығындағы Сырдарияға құяды. Аудан аумағынан оның бастапқы ағысы өтеді. Оның оң жағындағы Қаратаудан Балақұлан, Шілікті, Құлан, Жыланды, Жаманбұлақ, Үлкен Көкбұлақ, Кіші Көкбұлақ, Қайыршақты, Көктәнді, Қараүңгір, Сарыбұлақ өзендері мен бұлақтары келіп қосылады. Сол жағындағы Алатаудан Жабағылы, Тасбұлақ, Иірсу, Келте Машат, Машат, тағы басқа кішігірім бұлақтар құйылады. Арыс су жүйесінің суы мол, ағысы қатты, арнасын қазып, жиі өзгертіп отыратын тау өзені.

Арыс өзінің салалары арқылы Алатаудың теріскейі мен Қаратаудың күнгей беткейіндегі жауын-шашыннан және жерасты суынан қоректенеді. Көктемде тасиды. Су деңгейінің төмендеуі жазда болады. Өйткені оның сулары көктем, жаз мезгілінде жүздеген арықтарға бөлініп, мыңдаған гектар егістіктер, көкөністер, бау-бақшалар суарылады.

Ауданда кішігірім екі көл бар. Біреуі Алатаудың үстіне орналасқан Ақсу-Жабағылы қорығындағы «Қыз өлген көл», екіншісі Жаскешу ауылының жанында орналасқан «Балықты» көлі. Олардың көлемі шамамен - 4-5 гектар. Аудан жері таулы өлкеде орын тепкендіктен, оның топырақ, өсімдік, жануарлар дүниесі тау етегінен ұшар басына қарай өзгеретін вертикалды тау белдеуінің заңдылығына сәйкес келеді. Арыс өзенінің жағалауы өте құнарлы, одан жоғары қара сұр топырақты дала, одан жоғары сұр қоңыртасты орманды бұталы, ал тау үстінде қоңыр сұр топырақты-шөпшалғынды альпі (жайлау) зонасы орналасқан. Біздің өлкеміз өсімдіктер мен жануарларға өте бай. Одан хабардар болу үшін аудан төріндегі Алатауда 1924 жылы ұйымдастырылған Ақсу-Жабағылы мемлекеттік қорағының мысалынан дәлел келтірейік.

Талас Алатауының батыс сілемдерінің күнбатысы, теріскейі, Қаратау, Боралдай тау-өңірі, Арыс аңғарының географиялық орны табиғаты мен өсімдік және жануарлар байлығы адам тіршілігіне, шаруашылығына, көршілермен қарым-қатынасы үшін өте қолайлы жер. Топырағы құнарлы, суы мол, өсімдік-шөптері шалғынды, жауын-шашыны жеткілікті, бау бақшасы жайқалған, мал өсіруге жақсы жағдайы болғандықтан, біздің түп бабамыз Қараша би, Бәйдібек, Байтұлы ұрпақтары осы өңірде орналасып, атамекен еткен.

Бұл жердің тағы бір ерекшелігі – шығыстағы Қытай, Моңғол жерлерін Қазақстан, Орта Азия, Үндістан, Кіші Азия, Европа елдерімен жалғастыратын, сауда-саттық жүргізілген күре тамыр Ұлы Жібек Жолы осы жерден өткен. Сондықтан да осы өңірде ежелгі заманда-ақ Түркістан (Ясы), Ташкент, Сайрам (Исфиджап), Отырар, Шымкент, Шарафкент, Тараз т.б. қалалар салынған. Бұл діннің, ғылымның, өнердің дамуына, өркениеттің қарыштауына әсер еткен.

Жері бай, елі бай жерге кім қызықпайды. Сол кездегі жақын, алыс пейілі тар мемлекеттер сұрапыл соғыс жүргізіп, басып алуды көздеген. Бірақ Бәйдібек батыр ұрпақтары мың өліп, мың тіріліп, қасиетті ата мекенін ұрпақтарына аманат етіп, сақтап қалған. «Ат аунаған жерінде тұк қалады» дегендей, біздің алақандай аудан жерінің өзінде тарихи оқиғалардан талай із қалған. Жалпы Түлкібас жерін түгелдей Дулат бабаның балалары Сиқым, Жаныс, Ботбай, Шымыр руларының ұрпақтары мекендейді. Қазіргі халқының 1/3 бөлігін орыс, украин т.б. келімсек ұлттар құрайды.

Соның ішінде аудан жерінің бөлігінде қақ ортасын ойып Жаныстан тараған Байыс, Қапал руының өкілдері 6 ауылда тұрады. Олар: Ұрбұлақ, Балықты, Жаскешу, Шарафкент, Көкбұлақ, Пістелі ауылдары.

Жаскешу және Балықты ауылдары асфальтты күре жолдың бойында жатқан қазіргі ауылдық әкімшілік аймақтың (бұрынғы ауылдық кеңес пен колхоздың орталығы) орталығы, халқы көп елді мекен. Енді әр ауылды қысқаша жеке сипаттайық.

Қазіргі Ұрбұлақ ауылы Арыс өзені аңғарының сол жақ бөлігіндегі тепсең, ойпаң жерге орналасқан. Ауылдың негізі 1902 ж. қаланған, оған дейін XIX ғасырда Байыстың 5 баласының кенжесі Қайыпберді Ұрбұлақ елді мекеніне оңтүстік жағынан ұштасып жатқан Талас Алатауының батыс сілемі Ұрбұлақ тауын жайлау етіп, теріскей және батыс етегін қыстау етіп отырған екен. Ол кезде ата-бабаларымыз мал өсірумен шұғылданады екен. Ұрбұлақ тауы биік. Үстінде жазы салқын шалғынды үстірт бар. Ол шығысына қарай биіктеп, Ойсылқара шыңын құрайды. Қайыпберді әулеті бұл жерді жайлау ретінде пайдаланған. Ұрбұлақ жайлауына шығу қиын. Себебі терістігі жартасты, биік, жол жоқ. Ал шығысы Талас Алатауына, түстігі Қоржынтау, Өгемтау, Піскемтаулар мен ұштасып, түйіндесіп жатыр, Ұрбұлақ батысқа қарай Жылы сай арқылы бірте-бірте аласарады.

Осы сайдың жоғарғы жағынан Ұрбұлақ астауы Жылысайды төмендеп ағады. Жайлауға шығатын жалғыз аяқ жол бар. Осы бастаудың табанымен көтеріледі. Ертедегі бабаларымыз жайлауға осы сүрлеу арқылы жылқы, түйе малдарын жіппен тізбелеп, жетелеп шығарады екен. Ерте көктемнен қара күзге дейін шығарылған ірі қаралар емін-еркін жайылып, қысқа қарай ылдиға түсірілетін болған.

Батысқа қарай еңкейетін сайға солтүстіктен, шығыстан, оңтүстіктен жел тимейді. Жергілікті аса суық, бораны қатерлі Шақпақ та тимейді. Сондықтан, бұл үлкен сайды Жылысай депті. Жылысайдың басынан шығатын бұлақ сайдың табанына жеткенше уатылған қорым тастардың арасынан ұрлана ағып, он жеті жерден сыртқа шығып, сосын қайта сіңіп, жасырынып ағады. Сай етегінде көлшік жасайды.

Осыдан жергілікті тұрғындар ұры бұлақты - тіліміздің үндестік заңына сәйкес Ұрбұлақ – деп атап кеткен. Осы атаумен Талас тауының батыс бөлігіндегі, қазіргі Арыс жағасындағы елді мекен де алады.

Арыс өзенінің жоғарғы ағысының құнарлы аңғарында Жібек Жолы қиып өткен жерінде, орта ғасыр қалаларының төңірегінде халықтар ерте кезден-ақ егіншілік, бау-бақша өсіру кәсібімен шұғылданған. Қайыпберді бабамыздың ұрпақтарының егіншілікпен жаппай шұғылдануы XIX ғасырдан басталды. Әулеттегі отбасының өсіп, мал басының көбеюі жайылымды тарылта бастады. Егіншілік кәсібі жаңа құнарлы жерді керек етті. Орыстардың Оңтүстік Қазақстанды отарлауы, Орталық Ресейден үстін-үстін орыс кедейлерінің жаппай көшіп келуі, қолайлы, құнарлы жерлерді тартып алуы, бабаларымызға келешек өскелең ұрпақтың қамын ойлап, өрісті кеңейтіп, жақын жерден жаңа қоныска көшіруге мәжбүр етті.

Алғаш XIX ғасырдың бірінші жартысында Қайыпбердінің немересі Жүзей, шөбересі Өтеш пен Тоғайбай әулеті Қаратаудың күнгейіндегі Жыланды өзенінің төменгі сағасына көшірілді. Қалғандары іргесінде орналасқан Арыстың сол жағындағы кең түбекке мекен жайларын салып, отырықшы тірлікке көшті. Ол кезде Арыс өзенінің бойы әртүрлі ағаш, тал, терек, бұта, қамыс қоғалар өскен, батпақты-шалшықты ну тоғай еді. Оның іші және төңіректегі тау анғарлары мен сайларда жабайы аң-жануарлар да көп болатын. Күні бүгінге дейін сол кезде жайлаған аңдарына қарай аталып кеткен Құлан, Жолбарысты, Шошқалы, Жыланды, Аюлы т.б. жер-су аттары – соның куәсі. Қайыпбердінің әулеттері

тоғайдың бөлігін қалың жыныстан аршып, батпақтың суын ағызып кептірді. Сөйтіп 1902 жылы үй салып, қоныстанды. Ауыл қонған тепсеңнің тау жағындағы кемерді бойлай егін суаратын қос арық қазылды. Суармалы жерге тары, қонақ егілді.

Қырдағы сусыз жерге бидай, арпа сиякты масақты дәнді егістерді егіп өсіруді үйренді. Кейінірек сулы жерге көкөніс пен жемісті ағаштар өсіруді игерді. Көп кешікпей тау бауырының етегіне Түрксіб темір жолы салынды.

Таудың Үрбұлаққа шекаралас Жазыккешу ауылынын тұсында Алатаудан тік бұрыш жасап, көлденең тартылған Қаракшы аталатын сілемін жолды қысқарту үшін төтесінен тесіп, темір жол салды. Оны Тескентау деп атап кетті.

Шығыстан келетін "Жібек жолы" Жазық кешу ауылының тұсынан саяз жайылмалы өткелден өтіп, Үрбұлақ пен Алатау арасындағы және Састөбенің жанындағы асудан асып, Сайрам (Исфиджаб) қаласына кететін.

Ерте заманда Қаракшы тауының қалың жынысты сай-саласында жасырынған ұрылар Жібек жолынан өткен керуендерді тонап, тыныштық бермейді екен. Сондықтан темір жолды тесіп өткен тауды Қаракшы тауы деп атаған. Кейін, XX-ғасырдың басында Үрбұлақ Байысынан Қараман, Шүрен әулеті бөлініп шығып, олар Балықтыдан Састөбеге шығатын жолдың батысындағы Арыс өзенінің сол жақтағы тепсеңіне көшіп қонады. Бұл жерге Арыстың оң жағынан Көкбұлақ саласы келіп құяды. Ал батыс жағы Дегелек ұя деп аталған, бір шақырымға созылатын тік жарға тірелетін. Бұл жерді жұрт өз атасының атымен Шүрен Байыс деп атайтын. Енді Арыстың оңжағалауына өтейік. Үрбұлақ ауылының шығыс жақ бұрышы тұсында Жазыккешу ауылының Солтүстік батысындағы Балықты көлден бас алатын қысқа, бірақ суы мол, Балықты бұлағы оң жағалаудан Арысқа келіп құяды. Екі су қоспасының шығыс жағындағы аралықта Қапал-Жаныс аталатын елді мекен бар. Мұнда Жаныс Капал бауырларымыздың ұрпағы мекендейді, қазір 111 отбасында 614 жан тұрады.

Кеңес өкіметі кезінде өз алдына Чапаев колхозы әрі Чапаев ауылы болып аталды. 1991 жылы еліміз егемендік алған соң оның тарихи ескі аты Шарафкент қалпына келтірілді. Оның қысқаша тарихы мынадай. Ерте заманда Y-YII ғасырларда «Ұлы Жібек керуен жолының» дамыған кезінде шығысымыздағы Тараз, батысымыздағы Сайрам (Исфиджаб) қалаларымен қатар осы жерге де шағын қала салынады. Тарихи деректерге қарағанда бұл қаланы Шараф немесе Шарафкент деп атаған. Парсы тілінде Шараф-данқты, ал кент-қала деген ұғымды білдіреді екен. Сонда Шарафкент данқты қала - деген ұғым береді. Оның қандай оқиғаға байланысты данқы шыққаны әзірше белгісіз. Қазір осы ескі қаланың орнында аумағы 5-6 гектар, биіктігі 6-7 метр келетін, сыртқы пішіні төртбұрышты (квадрат) қираған қаланың қалдық үйіндісін жергілікті халықтар Төрткүлтөбе деп атап кеткен төбе жатыр. Біздің зерттеуіміз бойынша Шарафкент қаласы шығысындағы Тараз, батысындағы Сайрам (Исфиджаб) қаласымен бірдей ерте заманнан Шыңғысхан шапқыншылығына дейінгі өмір сүрген орта ғасырдың сауда қаласына ұқсайды, қала орта ғасырлық жаугершілік заманға лайықты бекініске бейімделген. Оның төрт жағы биік дуалмен қоршалған. Ұлы Жібек жолының бойында болғандықтан, шығысы мен батысында қақпалар болған. Солтүстігі мен батысын Жазыккешуден бастау алатын Балықты өзені іргені айналып ағып жатыр, қаланың солтүстік-шығыс бұрышы басқа жағынан биік. Мұнда қала басқарушылар (цитадель) тұрған. Оңтүстік-шығысы, батысында керуен сарайлар, жүк қоймалары, базарлары т.б. (Шахристан) болған қала сыртындағы айнала жазық жерлерде саздан құмыра, керамика ыдыстарын, тастан тұрмыс бұйымдарын (қол диірмен, келі т.б.), мыспен темірден (соғыс құралдары, ат

әбзелдері т.б.), оған мал, егін өнімдерін өңдейтін ұстаханалар (мастерской) орналасыпты. Бұл қаланың рабат аймағы, онда жүздеген қол өнершілер мен ұсталар үй-жайымен тұрған. Осы төңіректегі ауылдарда (Шарафкент, Ұрбұлақ, Жазық кешу, Балықты) Арыс пен Балықты өзінінен тартылған арықтар мен бұл жердің тұрғындары ерте заманнан-ақ суармалы егіншілікпен, жеміс ағаштарын өсірумен шұғылданған. Рас, ол арықтардың көбісі қазір жыртылып, жойылып кеткен. Әр жерден оның сұлбаларын байқауға болады.

Шарафкент өз дәуірінде мықты әскери бекініс қаласы болғанын дәлелдейтін мынадай із қалған:

1) Арыс өзенінің жоғарғы аңғарынан өтетін Ұлы Жібек жолы осы жерге келгенде Оңтүстік батыстағы Исфиджаб (қазіргі Сайрам) қаласына қарай бұрылып, Ұрбұлақ пен Састөбе арасындағы асумен өтеді.Жан-жағы таулы төбе, Арыс аңғары ну жынысты тоғай асу алдындағы қақпанға ұқсайды.

2) Шарафкент қаласы қалың және биік дуалмен қоршалған, дуалдың сыртқы іргесінде ор қазылып су толтырылған, одан әрірек Балықты және Арыс өзені қоршап, айнала ағып жатыр.

3) Қаланың тұрғындарын ауыз сумен ұзақ уақыт қамтамасыз ету үшін (жау әскері ұзақ қоршауға алған жағдайда) 5-6 км. жердегі Балықты көлінен жасырын жер асты құбырымен (саздан күйдірілген) су әкелген.

4) Шығыстағы Тараз қаласынан Күйік асуы арқылы өтетін Жібек жолын бағыты мен Арыс аңғарын бойлай көз қыры жететін қашықтыққа табиғи және жасанды Қарауылтөбелер тізбегі өтеді. Сондай Қарауыл-төбенің бірі Арыстың осы тұсында тұр. Бұлар-жаудың қимылы мен әрекетін алдын-ала хабарлап (сигнал беретін), белгі беретін орындар.

5) Осы қаладан жан-жаққа кететін-келетін, биіктігі 3-4 метр ор қазып жасалған жасырын жолдар жүйелері бар. Соғыс жағдайында ерсілі-қарсылы жаяу-аттылы жаудың көзіне шалықпай қатынай алады. Мысалы, қаладан оңтүстігіндегі Ұрбұлақ, Қарақшы тауларына қарай, солтүстігіндегі Жыланды, Көкбұлақ, Қайыршақты аңғарына қарай ұзындығы 10 км жасырын жол салынған. Оны жергілікті тұрғындар «Оқ сай» деп атайды, өйткені табиғи сай-жылғалар сияқты ойқыш-қиғашы жоқ, терендігі біркелкі жасанды және оқтай түзу жасалған. Бір қызығы, осы төңіректегі елді мекендерді бір-бірімен жасырын байланыстыратын етіп табиғи аңғар, сай-саламен тиімді, үйлесімді жалғасқан.

6) Шарафкент пен Қарақшы тауының арасында Жібек жолы бойында Қалмақ қырылған деп аталатын ескі мазар қорымы да әжептәуір жерді алып жатыр. Міне, осы фактілер біздің ата-бабаларымыздың өз жерін, ата-мекенін жат елдік жаулап алушылардан (Моңғолдардан, Жоңғарлардан, Хиуа, Қоқан хандығынан т.б.) ұзақ уақыт қорғанғанын, жойқын майдан ашып, қырып жойғанын, өздері де талай қиындықты бастан өткізгенін көрсетеді. Сол заманға лайықты әскери стратегиялық қорғаныс, бекініс құрылыстарын жергілікті табиғатқа, жер-су бедеріне, рельефке, жолдың, елді мекендердің орналасуына үйлестіре бір тұтас жүйе жасағаны таң қалдырып, жағанды ұстатады.

7) Ұрбұлақ тауы батысында пәсейіп, Жібек Жолына асу беріп (Ұрбұлақ асуы, қайта көтеріліп, Қостөбе жасайды. Оның бірі биіктеу де, екіншісі пәстеу. Оны сырттан бақыласаң, ілгерідегі астық тазалайтын қырманның кейпін көз алдыңа елестетеді. Үлкенірегі тазаланған астықтың үйіндісін (ертеректе «қас» деп атаған), кішірегі оның ық жағындағы сабан-топан сияқты қалдықтардың, беткейі жатағандау үйіндісін елестетеді. Сондықтанда да Састөбе деп аталған. Мұның түбінен пойыз жол өтеді. Кейінгі Кеңес заманында әк, түсті цемент шығаратын зауыт салынды. Жұмысшы

поселкасы орнады. Казір Састөбе сияқты Қостөбенің төбесіндегі әктастарды зауыт шикізат ретінде пайдаланып, тегістеп барады. Қалмақтардың қан қақсатқан «Ақтабан шұбырынды» бодандық кезінде жауларды қуып шығудың амалын іздеп, үш жүздің игі жақсыларының басын қосып, Төле, Қазбек, Әйтеке билердің ақылдасар алқа орындары Мәртөбе, Күлтөбемен бірге Састөбе де болған. Бұл туралы тарихта деректер бар. Осы жерде ерте де Үрбұлақ Байыстарының мал жайылымы болса, қазір ақ егіс аймағына жатады.

Түлкібас ауданы облысымыздың бізге көрші аудандары Сайрам, Қазығұрт, Түркістан, Бәйдібек сияқты Ұлы Жібек жолында жатқандықтан, тарихи, табиғи ескерткіштері, мұрағаттары, әулиелік орындары мол, бай өлке. Солардың бірі және бірегейі аудан есімін иеленген әулие Түлкібасы төбесі. Ол аудан орталығы Т.Рысқұлов (бұрынғы Ванновка селосы) пен Азаттық ауылдарының арасында, қаратаудың Құлан, сілемінің ұшындағы төбеде орналасқан. Ашық күні оның ұшар басына шығып, жан-жағына қарап бағдарласаң, екі тау арасында жатқан Арыс аңғарының жоғарғы бөлігі, Түлкібасы ауданының аумағын түгел көруге болады. Осы Түлкібасы әулие төбенің шығу тарихы туралы мынадай аңыз қалыптасқан. Өте ерте заманда шығысы Тынық мұхиты мен батысы Жер орта теңізіне дейін Еуразия құрлығының төсінде созылып жатқан ұлы даланы мекен еткен Сақ, Түркі деген көшпелі халықтар болған. Ол кезде жаугершілік етек алған, қиян-кескі соғыстар жиі болып тұрған. Бірде күші басым көршілері Түркі елімен соғыста жеңіп, түркілерді батысқа қарай ығыстырады. Шегініп келе жатқан түркі сарбаздарының басшысы соғыста мерт болыпты. Оны Жібек Жолы бойындағы осы төбеге жерлейді. Содан бер төбені Түркібасы деп атаған. Заманнан заман өте келе, ол тілдің үндестік (сингармонизм заңы) Заңына сәйкес «Түлкібасы» боп кеткен. Бұл аңызды бұдан жүз жыл бұрын осы өңірді зерттеген орыстың атақты ғалымы академик Бартольд өзінің естелігінде қуаттайды. Енді осы аңызды тарих деректерімен салыстырайық. Ұлы даланың шығыс өңірінде біздің дәуіріміздің 545 жылы Асан шәді, Тумын мен Бумын бастаған түркілердің жер қайысқан қолы ұйғыр тайпасын тас-талқан етіп жеңіп, жаңа қуатты түркі қағанатын (мемлекетін) құрады. Ұлы қолбасы Бумын 552 жылы өзін ұлы қаған етіп жариялады.

Кейін ол өлген соң таққа оның інісі Естемес қаған отырды. Ол Түркі қағанатын шығысында Тынық мұхитына, батысында Жерорта теңізіне дейін кеңейтіп, ұлы Түркі империясын құрды. Түркі қағанаты 200 жыл дәуірлеп дамыды. Біздің Арыс өзені бойымен өтетін Ұлы Жібек жолының шығыс пен батысты байланыстыратын, оның бойында ондаған қалалар салынып, жүк, тауарлар тасымалын үдеткен уақыты да осы кезең еді. VIII-ғасырда қаған ұрпақтары таққа, бақа таласып, ішінен іри бастайды. Оны біліп отырған сырткы жаулары жығылғанның үстіне жұдырықтап соққы беріп, ұлы қағанатты ыдыратады. VIII-ғасырдың ортасында түркілердің біразы батысқа қарай ығысады. Шегіне соғысып бара жатқан түркі қолының басшысы осы өңірде мерт болып, оны осында жерлеген болу керек.

Сол кездегі түркілердің әскери салт-дәстүріне сай мерт болған қол басыларын, көсемдерін топырақтан үйген қорғандарға, асығыс жағдайда қолайлы табиғи төбелерге жерлейді екен. Міне, аңыз бен ақиқаттың үйлесуі осындай.

Түркібасы төбесі қасиетті, киелі әулиелік орын. Төбенің асфальт жолға, түстікке қараған беткейін жоғарғы жағында тастан қаланған диаметрі 6-7 метрдей келетін киіз үй формалы түркі басшысының моласы тұр, оның түбіндегі құмтастар қуысында мөлдір бұлақтар шығып, қайтадан тас жарықтарына сіңіп жатыр, суы салқын және дәмді. Бұған

цементтелген баспалдақпен көтеріледі. Жанында зияратқа келген адамдардың отырып дем алатын, дұға оқитын, тамақтанатын алаң, құрбандыққа шалынған малдарды өңдеп, құдайы ас дайындайтын орындар бар. Бұл жерді Үлкен Әулие бастауы дейді. Зиярат етуге келген кісілердің негізгі діни рәсімдері осы жерде, молда, шырақшылардың басшылығымен өтеді.

Одан біраз төмендесек, екінші Кіші Әулие бастауы кездеседі. Оның түбінде бұта өсіп тұр, сол бұтаның бұтақтары зиярат етушілердің байлаған ақ шүберектерімен желбірейді.

Ал төбенің етегінде арық бар. Сол арық үстінде кейінгі кезде салынған бірнеше бөлмеден тұратын асхана, шәйхана, мейманхана, шырақшы бөлмелері бар үй орналасқан. Мұнда күн сайын жақын, алыс жерден, елден зиярат етуші түркі тілді ағайындар шуап келіп жатады. Әсіресе, бейсенбі, жұма күндері келушілер көп. Әрине, Түркібасы әулиенің шарапаты тимесе, осыншама әртүрлі ұлттан, әр өңірден, әр елден осыншама табынушылар шұбырып келмес еді ғой.

Түлкібас ауданы таулы өлкеде орналасқандықтан, оның табиғаты да бай және көркем. Жұрт бұл өңірді «Қазақстанның Швейцариясы» деп тегін айтпайды. Әсіресе, биік таулы бөлігіндегі Ақсу-Жабағылы қорығын ерекше атауға болады.

Қорық Тянь-шань (Тәңіртау, Аспантау) тауының батыстағы тармағы Талас Алатауының үстінде жайғасқан, оның территориясы теңіз деңгейінен 1300-4200 метр биікте жатыр. Оның солтүстік және батыс шекарасы Талас Алатауының Жабағылы Өгем тау жоталарының беткейінен Өгем, Оңтүстікгі мен Шығысында тау жоталарының түйіндескен төбелері арқылы Өзбекстан және Қырғызстанмен шектеседі. Жер көлемі 74 400 гектар. Қорық 1927 жылы Қазақстан мен Орта Азия республикаларында алғаш рет ұйымдастырылды. Бұл негізгі территориясынан бөлек солтүстік батысында 20 км қашықта Қаратау және Боралдай жоталарында көлемі 220 гектарды алып жатқан екі палеонтолотиялық бөлімдері бар. Оларды Қарабастау және Әулие бөлімдері деп атайды. Қорықтың орталығы тау етегіндегі Жабағылы ауылында орналасқан. 80 жылдың ішінде тау табиғатын, жануарларын, өсімдіктерін білу, тамашалау, зерттеу үшін сан мыңдаған туристер, студенттер, ғалымдар болды. Олар қорықтың табиғаты жайында ондаған еңбектер жазды.

Мұнда Орталық Азияның тауларында кездесетін барлық жануарлар 239 құс түрі, 42 түрлі сүт қоректі жануарлар, 100- ден астам ағаштар мен бұта түрлері, өсімдіктердің 1400 түрі кездеседі. Ақсу-Жабағылы қорығы Қазақстандағы адамның өркениетті әрекетіне (цивилизацияға) ұшырамаған табиғи (жабайы) күйінде қалған бірден-бір пұшпағы. Ата-бабаларымыздың "Құдайдың құдіретін көремін десең тауға шық» - деген нақыл сөзін іске асырғыңыз келсе, осы тауға шығып көріңіз, әсіресе, мамыр, маусым айында саяхатқа, серуенге шығу-бір ғанибет. Оның жемісті, жеміссіз ағаштар мен бұталы, шөптесінді тоғайлары, кілемнің түріндей. Баурайындағы жылғалы сай-жыраларда басын тау басындағы мұзарттар мен қардан алған бұлақтар сұлу қыздай күз бұралып, оның әдемі күлкісіндей сылдырап төмен ағады. Оның беткейіндегі жемісті, жеміссіз алуан түрлі ағаштар, бұталар, шөптесіндер тоғайы гүлге малынып, кілеміндей түрленіп құлпырады. Неше алуан өрнекпен безенген көбелектер, иненіктер, аралар т.б. біз білмейтін жәндіктер гүлден-гүлге қонып ызыңдайды. Ағаш саясында үкі, қарлығаш, сандуғаш, кекілік, майна, пейіш құсы, бозторғай, сарыторғай, бұлбұл т.б. құстар әр қайсысы өз тілінде сайрап, үндердің табиғи үйлесімі тоғайдың музыкалық ансамблін құрайды, таудың самал желі тынысыңнан көкірек сарайыңа еніп, кеуденді кернеп, табиғатқа сүйіспеншілік сезімің оянып, рахат ләззатына кенелесің. Осыдан шығар, аталарымыздың:

Асқақтаған Алатау,
Бауырың тола бақша-бау.
Май айында майысып,
Иісің жұпар аңқиды-ау, – деп әндеткені.

Ал тау үстіне шықсаң, альпі аймағының патшалығына енесің. Мұнда балауса шөп шалғындары төбелі жазықта таудың самалы сипап тұрғанда, теңіз толқынынша, тербеледі. Әр жерінде ойқы-шойқы боп кереметтей дәу жар тастар жерге кадалып тұр. Олардың беткейін, төбесін, мұз қар басқан. Күнге шағылысып, қарағанда көз қариды. Кей беткейі тік жартас қоңырқай шоқ боп көрінеді, мұздың, қардың жабысуға шамасы жоқ. Айнадай жылтыр, теп-тегіс. Сондай шаншылған тау шыңдарына биіктігі 4000 метр Жабағылы биігі, 4042метр Алатау биігі, 3915 метр Бөгілдір биігі, 4072 метр -Өгем т.б. Тау үстінде жүргенде горизонтал бағытта жер бедері жазық боп көрінетіні-алдамшы көрініс. Оның шын бедерін көргің келсе, тік ұшаққа мініп, жоғарыдан қалқып ұшу керек. Биіктен қарағанда Талас Алататауының Піскем, Өгем тауларымен ұштасып түйіндескен осы жерлері Кіші Ақсу, Үлкен Ақсу, Балқыбек, Жабағылы өзендері мен салалары барынша тілімдеп терең жыра, сай, сала, шатқал, құз, жар, каньон жасаған. Қорықтан бастау алатын Кіші Ақсу мен Үлкен Ақсудың қоспасынан төменірек Үлкен Ақсу каньонын (терең құзды шатқал) алайық. Егер саяхаттап барып қалсаңыз, Алла құдіретінің бір елесін көріп, тұла бойыңызды әрі үрей, әрі қуаныш сезімі билеп, таңқалып, жағаңызды ұстар едіңіз. Өйтпегенде ше?! Тау төбесіндегі мұзарттан басын алып жатқан мол су тау-тасты қақ жарып, терең шатқалмен тік жартастан мыңдаған метрде төмен құлап (су құламасы), бұрқан-талқаны шығып, ақ көбік шашып гүрілдеп ағып жатыр. Маңдайы төмендегі тасқа тиген су бөлшектері – мың-миллионға ұсақталып, су тозаңына айналып, айналаға шашырап жатыр. Осы шашыранды су тозаңына ашық күні күн сәулесі түссе, керемет құбылған кемпірқосақ, пайда болады.

Ал құлама су біраз тасты арнамен ағады да, тағы да су құламасын жасайды. Сөйтіп тізбектеле 2-3 су құламасынан текшеленген құламалар тізбегін (су каскадтарын) құрайды. Егер амалын тауып каньонның ұлтанына түсіп жан-жағына қарасаң, шыңырау құдықтың түбінде тұрғандай сезінесің. Екі бүйірдегі жартастың төбесіне шалқайып қарамасаң, көзің жетпейді. Мұндайда бас киімің суға түседі, қарасаң аяқ астында дөңбек тасқа ұрына, соқтығып, гүрілдеп құтырған буранның аузынан шыққан ақ көбігі шашырап, тура кәзір басып қалатындай үрейлендіреді. Кейбір жерінде үлкен сандық тастар ретсіз арна бойымен шаншылып жатыр, енді бір жерлерінде тасты кемерлеп үңгірлі су иірім жасаған. Мұнда күн сәулесі түспегендіктен, қараңғы әрі салқын, мүлде жаурайсың, әуестік құмарлығымен каньонның түбіне түскен турист енді үйрейленіп, құздан шығудың амалын жан ұшыра іздейді. Сірә, Солтүстік Американдағы Кордильер тауындағы Колорадо су құламасы да осындай болар. Осының кіші інісіндей су құламалары мен каньондары Балдыберек өзенінде де бар. Ол құз шатқалдың ені 6-8 метр, биіктігі 100 метрге жуық. Оны «дарбаза» деп атайды. Ал Кіші Қайынды өзенінде көп текшелі су құламаларының каскады бар, көлемінің кішілігінен бұл каньон онша қорқынышты емес, табиғаты өте көркем және қызық.

Теріскейдегі Арыс аңғарынан мұнарлап көрінетін Қасқабұлақ тауының да, өзінше қызық ерекшелігі бар. Ол алыстан қарағанда ромбы сияқты, төбесі ақ мұз жамылған шоқы. Мұздардың төмен жылжуымен жиналған қорым тастар тау бауырында қазан шұңқыр жасаған, шамамен теңіз деңгейінен 3000 метр биіктегі жартаста ежелгі замандағы түп бабаларымыздың ескерткішке салып кеткен сызықты сурет галереясы

бар. Сурет қара түсті форфирит тасқа қашап салынған. Онда тау ешкілері, арқарлар, маралдар және ит ілестірген аңшылар бейнеленген. Кей жерінде тасбақа және түйенің де суреті кездеседі. Зерттеуші ғалымдар бұл суреттерді тас ғасырынан орта ғасырға дейінгі өмір сүрген бабаларымыздың бірнеше ұрпақтары салған деп жорамалдайды. Қорықта ірі жануарлардан арқар, сібірлік тау ешкілері, қоңыр аю, қар барысы, марал, елік, қабан, жабайы мысық, қасқыр, суыр, борсық, күзен т.б. бар. Мыңдаған құстардың ішінен ірі жыртқыш құстардың 12 түрі кездеседі. Оның түрлері азайып барады. Олар Қызыл Кітапқа кірген. Мысалы, сақалды самұрық (бородар) осы өнірдегі жыртқыш құстардың ең ірісі, оның қосқанатының ұзындығы 3 метрге жетеді. Оның дене пішімі шүйіліп ұшуы қыран құсқа ұқсас, өте сұлу. Қанаттары, құйрығы жіңішке әрі ұзын. Алыстан бақыласа жылдам, жеңіл әрі еркін маневр жасап, зуылдап ұшады, тек жақындағанда ғана добалдай денесін көріп тандай қағасың. Қанатының қауырсыны жуан әрі ұзын, қанатын қайшылап қағып, жемтігін нысанаға алып, түйілгенде атылған снарядтың даусындай зәр-зәбіріне жетіп, тітіркендіретін, зуылдап ышқына ысқырған ашы дыбыс шығады. Сол бағытпен жайылып жүрген тау текелері мен арқарды қуатты топшысымен тепкенде тоңқалаң астырып, үстіне аяғымен бүріп конжия қонады. Ол тамақ таңдамайды. Кейде жануар өлімтіктерін, оның жіліктері мен терілерін де асап жұта береді. Тіпті арқардың жамбасын, еліктің омыртқасын кеңірдегіне ұзынынан бағыттап жұта салатын көрінеді. Сондықтын қырғыз бауырларымыз оны «балша жұтар» деп атайды екен.

Жас күнімізде ата-әжелеріміз айтатын самырық құс туралы қызықты ертегілер, аңыздардың мазмұны осы құсқа негізделіп айтылған екен ғой деп ойлайсың. Қорықта өсетін жүздеген өсімдіктердің, ағаштар мен бұталардың ерекше бөліп аталатыны және бірегейі арша ағашы. Ол бұрынғы КСРО территориясында Орта Азия тауларында ғана өседі екен. Олар Памир Алатауы мен осы Талас Алатауындағы Ақсу тауында. Биіктік белдеуге қарап аршаның түрі де өзгереді. Қорықтың 20 000 гектардай жерінде арша өседі. Жабағылы тауынан терiскей 2000 метрдей ылғалы молырақ орманды зонаның төменгі белдеуінде бойы 3-4 метрдей арша бұталары өседі. Бойы пәс болғанымен, діңі жуан бұтақтары шар немесе зонтик сияқты жартылай шар пішіндес болады. Сиректеу болса да кейбір жуан жеке экземпляріне 2 адамның құшағы жетпейтіні кездеседі. Сол таудың қарсы Оңтүстік беткейінде ылғал да, жылу да жеткіліктi болғандықтан, биіктігі 15-20 метрге жететін арша ағаштары өседі. Аршаның ерекшелігі өте баяу өседі. Оның есесіне ұзақ өмір сүреді. Олардың орташа өмірі 400-500 жас, ал кейбірі 600 жасқа дейін өмір сүреді. Кейбір жеке дара аршалардың 2000 жасқа жеткендері де байқалған. 2000-3000 метр биіктікте субальпі және альпі белдеуі орнаған. Бұл зонада арша ағашы бірте-бірте аласарып 50-20 сантиметр бұталарға айналады. Аршаның пайдалы қасиеттері көп. Оның тамырларының көлемі бұтақтарының көлемінен 4 есе көп көлемді жерді шырмап алып тау беткейінің жауын-шашынынан, желден жеміріліп эрозияға ұшырауына кедергі жасайды. Ол өз денесінен қылқандары арқылы жағымды иіс шығарып, жан-жағындағы өсімдіктерді соратын зиянды насекомдар мен бактерияларды жояды. Аршаның бойында және айналасында өзімен ентелес ондаған өсімдіктер мен насекомдар болады. Олар қамқоршысының тамырында, жақын топырағында, діңінің жарықтарында, қабығының астында, қылқандарының арасында ынтымақпен өмір сүреді. Олар тағдырлас, егер арша өлсе, олар да өледі.

Арша дәнінде, қылқанында, қабығында емдік қасиеттер көп, ерте заманнан бері адамдар оны пайдаланады. Арша ағашының діңі, сабағы, өте бекем әрі шірімейді.

Сондықтан, Орта Азияның ежелгі Самарканд, Бухара сияқты қалаларындағы тарихи ескерткіш ғимараттар құрылысында арша ағаштарын көп пайдаланған.

Ол ғимараттардың дарбазалары, есіктері, терезелері т.б. арша тақтайынан жасалған, өйткені онын беріктігімен бірге талшықтары ашық және сұлу өрнек құрайды. Ғалымдар аршаның осындай құнды қасиеттерін ескеріп, жоғарғы категориялы құрылыс материалына жатқызады. Талас Алатауынан Маймақ, Шақпақ деген елді мекен тұсынан Қаратау мен Боралдай тауы қабаттасып, солтүстік-батыс бағытта бөлініп шығады Осы тұста Қаратау ердің ортасы сияқты төмендеп, асу береді. Мұны Шақпақ асуы деп атайды. Ертедегі Ұлы Жібек жолы қазіргі асфальт және темір жолдар осы жерден өтеді.Ал географиялық жағынан Жуатау жазығы деп аталады. Асудан соң Қаратау Солтүстік батыс бағытында Қызылорда облысының Ақтау деген төбесіне дейін 405 километрге созылып орналасады. Шақпақ асуынан кейін Қаратаумен біріге қатарласып Боралдай тауы жайғасады. Оның ұшы Оңтүстікке бұрылып доға жасайды. Қаратау мен Боралдай тауын Боралдай өзенінің аңғары бөліп жатыр. Міне осы өңір ілгеріде ұлы бабамыз Бәйдібек және оның балалары, шөберелері жайлаған қасиетті, әулие жер. Жамбыл тауының су айырық жотасы арқылы өтеді. Таудың оңтүстік беткейінен Құлан, Жаманбұлақ, Жыланды, Көкбұлақ, Қайршақты, Көктәнді, Қарауңгір, Сарыбұлақ сияқты үлкенді-кішілі өзеншелер басталып, Арысқа әр жағынан келіп құяды. Осы өзеншелердің бойында Бәйдібек-Дулаттан тарайтын Сиқым, Жаныс, Ботбай, Шымыр ұрпақтары ежелден-ақ орныққан. Соның ішінде Жаныс-Байыстан тараған Көкбұлақ өзенінің бойында Көкарық және Пістелі Байыс ауылдары, ал Жыланды өзенінің төменгі бойында Жыланды Байыс орнаған еді. Бірақ елуінші, алпысыншы жылдары Кеңес өкіметінің колхоздар мен ауылдарды ірілендіру саясаты бойынша ол ауылдар Арыс бойындағы орыс поселкелеріне біріктіріліп көшірілді, қазір бұрынғы Жыланды Байыс қоныстанған жерде ешкім тұрмайды. Ал Пістелі Байыстан азғана бөлігі 29 отбасы қалған.

Талас Алатауынан 60-70 шақырым жерде орналасқан бұл таулы өлкенің де табиғаты, жер бедері, топырағы, климаты, өсімдік-жануарлары алда сипаттап кеткен Алатауға ұқсас. Қаратау-Боралдай тауы аласа, біздің аудан жеріндегі оның ең биік шыңы Қостұраның биіктігі 1813 метр. Тау төбесі жатаған ойлы-шұңқырлы, жазық болып келеді. Мұнда мәңгі мұзарттар жоқтың қасы. Сондықтан, жазда қар болмайтындықтан, алыстан қарайып көрінеді. Сол себептен жергілікті тұрғындар Қаратау деп атаған.

Ал Боралдай тауы сол Қаратаудың Оңтүстікке бұрылған сілемі яғни бір жотасы; моңғолша осы ұғымды «Боралдай» деген көрінеді. Қазақтың ата жауы қалмақтармен талай қырғын ұрыстар осы өңірде болғанға ұқсайды. Мысалы, осы тауда Қалмақ қырылған, Қалмаққамал сияқты атаулар кездеседі. Тау үсті мен одан тараған қырларды үсті құнарлы балғын шөпке бай, ертеден-ақ, ата-бабаларымыз жайлау ретінде, кейінірек осында орналасқан колхоз, совхоздар мал жайылымы, жайлау ретінде пайдаланды. Сол ескі заманғы Байыс жайлау, Асан жайлау, Ескара жайлау т.б. күні бүгінге дейін солай аталады. Тау алды далалары мен өзен аңғарындағы тепсеңдер бау, бақша ақ егістер егіліп, жыртылған. Дегенмен адам, мал бара алмайтын терең шатқалдарда орман-тоғайлар кездеседі.

Олар ағаш, бұта, қамыс, шіліктер өскен қалың тоғай, онда әртүрлі жануарлар бар. Мысалы, Боралдай өзенінің жоғарғы ағысы Қостұра шыңдарының арасынан өтіп, терең енсіз шатқал құрайды. Мұнда өзен бойымен таспадай созылған адам өтуге қиын тоғай орналасқан. Онда қарағаш, қаратал, таутал, түт, ұшқат, шие, қайың, көктерек, мырзатерек, ясень, тобылғы, алма, алмұрт т.б.бар. Оларды жабайы жүзімнің сала құлаш өзек

арқанымен шырмақтап, қамыс, қоға, ши т.б. өсімдіктері араласқан. Сәл жоғары тау-тас, беткейін сары, қызыл доланалар, итмұрын, тобылғы, шеттік, шеңгел, қараған бұталары көмкеріп тұрады. Құз-жартастарда таутеке, арқар, борсық, түлкі, қасқыр, елік сияқты жануарлар тасырандап ойнап, тоғайға зып беріп, жоқ болады. Тік жартаста тау кептері, ұзақ, қарға, кекілік, дуадақ, шіл сияқты жүздеген торғай-шымшықтар ұшып-қонып жүргені.

Шатқалдың түбінде сарқырап ағып жатқан өзеннің үстіне бұтақтарын салбыратып, суға төніп тұрған жылауық талдың жіңішке бұтағына жіптен сәбидің такиясына ұқсас тоқып салған кішкене ғана пейіш құсының (райская) ұйасына да, өзіне де әуесің келеді. Оның денесі сап-сары, қанатының түбі қып-қызыл, ұшы сарғыштау, басы сүйір, мандайы қап-қара, түгі бас төбесінде шошайып, қара айдарға ұласады. Мойны мен көз төңірегі жасыл көк. Құйрығы шыбықтай ұзын, жіп-жіңішке. Құйрығының түбі қызыл алаудай бірте-бірте сарғыш реңмен араласып ұшына қарай қараяды. Осындай бармақтай құстың бойына, пішініне, дыбысына, құлпырған реңінің үйлесімді, сұлу боп орналасуына таң-тамаша болып «Пейіш құсы» деп атамасқа ләжің жоқ.

Қаратауда адам таң қаларлық орындар мен құбылыстар көп. Мысалы, Қаратау мен Боралдай тауының біріккен тұсында Алатаудағы Ақсу-Жабағлы қорығының Қарабастау және Әулие деп аталатын екі палеонталогиялық бөлімдері бар. Ол 220 гектар көлеміндегі жерді алып жатыр. Бұл жердің тастары ертедегі теңіз түбіндегі шөгінді сланецтен жаралған. Олар бүгінде жұқа картон қағаздың қабатталған қатпарындай қабат-қабат болып жатыр. Сол сланецтен жаралған қабаттарды ерінбей ептеп алып зерттеп қарасаңыз, оның бетерінен таңбаланып қалған теңіз жануары мен жәндіктерін, өсімдіктерді табасыз. Ғалымдар осы палеонтологиялық сланец қабатынан тасқа айналып қатып қалған 60 түрлі өсімдіктердің, 100 түрлі насекомдардың, сондай-ақ моллюскалардың, теңіз жәндіктерінің, теңіз тасбақаларының, балықтардың көптеген таңбаларын тапқан. Тіпті сол дәуірде еркін дамып өмір сүрген өте үлкен, ұшатын кесіреткілер, динозаврлар скелеті, сүйектері табылған. Әрине, бұл құбылыс бұдан миллиондаған жылдар бұрын болған. Бұл бір алыс кезеңде Қаратау мен оның төңірегі терең теңіз түбі болғанын, кейін жердің ішкі күштерінің әсерінен жер қабығы майысып, жоғары қатпарлана көтеріліп, теңіз түбі мен жағалауы қазіргі Қаратауға айналған. Зор қысыммен екі бүйірден қарама-қарсы қысқан ішкі күштер оларды қатпарлап қана қоймай, сығып жаншудың әсерінен шөгінді сланец жынысын жануарлармен, өсімдіктермен тасқа айналдырған.

Ал сыртқы күштер (атмосфералық, жауын-шашын, ауа-райы температурасы, жел, ағын су, өсімдіктер, жануарлар, адамдар әрекеттері) тау жынысын майдалап, үгіп, ұшырып алып кетіп сланец қабатының бетін жалаңаштаған. Міне содан біздер, ерте заманда теңіз түбіндегі жануарларды, өсімдіктерді тау үстінен және аршылған түрінде көріп тұрмыз. Дүние жүзінде Қаратаудағыдай ашық және бай палеонтологиялық қорық жоқ.

Ілгері өткен ата-бабаларымыз "Құдайдың құдыретін кәрем десең тауға шық"- деп айтушы еді. Бір кезде Орта Азияны алып жатқан орасан үлкен Пьетис теңізінің Алла құдыретімен құрлыққа айналып, тіпті суалып, кеуіп, тауға айналғанын анық жануарларын қолмен ұстап, көзге елестітіп отырғаныңа ұлы жаратушының құдіретті күшіне тәнті боласың.

ӘУЛЕТТІК ЖАЗУ

Көкарық Байысы (Көкбұлақ Байысы) Балықшы ауылының солтүстігінде 2-б километрдегі Көкбұлақ өзенінің төменгі ағысының оң жағындағы тепсеңде орналасқан. Қазір бұл ауылда 113 отбасында 724 жан тұрады. Көкбұлақ өзенінің орта ағысында Нөкіс руы қоныстанған тағы бір Көкбұлақ ауылы бар. Сол ауылмен атын шатастырмау үшін ілгеріде ауыл үстінен Көкбұлақтан су алатын Көкарық деп атаған ұзын арық қазған. Ауыл сол арықтың атымен Көкарық деп аталды. Қазір бұрынғы Көкбұлақ Абай ауылы, ал бұрынғы Көкарық Көкбұлақ ауылы деп аталады. Бұл ауыл әкімшілік шаруашылық жағынан Балықтыға қарайды.

Қапал-Жаныс және Балықшы ауылының солтүстігінде 7 шақырым жерде бұрын Жыланды Байыс ауылы бар еді. Онда Қайыпберді Байыстан тараған Дүзей, Меген, Өтеш, Тоғайбай әулеттері тұратын. XYIII-ғасырда өсіп-өркендеген Үрбұлақ Байысынан енші алып, осындағы Жыланды өзенінің төменгі ағысына келіп орналасады. Бұрын мұнда 40-тан астам отбасы бар еді. Ертеректе шығысындағы көршісі Шілмембеттің "Құдайқұл" колхозын құрды. Соғыстан кейін, елуінші жылдары колхоздар мен елді мекендерді ірілендіру саясаты кезінде жол бойындағы Жазықкешу (бұрыңғы Корниловка) ауылына көшілрді.

Жыланды Байыс тұрғындары мал, егін шаруашылығымен шұғылданған. Әсіресе, Өтеш баба осындағы Байыстардың ішіндегі ең бақуатты байы болған. Оның байлығы руласы Елгелдіге ауысқан, оның мыңдаған жылқылары, қойлары, жүздеген түйелері болған. Ол жазда малдарын Қаратау үстіндегі жайлауға шығарған. Қысқа қарай ойға түсірген. Балықты көлі және содан шығатын Балықты өзенінің сағасына дейінгі сайды, солтүстік беткейі Жыланды өзеніне дейінгі аралықты Өтеш, Елгелді байдың қыстауы алып жатқан. Күні бүгінге дейін Жыландыдан Балықтының Төрткүл төбесіне дейін 7 километрге созылып жатқан ұзын сайды Елгелді сайы деп атайды. Осы күнге дейін сайдың беткейлерін қазып жасаған қоралар мен малшылардың жертөле (землянка) үйлерінің орындары жатыр.

Ал осы сайдың шығыс жағында "Қосшағыл" атты Қостөбе орналасқан. Оның шығысындағы үлкен шағылды Шілмембет рулары жайлаған, ал батысындағы Кіші шағылдың солтүстігін, батысын, оңтүстігін Жыланды Байыс тұрғындары жазды күні киіз үй тігіп жайлайды екен. Ауыз суды екі жағындағы Жыланды мен Балықты өзенінен меспен тасып ішкен.

Балықты өзені мен көліне көктемде Сырдария-Арыс өзендері арқылы балықтар өрлеп жүзіп келіп, ұрықтарын шашады. Табиғаты мен климаты ұрықтардың өсіп, өнуіне өте қолайлы болғандықтан шабақтар өсіп, өніп қайтадан Сырдария мен Арал теңізіне кететінге ұқсайды. Кейде шабақтарды жеу үшін ірі жырткыш жайындар да келіп тұрады екен.

Ол кезде жергілікті тұрғындар балық етін жемейтін, оны ауламайтын. Шабақтардың көптігі сонша, олар быжынап жүреді екен. Балықты өзенінің Төрткүл маңында мал суғаратын саяз суат болған. Елгелді байдың жылқышылары суғару үшін жылқыларын қуалап, суаттан шауып өткізгенде аттың тұяғынан тұншыққан балықтар күміс түсті бауырын жоғары қаратып аққанда жұрт таң-тамаша қалады екен. Міне, сондықтан да

бұл өзеннің балығы көп болғандықтан, ежелден-ақ бабаларымыз Балықты деп атап кеткен.

Ал Жыланды байыста Тоғайбай әулетінен байлығымен аты шыққан Мұсаұлы Мырзалы болыпты. Ол кісі колхозға ұйымдастыру, ашаршылық жылдарында малын тәркілеп, өзін қамау қаупі туғанда көрші аудандарға кашып, кейін дүрбелең босылғанда елге қайта оралады

Тоғайбай еңселі бойлы, өте қарулы, көкпаршы кісі болады. Одан тараған баласы Нарынбай , Мұса, Ыса, одан кейінгі немерелері Есімбек, Тілбайды, т.б.өз заманында жараулы айғыр ұстап, көкпаршыл болған екен. Тоғайбай көзі ашық, көкірегі ояу, жаңалыққа жаны құмар кісі болса керек. Ол Байыстардың ішінде алғаш рет Жыланды өзенінің оң жағынан Нарынбай баласымен екеуі ұзындығы 3-4 шақырым келетін арық қазып, 5 гектар жерді суландырып, жеміс бауын егеді. Алма, алмұрт, өрік, шабдалының әртүрлі сорттарын өсіреді. Тоғайды тал, терекпен толтырады. Арнайы жерге бөлек сәмбі талын егіп, одан киіз үйдің уық керегелерін (сүйегін) жасатады. Тіпті бұл өңірге орыстар келмей тұрып-ақ, қаладан ұста шақырып, төбесі камыспен жабылған орыс үй салдырады. Беті сүйекпен, өрнектелген ою-өрнекпен безендірілген төсағаш (кровать), шкаф, кебеже, асадал т.б. үй жиһаздарын жасатады.

Сол кісілердің өсірген жеміс баулары Жыланды Байыстың ортақ бауына айналып, жұт, ашаршылық және соғыс жылдары бүкіл ауылды асырады. Отан соғысы жылдары тоғайдағы ағаштарды, бауларды колхоз басшылары сатты, отқа жақты, сөйтіп түп-тамырымен жойып жіберді.

Көкбұлақ өзені екі саладан тұрады: Үлкен Көкбұлақ және Кіші Көкбұлақ, олар Абай ауылы аталатын (Нөкіс руы тұрады) жерде қосылады.

Үлкен бұлақтың жоғарғы аңғарында Пістелі Байыстары тұрады. Бұлардың тұрған жерінің табиғатын жоғарыда сипаттағанбыз. Әсіресе, мал шаруашылығын дамытуға өте қолайлы. Колхоз бен селоларды ірілендіру кезінде отбасының көпшілігі үлкен жол бойындағы Жаскешу (Корниловка) селосына көшірілген. Қазір мұнда отызға жуық жанұя тұрады. Онда 200-ге жуық жан бар.

Ауылдың Пістелі аталу себебі: мұнда ерте кезден-ақ тауда пісте (фисташка) бұталары өседі. Оның кішкене жаңғақтары өте дәмді және емдік қасиеті күшті. Осы ауылдан 3-7 километр жоғарыда бұлақ басында орманшылар тұрағы орналасқан. Ондағылар Қаратаудың түстік беткейіндегі орман-тоғайларды күзетеді. Және тау пістесінің плантациясын өсіріп көбейтеді. Жыланды мен Үлкен Көкбұлақ өзендерінің басы осы жерде жақындасады. Екі өзеннің арасын Жыланды жотасы алып жатыр.Ерте кездерде жыландардың ордасы көп болған. Бұл туралы мәліметтер зоолог ғалымдардың еңбектерінде кездеседі. Қариялардың айтуына қарағанда, отызыншы жылдарға дейін ұзындығы 2-3 метр, жуандағы білектей жыландарды кездестірген екен. Қазір ол жыландар жойылып кеткенге ұқсайды. Міне сондықтан да осы өңірдегі өзен мен жотасы Жыланды деп аталған.

Жазыққешу селосы Ұлы Жібек жолының Арыс өзенін басып өтіп, Үрбұлақ асуына қарай жүретін жерінде орнаған. Бұрын Жазыққешу ауылы болған, онда негізінен Шілменбет руының Тәттібай, Сәпік, Бесата әулеттері тұрған. Орыстар Оңтүстік Қазақстанды басып алғанда оның стратегиялық маңызын, ескере отырып Орталық

Ресейден көшіп келгендері 1836 жылы сонда оналасқан. Селоны сол кездегі Ресей патшасының генералы әрі министрі болған Корниловтың атымен атаған.

I995 жылдары жергілікті тұрғындар өзінің байырғы тарихи аты Жазықкешуді қалпына келтірді.

Ерте кезде Арыс өзенінің осы жерінде көлік өтетін көпір болмаған. Оның есесіне өзен суы осы жерде жайылып, саяз болып өткел берген.

Жергілікті жұрт оны Жазықкешу өткелі деген. Тіліміздің үндестік заңына сәйкес бірте-бірте екі сөз бірігіп Жазкешу болып кеткен. Кеңес өкіметі кезінде жергілікті тұрғындардан басқа соғыс кезінде ауып келген шешен, азербайжан, түрік, неміс т.б. ұлттар да мекендеді. Кейін олардың көпшілігі өз елдеріне көшіп кетті. Қазір негізінен Байыстар, Шілменбеттер, аздап орыстар мекендейді. Соның ішінде 270-ке жуық Байыс отбасы бар. Шамамен олар 1350 жан. Олар Жыландыдан, Пістеліден көшіп келгендер. Красная звезда деген колхоздың және Корниловка ауылдық Кеңесетін орталығы болған. Ол ірі колхоздың құрамына осы төңіректегі бес ауыл кірген. Колхоз мал, егін, бау-бақша өсіретін көп салалы шаруашылықпен шұғылданған. Мұнда Түлкібас ауданының орталық бөлігін ауыл-шаруашылық машинамен қамтитын МТС (кейінірек сельхозтехника бөлімі) бар еді. Ол кейін таратылды. Халыққа білім беру, денсаулық, мәдениет, сауда т.б. мекемелер бар.

Жазықкешу селосынаның батысында 10 километр қышықтықта, Жібек жолының бойында, Арыс өзенінің оң жағында Балықты (бұрынғы Балықшы) селосы орналасқан. Селоның шығыс жағында Ботбай руы орнаған. Ал батыс бөлігінде 1905 жылы Ресей орталығынан көшіп келген орыстар орнаған еді. Оған дейін бұл жер игерілмеген, орман-тоғайлы батпақты жер еді. XYIII-ғ. соңында Тамбов облысынан Алексей Григорьевич Стрюковский деген пысық орыс келіп, Арыс өзенінің бойынан жер таңдайды. Ол осы жердің табиғаты, топырағы, жол қатынасына өте қолайлы екенін аңғарып, Ресейдегі жерлестеріне хат жазып, көшіп келуге шақырады. Бірақ жерлестері бөтен елге, белгісіз жерге келуге қорқады. Оларды Балықшының жерінің шаруашылыққа қолайлы екеніне сендіру үшін тағы да хат жазып, конверттің ішіне сол кезде көбірек егілетін бидайдың, тарының, қонақтың баданадай ірі дәндерін салып жібереді. Міне, сонда ғана Ресейдегі кедей жерлестері көшіп келіп қоныстанады. Орыс қарияларының айтуы бойынша сол кездегі Шымкент (Черняев қаласы) уезінің бастығы Суплатов Ташкент губерниясы губернаторының бұйрығы бойынша осында қоныс тепкен Бөтбай ауылының маңынан жүзге жуық отбасына жер өлшеп береді.1905 жылы алғаш орыстар өз селосын Казанка деп атайды. Кейін жергілікті ұлттың тілін бұрмалап Балакчи деп атаған. 1991 жылы бұл селоның ежелгі тарихи аты Балықты болып қалпына келді. Кейін орыс отбасының саны көбейіп, жан-жағындағы жергілікті адамдарды шетке ағыстырған, Арыс өзені жағасындағы қалың тоғайды кесіп күріш еккен және жеміс ағаштарын, көкөніс өсірген.

Сиыспаған біраз орыстар көрші Көкбұлаққа, Нөкіс руы отырған ауылға көшіп, Шавровка деп аталатын орыс ауылын құрған, Патшалық Ресей мен Кеңес өкіметі кезінде жер, су үшін жергіліктілер мен қоныс аударушы орыстар арасында дау-дамай болып тұрған. Билік басында орыстар отырғандықтан, әрине, орыстардың пайдасына шешіліп тұрған. Заман ағымы мен ұлы оқиғаларға сәйкес отызыншы жылдары шығыстан кәрістер, соғыс жылдары украиндар, орыстар, шешендер, азребайжан

түріктері, Еділ бойынан немістер т.б. ұлттар лек -легімен көшіп келе берген. Кейін олар мүмкіндігі туғанда өздерінің тарихи отанына қайтты.

Қазір Балықты ауылдық округына жан-жағындағы Шарафкент, Ұрбұлақ, Ботбай ауылдары қарайды. Ауылдық округте бір мың отбасы, бес жарым мың жан тұрады. Онға жуық ұлт өкілдері кездеседі. Басым көпшілігі қазақтар, орыстар және азербайжан түріктері. Соңғы кезде экологиялық апатты аудандардан – Созақтан, Қарақалпақстаннан, Қызылордадан 70-80-ге жуық отбасылар көшіп келіп қоныстанды.

Балықты аумағындағы ауылдарда бұрын әрқайсысы өз алдына кішігірім колхоз болған. Балықты орыстары ең алғаш «Машина» деген колхозға ұйымдасты. Кейінірек «Ленин» атанды.

Ал ауылдарды ірілендіру кезінде көрші майда колхоздар, Ұрбұлақ, Көкарық, Қарағашты, Қайыршақты, Көктәнді, Ботбай, Қапал-Жаныс, Балықты ауылдары бірігіп "Заветы Ленина" колхозын құрды.

Түлкібас ауданының және ондағы тұратын Байыс, Қапал-Жаныс рулары тұратын елді мекендердің географиясы, табиғаты, ерекшеліктері, халқы, тарихы, шаруашылығы туралы материал жинап құрастырып жазған Есімбеков Бейсенбек, Ақпан.наурыз, 2003 жыл.

Балықты ауылы туралы

Балықты, аудан орталығы Тұраркенттен батысқа қарай 26 км, ал Састөбе т.ж. 8 км жерде Арыс өзенінің оң жағалауына таяу орналасқан. Іргесі 1872ж. қаланған. Осы жылы Ресейден Алексей Стрюковский көшіп келіп, Ботбай елінің биі Қайназаров Әбілдадан жер сатып алып, үй-жай сала бастайды. 2-3 жылөткенде Ресейдегі туған-туысқандарына, таныс адамдарына хат жазып, осында келуге үгіттейді. 1903 ж. 41 үй көшіп келеді, келесі жылы тағы 29 үй көшіп келеді. Сөйтіп, олар 2 диірмен, почта үйін, сельпо үйін, мектеп үйін, қазіргі диірмен болып тұрған үйді және қазіргі амбулатория, т.б. үйлерді салды. Осы жаңа салынған үйлердің арқасында Балықты ауылы көркейіп, аудан орталығы болды.

1932-34 ж. Түлкібас ауданы Жуалыдан бөлініп, бірінші рет аудан орталығы Балықтыда 1 ай 8 күн болды. Райисполком төрағасы Иса Сариев болды. Сүйек-құрт ауруымен ауырған балаларды емдейтін санаторий, орта мектеп, кітапхана, мәдениет үйі, ағаш өңдейті шеберхана ауыл шаруашылық машиналарын жөндейтін шеберхана, т.б.өндірістік кооперативтер мен шаруа қожалықтары жұмыс істеген.Қазір осы Балықтыда әр ауылдан көшіп келген Байыс атаның ұрпақтары бар. Олар – Пістеліден, Көкбұлақтан, Ұрбұлақтан көшіп келгендер. Барлығы 50 үйге жетеді.

Көкбұлақ (Көкарық деп те атайды)

Көкбұлақ ауылында Байыстың Арғынбай, Кожағұл және Шүрен аталарының Дерте, Төленді, Төлеміс аталары мекендейді. Олар мұнда XVIII ғ. бері тұрады.

Керейт (Ильинка деп аталған)

Мұнда Қожағұлдың Құдабайдың атасынан 8-9 үй бұрын Көкбұлақта тұрған.

Ұрбұлақ

Ұрбұлақ туралы Затыбектің деректі мақаласы бар. Мұнда Байыстың Қайыпберді балалары тұрады. Шағалақ атаның Сарысының Өтеш, Тоғайбай деген аталары біраз уақыт Жыландыда тұрып, жақында Ұрбұлаққа қайтып келді. Аздап Тұраркент, Жазыққешу т.б. елді мекендерде бар.

Састөбе

Байыстың барлық аталары бар. Барлығы 30-35 үйдей. Бәрі де әк және цемент зауыттары жұмыс істеп тұрған кезде жұмыс іздеп келгендер.

Ынтымақ (Сергеевка)

Көкбұлақ Байыстан 6-7 үй, Пістеліден10-11үй Байыстар бар. Бәрі де темір жолдан жұмыс іздеп келгендер.

Тұраркент

Байыстың әр атасынан бар. Барлығы 11-12 үй. Көбісі Пістелі, Ұрбұлақтан келгендер.

Азаттық

Пістелі, Үрбұлақтан көшіп келгендер. Барлығы 9-10 үй.

Қараман (атасы Назар)

Қараман Байыстар барлық елді мекендерге таралған:

1. Боралдайда.
2. Қараспанда.
3. Темірланда.
4. Ташбұлақта.
5. Сарыағаш ауданың көп елді мекенінде.
6. Жамбыл және Алматы облыстарында.

Қарымсақтың Бесей, Жетей, Абыз аталары Алматы облысында көптеп кездеседі. Байыстың Жолсейіт атасы Алматы облысында.

Әбдіқасым Шығанбаев.

ПІСТЕЛІ АУЫЛЫНЫҢ ТАРИХЫНАН

Пістелі ауылының тарихы негізінен XYIII ғасырдың екінші жартысынан басталады. Қазіргі Пістелі ауылын мекендеп отырғандар Жаныстың Жантуынан тараған Байыс руының адамдары. Олардың атамекені Балықты және оның айнала-төңірегі деседі.

Дегелекұя мен Балықты қыстау, Үлкен Көкбұлақ пен Кіші Көкбұлақ бойлары Боралдай өңіріне дейін жайлау болған екен. Арыс өзеніне Қайыршақтының құйған сағасынан шығысқа қарай созылатын тегістікті Шүрен деп атайды. Орыстың қара шекпенділері ең қолайлы жерлерді иемденіп, қазақтарды ығыстырған кезенде Жезбалақ Тілеміс баба бастаған кісілер елді Жамбыл облысына қарай көшірген. Ол жақта тұрақтамай, қазіргі Пістелі ауылына келіп орныққан. Маса, Жарқынбек деген кісілер қыр-қырларға, жота-жоталарға арық қаздырады. Бекі сайынан және Бозторғай асуының ауызынан екі бағытта үлкен арықтар қазылды. Сол арықтардың ізі әлі күнге дейін ат аттай алмайтындай, терең, кең күйінде. Егін орындары адам таңданарлықтай тақта-тақта болып, бабаларымыздың ерлігі мен елдігін, бейнеткештігін, шеберлігін білдіріп жатыр.

Пістелінің аты малмен бірге егіншілікпен де шығып, құтты мекенге айналған, кейбір жылдары бір жылда елуге дейін келін түскен деген аңыз бар. Ақшал, Тілеміс, кейінірек Туғанбай, т.б. байлар шыққан.

Кеңес өкіметі орнағаннан кейін алғашқы колхоздың аты Садуақасов болған. 1937 жылы ол кісі «халық жауы» болып ұсталып, атылған соң халықтың ұйғарымымен «Пістелі» колхозы деп аталған. 1950 жылы Пістелі ауылы Каганович, Свердлов атындағы ауылдармен бірге Каганович атындағы колхоз болды. Кейін, 1956 жылы Абай атындағы колхозға айналды. 1958 жылы Пістелі Красная Звезда колхозына қосылды.

Пістелі ауылынан Ұлы Отан соғысына 132 адам қатысып, олардың 62-сі оралмаған.

Пістелі аты тау пістеге байланысты қойылған. Тау пісте ағашы Қазақстан бойынша осы өңірде өседі. Көкбұлақ өзені басын үлкен-үлкен екі сайдан алады. Бірі – Көкбұлақ шатқалы, оның басы Бөкейтауға барып тіреледі. Бұлақтың көзі сол Бөкейтаудың етегінен басталады. Көкбұлақ аңғарының бойында екі асу бар, олар Балқыбек және Байатан деп аталады. Екеуі де өте бай адамдар болған екен. Одан төменірек Ақтас, Аршалы, Терең сай, Бекі сайы, Күнгейде Күйгенқора, Тасқора, Кәдіреңкі, Ақбас, теріскей бетте Жосалы, Алмалы, Айырсай, Алшалы, Пұшықкезең. Көкбұлақтың екінші бұтағы Бозторғай асуынан басталады. Бозторғай— Пістеліні Жуалы жерімен (Жамбыл облысы) жалғастыратын асу. Құрақты, Қарабастау, Шетенді, Жалпаққағал Ақсерке, Жамансай, Аршалы, Жолбарыссай осы асудың аңғарында. Көкбұлақтың төменірек тұстағы тағы бір тармағы Нұрыбай бұлақ. Ол Аққұзар тауының түбінен басталады. 1948 жылы Аққұзарға самолет соғылып құлаған.

Нұрыбай бұлақтың үлкен Көкбұлаққа құйған тұсынан сәл төменіректе Абылай ата бастауы жер астынан бірден буырқана бұрқырап шығып жатыр. Абылай ата әулие туралы бірқатар аңыздар бар. Ол кісі осы Байыс руынан шыққан, аса ақ көңіл, жомарт, қолы ашық, ақылды да аңғал адам болған деседі. Меймансыз тамақ іше алмаған, көпшіл, қоғамшыл екен. Атан өгізді құдықтан жалғыз өзі суырып ала беретін балуан болған дейді. Қартайған шағында оның тым көпшіл, жүрегі жұмсақ, мейірбан мінезіне онша риза болмаған кейбір өрен-жарандары шеттетіңкіреп, қадір-қасиетін түсінбей, зардап-зықана көрсеткенде де, Абылай ата асылдығынан айнымай: «Бірлікшіл, ынтымақшыл

болыңдар, дастарханды дөнге, пейілді кеңге салыңдар, тамақ-тағамдарынды тығып, жасырып ішіп, не құдай ұрды сендерді?» – дейді екен кей жамандарға. Ұрыс-керіс, жанжалдан аулақ, пендешіліктен биік болып, қартайғанда да биік қыратқа, немесе үйдің төбесіне шығып отырады екен. Өлерінде: «Мен жатқан жерді қадірлесендер, жаман болмассыңдар, ең болмағанда қойдың топалаңын жазармын», —дейді жаман-жәутіктерге. Ал, жақсыларға: «Мені мына бастаудың басына қоярсыздар, көп ұзамай қайнардың суы көбейер, зиярат жасап тұрсандар, таза-тату болсандар, иншалла онша-мұнша ылаң қаттардың ындынын тыйып жатармын»,—деген екен жарықтық.

Бүгінде Абылай ата әулие, Абылай ата бастауы баршаға белгілі. Кемпірі де қасына жерленген екен, қазір екі мола бірігіп кеткен.

Нұрыбай сайдан батысқа қарай Жолдысай, Құдықсай, Игенбайсай, Бозымбетсай, Сейдуалысай, Мүрдесай, Қарағашты, Сырмантоғай, Қаңтарбайсай болып жалғасады. Ауылдың бет алдында әйгілі Құлбайшоқы тұр. Шығысқа қарай Шолақсай, Пістелісай, Амансай, Қарадөң, Масанын сайы, Сарылдақ, Алмалы шоқысы. Солтүстік жақта Қостөбе, Шекарасай, Қиықбайсай, Жоңыршқалысай, Тарыеккен, т.б.

Тілеміс баба туралы да аңыздар аз емес. Солардың бірі мынадай. Жігіт болып, ат жалын тартып мінген кезінде әкесі Тілемістің алдына жүз қой салып беріп, Ташкент базарына жіберіпті. Қасындағы қолпаштаушы, жағымпаздар бар, «мырза, мырза» деп сәлем берушілер бар, не керек, жүз қойдың ақшасын судай шашып, ауылға құр қайтады, Бәрін естіген әкесі: «Әттеген-ай, бұл жақсы ырым болмады, дүние бітпей қояр ма екен, ең құрығанда басыңа бір тақия алып киюің керек еді ғой»,— депті. Дегенмен, Тілемістің мырзалығы сүйекке біткен қасиет болып шығыпты. Әкесінен қалған малды да аямай, нағыз мырза атанған. Шалбарының балағына жез бен алтын-күміс, өрнекті теңгелер қадап қояды екен. Содан "Жезбалақ Тілеміс" болып кетеді. Сапарға шығып, бір жерге қона қалса, төсегіне алтын-күміс шашып кетеді екен. Содан барып, «Тілемістің төсегін жинаймыз» деп қыз-келіншектер таласатын болған.

Кейініректе, Тілеміс қартайыңқырап, кедейленіп, күйі тайып, қарап тұрған бір кезеңдер болыпты. Замандас, тұздас-дәмдес болып, сыйласып жүрген Жаныс Қасымбек датқа қайтыс болғанда Тілеміске хабар тимей қалады, Арада жыл өтіп, датқаға ас берілетін бопты. Жер-жерге сауын айтылып, қисапсыз мал байланып, жүздеген үй тігіледі. Арнайы шыққан хабаршы таудағы ағайындары - Байыстарды шақырып кетеді. Байыстың үлкендері бас қосып, ақылдасады. «Асқа шақырған екен, баралық. Бірақ біз бара сала олар Тілемісті сұрамай ма? Сонда не айтамыз? «Жезбалақ Тілеміс мырза қайда?» — десе, не дейміз? Күмілжіп қаламыз ғой. Сондықтан көп болып көмектесіп, Тілемісті алға салып, бетке ұстап баралық», — деседі. Сол кез Туғанбай байдың дүрілдеп тұрған кезі екен. Туғанбайға қолқа салады: «Тілемістің астына ат, үстіне зерлі киім кигізіңіз, оны алға салып, бетке ұстап, аска алып барсақ, елге абырой»,— дейді.Туғанбай бай: «Бопты, сендер Сайрамға тарта беріңдер, қуып жетіп қалармын", – дейді. Ел адамдары қауқылдаса риза боп, Тілеміс атаны ортаға алып, Сайрамға жетеді. Ары күтеді, бері күтеді, Туғанбай бай келмейді. Пістелінің Байыстары өздері жақсы білетін, малдарын саудалайтын сайрамдық атақты саудагер Нұржауға қолқа салуға мәжбүр болады. Нұржау: «Тілемісті бүкіл уәлаят біледі, төбеге көтере алмай, төменшіктетіп жүргендерің қалай?"– деп, өзбек тігіншілерін жинап жіберіп, Тілеміс атаға лайық киім-кешекті, сән-салтанатты әп-сәтте әзір етеді. Ақбоз айғырға мінген, салтанатты киінген Тілемісті алға салған Байыстар Қасымбек датқаның асына барады. Тілемістің атына, атағына қанық жұрт тізіле тұрып қызықтайды. Тілеміс алыстан «ой бауырымдап» шауып жетеді, аттан аударылып түсіп,

жұртпен көрісе бастайды. Қара ту ілініп қойылған датқаның өз ордасына жақындап қалғанда тойбасының бірі алдынан қол қусыра шығып: «Мырза, сізге арнайы тігілген мына қатардағы ақ боз үйге жүріңіз»? – дегенде, Тіленіс: «Жоқ, мен датқаның бір бауырымын, өз үйіне кіріп, құран бағыштауым керек – депті. Сонда тойбасы: «Мырза, ол үйге өте бір сыйлы құданы кіргізіп қойып ек, қапа болмаңыз, мына үйге жүріңіз – дейді. Тіленіс ата: «Айт андағы бәйбішеге! Шақырғанына рахмет, келдік. Бізге өкпелемесін. Отырған құда отыра берсін. Біз қайттық. Бауырымның шынымен өлгеніне енді көзім жетті», деп кілт бұрылып, ақбоз айғырға қарай аяндағанда, бағаналы бері бәрін байқап, Тіленіс үлкен үйге қарай беттесе, дауыс шығарып, жоқтау айтуға дайындалып отырған бәйбіше асыға аптығып: «Ей, тойбасы, шығар ана құданы басқа үйге! Өкпелесе, азар түбі бір жекжат кем болар. Бірақ, асыл ағайынымыздан ажырай алмаспыз. Шақыр бері ақсақалды»-деп, Тіленісті өз үйіне кіргізіпті. Тіленіс толқып кетіп, ақ сақалынан тарам-тарам жас сорғалап, датқаның бәйбішесіне көңіл айтыпты, құран оқыпты. Өзіне-өзі келіп болған соң, бүкіл ел-жұртты таң қалдырып, шешендік пен көсемдік танытып, асқа жиналғандарды түгел аузына қаратып, өнегелі әңгіме шертіпті, шемен шерін тарқатыпты. Тіленіс ата Қасымбек датқа асының ең құрметті конағына айналған, оны зор құрметпен шығарып салған дседі.

Пістелі артель, колхоз болған жылдары Байдос, Лес, Болысбек, т.б. басқарған. Тұманбай, Аралбай, Әбдірайым (Аппақ) бас есепші, орынбасар, ауылдық кеңес төрағасы болған. Рақаш, Өксікбай, Затыбек, Жорабек -алғашқы мұғалімдер. Атамбай, Пірімқұл, Нысанбк, Тұрған, Құдайберген, Мақұлбек, Ожан, т.б. – белгілі бригадирлер, Байдуан – мұрап, Аман, Нұскабай, Дайрабек, Сауқымбек, Задабек – алғашқы механизаторлар. Бақажан, Тұрсынбек, Тұрған, Қалан – ұсталар.

Колхоздар іріленіп, ауылдар көшірілгеннен кейін Пістеліде отызға жетер-жетпес үй калды. Тоқсаныншы жылдардың басында колхоздар тарап, ауыл өз алдына, жеке дара күйде калып қойды. Қазір Пістелі ауылының адамдары өз беттерінше, жекеше тірлік кешуде. Мұнда бастауыш мектеп, клуб, шағын кітапхана бар. Ауылда мал басы көбейіп келеді, жекеше егіншілік те жаман емес.

БАЙЫСТАР ТУРАЛЫ КАРТАҒА ТҮСІНІКТЕМЕ

Ел-жұрттан Жаныс пен Байыс бабаларымыздың өмір сүрген, қоныстанған, шаруалық кәсіптерін сұрастырып, ой елегінен өткізіп, мынадай қорытындыға келдім

1. Жаныстардың XVII ғасырға дейінгі орналасқан жері Талас Алатауының батысы мен Өгем тауының арасы болуы керек. Бұл аймақтың жайылымы кең, қыста таудан ағып шыққан бұлақ, өзендердің бойындағы қыстауларында отырған. Жазда жанындағы тау беткейі мен төбесіндегі жайылымға шығып, киіз үйлерді тігіп, жайлауда орналасқан. Ол кезде ата-бабаларымыздың шаруашылықтағы негізгі кәсібі мал бағу болған.

2. Жаныс атасынан енші алып, өз алдына ру дәрежесіне көтерілген «Үрбұлақ" Байысы болу керек. Олар Талас Алатауының батысындағы «Үрбұлақ»-тауында орналасады. Жаз жайлауы «Үрбұлақ» тауының батыс беткейі мен төбесіне орналасқан Ойсылқара жайлауы болады. Ал күн суытып, қыс болғанда Шақпақтының өктем желі тие бермейтін таудың батыс беткейіндегі сай-саладағы бұлақ, өзендердің бойында қыстайды. Негізінде Жаныстардан алғаш бөлініп шыққан Үрбұлақ бойындағы байыстар Талас Алатауының батыс сілемдеріндегі Арыс пен Машат өзендерінің арасындағы адырлы қырат-төбесіндегі жазықта көшіп қонып өмір сүрген. Бұл аумақ табиғаты, климаты адам тұрмысына да, мал өсіруге де өте қолайлы болған. Сонымен бірге дәл осы жерден Ежелгі Жібек жолы өткен. Мұның өзі Байыстардың Шығыстағы Тараз, Оңтүстігіндегі Сайрам, Ташкент, Батысындағы Түркістан қалалары мен сауда байланысын және рухани, мәдени, діни байланыстар жасауға өте қолайлы болған.

3. XVII ғасырдың екінші жартысындағы жылы жағындағы қалалар мен тығыз байланыс жасаудың әсерінен егіншілікпен де айналыса бастаған. Алғаш дәнді-дақылдар бидай, арпа, сұлы егуді үйренді. Кейінірек сұлы егіндерді еге бастады. Олар: тары, қонақ, жүгері т.с.с. еді. Мұның өзі адамдарды отырықшы болуға, үйлер, қоралар салып, ауыл-ауыл болып өзен жағасында жайғасуға мәжбүрледі.

Ең алғашқы Байыстардың ауылы Арыс өзені орта бойының сол жағына орналасқан Үрбұлақ ауылы еді. Ауылдың халық саны өсіп, көбейіп жер тарлық жасай бастады. Сондықтан жаңа жер игеріп, жаңа адамдар пайда бола бастады. XVII ғасырдың соңы мен XIX ғасырдың басында Үрбұлақ ауылынан бір топ қоспадағы Шүрен Байыстың ауылы пайда болды. Уақыт өткен сайын халық көбейе бастады. Сондықтан енші алған кейінгі буындар солтүстіктегі Қаратаудың түстік беткейіндәгі бұлақтар мен өзендердің аңғарына қоныс аударып, өзен бойынан жаңа жерлер игеріп, ауылдар пайда болды. Олар Көкбұлақ өзенінің төменгі арнасындағы Жыланды Байысы, Үлкен Көкбұлақ өзенінің жоғары ағысына орналасқан Пістелі Байыс ауылдары еді.

4. XX ғасырдың ортасында, Кеңес өкіметінің тұсында елуінші жылдары елімізде майда ауылдар мен колхоздарды ірілендіру саясаты жүрді. Осы кезде Жыландыдағы Байыс ауылы еріксіз үлкен жолдың бойындағы Корниловка селосына, Красная Звезда колхозына (қазіргі Жазық кешу ауылы) көшірілді, Сондай-ақ Пістелі Байыс ауылының көпшілігі Корниловкаға қоныстанды. Ал Көкарық Байысының біраз от басылары Балықты ауылындағы Заветы Ленина колхозына көшірілді. Бұл күштеп көшірудің екінші кезеңі еді. Осылай еріксіз күштей көшіру XIX ғасырдың алғашқы жартысындағы отызыншы-қырықыншы жылдарында да болған. Оңтүстік Қазақстанның Бетбақ дала шөлді аймағын игеру үшін Киров атындағы суғару каналы салынғанда, Мақтаарал,

Жетісай, Ильич аудандарындағы жаңа мақталы жерді игеру үшін майда ауылдарды көшіру науқаны болған еді.

Міне осы кезде Арыс бойындағы Шүрен Байыс ауылының тұрғындары сол жаққа еріксіз көшірілген еді. Бірақ Шүрен Байыстары ол жаққа көндікпеді. Олардың бірсыпырасы кәзіргі Ордабасы ауданының Темірлан ауылына, кейбірі Түлкібастағы туысқандарына тарап сіңісіп кетті. Түлкібас ауданындағы Байыс руына жататын тұрғындар жеті ауылда тұрушы еді. Кәзір олар бес ауылда қоныстанған. Олар: Ұрбұлақ, Көкарық, Пістелі, Жазық кешу, Балықты ауылдары. Жыланды байыс ауылдары.

Жаныс тайпасының шежіресі шықты. Жаныс бабаға Сайрам ауданының Қарамұрт ауылында ескерткіш кесенесі салынды. Бұл өте үлкен оқиға, әбүйір болды. Енді Жаныстың бір бұтағы Байыс руының шежіресін шығаруға әрекет жасалып жатыр. Жақсы әрекетке сәттілік, еңбекке табыс тілеймін.

IV БӨЛІМ

БЕЛГІЛІ ЕСІМДЕР

Жүнісбайұлы Байбосын 8
Жүнісбайұлы Дәуітбай 8
Кенжебаев Әбдірахман 8
Бақторазұлы Ораз 10
Науатов Жүніс Әлімбекұлы 11
Қокыров Ілес 16
Құрманбаев Андасбек 17
Шаншабайұлы Жарқынбек 19
Торланбаев Омарбек 20
Бекжігітов Асқарбек Көмекбайұлы 22
Бекжігітов Асылбек Асқарбекұлы 22
Манасов Қалыбек 25
Бексейітов Мұхтарбек Тұрғанұлы 27
Мырзақұлов Пернебек 32
Қонысбаев Жолдасбек 33
Қаратаев Келдібек 34
Бөртенбаев Құлжан 35
Сәрсенов Жұмағұл 35
Сәрсенов Әбдікұл 35
Сәрсенов Нұрдәулет Жұмағұлұлы 36
Сәрсенов Руслан Жұмағұлұлы 36
Шығанбайұлы Әбілқасым 40
Көлбаева Рабиға Құрманбайқызы 44
Көлбаев Құрманбай 44
Шалданбаев Асанбек Өмірбекұлы 45
Абылай әулие туралы 46
Пірімбетов Бастарбек 46
Жезбалақ Тілеміс туралы 49
Сәбденов Ахметжан Мүсірепбекұлы 49
Байғұт (ов) Мархабат 51
Байғұт (ов) Нұрлан Мархабатұлы 52
Байғұтов Нышан Тасболатұлы 53
Күленов Тұрарбек 55
Қылышбайұлы Маса 56
Аралбай (ев) Нұғман Күлдарбекұлы 58
Аралбайұлы Әбдібек 58
Боздақбаев Құралбек 64
Боздақбаев Құрманбек 64
Жаңабаев Бердібек 65
Жылқышиев Бәйділда 68
Жылқышиев Жанзақ 68
Қоқымстов Ескендір 73

Талқанбаев Әділбай Айнабекұлы 74
Құмарбеков Дәулет Құмарбекұлы 77
Қоңырбаев Әбдіреш 78
Әбдірешов Қуаныш Климентұлы 78
Тоғызақов Болат Жапарұлы 79
Тоғызақов Еркін Болатұлы 79
Тоғызақов Дәурен Болатұлы 79
Әлиаскаров Тұрысбек Жүнісбайұлы 79
Нүсіпов Жұмағазы Жұмабекұлы 80
Нұрлыбайұлы Аянбек (болыс) 81
Жақаев Жәнібек Оразбекұлы 84
Жарықбасұлы Солтанбай 86
Жарықбасов Ербол Солтанбайұлы 87
Жарықбасов Рүстем Ерболұлы 88
Алғазиев Ақылбек Мәйкөтұлы 93
Бекенов Бағдат Анарбекұлы 93
Рақышұлы Мамытхан 96
Рақышев Болат Мамытханұлы 96
Өмірәлиев Әбдіқадір (Әбен) Мұқашұлы 98
Өмірәлиева Ақылия (қажы) Бекбайқызы 99
Өмірәлиев Талғат Әбенұлы 100
Қожақметов Нұрдәулет 102
Бекдайырұлы Ахмет 103
Қанаев Дүйсен Ахметұлы 104
Қанаев Дәулет Дүйсенұлы 105
Қанаев Данияр Дүйсенұлы 105
Мұса Дәурен (Дүйсенұлы) 105
Данаев Дәурен Төлегенұлы 105
Күмісбеков Сәдуақас 106
Әлменов Мұрат Сағынғалиұлы 111
Дәлібайұлы Ахметжан 112
Ахметжанұлы Қалибек 113
Ахметжан Бауыржан Қалибекұлы 113
Ахметжанова Гүлзада Қалибеккызы 114
Ахметжанов Мақсат Мүсілімұлы 114
Ахметоллаев Ілиас Әмірханұлы 114
Тойбаев Әлихан Әбдіханұлы 115
Оразбайұлы Есіркеп 118
Оразбаев Бірлік Есіркепұлы 118
Оразбаев Серік Есіркепұлы 118
Бекішов Құрманғали Сейпішұлы 119
Жамыканұлы Көпес 120
Қырғызбаев Серікбай 120
Айтбайұлы Әбілда 122
Әбілдаев Өсербай Ізбасарұлы 122
Омарұлы Әбдіреш 123

Түкеев Марат 123
Құдайбергенұлы Үбайдолла 125
Смайлбеков Оқас 126
Қабылұлы Жақып 127
Қабылов Өтеген Жақыпұлы 127
Қабылов Мират Өтегенұлы 127
Байзақұлы Бура 128
Айнабекұлы Қуанышбай 128
Айнабеков Қазбек Қуанышбайұлы 128
Айнабеков Бауыржан Қазбекұлы 128
Айнабеков Әміржан Қазбекұлы 128
Дүйсенбаев Өксікбай 129
Дүйсснбаев Сейдеғали Сейдахметұлы 129
Рахымбайқызы Салиха 129
Дүйсенбаев Еркін Сейдеғалиұлы 129
Ақботаұлы Саудабай 130
Саудабайұлы Бекқұлы 130
Бекқұлыұлы Қасен 130
Саудабаева Гүлмира Сауытжанқызы 130
Солтанбаев Шәймерден 130
Солтанбаева Гүлмира Шәймерденқызы 131
Саудабаев Шәймолда Солтанбайұлы 131
Саудабайұлы Бекмырза 131
Саудабаев Баймолда Солтанбайұлы 132
Саудабаев Совет Бекмырзаұлы 132
Саудабаева Майнұр Советқызы 132
Саудабаев Дәулет Советұлы 132
Саудабаев Болат Бекмырзаұлы 133
Саудабаев Серік Болатұлы 133
Саудабаев Қанат Бекмырзаұлы 133
Саудабаев Ермек Қанатұлы 134
Бекмырза Қанатұлы Ербол 134
Құлдарұлы Сабыр 136
Бейсенбаев Рамазан Рахманұлы 136
Мұқашұлы Көмек 137
Қожабекұлы Қасым 137
Қасымов Юсуф Сатылғанұлы 137
Сыдықов Болат Нұрмырзаұлы 142
Нүсіпбайтегі Құдайберген Үсенұлы 142
Нүсіпбайтегі Алтынбек Абданбайұлы 142
Жанпейісов Көпесбай Оразбекұлы 143
Есімбаев Солтанай 143
Тасыбаев Абдырахман Батырбекұлы 152
Момышев Амангелді Аршыбайұлы 153
Қуандық Тұрдалы 156
Сазанбаев Әбсенбет 159
Әбсенбатов Тұрсынбек 159
Әбсенбетов Бейбіт Тұрсынбекұлы 160

Есімбеков Бейсенбек 165
Мырзалиев Пітебай 166
Өтешұлы Елгелді 169
Мұхаметжан Байтуған 170
Жолымбекұлы Мәуленқұл 171
Мәуленқұлов Әлішер 173
Мәуленқұлов Женісбек 173
Мәуленқұлов Ерлан Женісбекұлы 173
Қоцырбайұлы Затыбек.....175
Бірәлі Құлбек 176
Жұмәділұлы Мықтыбай 177
Атабаев Жұмәділ 177
Талғараев Төлеген Тұртайұлы 178
Қасаболатов Әбунәсір 180
Берекебайұлы Мәнке (болыс) 183
Сексенбаев Онбай 183
Керімбеков Сайәділ 186
Қалиұлы Өмірбек 186
Тасболатұлы Алпысбай (болыс).....186
Көбелеков Асанжан 188
Олжабайұлы Байалбай 190
Байалбаев Сәдуақас 191
Байалбаев Кемал 191
Бөкенбай (би) 193
Тезекбайұлы Қыстау 193
Тезекбаев Әбдіқадыр Жанғазаұлы 193
Қорабаев Сейітхан Нұрдәулетұлы 193

Ескерту: **1. 151-беттегі Үмбетке қосылмай қалған баласы Байқоңырдың таралымы.**

2. 168-беттегі Болекбайдан тараған ұрпақтың дұрыс терілімі осы кітаптың соңындағы қосымшада.

Жаныс ——→ Жанту ——→ Жайылмыс, Өтеміс, Байыс.
↓
Қарымсақ, Назар, Байсейіт, Жолсейіт
↓
Қайыпберді —→ Үмбет Шағалақ.
↓
Байқоңыр, Нысанбай, Көбей, Ескене, Доскене, Жаманбай
↓
Қарабатыр —→ Бұлантай —→ Бектай —→ Қарымсақ, Сарымсақ —→ Жаңбырбай
↓ ↓
Марат, Болат, Мұрат ←— Сейдалы, Диқанбай. Тәттібай
↓ ↓
Мақсат Еркебай, Серікбай, Ұлан.
↓ ↓
Мұхтар, Дәулет. Ұлан Нұрлан
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
Нұрлан, Нұржан, Бауыржан, Нұрбол. Сапар, Аскар, Саттар, Айдар.
↓ ↓ ↓ ↓
Алдияр Талғат, Алмат. Данияр
↓ ↓
Самат, Самғат, Бағдат. Есімхан, Дәулет.

Осы атадан тараған үзік аталар:

? —→ Тайман —→ Жолдас —→ Орынбай (ақын). ? —→ Дөненбай
↓
? —→ Момбек —→ Балтай —→ Тоғатай, Борас. Әлихан
↓ ↓ ↓
Ананас, Манас, Қанат, Қуаныш. Төреби, Дәулет. Бақыт

? —→ Бегалы —→ Доржы, Жолтай, Әлімбек —→ Бөгенбай, Өтен.
↓ ↓
Қыдыралы, Арман, Ардақ. Асан —→ Қасымхан —→ Шыңғыс.
↓
Ескелді. ? —→ Жанәділ —→ Базарбек —→ Бекжан, Сейсен, Тәжібай.
↓
Жұбақ, Сергазы, Бахыт, Ғалымжан, Рақымжан.
Сейфулла, Әбілқайым —— Нұрбек, Ербол, Құрманғазы.

? —→ Мамыт. Ұлан —— Ерлан, Нұрбол, Нұржан, Қайрат, Самат.
↓
Ошақбай —→ Сапар, Әли, Зұлпыхар, Анарбай, Амангелді.

? —→ Мәнібай —→ Бажақай —→ Нұрмахан, Төрехан, Есімхан.
↓
? —→ Өтекұл —→ Райқұл. Есімхан, Ғани, Сапар.
↓
Аман, Ілес, Есенгелді —→ Ербол
↓
Нұрболат ←— Досан, Нұрлан, Ержан.

Бөлекбай

Ырысдәулет — Жуандық, Шалбай, Сүңгібай, Мамырбай — Әбілдәбек

Құттыбай — Қыдырәлі — Төлебай — Сейіткәрім, Мәдікерім.

Еркін, Талғат, Руслан — Мақсұт — Рүстем

Сейдуалы, Өзбек, Зиябек, — Батыр, Әділ. — Қадырбай, Қадырәлі — Мұстапа

Науан — Тимур, Асқар. — Кертай. — Абай, Берік, Серік

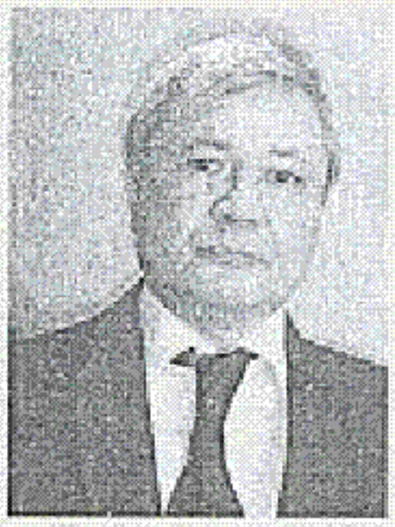
Қоштай, Нұртай. — Болат, Марат, Жұмабек.

Берібай, Сапарбек. — Әль-Фараби, Авиценна. — Бектөре

Серік, Берік. — Мүсіркеп, Есіркеп, Аяпбек, Айбек, Бек.

Жалғас — Алмат

Ерсін, Ербол.

ҚАДЫРБАЕВ МАРАТ КЕРТАЙҰЛЫ – 1962 жылы дүниеге келген. Жоғары білімді тарихшы. Еңбек жолын Шымкент қаласындағы №12 училищеде мұғалім, комсомол комитетінің хатшысы, директордың орынбасары, Оңтүстік Қазақстан облыстық әкімшілікте нарықтық экономикаға дайындау бөлімінде коммерциялық бас директоры. Қазіргі кезде "Чемпион XXI ғасыр" ЖШС-нің бас директоры. "Нұр Отан" партиясының мүшесі.

ҚАРЫМСАҚОВ САТТАР ДИҚАНБАЙҰЛЫ – 1956 жылы дүниеге келген. Жоғары білімді автомабилист. Алматы трамвай-троллейбус басқармасында механик, директордың орынбасары. Австрия, Латвия және Қазақстан бірлестігінің бас директоры. Үміт-СД ЖШС директоры.

ҚҰРАСТЫРУШЫЛАР АЛҚАСЫНАН ӨТІНІШ

Осы кітапқа түспей қалғандар және қате кеткен жерлері болса төмендегі мекен-жайға хабарласуларыңызды сұранамыз:

Шымкент қаласында Мәуленқұлов Женісбек жұм. тел.: 30 10 40

ұялы тел.: 8 701 749 20 30. E-mail: qjanis_bqeyis@mail.ru

М. ЫСҚАҚБАЙ
С. ЕРКІНБЕКОВ

ЖАНЫС-БАЙЫС ШЕЖІРЕСІ

“НҰРЛЫ ӘЛЕМ” баспасы
Президенті – Жарылқасын ДӘУЛЕТ

Редакторы – Ж. Жүнісбекұлы
Корректоры – С. Еркінбеков
Компьютерде беттеген – Жазира Аштенова
Дизайнер – Гүлнұр Алтаева
Тех. редакторы – Раушан Молдабекова

Теруге 06.07.2009 ж. жіберілді. Басуға 25.08.2009 ж. қол қойылды. Қалпы 60х84 1/8. Қағазы №1 офсетке арналған. Қаріп түрі “KazTimes”. Офсеттік басылыс. Баспа табағы 32. Таралымы 1000 дана.
Тапсырыс N 36

“Нұрлы Әлем” баспасының өз баспаханасында басылды.
481333, Алматы облысы, Қарасай ауданы,
Алмалыбақ ауылы, Ерлепесов көшесі 1 үй..

“НҰРЛЫ ӘЛЕМ” баспасының телефоны:
Алматы 8 - (727) 276 30 10

М.ЫСҚАҚБАЙ
Жазушы, Қазақстанның еңбек
сіңірген қайраткері.

С.ЕРКІНБЕКОВ
Шежіреші, ақын.

Саудабаев Қанат

Мәуленқұлов Женісбек

Тойбаев Әлихан

Ахметжанов Калибек

Өмірәлиев Әбен

Өмірәлиев Талғат

Әлиаскаров Тұрысбек

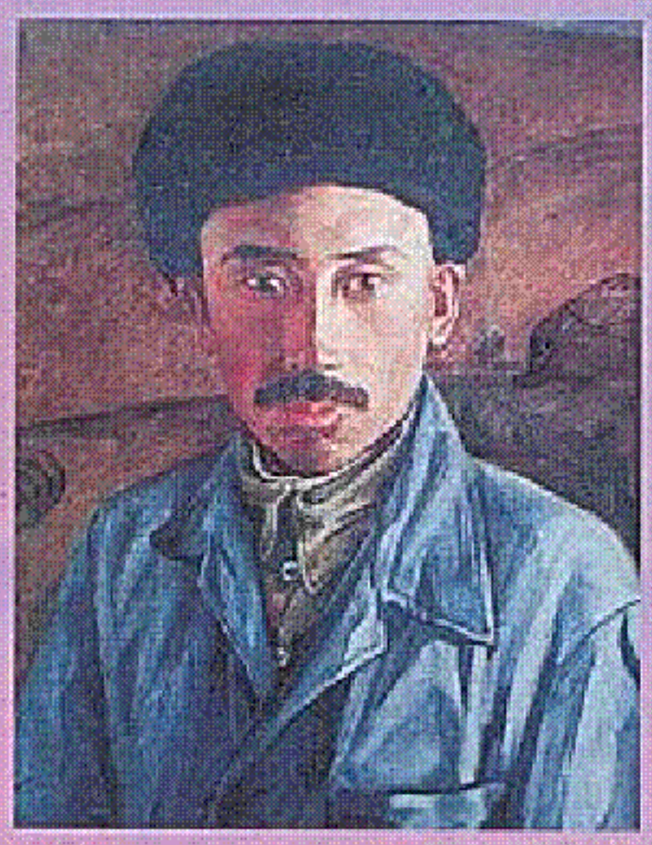
Саудабаев Совет

Мархабат Байғұт

Манасов Қалыбек

Жолымбекұлы Мәуленқұл

Куандық Тұрлалы

Ракышев Болат

Келбаева Рабиға

Баялбаев Кемал

Алғазиев Ақылбек

Жампейісов Көпсбай

Бекжігітов Асылбек

Қанаев Дүйсен

Мұқашұлы Көмек

Талқанбаев Әділбай

Шағылдың енісі Елгелді сайы

Пістелі ауылы

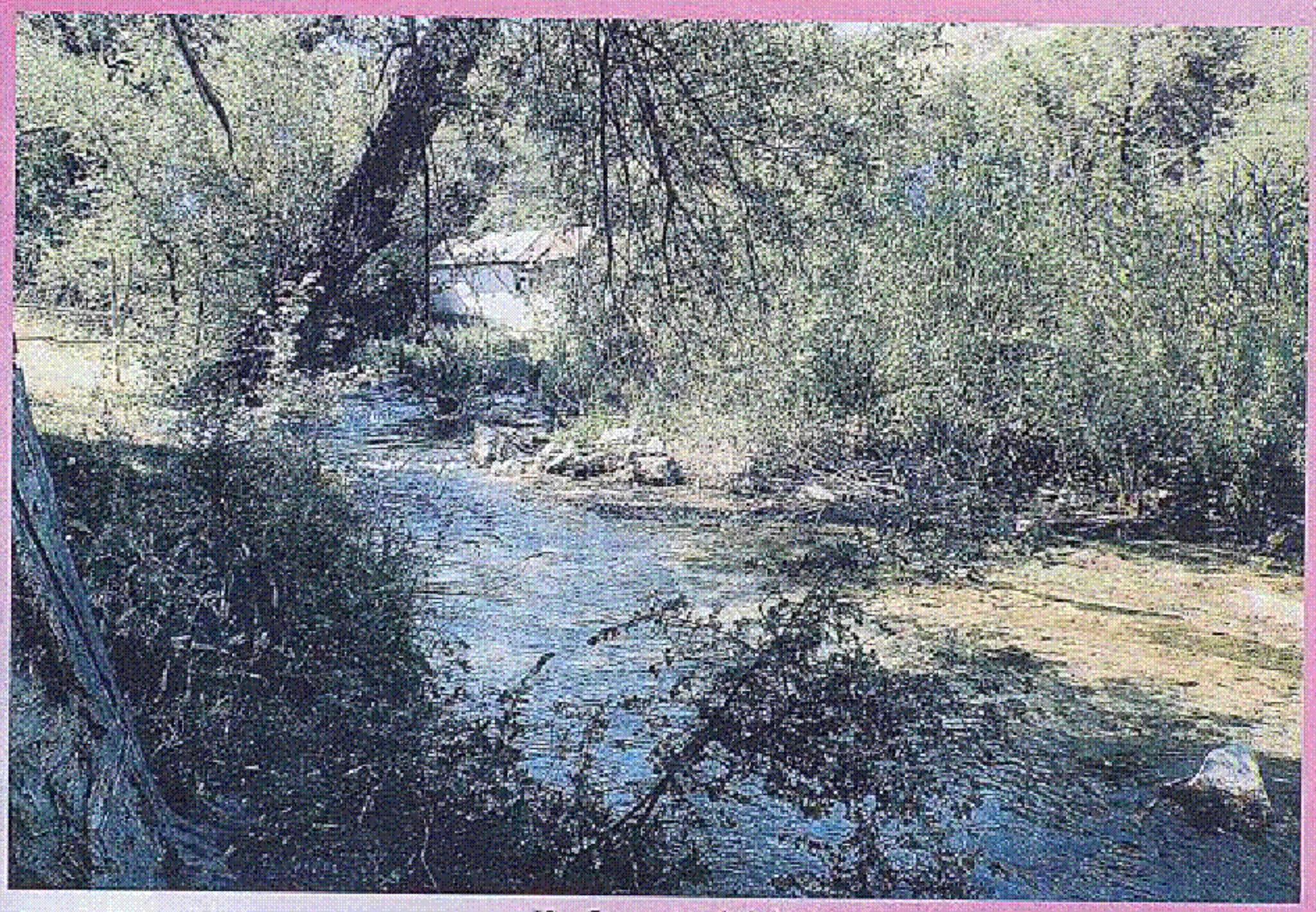
Үрбұлақ тауы

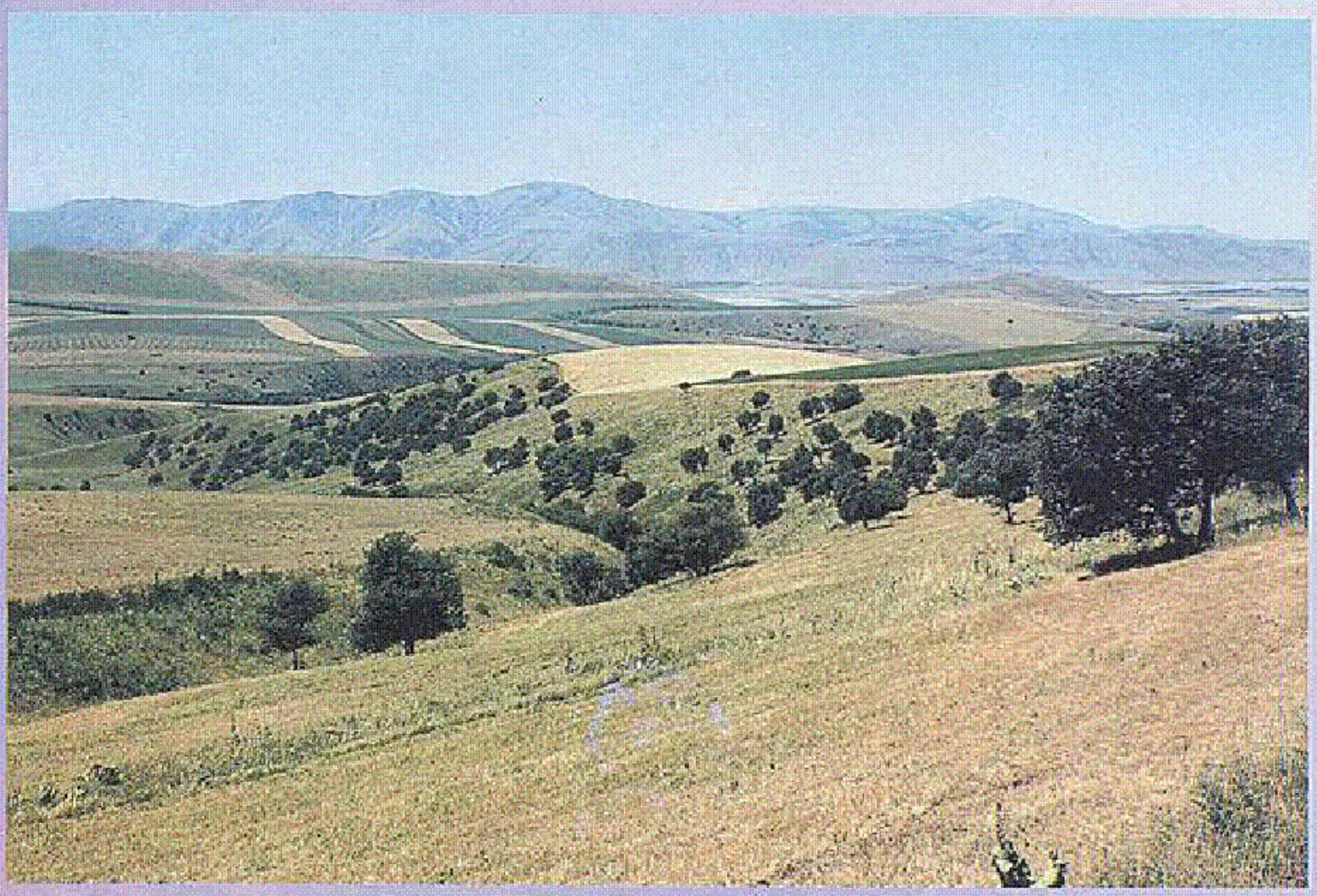
Пістелідегі бекінің күзісі. Бозторғай асуы. Жолбарыс сай.

Көкбұлақтың табиғи гүлзарлары

Көкбұлақ көрінісі

Сардолана сайы. Жыландыбұлақ

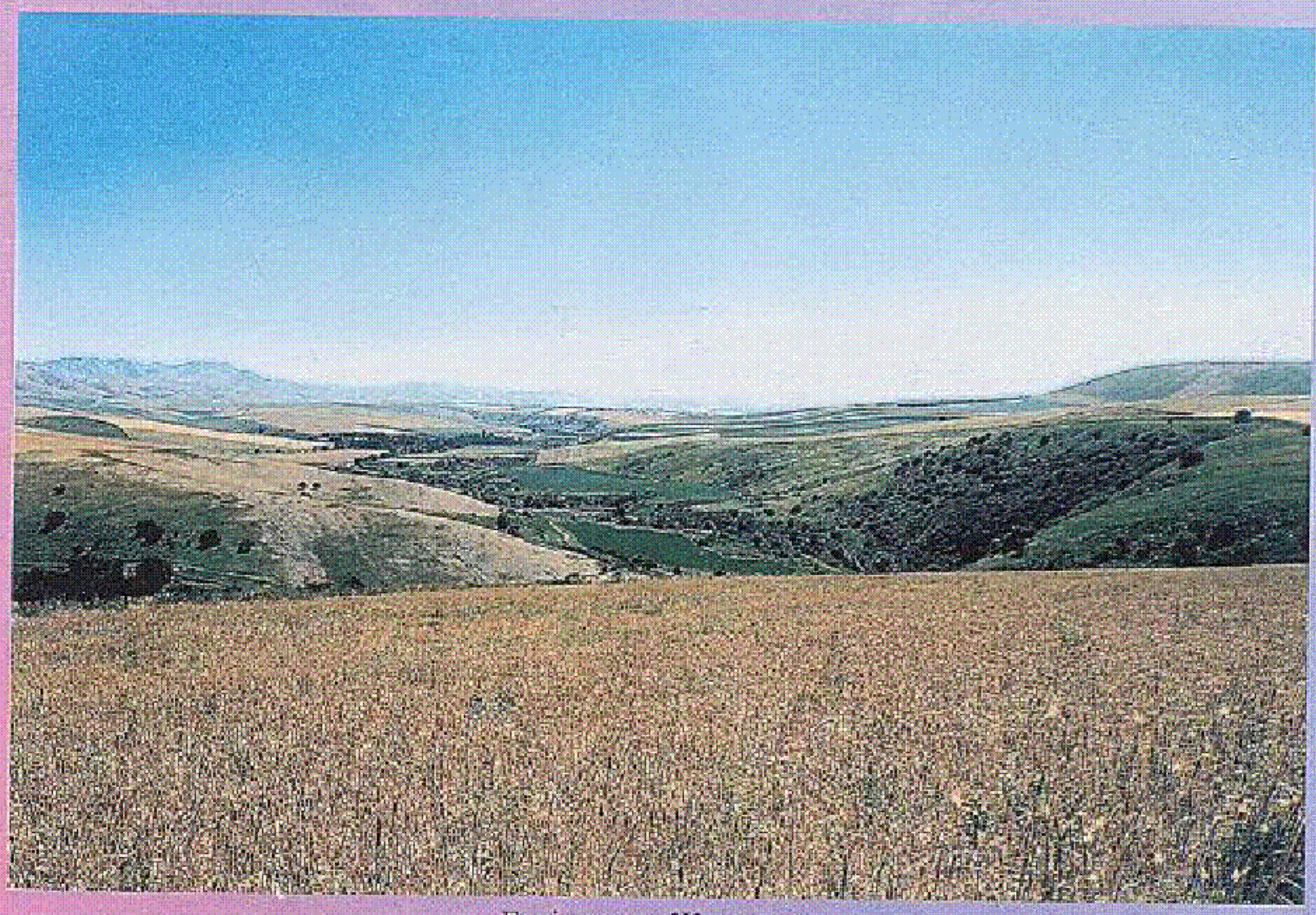
Балықтыкөлдің айдыны

Бұл жерлерде ата-бабалар ізі көбірек қалған

Жабағылы-Үрбұлақ тауының баурайы

Ескі қыстау Жыланды

Бұл жерлерде ата-бабалар ізі көбірек қалған

Туған жердің тасы да ыстық

Бұл жерлерде ата-бабалар ізі көбірек қалған

Жазыккешу ауылы (Жаскешу)

Шукен атаның ескі конысы

Пістелі мен Жазыккешу арасы

Көкбұлақ ауылы

Жазықкешу ауылының Балықтыкөл басынан қарағандағы көрінісі

Женісбектің ауылдың келелі мәселелерін шешу сәті

Ақсақалдармен сырласу

Көкбұлақ ауылы

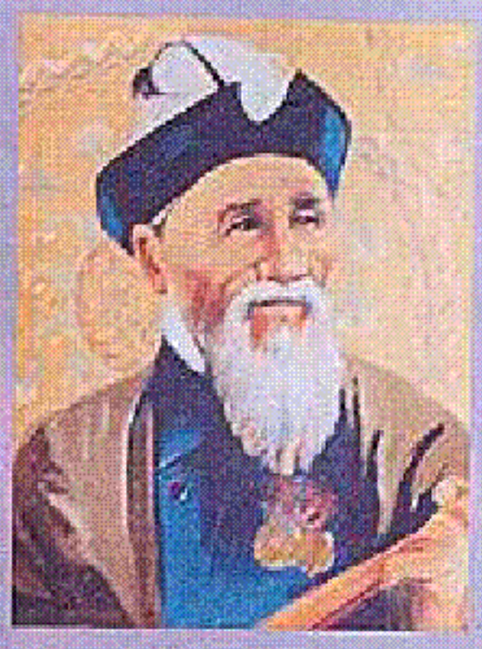
Көкбұлақтың егіс алқабы

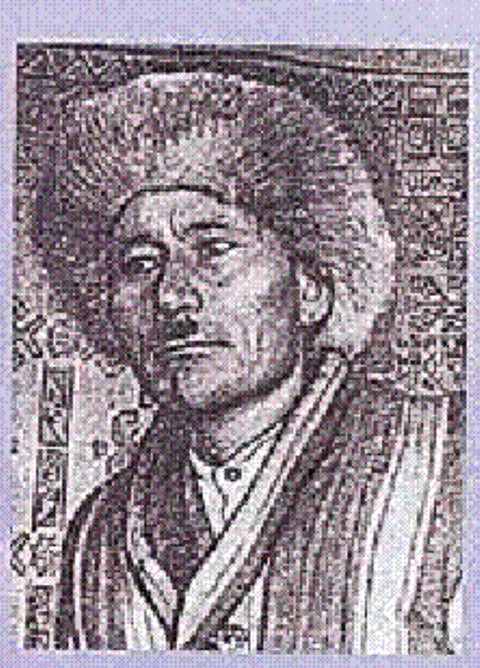
Байыстардың боз биелері мен бозжорғалары

Қарақшыдағы Айдынкөл

Орынбай Тайманов

Сайәділ Керімбеков

Есімбеков Бейсенбек

Момышұлы Амангелді

Сәрсенов Нұрдәулет

Жылқышиев Байділда

Тазабеков Жүніс

Мырзалиев Пітебай

Қонысбеков Жолдасбек

Бексейітов Мұхтарбек

Жаңабаев Бердібек

Тазабеков Мұрат Жүнісбекұлы

Сәрсенов Жұмағұл

Қалиұлы Өмірбек

Өтенов Төребек

Әдішев Қайратбек

ТАЗАБЕКОВ ЖҮНІС – 1919 ж. 1 қаңтарда Еңбекшіқазақ ауданы Жаңашар ауылында дүниеге келген.1941 жылы Қазақ педагогикалық институтының Түргендегі даярлық курсын бітірген соң,Балқаш ауданы Бақанас ауылындағы қазақ орта мектебінде мұғалім болып істейді. 1942 жылы Ұлы Отан соғысына аттанды.

Соғыста ерліктері үшін 1-ші дәрежелі «Отан соғысы орденімен», «За Отвагу» медалімен және тағы да басқа 10-шақты медалдармен марапатталады. Соғыс біткен соң, 1946 жылы Қазақ педагогикалық институтының физика-математика бөліміне түседі.1950 – 1954 жылдары Балқаш ауданы Бақанас аулында физика және математика пәндерінен сабақ береді. 1954 жылдан зейнетке шыққанша Талғар қаласындағы С.Сейфуллин атындағы мектепте мұғалім болып істейді.

«Казақ ССР білім беру үздігі» белгісімен, бірнеше рет облыстық және аудандық оқу бөлімінің мақтау қағаздарымен марапатталған.

2001 жылы Талғар ауданының «Құрметті азаматы» атағы берілді.

ТАЗАБЕКОВ МҰРАТ ЖҮНІСҰЛЫ – 1956 жылы туылған. Жоғары білімді азаматтық авиация инженері.

Троицкідегі азаматтық авиация училищесінде қызмет істеді.1983 жылы Талғар аудандық комсомол комитетінде, 1984 жылдан «Ремстройтехника» өндірістік бірлестігінің Талғар тәжірибелік құю-механикалық зауытында инженер-конструктор, цех бастығы. 1990 жылы зауыт директорының орынбасары.

1997 жылы «Талғар тәжірибе құю-механикалық зауыты» Акционерлік Қоғамының президенті. 1998 жылы Талғар аудандық мәслихатының депутаты, 2003-2007 жж. екі рет Алматы облысы мәслихатының депутаты.

1991 жылы КСРО Министрлер Кеңесі жанындағы Халық шаруашылығы академиясында «Экономиканы басқарудың жаңа тәсілдерді» бағдарламасы бойынша оқыды.

1989 жылы КСРО Халық шаруашылығы жетістіктері көрмесінің күміс медалімен, 2002 ж. «Қазақстан Республикасы тәуелсіздігіне 10 жыл», 2006 ж. «Қазақстан Республикасының Парламентіне 10 жыл» мерекелік медалімен, 2008 жылы «Құрмет» орденымен марапатталған.

«Нұр Отан» Халық Демократиялық партиясының мүшесі.

ІЗБАСАРОВ АЗАТ ӨМІРБЕКҰЛЫ – 1978 жылы туылған. Заңгер. Қарасай ауданында сот.

ІЗБАСАРОВ ӘНУАР ӨМІРБЕКҰЛЫ – 1978 жылы туылған. Экономист. Токиода магистратураны бітірген. Қазақстан Ұлттық Банкінде басқарма бастығы.

ІЗБАСАРОВ ӨМІРЗАҚ ҚАЛИҰЛЫ – 1953 жылы туылған. Жоғары білімді орман шаруашылығы маманы. Іле-Алатау ұлттық қорығын көп жылдан бері басқарады

Алматы облысы

Жаңыс Байыстар

Жамбыл облысы

ТЕКЕЛИ

ЖАРКЕНТ

ЕСИК

ТАЛДЫКОРГАН

АЛМАТЫ

ТАРАЗ

Кеңес Байыстар

Сарыкемер

Байыстар

Лугавой

Байыстар

Құлан

Байыстар

Момышұлы

2000 теңге

СЫЙЛЫҚ ДАНА
ДАРСТВЕННЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ ТҰЛКІБАС АУДАНЫНЫҢ БАЙЫСТАР ҚОНЫСТАНҒАН АУЫЛДАРЫ

ШАРТТЫ БЕЛГІЛЕР

1 — XVIII-ҒАСЫРҒА ДЕЙІНГІ КӨШПЕЛІ БАЙЫСТАР ҚОНЫСТАНҒАН ҰРБҰЛАҚ ТАУЫНЫҢ ЕТЕГІ

2 — XVIII-Ғ. ҚОНЫСТАНҒАН ЕГІНШІ БАЙЫС АУЫЛДАРЫ (СҰРБҰЛАҚ, ШҮРЕН АУЫЛЫ)

3 — XIX-Ғ. ЖАҢА СУЛЫ ЖЕРІНГЕРІП ҚОНЫСТАНҒАН АУЫЛДАР (КӨК АРЫҚ, ПІСТЕЛІ, ЖЫЛАНДЫ)

4 — XX-Ғ. ОРТАСЫНДА ІРІ АУЫЛДАРҒА ҚОНЫСТАНУ (ЖАЗЫҚ КЕШУ, БАЛЫҚТЫ АУЫЛДАРЫНА)

ТЕМІР ЖОЛДАР

ТАС (АСФАЛЬТ) ЖОЛДАР

ӨЗЕНДЕР

ЕЛДІ МЕКЕНДЕР

ҰРБҰЛАҚ ТАУЫ БАЙЫСТАРЫНЫҢ АЛҒАШҚЫ 1 ҚОНЫСЫ

ДЕРЕКТЕРДІ ЖИНАП КАРТАНЫ ДАЙЫНДАҒАН ЕСІМБЕКОВ БЕЙСЕНБЕК 2004 ЖЫЛ

МАСШТАБ: 1СМ-1КМ.

Қазақстан
Ұлттық кітапханасы
2 100114 004319

Осы шежіренің жарық көруіне қаржылай қолдау көрсеткен азаматтар:

Мәуленқұлов Жеңісбек,
Байғұт Мархабат,
Жылқышиев Байділда,
Сәрсенов Нұрдәулет,
Сәрсенов Руслан,
Жаңабаев Бердібек,
Бексейітов Мұхтар,
Бекжігітов Асылбек,
Телғараев Төлеген

Аллаһ Тағаланың рахметі жаусын!

Нұрлы әлем
Тел.: 8 (327) 276 30 10